

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

bir devrimci **DURSUN KARATAŞ**

cilt 1

Boran

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

bir devrimci
DURSUN KARATAŞ

Derleyenler:
Ümit İLTER - Ercan KARTAL

Cilt 1

Boran
Yayınevi

BORAN YAYINEVİ

**BİR DEVRİMCİ
DURSUN
KARATAŞ**
Cilt 1

Birinci Basım:
Mayıs 2014

Boran Yayınevi:
Katip Mustafa Çelebi Mah. Billurcu Sk. No: 20 / 2
Beyoğlu / İstanbul - Telefon: (0212) 251 94 21

Takım Numarası: 978-605-5179-16-8
ISBN :978-605-5179-17-5

Basım Yeri:
Özdemir Matbaacılık ve Cilt evi
Davutpaşa cad. Güven san. sitesi
C Blok No: 242 Topkapı
Sertifika No: 18613
Tel: 0 212 577 54 92

bir devrimci DURSUN KARATAŞ

Derleyenler:
Ümit İLTER - Ercan KARTAL

Cilt-1

ÖNSÖZ

Türkiye devrim tarihine 38 yıllık devrimci yaşamıyla damgasını vuran bir önder: Dursun Karataş.

Yoldaşlarının, onu birebir tanıyanların deyiimiyle onun yaşamında sadece devrim vardı; devrimin sorunları, devrimin çıkarları, devrimin geleceği. Devrim için amansız, uzlaşmaz bir savaş...

38 yıllık devrimci yaşamı bunlarla doludur.

Bunun böyle olduğunu onun yarattığı hareketten görebiliriz.

O, yarattığı hareketle öylesine özdeşleşmiştir ki, "Devrimci Sol benim annem, öğretmenim, yoldaşım... herşeyimdir" söylemi bunun açık ifadesidir.

O, yarattığı bu güzelliği iç ve dış düşmandan kıskançlıkla korudu.

"Atak, cesur, dediğini yapan, disiplinli, 'BİZ' derken onun anlamını tüm benliğinde hisseden, yoldaşlarına ve hareketine yönelen en küçük saldırıyı kendine yönelmiş gibi gören, DEVRİMCİ SOL kimliğini taşıırken onur ve heyecan duyan insanlar olmak ve böyle insanlar yetiştirmek gerekiyor. Kadrolar hareketin bir parçası olduğu bilinciyle hareket etmeli, hareketi kendi dışlarında bir olgu gibi görmemelidirler. Hareket, tüm insanların (kadrolarının, sempatizanlarının, taraftarlarının) onların yarattığı değer ve geleneklerin toplamıdır..." derken kadro tipine işaret ediyordu.

Devrimci Sol'dan Parti-Cephe'ye uzanan, Parti-Cephe'den bugünlere taşınan devrimci hareket, devrimci değer ve geleneklere bağlı olurken yeni değer ve geleneklerin, ilklerin yaratıcısı oldu.

1990'lı yıllar ülkemizde ve dünyada karşı-devrimin saldırılarının boyutlandığı, emperyalistlerin halklara karşı saldırılarında pervasızlaştığı, sosyalist blokun yıkıldığı, emperyalizmin "tek kutuplu" dünyamızda yeni dünya düzenini halklara dayattığı yıllardır.

Kendine devrimciyim, sosyalistim, yurtseverim diyen örgütlerin emperyalizm karşısında uzlaşma içine girdiği, silah bırakmanın moda olduğu, bayraklardan orak-çekeçlerin kaldırıldığı, ideolojik sapma ve belirsizliklerin ortaya çıktığı yıllardır...

12 Eylül 1980 faşist cuntasıyla başlayan dönemde pek çok anlı-şanlı örgüt biterken, yok olurken biz bu karanlık yıllarda önderliğimizle KENDİMİZİ YENİDEN YARATTIK.

“... Bir parti, örgüt, önderliğiyle, tüm savaşı ve kadrolarıyla tutsak düşebilir, büyük yenilgiler yaşayabilir. Buralar devrimcilerin sınav yerleridir. Bu sınavları başarıyla geçenler halka ulaşmakta zorluk çekmezler.” (Dursun Karataş)

Önderliğimizin bu bakış açısıyla daha güçlü doğrulduk bu alanda.

Moda olan silah bırakmak, emperyalizmle uzlaşmaktı.

Moda olan bayraklardan orak-çekiçlerin çıkartılmasıydı.

Moda olan önce emperyalizme boyun eğmek sonra da emperyalizmde ilericilik keşfetmekti.

Moda olan, bu dönemleri kayıpsız atlatmak, bunun için daha uygun koşulların gelmesini beklemektir.

Bu dönemde Dayı'nın önderliğinde yapılan değerlendirmeler sonrasında kaleme alınan “Yolun Neresindeyiz” broşüründe ise, "moda olan" tüm bu anlayışlar reddedilip, devrimcilerin görevleri şöyle somutlanıyordu: *“Bugün Marksist-Leninistlere düşen görev dünya ölçüsünde ve tek tek ülkelerde devrim dalgasının yeniden yükseleceği, revizyonizmin enkazı üzerinde, doğru bir çizgide sosyalizmin yeniden inşa edileceği inancını koruyarak; esas olarak, kendi ülke devrimlerini geliştirmeye çalışmak, revizyonizme, reformizme ve her türden sapmaya karşı Marksizmin temel ilke ve düşüncelerini savunmak, dünya sosyalist güçleri ve halk kurtuluş hareketleri ile dayanışma ve destek ilişkilerine önem vermek ve gerçek bir enternasyonalizm temelinde devrimci kardeşliği egemen kılmak olmalıdır. (...) Kurtuluş hareketlerinin ve sosyalist güçlerin emperyalizm karşısında dayanacakları yegane güç, dünya halkları ve proletaryası olmalıdır. Sosyalistler artık her zamankinden daha çok kendi güçlerine dayanmak ve güvenmek zorundadırlar.”*

ATILIM diyordu önderimiz...

ONUN önderliği altında, ideolojik netliğimizi koruduk, sağlamlaştırdık.

"Bunalım" yılları içinde inancımız doruğa çıktı.

Orak-çekiçli bayrağımızı kuşatma altında dalgalandırdık.

Uzlaşmadık, uzlaşmazdık.

Teslim olmadık, teslim olmazdık.

Daha büyük bir iddia ve cüretle ileri ATILDIK.

Adalet olan silahlarımızı ateşledikçe,

halk düşmanlarının beynine indirdikçe,

emperyalistlere yöneldikçe namlularımız,

dalgalandıkça orak-çekiçli bayrağımız kuşatma altında,

efsaneleştikçe devrimci birliklerimiz;

"Ne oluyor? Her yerde biterken bu hareketler, bizde tam tersi oluyor" diyecek denli hayretler içindeydi düşmanlarımız da, dost bildiklerimiz de...

Devrimci Sol'dan Parti-Cephe'ye uzanan hareket, dosta güven, düşmana korku oldu.

"... güçlü düşünceler, güçlü insanlar, güçlü örgütler, zor koşullarda yolundan sapmadan kararlılığını koruyanlardan, düşüp de kalkmaktan korkmayanlardan, yenilgilerden zafer çıkartmasını bilenlerden doğar..."

Düştük, düştüğümüzde kalkmasını bildik, en karanlık dönemlerde dahi mutlak karanlık yoktur diyerek ışığı aradık. Hep kendimize döndük. Kendi gerçeğimizin üzerine gittik ve bugünlere geldik. Gücümüz buradadır. Yaşanan tarihtedir. Bu tarihi ideolojik sağlamlığımız, bu ideolojiyi taşıyan şehitlerimizin destanlarıyla yazdık. Ve bu tarihin değiştirilemeyeceğini, ancak zenginleştirilerek, onu aşarak, zafer yolunda yürünebileceğini gösterdik. Kongremiz, Parti-Cephe ve aldığımız onlarca karar bunun göstergesidir." (Dursun Karataş)

ONUNLA büyüdük, sağlaştık,

ONUNLA yürüdük devrime,

ONUNLA iç ve dış düşmanlarımızın engellerini aştık,

ONUN önderliğinde kiskanılacak, imrenilecek yıkılmayan bir örgüt-tük.

Kabul etmesek bile Dayımız artık fiziken aramızda yok.

Ancak yarattığı değer ve geleneklerle, bize bıraktıklarıyla hep yanımızda, içimizde ve önümüzde olacak. Onun yokluğunu hissetmeyeceğiz!

Bunun için ONSUZ AMA ONUNLAYIZ diyoruz.

Ahlakta, kültürde, ideolojide, düşüncede, pratikte; halka, devrime, kendine güvende, devrimle karşı-devrim arasında kalın çizgiler çektik. En büyük güç, en büyük silah buydu.

Bu; dünyada hiçbir gücün yenemeyeceği bir güçtü.

Bu; Marksizm-Leninizmdi.

ONSUZ AMA ONUNLA devrim yürüyüşümüzü zafere taşıyacağız.

Bu kitapta ONU tanıyanların anlatımları var.

Bu kitapta ONUN önderliği altında savaşanların duygu ve düşünceleri var.

Burada yazılanların, söylenenlerin onu anlatmakta ne kadar yeterli olabildiğini okurlara bırakıyoruz...

Saygılarımızla...

İÇİNDEKİLER

Türkiye devrim tarihine 38 yıllık devrimci yaşamıyla damgasını vurmuş bir önder Dursun Karataş	15
--	----

1. BÖLÜM

doğduğu topraklar ve ve çocukluk yılları

Dursun Karataş, devrim için yaşamış bir hayatın adıdır	21
Dayı'nın çocukluk dönemi	22
"Kral arkadaşım"	27
Dayı ve doğduğu topraklar	29
Lise yıllarından bir arkadaşı anlatıyor	34

2. BÖLÜM

Üniversite yılları, İYÖKD'den Devrimci Sol'a... Mahirler'in yolunda yeni bir önder

THKP-C'nin bir geleceğinin olup olmayacağı, tarihin o günkü sorusudur: Cevap Dursun Karataş'tır	39
Hareketimizin önderi Dayı	42
Dayı ve Elazığ	45
1974 Balıkesir Yurdu.....	47
"İlk kez Elazığ'da karşılaştım"	48
Dayı'nın "olmaz"ı ve "imkansız"ı hiç olmadı	51
Dayı ve mücadelede yaratıcılık	55
Bursa'da	61
İnsan sevgisi	64
Dayı ile yeni dönem	65
Dayı ve Gemlik	70
Doğru zamanda doğru çıkış	72

Dayı'da olmaz yoktu	81
Reber Xalo; devrimdir, sosyalizmdir	86
"Kalıbının adamı olma"	89
"İhtiyar" ile olan ilişkilerim	93
Üniversite yıllarında	100
Elazığ öğrenci yurdu	103
O gün söylediklerini	
32 yıldır hiç unutmadım	106

3. BÖLÜM

devrimci sol'un kuruluşundan tutsaklığa...

Dursun Karataş olmak bir hareketi	
"Umudun Adı" haline getirebilmektir	111
Dayı'nın yakalandığı günler	113
Dayı ile ilk karşılaşmam	115
Paşa Güven ihaneti	118
Kır gerillası	120
Kağıthane dönemi	122
Devrimci Sol ile	
yeni dönem başladı	125
Süreç onun tespit ettiği şekilde gelişti	129
Onun sayesinde insan olduğumu anladım	133

4. BÖLÜM

cunta yılları, tutsaklık ve tutsaklıktan özgürlüğe...

Herkes ve her şey bir kez daha sınanacaktı	141
Metris'ten bir anı	144
Cunta günleri	148
Birgün oligarşinin zindanlarını	
delip çıkacağız	158
O kadar mütevaziydi ki	165
Onun iradesinin ulaşmadığı yer yoktu	169
Karşılarında hep Dayı ve direniş vardı	172
Kendi devrimci değerlerimizle	
yaşayacağız	173
Kendisi için hiçbir ayrıcalık istemezdi	178
"Oportunizm anlatılmaz yaşanır"	184
Hayatının hiçbir noktasında boşluk yoktur	189

Onsuz ama onunla	192
“Gençlik böyle atılmalı”	195
Hep bizimleydin	197

5. BÖLÜM

atılım yılları ve illegalitede geçen uzun yıllar

Şehitler ve ihanetler arasında	
ilk hedefimize - Partiye - ulaşırken	
kılavuzumuz O’ydu yine	201
“Yok” kelimesini hiç sevmezdi	204
Kendisi için değil yoldaşları için yaşıyordu	208
Yaratıcılıkta sınır tanımayan	
moral değerimizdi	214
O bir okul	222
Talimatını yerine getireceğiz	225
Sınırsız çalışma azmi bizlere örnek olacak	229
Devrimle yatar, devrimle kalkar:	
böyle yönetmiştir	233
Bu tarih kanla yazılmış	
şehitlerimizin tarihidir	235
Yürüyüş Destanı	237

***devrime
adanmış
38 yıllık
yaşam...***

Türkiye Devrim Tarihine 38 Yıllık Yaşamıyla Damgasını Vuran Bir Önder: DURSUN KARATAŞ

Dursun Karataş, devrimci düşüncelerle 1970 öncesinde tanışır. 1970’te İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi’ni kazanır ve İstanbul’a gider. Mahirler’in radikal, ihtilalci bir biçimde sürdürdüğü savaştan etkilenen Karataş, üniversite döneminde THKP-C sempatizanı olur.

İlk gözaltısını 1974 yılında, T.C.’nin Kıbrıs’a askeri müdahalesine karşı yapılan protesto kampanyasında, Elazığ’da, daha sonra Devrimci Sol Merkez Komitesi’nde yer alacak Niyazi Aydın’la birlikte duvarlara “Bağımsız Kıbrıs” sloganını yazdığı için yaşadı. İstanbul öğrenci gençliğinin anti-emperyalist, anti-faşist temelde örgütlenmesinde önde gelen militanlardan birisi olan Dursun Karataş, İYÖKD’ün kurucularındandır. Yönetici özelliği ve militan yapısıyla hem güven duyulan, hem önerilerine, düşüncelerine kulak verilen bir isimdir artık. “Dayı” diye anılmaya başlanması da bu sürece denk gelir. Gerek İYÖKD’de, gerekse de kaldığı Elazığ Yurdu’nda bir çok yeğeni vardır ve onlar doğal olarak Dayı demektedirler yoldaşımıza. Ama bu hitap giderek yaygınlaşır ve onun adının önüne geçer. Dayı kelimesi, artık onun nezdinde bir hısımlık değil, kelime anlamının ötesinde yoldaşlığı, ona duyulan saygıyı, güveni ifade eden bir sıfata dönüşecektir.

THKP-C’yi büyük bir içtenlikle sahiplenen Dev-Gençliler’in gelişen mücadelesi, yeni örgütlenmeleri gerektirmektedir. Dayı’nın önderliğinde şekillenen Kurtuluş Grubu, o gün bu ihtiyaca cevap vermeye yönelik atılan adımlardan biridir. Dev-Gençliler artık hayatın her alanında grevlerde, gecekondu direnişlerinde, memurların, yer yer köylülerin eylemlerinde aktif olarak yer alıyorlardı. Bu dönemde faşistlerin katlettiği iki devrimcinin cenaze töreninde polisle yaşanan çatışma, Türkiye devrim tarihinde yaşanan ilk sokak çatışmasıydı aynı zamanda. Cenaze

törenini faşist polisle barikat savaşına dönüştüren, kitleyi doğru biçimde yönlendiren ise Dayı'ydı.

Mücadeleyi yükseltmek gerektiğinin bilincinde olan Dursun Karataş ve genç militan arkadaşları, sürecin dayattığı daha nitelikli örgütlenmelerin yaratılması ve THKP-C potansiyelinin toparlanması için 1977'de Devrimci Yol adını alan yeni bir yapılanmanın içinde yer aldılar. Devrimci Yol'un başını çekenlerin hizipçilikten ve tasfiyecilikten vazgeçmemeleri sonucunda ise Dayı, Devrimci Yol'un THKP-C'yi savunmadığını ve sağ bir çizgiyi benimsediğini ilan etti. Sonrasında THKP-C çizgisine sempati duyan geniş bir kitle ve militan kadroyla birlikte 1978 yılında Devrimci Yol'dan ayrılarak Devrimci Sol'u kurdu.

Devrimci Sol, tüm tecrübesizliğine, zaaf ve eksikliklerine, deşifreyona rağmen yeni bir siyasi hareketin örgütsel mekanizmalarını, kurumlarını vakit geçirmeksizin yarattı ve sürece uygun devrimci politikayı hayata geçirdi. Kuruluşundan itibaren zor koşullar altında mücadelesini sürdüren Devrimci Sol, henüz çok genç bir hareket olmasına karşın 12 Eylül 1980 Amerikancı faşist cuntasına karşı mücadele kararı aldı. Bütün solun mülteciliği seçtiği dönemde, ülkede kalmayı ve Amerikancı cuntaya karşı mücadeleyi yükseltmeye çalıştı. Dursun Karataş, "Amerikancı Faşist Cunta 45 Milyon Halkı Teslim Alamaz" başlıklı bir bildiri kaleme alarak Devrimci Sol'un bütün gücüyle faşist cuntaya karşı savaşacağını ilan etti.

Faşist cuntaya karşı savaş hazırlıklarının yoğun olarak sürdürüldüğü ilk günlerde Dursun Karataş tutsak düştü. Günlerce süren işkencelerden geçirildi. Bu işkenceler sonucu ayak tabanlarında ve vücudunun çeşitli yerlerinde açılan yaralar yıllarca kapanmadı. "Faşist Cuntaya Karşı Mücadele Kampanyası" sürecinde, sokağa çıkma yasaklarına rağmen sayısız kitlesel eylemlilikler gerçekleştirildi.

Çok kısa sürede cuntanın tüm dikkatlerini üzerine çeken Devrimci Sol, önder ve ileri kadrolarının tutsak düşmesine rağmen savaşa devam ederken, hapishanelerde de direniş yaşıyordu.

Faşist cunta, siyasi tutsakları devrimci kişiliklerinden arındırma, hainleştirme politikası izliyordu. Dursun Karataş, bu politikaların boşa çıkartılmasında, tutsakların siyasi kimliklerinin korunması için direniş hattının yaratılmasında, hapishanelerin de sınıf mücadelesinin sürdürüldüğü alanlar haline getirilmesinde kendini bir kez daha ortaya koydu. Yeni bir geleneğin başlatıcısı oldu. İstanbul hapishanelerinde Devrimci Sol tutsakları her türlü yolla faşist uygulamalara direnmiştir. 1984'te ise

“Tek Tıp Elbise” uygulamasına ve hapishanelerde aralıksız sürdürülen insanlık dışı uygulamalara son verilmesi için Ölüm Orucu’yla bu direnişleri taçlandırmıştır. 75 gün süren Ölüm Orucu eyleminde Dursun Karataş da yer aldı. Direniş, dört şehit verilerek zaferle sonuçlandı.

Devrimci Sol Ana Davası, 15 Mart 1982’de başladı. 1243 kişinin yargılandığı ana dava, devrimcilerin değil, faşist cuntanın yargılandığı bir dava oldu. Devrimci Sol tutsakları, hazırladıkları “Haklıyız Kazanacağız” adlı siyasi savunma ile faşizmi, emperyalizmi ve işbirlikçisi oligarşiyi yargıladılar. Dayı, 1980’de başlayan tutsaklığına, Ekim 1989’da gerçekleştirdiği özgürlük eylemi ile son verdi. Dayı’nın tekrar fiili mücadele içinde yer almasının ardından 1990 Mart’ında, “Daha Hızlı Koşmalıyız” şiarıyla atılım süreci başlatıldı. Bir yandan demokratik platformda yaygın kitlesel örgütlenmelerin yaratılmasına, diğer yandan silahlı pratiğin adım adım geliştirilmesine paralel olarak karşı devrimin yoğun saldırılarına hedef oldu.

Devrimci hareket, 12 Temmuz 1991 ve 17 Nisan 1992 operasyonları ile aldığı darbelerde Niyazi Aydın, Sinan Kukul ve Dursun Karataş’ın eşi Sabahat Karataş gibi merkez komite üyelerini, ileri kadro ve savaşçılarını şehit verdi.

Devrimci hareket, Dayı’nın önderliğinde gelişimini sürdürürken, 13 Eylül 1992’de, yurtdışındaki merkezi üste, darbeci ihanet çetesi, Dursun Karataş’a alçakça saldırıp, onu tutsak etti. Tarih bir kez daha sınıyordu onu. Ve o bir kez daha önderlik vasfını gösterecek; iradesiyle, öngörülerıyla bu ihanetin aşılmasını, hareketimizin devrim yürüyüşüne kaldığı yerden devam edebilmesini sağlayacaktı.

Devrimci harekette ağır tahribatlar yaratan darbe ihaneti onun önderliğinde altedilip, hemen her şey yeniden yaratılarak, devrim yürüyüşü sürdürüldü. Onun güçlü iradesi, şaşmaz öngörüsü ve isabetli politik kararları, işte bu süreçte hareketin önüne partileşme görevini koydu. Bu görevi yerine getirmek için, devrimci hareketin önder kadrolarının katılımıyla, 30 Mart 1994’te Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Kuruluş Kongresi toplandı. Devrimci Sol, kongrede devrim yürüyüşünü Devrimci Halk Kurtuluş Partisi (DHKP) olarak sürdürme kararı aldı ve Dursun Karataş, DHKP Genel Sekreteri olarak seçildi. Bu görevi yerine getirdiği yıllar boyunca da halkların umudunu büyüten, devrimi ilerleten sayısız politikaya, eyleme, örgütlenmeye imza attı.

Kongreden kısa bir süre sonra, parti ilanı açıklanmadan 9 Eylül 1994’te Dayı, Fransız emperyalizmi tarafından tutsak edildi. Tutsaklığının

hemen bitiminde yeniden illegalite koşullarına geçti. Yeniden örgütünün başındaydı.

Ve 1 Ağustos Genelgesi'nin altında imzası olan eski Adalet Bakanı Mehmet Topaç'ın cezalandırılması ile parti kuruluş ilanı resmen yapıldı. THKP-C'den bu yana sürdürülen devrimci mücadele artık DHKP-C bayrağı altında sürdürülecekti. Önderi de Dursun Karataş'tı.

Kuşatmalar altında, illegalite koşullarında ve hastalığıyla da mücadele ettiği yıllar boyunca Türkiye devrimi için yaşadı. Devrimci hareketin önderi, Genel Sekreteri olarak üstlendiği görevi eksiksiz yerine getirdi. Dursun Karataş 14 yıldır bu görevdeydi ve son günlerine kadar da bu görevini sürdürdü.

38 yıldır devrim için çarpan, dünya halklarının kurtuluşuna, vatanımızın bağımsız, halkımızın özgür olmasına adanmış bir yürek 11 Ağustos 2008 günü durdu. Dayı, son nefesini yoldaşlarının kolları arasında, dünya halklarına ve kendi halkına karşı görevini yerine getirmiş bir önderin huzuruyla verdi. 10 yıldır kanser tedavisi gören Dursun Karataş, hastalığa karşı direnişiyle de örnek olmasını bilmiştir.

Onun yaşamı, bağımsız, demokratik, sosyalist Türkiye'ye adanmış bir yaşamdır. 38 yılı devrime verilmiş bu yaşamın her saatini, her saniyesini belirleyen bu adanmışlık olmuştur. Bu adanmışlık, bu dava adamlığı, bize her zaman hedefimizi hatırlatan bir miras olarak önümüzde duracak. Bağımsız, demokratik, sosyalist Türkiye hedefinden hiç sapmadan devrim yürüyüşümüze devam edeceğiz.

1. BÖLÜM

***doğduğu topraklar
ve
çocukluk
yılları...***

Dursun Karataş, Devrim İçin Yaşanmış Bir Hayatın Adıdır

Dursun Karataş yoldaşımız, 25 Mart 1952’de Elazığ’ın Kürdemlik (Cevizdere) Köyü’nde doğdu. Ailesi, emekçi bir Kürt ailesiydi. Devrimci düşüncelere 1970 öncesinde sempati duymaya başladı. Lise yıllarında birçoğu daha sonra Devrimci Sol içerisinde yer alacak olan bir grup içindeydi. 1970’de İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi’ni kazanarak

İstanbul’a geldi. Bu yıllar, Türkiye devriminin yolunun çizildiği, revizyonist, reformist geleneklerin aşıldığı, statükoların kırıldığı, yeni saflaşmaların yaşandığı yıllardır. İşte bu saflaşmada yoldaşımız da yerini Mahirler’in ihtilalci çizgisinden yana belirledi. Artık bir THKP-C sempatzanıydı.

30 Mart 1972’de Kızıldere’de Mahirler’in fiziken yok edilmesinin ardından, Mahirler’i, THKP-C’yi savunup sahiplenene büyük bir gençlik potansiyeli çıktı ortaya. THKP-C çizgisini savunan bir Dev-Genç militanı olarak Dursun Karataş yoldaşımız da, gerek İstanbul’da, gerekse de Elazığ’da bu sahiplenme tavrının geliştirilmesinde aktif bir rol oynuyordu.

Yoldaşımız ilk kez 1974’te, Elazığ’da, oligarşik diktatörlüğün Kıbrıs’ı işgalini protesto etmek için duvarlara “Bağımsız Kıbrıs” sloganını yazarken gözaltına alındı. Daha sonra Devrimci Sol Merkez Komitesi’nde yer alacak olan Niyazi Aydın’la birlikteydiler bu eylemde. Onu sonraki devrimci gelişimi içinde bazen bir okulun önünde kitlenin güvenliğini alırken, bazen Kocamustafapaşa barikatlarında dövüşürken görecekti yoldaşları. Ve bunların gösterdiği gibi, onun önderliği hayatın içinde adım adım kazanılmış bir önderliktir.

Hep söylendiği gibi; önderler atanmaz, önderlik kazanılır.

Bu sıfata sahip olmak, hayatın içinde yüzlerce düşünceyi, davranış biçimini sabır ve kararlılıkla geliştirip, ortaya tarih yazan bir devrimci çıkarmaktır. Yoldaşımızın yaptığı gibi...

Dayı'nın Çocukluk Dönemi

Dayıların köyünün ismi Kürdemlik. Ancak daha sonra köyün ismi Cevizlidere yapılır. Kürdemlik Köyü'nün tarihi oldukça eskidir. Çok eskilerde Ermeni yerleşim bölgelerinden biridir. Aile 1952 yılında Elazığ'a yerleşir. Kışın Elazığ'da, yazın köyde kalır aile. Önceleri Elazığ'da Rüstempaşa Mahallesi Bulut Sokak'ta bulunan kerpiçten, tek katlı bir evde kalırlar. 1968 yılında bu ev yıkılır. Abisi yıktırıp apartman yaptırır. Dört katlı evin ilk katında Dayı, annesi, babası kalır. Dayı'nın lise yıllarının bir kısmı bu evde geçer. Asıl olarak çocukluğu ve lise yılları o tek katlı evde geçer.

Rüstempaşa Mahallesi'nde kalanlar daha çok köylerden oraya göç eden insanlar, ailelerdir. Elazığ'ın Ova Köyü'nden gelenler de olmuştur. Yine bir kısmı da çevre köylerden Rüstempaşa Mahallesi'ne taşınmıştır. Rüstempaşa Mahallesi çok kalabalık olmayan, sıradan insanların kaldığı bir yerdir. Mahallede kalanlar, işçilik, esnafılık yaparak geçimini sağlamaktadır. Mahallede yol, su, elektirik vardır. Komşuluk ilişkileri çok iyidir. İnsanlar birbirlerine gider gelir, yardım ederler.

Dayı'nın annesi ve babası Kürtçe bilirlermiş. Ve zaman zaman anne ve baba arasında Kürtçe konuşmalar olurmuş. Aile Kürt ve sünni kökene sahiptir. Dedelerinin üç dört kuşak önce Kürdemlik'e Dersim'den geldiğine dair bir bilgileri var.

Dayı'nın annesinin aile içerisinde önemli bir ağırlığı olması dışında çevresinde de sevilen, saygınlığı olan biriymiş. Çocukları içerisinde ise Dayı'ya karşı ayrı bir sevgisi ve bağlılığı varmış. Dayı'nın yengesinin deyimiyle “hep veren el”dir O. Dışarıda otururken, bir çocuk önünden geçse, ayağa kalkarmış. Sevgi ve saygıdan böyle davranırmış. Anne misafirperverdir. Evinde olan her şeyi gelenlere ikram eden biridir. Dayı'yı çok sever, onunla paylaşır ve bir arkadaşı gibi konuşurmuş. Örneğin, Dayı üniversitede okurken, anne her hafta torunlarına mektup yazdırırmış.

Torunlarından Ayfer, okuma yazmayı yeni öğrendiğinde anne ona “mektup yaz” der. Anne sürekli Dayı'ya, hapishaneye düzenli olarak

mektup yazdırırmış. Sevdiği ve çok şey paylaştığı kayınbiraderinin vefatı sonrası onun ismini Dayı doğduğunda Dayı'ya vermiş. Bu yüzden “Dursun” lafını duyduğunda annesinin gözleri parlar ve duygulanırmış. Anne, Dayı hapishanedeysen bile ev kiralatır toplar, biriktirir, Dayı'ya vermek, göndermek için uğraşır.

Dayı öğrenci iken anne Dayı'dan haber alırım diye Dayı'nın abisi olan diğer oğlu Reşat abilere uğrarmış. Dayı'nın annesi vefat etmeden önce hapishanede son kez Dayı'yı ziyaret etmiş.

Dayı'nın yengesi, anne Elazığ'da hasta yatarken ziyarete gider. Yenge giderken Dayı'nın kullandığı yastık yüzünü anneye götürmüş ve Dursun'un yastık yüzü demiş. Anne, getirilen yastık yüzünü almış, koklamış ve çok duygulanmış. Bu olaydan bir süre sonra vefat etmiş.

Anneye ilişkin bir başka anı da şu; Dayı'nın üniversite sınavında aldığı puan iki fakülteye yetiyormuş. Bunlardan bir tanesi Elazığ'da Veteriner Fakültesi diğeri ise İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'dir. Yenge Dayı'nın Elazığ'da okumasından yanadır. Bunun için anneye “anne Dursun'u İstanbul'a göndermeyelim, Elazığ'da okusun” demiş.

Yenge Dayı'nın İstanbul'da okumasından korkuyormuş. Dayı'nın annesi ise, “Hayır O İstanbul'u istiyor. Bırakalım gitsin orada okusun” demiş. Annesi böylesine değerli ve ileri görüşlü kadınıymış. Dayı'nın annesine karşı sevgisi daha bir farklıymış. Paylaşımları anne ile daha fazla olurmuş.

Dayı'nın babası; saf, beş vakit namaz kılan, sürekli camiye giden birisiymiş. Köyde toprakları var. Topraklarını yarıcıya verir ve kira alırmış. Aile o zaman şehirde kalmaktadır.

Baba kimseye karışmayan, sessiz sakın biriydi. Baba çevrede “İbrahim Dayı” olarak tanınırmış. Kumarı, içkisi, sigarası olmayan birisiymiş. Çevrede iyi bir insan olarak bilinen şakacı biriydi. Baba bir gün kalmak için İstanbul'a ağabeylerinin yanına gelir. Daha geldiğinin ikinci günü “ben burada sıkıldım, gideceğim” diyor ve Elazığ'a dönüyor. Yine kaldığı o kısa kesitte camiye gidiyor. Cami çıkışı yengeye “kızım burada kimse kimseye selam bile vermiyor” demiş. Baba İstanbul'u hiç sevmemiş.

Dayı'nın ailesi kalabalık bir aile. Dört kız, iki erkek olmak üzere ailenin altı çocuğu varmış. Dayı ailenin en küçüğüdür. Dayı'nın o yıllardaki en büyük özelliği “haksızlığa” karşı çıkan, bir yanının olmasıdır.

Dayı, abisini ve ablalarını da çok severmiş. Dayı'nın, kendinden bir

büyük olan ablası ile aralarında üç yaş varmış. İsmi Asiye olan bu abla ile birlikte büyüdükleri için ona daha yakın olur. Dayı ile abisi Reşat arasında onüç yaş var. Dayı Kürdemlik'te doğuyor. Ama aile Elazığ'da oturuyor aslında. Yazları Kürdemlik'te kalıyorlar. Çünkü bahçeleri var. Kürdemlik'teki bahçe köyün biraz dışındadır. Bahçe içinde kalınacak bir ev var. Elazığ'dan köye o zaman otobüsle gidilmiş. Mollakendi'ye (burası daha büyük bir yer ve şu anda bir belde) kadar otobüsle gidilmiş. Sonra 2 kilometrelik köy yolu yaya gidilerek köye varılmış. 3-4 ay köyde kalınır, Ekim ayında Elazığ'a dönülürdü. Bu köyde bağ-bahçe işleriyle uğraşıldı. Eylül ayında ise bağ bozumu yapıldı. Üzümden; bastık (pestil), orcik, pekmez yapıldı kış için. Bağın üzümleri "dana gözü" olarak bilinen üzüm cinsindendi. Bunlar siyah ve iri taneli üzümlerdi. Taneler büyük olduğu için yöre halkı, dananın gözüne benzetmiş ve o ismi vermişler. Bahçede dut ağaçları ve başka meyve ağaçları da vardı. Dayı üniversiteye gidene kadar yazın bir kısmını o köyde geçirdi. Lise yıllarında ise yazın abisinin marangoz atölyesinde çalıştı.

Dayı çocukken gribe karşı çok hassasmış. Gripten çok etkilenir ve hastalanırmış. Onun dışında çocukluğu sakın geçmiş. Grip dışında başkaca da bir sağlık sorunu olmamış. Dayı, ilkokulu Rüstempaşa Yücel İlkokulu'nda okumuş. 1959 yılında ilkokula başlamış. Ortaokulu Elazığ Atatürk Ortaokulu'nda, liseyi Elazığ Lisesi'nde okuyup bitirmiş. İlkokulda Dayı pırıl pırıl, arkadaşlarıyla arası çok iyi olan birisiymiş. O zaman ilkokullarda da ABD "yardımı" çerçevesinde "süt tozu" verilmiş. Dayı onu içmezmiş. Biraz daha büyüdükten sonra ilkokula giden yeğenlerine "içmeyin, zeka geriliğine yol açar" diyormuş. Dayı'nın annesi evde inek beslemiş. Onlar evde yapılan sütü içer ve yoğurdu yerlermiş. Aile ekonomik olarak kendi kendisine yeten bir durumdadır. O günkü koşullarda orta tabaka sayılacak bir ekonomik güçleri varmış. Anne çok düzenli ve temizmiş. Dayı bu yanlarını annesinden çocukluk döneminden almış. Ailede bir sükunet ortamı var. Kavgalı bir ortam yok. O nedenle çocuklar da huzurlu bir ortamda büyümüş. Ve ablalarının evlilikleri de sorunsuz olmuş. Dayı ilkokulda hep başarılı bir öğrenciymiş. Düzenli olarak ders çalışır, derslerini yapar, aileden hiç kimse ona, "oğlum çalış" demezmiş. O kendi başına çalışmış. Dayı'nın önlüklerini ilkokulda yengesi dikermiş. O zamandan bu yana hep temiz, düzenli, giyimine dikkat eden bir özelliği varmış. Dayı ile yengesi arasındaki ilişki, aile içerisinde sıcak ve güzel ilişkilerden birisidir. Yengesinin Dayı üstünde

emeği ve etkisi vardır. 10 yıl aynı evi paylaşmışlar. Dayı derslerini kendi başına yaparmış. Yardımcısı ise yenge olurmuş. Reşat Abi askere gittiğinde, yenge Dayı'ya mektup yazdırırmış. Reşat Abi'ye yollanan mektupları Dayı yazmış sürekli. Dayı'nın yengesiyile hiçbir gün kırıcı bir diyalogu, tartışması olmamış. Dayı, annesi, babası evin birinci katında kalır. Reşat abiler ise dördüncü kattalar. Daireleri ayrı olsa da yenge sürekli onlardaymış.

Dayı ortaokulda iken yine aynı tempoyla çalışmaya devam ediyormuş. Ortaokulda da çalışkan bir öğrenciymiş. Ailede ilk üniversiteye giden çocuk Dayı'yıymış. Sonradan Dayı'yı örnek alan yeğenler ve birçok akraba çocuğu üniversiteye gidiyor. Dayı lise yıllarında devrimci düşünceler taşıyor. Evlerine arkadaşları gelip gidiyor. Odaya kapanıp konuşuyorlar. Dayı'nın babası bu durumda Dayı'ya “niye uyumuyorsunuz? Geç saatlere kadar ne yapıyorsunuz?” diyor. Niyazi Aydın'ı da Dayı o yıllardan tanıyormuş. Lise yıllarında samimi olduğu arkadaşları var. Ortaokulda iken Dayı'nın bir uçurtması varmış. Bu büyük ve renkli bir uçurtmaymış. Bu uçurtmayı Dayı kendisi yapmış. Ve zaman zaman bunu uçururmuş. Dayı'nın ortaokulda iken el becerileri varmış. Sokak oyunları için kimi el oyuncakları yaparmış. Babasının kızdığı durumlarda devreye Dayı'nın annesi girer ve Dayı'yı korurmuş. Dayı ortaokul yıllarından sonra yazları abisinin yanında marangoz atölyesinde çalışmış. Marangoz işlerine eli yatkınmış. Kimi şeyleri öğrenmiş ve yapıyormuş. Örneğin zımpara yaparmış, ustaya yardım edermiş. Kapı, pencereleri kaldırır, yüklemeye yardım edermiş. İnşaatlara da yardıma gittiği olurmuş. Marangoz atölyesi Elazığ'da o yıllarda Şıra Pazarı denen bölgedeymiş. Atölyede o zaman 6-7 kişi çalışmaktaymış. Ve işler çok yoğunmuş. Abisi Dayı'ya ve onun yaşında olan, orada çalışan yeğenlerine haftalık para verirmiş. Dayı kendi yaşında olan yeğenleri toplar ve konuşurmuş. Bazen de abisi için; “O bir patron. Fazla çalışmayacağız” dermiş. Dayı lise yıllarında kahveye gitmezmiş. Kumar, içki gibi alışkanlıkları yokmuş. Ders kitapları dışında okuduğu romanları varmış. Demir Ökçe-Jack London okurmuş. Yine Yaşar Kemal ve Orhan Kemal de okudukları yazarlar arasındaymış. Dayı'nın evde olan bu kitaplarını aile faşist cunta olduğunda sobada yakmış.

Dayı lise yıllarında daha çok sinemaya gider, futbolu, maçları ise pek sevmezmiş. Maçlara gitmez, kitap okur ve arkadaşları ile vakit geçirirmiş. Üniversiteye başladığında Yılmaz Güney'in “Arkadaş” filmini izlemiş. Tatil için Elazığ'a döndüğünde “Arkadaş filmini izleyin” demiş

tanıdıklarına. Dayı'nın gençliği bu ortamda şekillenmiş. Olgun bir kişiliktir. Derslerdeki başarısı, yazları atölyede çalışması, emekçiliği O'nun daha çok sevilmesini ve sözünün dinlenmesini getirmiş. Ailenin o yaştaki gençleri arasında farklı özellikleriyle öne çıkan biridir. Annesini seven, koruyan bir yanı varmış. İnsan ilişkileri olumludur. Büyüklere karşı saygılı, herkesin işine gereksiz bir biçimde karışmayan bir özelliği vardır. Komşularından hiç kimse Dayı konusunda şikayetçi olmaz. Kimseyle kavgası, kimseyi rahatsız eden bir yanı yoktur.

Üniversite yıllarına gelince... Dayı üniversiteyi kazandığında sevinmiş tabi. İstanbul'a gelip tek başına Orman Fakültesi'ne kayıt yaptırmış. Daha sonra İstanbul Feriköy'de bulunan Elazığ Öğrenci Yurdu'nda kalır uzun süre. O yıllarda Elazığ'ın "sol"cu olan belediye başkanı bu yurdu denetlemeye gelir. Dayı yurdun bakımsızlığını anlatıp ilgisizliğe kızar. Belediye Başkanı Şükrü Kaçar Elazığ'a döndüğünde Dayı'nın abisine gidip "kardeşin bize çok kızdı" der. 1973 yılında Dayı, abisinin arabasıyla Elazığ'dan ablasının köydeki evine giderken yolda kaza yapar. Araba şarampole yuvarlanır. Dayı kazadan yara almadan kurtulur. 1974 yılında Elazığ'da Kıbrıs işgalini protesto için aralarında Dayı ve Niyazi Aydın'ın da bulunduğu toplam dört kişi duvarlara yazı yazarlarken gözaltına alınır. Bir gece gözaltında kalırlar. Sonra serbest bırakılırlar. Dayı üniversitede okuduğunda arada bir ailesinin yanına Elazığ'a gelip kısa bir süre kalıp dönermiş. Son zamanlarda ise hiç gelmemiş. Bir kez Sabahat Abla'yla bir kez de yalnız gelmiş.

“Kral Arkadaşım”

Elazığ Lisesi o yıllarda Elazığ'ın tek lisesiydi. Ve hatırı sayılır oranda öğrencisini üniversiteye yolladı. O nedenle başarılı öğrenciler çıkardı bu lise. Dayı bu lisede okudu.

Elazığ Lisesi, Atatürk Ortaokulu'nun yanındadır. Lise, tren istasyonuna komşudur. Şehrin alt kısmına düşmektedir. Şehrin bu kesiminde daha çok okullar bulunmaktadır. Yine Atatürk Ortaokulu ve Sanat Okulu da buradadır. Öğretmenleri arasında ilerici öğretmenler olmakla birlikte daha çok gerici bir yapısı vardı. Bazı derslerin boş geçtiği, öğretmen açığı olduğu zamanlar da yaşadık ne yazık ki. O tür durumlarda derslerimize dışarıdan öğretmen olmayan kişiler gelirdi. Onlar ders verirdi.

Ben, Dayı ile işte bu lisede tanıştım. Yıl 1967-68, Lise 1. sınıfa yeni başlamıştık. İlk derste öğretmenimiz bizleri boy sırasına göre sıralara oturttu. Biz orta sıradaydık. Sınıfta 3 sıralama vardı. Pencere dibinde bir dizi sıra, ortada bir dizi sıra ve bir de kapı sırasında bir dizi sıra vardı. Biz orta sıranın baştan ikinci sırasında oturuyorduk. İkimizin boyu birbirine yakın olmalı ki, Dayı ile aynı sıraya oturduk. Sırada 3 kişiydik. Dayı ile yıllar sürecek olan dostluğumuz böyle başlamış oldu.

Sınıfımızda toplam 45 öğrenci vardı o zaman. Dayı ile aynı sıraya oturunca konuşmaya başladık. Aynı mahallede oturduğumuzu gördük. İkimizin evi de Rüstem Paşa Mahallesi'ndeydi. Okula böylece birlikte gidip-gelmeye başladık. Lise 1'den başlayarak, Dayı hep başarılı ve çalışkan bir öğrenci oldu. Derslerine düzenli çalışırdı. Sınıfta hiç kalmadı. Sınıfını hep düzenli geçti. Arkadaş ilişkileri çok güçlüydü. Öğrenciler arasındaki ilişkilerde onun ayrı bir yeri vardı. Cana yakın, kendini kabul ettiren bir kişiliği vardı Dayı'nın. Dayı'nın lise yıllarında ben dahil, bir çok arkadaşı vardı. Ve arkadaş olarak bizler Dayı'yı çok severdik. Kendini sevdirmesini hep bildi. Kendine güvenli bir yanı vardı. Örneğin, lise 3'te iken felsefe dersinde hep o, öğretmen ile konuşur, soru sorar tartışırdı. Belki çok okumasından, belki sürekli sorgulayan bir yanı olmasından, belki sürekli düşünmesinden kaynaklı olarak felsefe derslerinde öğretmen ile konuşurdu. Tartıştırdı. Soru sorardı. Felsefe dersinde tüm

sınıf bu tartışmalara, sohbetlere seyirci kalırken Dayı, ders boyunca öğretmenimiz ile tartıştırdı. Ona bu nedenle gıpta ile bakardık. Felsefe derslerini çok sevdiğini biliyorum. Haliyle, felsefe, konusu itibariyle bir çok soru ve tartışmayı da beraberinde getirirdi. Güncel yaşamla ilgili olan yanları da vardı bu konuşmaların. Onun için tartışmalar zevkli geçerdi. Dayı, tartışmalarda çekingen değildi. Arkadaşları ile paylaşmasını bilirdi. Sürekli düşünen ve yorum yapabilen bir beyne sahipti Dayı.

O yıllarda Dayı'yla bizim tek lüksümüz okul dışında tatil günleri şehirde yaptığımız gezintilerdi. Elazığ'ın o zaman tek işlek caddesi Gazi Caddesi idi. Şehrin merkezinden geçerdi bu cadde. Biz de konuşa konuşa Gazi Caddesi'ni gezer, oradan şehir dışına çıkarak mesire yerine gelirdik. Orada ağaçların arasında oturur, her tür sohbeti yapardık. Henüz bizlerde siyasi bilinç yoktu ama Dayı o yıllarda da çok kitap okurdu. Ailesinin verdiği paraları biriktirir ve kitapçılardan kitap satın alırdı. Aldığı kitapları bekletmeden okurdu. Kendi okuduktan sonra okumam için bana da verdiği kitaplar oldu. Bana kitapları veriyordu ama ben onun gibi sürekli okuyamıyordum. Onun bu kitap okuma alışkanlığına biraz da hayretle bakardım. Keşke ben de onun gibi okuyabilsem diye düşünür, gıpta ederdim. Dayı, lise yıllarında bildiğim kadarıyla çok roman okudu. Klasikler diyebileceğimiz bu romanlardan hatırladıklarım şunlar: Demir Ökçe, Bitmeyen Kavga, Fareler ve İnsanlar. Bana okumam için verdiği kitaplar içinde "Fareler ve İnsanlar" isimli kitap da vardı. Lisede kitap okumaya başlamıştı. Okumayı seviyordu elbette. Bu yıllarda okumaya başlamış olması sonucu ufku genişlemişti. Kendi yaşındaki öğrenciler arasında bu yanıla hep öne çıkmıştı. Erken yaşta olgunlaştı Dayı. 1969-70 öğretim yılında liseyi beraber bitirdik. O, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'ni kazandı. Bense istediğim okula giremedim. Daha sonra Edebiyat Fakültesi'ni kazandım.

Biz liseyi bitirdiğimiz yıllarda gençlik hareketleri ve mücadele de büyümeye başlamıştı. Ancak o yıllarda bizim bir siyasetimiz yoktu. Yoktu ama kimi şeyleri kendi aramızda konuşurduk.

Dayı ve Doğduğu Topraklar...

Elazığ'daki Ablası, Asiye Karataş'ın anlatımından:

Dursun ile benim aramda üç yaş var. Yaş farkının çok büyük olmaması nedeniyle onun çocukluğuna, Lise'yi bitirdiği yıllara kadar gençliğine tanık oldum. Hatta küçükken ona biraz da annelik yaptım diyebilirim. O nedenle biz birlikte büyüdük. Ve birbirimize abla-kardeş olarak çok bağlandık. Birbirimizi o nedenle çok sevdik. Hele ben onun için canımı verecek kadar onu çok severdim. O yıllardan aklımda kalan pek fazla şey olmadı aslında. Bir de ben erken yaşta evlendim. Aile sorunları yaşadım. Onun için de çok dalgın oldum. Ama diyebilirim ki, çocukluğumuz ve sonrasını birlikte geçirdik. Ben onunla oyun da oynadım, güldüm de, ağladım da, sohbet de ettim. Belki de, ona çok emek verdiğim için onu çok sevdim. Ama kardeşim de beni çok sever ve beni düşünürdü. Zaten kişi olarak hep sevicecek biriydi. O kadar yıl burada yaşadı, bir gün bir komşunun kalbini kırmadı. Bir komşu, bir akraba, bir tanıdık diyemez ki, “Dursun kötü bir çocuktur. Bizim kalbimizi kırdı. Bize kötü davrandı. Bizi üzdü.” Bunları diyemez, çünkü o hep iyi bir insandı. Herkese yardım eden biriydi. Kardeşim oldu diye değil ama gerçekten onun arkasından bugüne kadar kimse kötü bir laf etmedi. İyi bir insandı. Hep başkalarını düşünerek yaşadı O. Ona özlemim çok büyüktür. Hep gözümde tıttı. Çok düşünceliydi. Bizi çok severdi. Yıllar sonra o hapisanede tutuklu iken, görüşe gittiğimde, görüş yerinde konuşurken, hal hatır sorma bahsinden sonra bana söylediklerini hiç unutmadım. Yıllar sonra onu ilk kez görüyordum. Hem bu nedenle üzgündüm hem de aile sorunları yaşıyordum. Yüzüme baktı ve “niye bu kadar üzgünsün, yaşadığın kimi sorunlar olmalı. Evliliğinden kaynaklı bir sorun yaşıyor olmalısın” dedi. Ben orada ağladım. Beni sakinleştirmeye çalıştı. Bu konuda benimle sohbet etti. Bana sahip çıkmıştı. Çok sevinmiştim. Anlattıklarını can kulağıyla dinledim. Doğru ve güzel şeyler anlatıyordu bana. Rahatlamıştım. Onun yanından huzurla ayrıldım. Kendisi hapiste olmasına, sıkıntıda olanın o olmasına rağmen o bize moral

veriyordu. O bize güzel şeyler anlatıyordu. Çok düşünceliydi. Orada, yüzüme bakıp benim sıkıntılı olduğumu anlamıştı. Ve “bana ne” demeyip, bana yardımcı olmuştu.

Onun doğduğu ve büyüdüğü toprakları biraz anlatmak istiyorum. Buraları severdi. Lise’yi bitirinceye kadar Elazığ’da kaldı. Sonra üniversite yılları başladı. İstanbul’a gittikten sonra buraya çok fazla gelemedi. Geldiği zamanlar sınırlıdır, sayılıdır. Gittikten sonra gelemeyince ona olan özlemimiz de arttı. Burnumuzda tıttı. Köyümüzün ismi “Kürdemlik”tir. Ancak sonradan ismini değiştirip, Cevizlidere yaptılar. Tabi, Kürdemlik ismi devletin hoşuna gitmedi. Kürdemlik ismi Kürtleri çağırdığı için değiştirdiler. Yine de halk arasında ve bizim ağızımızda Kürdemlik geçmektedir.

Kürdemlik köyü, Elazığ’ın merkez köylerinden biridir. Elazığ’a yaklaşık olarak 15 km uzaklıktadır. Bizim beldemiz olan Mollakendi ile aramızda 4.7 km’lik bir uzaklık vardır. Elazığ, Mollakendi arası ise 9.7 km’dir. Elazığ’dan yola çıkıp, Diyarbakır yol ayrımından sonra Tunceli-Bingöl karayoluna giriyorsunuz. Karayolunu takip edip Mollakendi sapağına geliyorsunuz. Jandarma karakolu yanından Mollakendi yazan sapağa giriyorsunuz. Mollakendi, belediyesi olan bir beldedir. Tarım ve hayvancılık yapılır burada. Mollakendi merkezine girmeden devam ederseniz, daha sonra toprak yolda devam edecek yolculukla bizim köye varırsınız. Şimdi yollar daha iyi elbette. Ancak eskiden oraya gitmek büyük sorundu.

Köyümüz Hazar Baba Dağı eteğindedir. Hazar Dağı da denmektedir. Hazar Dağı’nın yüksekliği 2347 metredir. Bir yanımızı, arkamızı Hazar Dağı’na vermişiz. Diğer yanımız ise açıktır. Karşımızda yine tepeler var. Köyümüz bunların içinde kalmış. Köyümüzün en belirgin yanlarından birisi de köye komşu olan bir yerde Hazar Elektrik Santrali’nin olmasıdır. Santral yan tarafımıza düşmektedir. Burada bir dönem elektrik üretiliyordu. Bunun için büyük ve kalın borularla Hazar Gölü’nden su getirtilirdi. Hazar Gölü dağın arkasında kaldığı için oradan kalın borularla su alınırdı. Borular dağlara döşenmişti. Sonra Elazığ’a baraj yapılınca, baraj gölünden santrale su çekildi. Uzun bir süre, belki yıllarca bu santral çalıştı. Elektrik üretti. Elazığ’ın elektriğini burası ürettiyordu. Bizim çocuk dünyamızda bu santral ve elektrik üretiminin ilgi çekici bir yeri vardır. Hep merak etmişizdir, elektrik üretimini. Köyümüzden bakınca santralin binalarını görürdük, şimdi Hazar santrali çalışmıyor artık. Orası bir enkaz yığını gibi, etrafı da çorak ve kumlu bir arazi. İssiz

bir yer haline gelmiş. Eskiden çok canlıydı burası. Kalabalıktı, gürültülüydü. İnsan seslerini duyardınız. O yıllarda kışları çok soğuk olurdu. Hazar Baba sürekli karlı olurdu. Kar tutardı. Ama biz kışları şehirde olurduk. Yazları köye gelirdik. Yazları ise köy serin olurdu. Yazları köy çok canlı olurdu. Neşeli olurdu. İnsan sesinden geçilmezdi. Kardeşim orada doğdu. Çocukluğu özellikle yaz ayları orada geçti. O yıllarda ulaşım zordu. Köyümüze köy arabası ile giderdik. Ondan önce eşekler vardı. Mollakendi'ye kadar arabaya biner ve öyle giderdik. Mollakendi'den sonra yaya gidilirdi. Yaya 20 dakika, araba bulmamız durumunda ise bu yol 10 dakika ancak sürerdi. Şu anda köyde hepsi tek tek duran ve dağınık olan 40-50 ev kaldı. Köyde toplu bir yerleşim olmadı. Herkes evini kendi arazisine, bahçesinin içine yaptı. O nedenle evler birbirinden kopuk ve dağınıktır. Hatta dağın sırtında evler olduğu gibi köyün girişinde bile evler vardır.

Eskiden köy daha kalabalıktı. Köy tarım ve hayvancılık ile geçimini sağladı hep. Ama daha çok da tarım ile uğraşıldı. Hayvancılık ticari olmaktan çok, köylülerin süt, yoğurt, yağ gibi ihtiyaçlarını karşılamak için yapıldı. Köyde üzüm bağı, kayısı, dut gibi meyve ağaçlarımız vardı. Bizim topraklarımız köyün biraz uzağına ve yan tarafına düşmekteydi. O zaman topraklarımız çoktu. Arazimizin olduğu yere biz de ev yaptırmıştık. Yaz ayları gittiğimizde köyde bahçede otururduk. Bu evde kalırdık. Köyde biz de kalabalık olurduk. Meyve toplardık. Üzüm bağımız vardı. Hayvanımız vardı. Süt ve yoğurt, yağ ihtiyacımız için inek beslerdik. Daha çok hayvanlarla annem ilgilenirdi. Yaz aylarının sonuna doğru ise bu kez kışlık yiyeceklerimizi hazırlardık. Üzümden pekmez yapardık. Kimi sebzeleri kışlık için kuruturduk. Yaşantımız o nedenle hareketli ve çalışarak geçerdi.

Biz, kardeşimle birlikte köyde mutluyduk. Kardeşim köyde de çok sakin bir yaşantı sürdürürdü. Oyun oynardık. Tarlalarda dolaşırdık. Eve pek girmezdik. Belki acıktığımız zaman gelirdik eve. Babam, topraklarımızın hepsini işleyemediği için topraklarımızı başkalarına ekmeye vermişti. Bizim orada buna “yarıcı” denir. Yani, yarı yarıya anlamına gelir bu. Yarıcıya verdiğimiz topraklara buğday, arpa ekilirdi. Ve haliyle ürünün yarısını biz alırdık. Bu durumdan dolayı da ekonomik durumumuz iyiydi. Sonraki yıllarda topraklarımızı sattık.

Köyde Kürtçe konuşulurdu. Annem, babam ve abim Kürtçe bilirdi. Köy kalabalıktı. Bir zaman Ermenilerin de burada kaldığı söylenmektedir. Köylüler arasında komşuluk ilişkileri oldukça gelişmişti. Yardımlaşma

örnek olacak kadar iyiydi.

Annem, Dere Boğazlı'ydı. Onların köyü de bizim köye bitişikti. Karşı karşıya idik. Babam ise Kürdemlik köyündendi. Babam ve annem evlenince önce Kürdemlik'te kalmışlar. Daha sonra da Elazığ merkeze taşınmışlar.

Köyümüz kıraçtır. Ormanlık değildir. Bahçeler daha çok yeşildir. Zaten köyün yeşilliği bahçelerdeki ağaçlardan gelmektedir. Hazar Baba Dağı'nda orman yoktur. O da çıplak bir dağdır. Köyden bakınca hep bu çıplaklığı görürdük. Kardeşim Orman Fakültesi'ni kazandığında belki de bunun için sevindik. Ormanı ve ağaçları, yeşili hepimiz severdik. Köyden geçen bir dere vardı. Köyün ortasından geçirdi. O zamanlar bu dereye su vardı. Hatta yüzmeye gidenler bile olurdu. Köyün ortasından geçen bu dereden dolayı köye "Karanlık Dere" de denirdi. Yani köyümüzün ismini "Karanlık Dere" olarak bilenler de vardır.

Köyde o yıllarda şantiye vardı. Şantiye kurulmuştu. Şantiyede köylüler çalışırdı. O zaman bu şantiye dağa boru düşüyor ve Hazar Gölü'nden santrale su taşımaya çalışıyordu. Kardeşimle birlikte bu şantiyenin oraya sık sık giderdik. Merak ederdik nasıl çalışıyor diye işçilere bakardık. Dursun okul yıllarında çalışkan bir öğrenciydi. Herkes onu çok severdi. Ailem, annem ve babam onu üniversitede okutmayı çok istiyordu. O da tabi üniversitede okumak istiyordu. Hep tek başına çalışırdı. Çalışırken ona yardım eden kimse yoktu.

Lise yıllarında iki üç arkadaşı vardı. Lisede yazları abisinin yanında marangozda çalışırdı. Aile fertlerinin hepsini severdi. Lise yıllarında zaman zaman sokakta arkadaşlarıyla oynardı. Tenekeden yaptığı bir uçurtmayı uçururken bir gün gözüne vurduğunu hatırlıyorum. Annem üniversitede okurken gidip yanında bir süre kaldı. Üniversite yıllarında memleketine çeşitli zamanlarda üç kez geldi. Bir kere eşi ve gelinimiz Sabahat ile birlikte gelmişti. Kardeşim, Elazığ'da doğdu. Ona amcamın ismini vermişler. Amcam genç yaşta vefat etmişti. Amcam çok iyi bir insandı. O yüzden onun ismini verdiler. Lisedeyken ders çalışırken türkü söylerdi. Sonraları da Elazığ türküleri dinlerdi. Abdullah Papur, Enver Demirbağ gibi yöre sanatçılarını dinler, severdi. Marangozda çalışırken kendisine bir masa yapmıştı. Evde o masada ders çalışırdı.

Kardeşim, memlekete gelişlerinin birisinde Nusaybin'den taksi ile dönerken kaza yapmıştı. Arabanın camı kırılmıştı. Kazada kendisine bir şey olmamıştı.

Eşi, ben, Dursun bir gün Hozat Garajı'nın orada bir lokantaya gittik.

En güzel sohbetlerimizden birisini orada yapmıştık.

Kardeşim, annemizi çok severdi. Annem vefat ettiğinde bir mektup ve karanfil göndermişti. Mektup çok duyguluydu. Annesini çok sevdiğini, mezarına Dursun adına karanfil konulmasını istemişti. Annem de Dursun'u çok severdi. Son nefesini onun yastık yüzünü koklayarak verdi. Annem, Dursun'un pijamasını geri dönecek ve giyecek diye saklıyordu. Onu bekliyordu çünkü. Babam, sessiz biriydi annem ise toparlayıcı. Kardeşim, babam ve annem ile iyi geçinirdi. O zaten oldum olası insanlarla iyi geçinen biriydi. Yaşamının sonuna kadar da bu özelliği hiç değişmedi.

Lise Yıllarından Bir Arkadaşı Anlatıyor:

Ben, Lise'yi Elazığ Lisesi'nde okudum. Dursun ile 1969-70 yılında tanıştım. O zaman 15 yaşındaydım. Ve lise 1. sınıfa gidiyordum. Dursun ise lise 3'teydi. Aramızda iki yaş vardı. O yıllarda tanıdım. Okulda tanışmıştık. Lise'de tanışıklık olunca ben de zaman zaman aralarına katılıyordum. Zira Dursun'un aynı sınıftan çok samimi bir arkadaşı benim akrabamdı. Yaşım küçüktü ama bu akrabalık nedeniyle ben de onlarla beraber gezerdim.

O yıllardan Dursun'a dair hatırladığım şeylerden en belirgin olan konulardan biri onun çok kitap okuyor olmasıydı. Bu aklımda kalmış. Evet, yaşlılarına göre çok kitap okurdu. Okuduğu kitapları okuması için çevresinde bulunan arkadaşlarına da dağıtırdı. Bana okumam için verdiği kimi kitaplar olmuştu. Dursun, sempatik, cesur ve en bilinçlimizdi o zaman. Çok çalışkandı ve çok kitap okurdu. Birlikte kitap okuduğumuz zamanlar da oldu. Lise'de olduğumuz dönemde de yapardık bu okumaları.

Lisede geçen bir olayı anlatmak istiyorum. Dursun'un sınıfta en samimi arkadaşı tarih dersinde sözlüye kalkar. Öğretmen ona Amerika'nın 3. Cumhurbaşkanı'nın adını sorar. Sözlüye kalkan arkadaş bu sorunun cevabını bilemez. Bunun üzerine Dursun arkadaşına yardımcı olmak için yerinden eliyle makineli tüfek işareti yapar önce. Sonra da makineli tüfekle tarar gibi yapar. Sorunun doğru cevabı: "Thomas Jeffersen"dır. Dursun ise o yıllarda gözde makineli silah olan "Thomson" işareti yapar. Arkadaşı yine anlamaz. Bunun üzerine hoca "oğlum bak arkadaşın kopya veriyor oradan gör" der.

Lise yıllarında yaşadığımız bir başka olayı daha aktarmak istiyorum. Lisedeyiz. 1 Mayıs 1969'da 1 Mayıs'ı kutlayacağız. Aslında tam olarak nasıl kutlayacağımızı da bilmiyoruz. O nedenle Elazığ'a 20 km. uzaklıktaki Hazar Gölü'ne gittik. Göl, Elazığ'ın ilçesi Sivrice'dedir. Biz on-on beş kişiyiz. Gölün kıyısında piknik yaptık. Sonra marşlar söyledik çevreden sesimizi duyan üç beş faşist toplanmıştı. Sonra onlarla kavga çıktı. Daha doğrusu bizim marş söylediğimizi gördüklerinde onlar da

ağza alınmayacak küfürler ettiler bizlere.

O okul yıllarında derslerin dışında okuldan uzakta kimi yerlerde sohbetlerimiz de oldu. Çok kalabalık olmazdık ama 3-4 kişi gezerek mesire alanına giderdik. Yine bir gün gezerken Elazığ'da Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) binasının yanından geçtik. Biz geçtikten sonra TÖS'ün önünde bomba patladı. TÖS, o yıllarda ilerici-demokrat ve devrimci öğretmenlerin kitle örgütüydü. İktidar, TÖS'ün örgütlenmesini hazmedememiş ve bu tür saldırılar yapmaktaydı. Bu bombalama olayı bizi kızdırmıştı. Solcu öğretmenlerin derneğine bomba atılıyordu. Faşizmi bu tür örneklerle tanıyacaktık.

O yıllarda günlük Yeni Ortam gazetesi okurduk. İlerici bir günlük gazeteydi Yeni Ortam gazetesi. Yazarlarının bir kısmı 12 Mart faşizmi döneminde gözaltına alınmış ve işkence görmüştü. Bu nedenle ve o dönemdeki mücadelenin etkisiyle de güzel yazılar çıkıyordu bu gazetede.

2. BÖLÜM

*üniversite yılları,
İYÖKD'den
Devrimci Sol'a...
Mahirler'in yolunda
yeni bir önder...*

THKP-C'nin Bir Geleceğinin Olup Olmayacağı, Tarihin O Günkü Sorusudur: Cevap Dursun Karataş'tır!

İstanbul öğrenci gençliğinin akademik demokratik mücadelesini ve anti-faşist, anti-emperyalist tavrını örgütlü bir güce dönüştürecek olan İYÖKD'ün (İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği) kuruluş ve mücadele süreci, aynı zamanda Dursun Karataş yoldaşımızın İstanbul devrimci gençliğinin önderi konumuna yükselmesi sürecidir.

Yönetici özelliği ve militan yapısıyla hem güven duyulan, hem önerilerine, düşüncelerine kulak verilen bir isimdir artık. “Dayı” diye anılmaya başlanması da bu sürece denk gelir. Gerek İYÖKD’de, gerekse de kaldığı Elazığ Yurdu’nda birçok “yeğeni” vardır ve onlar doğal olarak Dayı demektedirler yoldaşımıza. Ama bu hitap giderek yaygınlaşır ve onun adının önüne geçer. Dayı kelimesi, artık onun nezdinde bir hısımlık değil, kelime anlamının ötesinde yoldaşlığı, ona duyulan saygıyı, güveni ifade eden bir sığata dönüşecektir. Dayı, her koşulda sırtını yaslayabileceğin, her koşulda güvenebileceğin ve gösterdiği hedefe gözü kapalı gidebileceğin bir simge isimdir artık.

THKP-C’yi büyük bir içtenlikle sahiplenlen Dev-Genç’lilerin gelişen mücadelesi, yeni örgütlenmeleri gerektirmektedir. Dursun Karataş yoldaşımızın önderliğinde şekillenen Kurtuluş Grubu, o gün bu ihtiyaca cevap vermeye yönelik atılan adımlardan biridir. Karataş, bu grubun oluşumundan itibaren, İstanbul’da sadece gençlik içinde değil, hayatın her alanında yürütülen anti-faşist mücadelenin önderi konumuna yükseldi. Dev-Genç’liler artık hayatın her alanında grevlerde, gecekond direnişlerinde, memurların, yer yer köylülerin eylemlerinde aktif olarak yer alıp bu mücadeleyi yönlendirmeye çalışırken, yoldaşımız, tüm bu eylemlerin, faaliyetlerin örgütleyicisi, önderi, bizzat pratikte uygulayıcısı olarak giderek yetkinleşmeye, olgunlaşmaya, siyaset ve yönetme

sanatını öğrenmeye başladı. Ülkenin dört bir yanında mücadele eden Dev-Genç'lilerin, THKP-C potansiyelinin birleşmesi, tüm militanların ortak arzusuuydu. Mücadelenin ihtiyaçları da böyle bir örgütlenmeyi gerektiriyordu. İşte bu çerçevede 1977'de, Dursun Karataş ve beraberindeki yoldaşlarının da içinde yer almasıyla Devrimci Yol oluşturuldu. Devrimci Yol Bildirgesi etrafında birleşilirken amaç; THKP-C çizgisi doğrultusunda ideolojik netliğin sağlanması ve partinin yaratılmasıydı. Ancak Devrimci Yol, bu hedeflerin platformu olamadı. Çünkü bu yapı içindeki Ankara hizbi, THKP-C'ye sahip çıkıyor görünürken, pratikte buna uygun örgütlenmelere yönelmiyor, kadrolara kendi sağcı anlayışlarını empoze ederek partiyi değil fakat kendi hizip örgütlenmelerini gerçekleştiriyordu. Bu süreçte, Dursun Karataş tarafından Ankara hizbi yöneticilerine gerek çeşitli yazılarına, gerekse de pratiklerine yönelik yapılan eleştiriler, çoğunlukla geçiştirildi, sürecin tartışılması yerine Dursun Karataş nezdinde İstanbul'daki militan devrimci örgütlenmeyi tasfiye hesapları yapıldı. THKP-C ideolojisinin ve devrimci örgütlenmenin tasfiyesine izin verilemezdi. Tasfiyeciler, tasfiye edilmeliydi. İşte o anda yoldaşımız Dursun Karataş'ın aldığı karar, ülkemiz devrim tarihinin en önemli kararlarından biri olurken, onun, onyıllar boyu Türkiye devrimine damgasını vuran tarihsel rolünü de belirlemiş oluyordu. THKP-C ideolojisinin sürdürülmesi ve partinin yeniden yaratılması görevi artık başkalarına bırakılamazdı. Dursun Karataş yoldaşımız, işte o tarihsel kesitte, bu ağır yükü omuzladı.

Onun belirleyici inisiyatifi ve önderliğiyle, THKP-C'yi savunan kadrolar, 1978'de Devrimci Yol tasfiyeciliğini mahkum ederek Devrimci Sol'u kurdular. Artık ülkemiz sınıflar mücadelesinde yeni bir siyasi hareket vardı. Bu siyasi hareket, devrim mücadelesini THKP-C çizgisinde geliştirerek, önüne partiyi yaratma hedefini koyarak, anti-faşist, anti-emperyalist mücadelede Kızıldere manifestosunun yolunu izleyerek, yeni gelenekler yaratacak, kısa sürede dosta da düşmana da kendini kabul ettirecekti. Türkiye devrim tarihinde, kısa sürede bu kadar hızlı bir gelişim sağlamış, kendi ayakları üzerinde durarak böylesine kökleşmiş ve kalıcılaştırmış bir başka "ayrılık" yoktur. Dursun Karataş yoldaşımızın önderliği, bu devrimci ayrılığı gerçekleştirecek cüretinde, siyasi kavrayışı ve öngörüsünde, yeni bir hareketi örgütlemekteki ustalığındadır. Onun önderliğini, kazanılmış bir önderlik yapan belirleyici süreçlerden biri de budur. *(Parti'nin Dayı'nın şehit düşmesi üzerine yayınlanan 11 Ağustos 2008 tarihli, 39 No'lu açıklamasından alınmıştır.)*

1970 - İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'ni kazanarak İstanbul'a geldi. Mücadelesini burada bir THKPC sempatizanı olarak sürdürmeye başladı.

1973 Kasım - İYÖKD'ün (İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği'nin) kuruluşunda yer aldı.

1974 - Elazığ'da, Kıbrıs işgalini protesto etmek için yazılama yapmaktan gözaltına alındı.

1975 - İstanbul'da Dayı'nın önderliğinde Kurtuluş Grubu oluşturuldu.

2 Aralık 1975 - Kocamustafapaşa'da devrimci hareketin sokak savaşlarını öğrendiği ilk büyük çatışma yaşandı. Dursun Karataş, direnişin içinde ve başındaydı.

1977 Nisan - Ankara'daki Dev-Gençliler'le yapılan görüşmeler sonucunda Devrimci Yol Bildirgesi'nin çıkarılması kararı alındı.

1977 Ağustos - Birlikte mücadele ettikleri yoldaşı Sabahat Karataş'la evlendi.

1978 Şubat - Dayı, sorunlara çözüm bulmak için son bir kez daha Ankara'daydı.

1978 Şubat - İTÜ-DER lokalinde çeşitli alanlardan 40 kadronun katıldığı bir toplantıya öncülük etti. Toplantıda kadrolar onun yanında olduklarını açıkladılar.

1978 Nisan - Gözaltına alınarak tutuklandı. 1978 1 Mayıs'ını tutsaklıkta geçirdi.

Hareketimizin Önderi Dayı

1986 Ocak ayında Metris'te, Dayı ile aynı koğuşa verildik. Ocak '86'dan Nisan 1988'e kadar kah aynı koğuştaki kah yakın koğuştaki kaldık. Ve bu süre içinde istisnasız her gün görme, görüşme olanağına sahip oldum. Ancak Dayı'yı ilk tanımam daha gerilerde, 1976 yılındaydı. İstanbul'daki İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği'ne (İYÖD) uğradığım günlerden birinde ilk duydum ismini. Tanıdığım bir arkadaşım ismiyle birlikte söylemişti "Dursun Dayı'yı tanıyor musun?" diye. İlk defa duyduğum bir isimdi. Duyduktan sonra, merak ettim kimdir, nasıl bulurum diye. Sevilen, sayılan, yönetici, güvenilir biri olduğunu öğrendim. Tanışmam hemen olmadı. Anlatılanlardan sabit bir yerinin olmadığını anladım. Feriköy'deki Elazığ Yurdu, Orman Fakültesi, dernek, yurtlar, yürüyüşler vb yerlerde olabiliyormuş. Sonra 1976 sonlarında İYÖD'e uğradığım bir gün bir arkadaş beni tanıştırdı. Daha önce görmediğimi anladım. Yüzünü unutmamak için hafızama kaydettim. Dayı daha önce kurulan İYÖKD'ün (İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği) yönetiminde imiş. Ben lisedeyken İstanbul dışında da olsam gazetelerden izlediğim ve hayran kaldığım bir isimdi İYÖKD. İstanbul'da İYÖKD öncülüğündeki devrimci yüksek öğrenim gençliğinin eylemlilikleri basına yansıyor. İYÖKD yöneticisi Şahin Aydın'ın katledilmesini protesto eylemleri, Kerim Yaman'ın katledilmesinde İstanbul Üniversitesi'nin işgali ve cenaze töreni, başka bazı eylemlilikler günlük basına yansıyor. Zaman zaman tek kanallı televizyonda da izleniyordu. Lisedeyken yaz tatillerinde İstanbul'a okul harçlıkları için çalışmaya geldiğimde büyük sempati duyduğum İYÖKD'e uğramayı adeta görev bildim ve uğradım birkaç kez. Uğradığımda bazen tartışmalara denk geldiğim olurdu. Pek anlamasam da ilgiyle dinlerdim. Emperyalizmi tam bilmesem de az buçuk bilgi sahibiydim. Ama "sosyal emperyalizm" adını ilk defa İYÖKD'deki tartışmalarda duydum. Yanımdaki arkadaş İYÖKD'lüler "sosyal emperyalizm" tespitini yanlış buluyor, karşı çıkıyorlar demişti. Ben de iyi ki karşı çıkıyorlar diye düşünmüştüm. Bir şey bildiğimden değil, bu da nereden çıktı türünden bir tepkiydi benimkisi. Daha sonra emperyalizme

de bazı çevrelerin neden “sosyal emperyalizm” dediklerini de öğrenecektim. Daha sonraları da Dayı ile birkaç karşılaşmamız oldu. Bir seferinde başka bir dernekte akşam oturmuş arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Birden kimsenin beklemediği bir anda Dayı bir arkadaşla birlikte içeri girdi. Kalkıp karşıladık. Kısa bir süre sonra da başka siyasi çevrelerden iki kişi geldi. Gelen diğer kişiler daha oturur oturmaz siyasi konuları tartışmak için giriş yaptılar. Biz dernektekiler sanki anlaşılmış gibi hepimiz susup Dayı'ya bakmaya başladık. Biz sessiz kalınca da Dayı mecburen gelenlerle tartışmaya başladı. Diğer gelen iki kişi kendilerinden fersah fersah ilerde olan biriyle tartışacaklarını hesaplayamadıklarından biraz da bodoslama girmişlerdi konuya. Kısa bir süre geçmişti ki “biz bu konuları bilmiyoruz”, “o konuyu soralım” vs. türü cevaplar vererek sustular. Çaylarını içip hızla ayrıldılar. Biz oradakiler olarak sevinçten uçtuğumuzu birbirimizin gözlerinden anladık. Ama Dayı'nın hiç de bizim gibi düşünmediğine dair sözlerini duymaya başladık. Dayı bize “gelenlerle siz konuşmalıydınız. Bize iş kalmamalıydı. Bu konuda kendinize güvenin. Gelenlerin çok ahım şahım bir şeyler bilmediklerini gördünüz. Kendinize güvenin” dedi. Bize güven duyması hoşumuza gitti ama yaptığımızın yanlış olduğunu da anlamış olduk. Kısa bir zaman dilimi de olsa bize yol gösterme, eğitmeydi yaptığı. Dayı'nın o gün dernekte bize güven duyan konuşmasının pratik anlamını yıllar ilerledikçe, genç unsurlara güven duyma anlayışının bir yansıması olduğunu daha iyi anlayacaktım.

Harekette genç unsurlara daima güvendi. Sonrasında da zaman zaman karşılaşmalarımız oldu. Dernekte, yürüyüşlerde selam verirdi, hal hatır sorardı ki doğrusu bu mütevazı yaklaşımı insanın çok hoşuna giderdi, bu yönüyle de kendisine karşı bir saygı uyandırır. Sinan Kukul, Fazıl Özdemir gibi arkadaşlarla daha çok karşılaşırdık. En fazla da Sinan'la olurdu. Derneklerde yürüyüşlerde, yurtlarda hemen her çevrede karşılaşmamız olurdu. Sinan ve Fazıl da çok sevilenlerdendiler. Zaten ben Kadırga Öğrenci Yurdu'nda kalmaya başlayınca normal odamda değil, Sinan'ın benden önceki dönemde kaldığı odasında kalmayı tercih etmiştim. Öyle bir düzenleme yapmıştık arkadaşlarla. Sabo'yla yine dernek çevresinde ya da DKD'de (Devrimci Kadınlar Derneği) karşılaştığımız olurdu. Yakından tanıımıyordum, selam düzeyindeydi tanımam. Dayı'yı o günlerde yeterince yakından tanımasam da kendisiyle ilgili birçok şey öğrenmiştim. Yöneticiliği, ciddiyeti, Koca-mustafapaşa olaylarındaki kararlı rolü...

Devrimci Yol (DY) döneminde yapılan kampanyalarda İstanbul ve

Ankara arasında farklılıklar olurdu. O zamanlar birçoğumuzun fark ettiği ama tam da anlayamadığımız bu farklılığı ayrılıkla birlikte daha iyi anlayacaktım. DY ayrılığına giden süreçte başta Dayı ve diğer arkadaşların buradaki rolü ile ilgili gelişmeleri genel anlamda o süreçte biliyordum, çünkü ilgili arkadaşlar bilgilendiriyordu. Daha sonraki yıllarda Dayı'nın rolünü daha ayrıntılı öğrenecektim. Ayrılığın artık net olarak pratikte kendini gösterdiği bir gelişme 1978 1 Mayıs'ı idi. Sabah erkenden Beşiktaş'a giderek, Yıldız Mühendislik'in karşısındaki (Yıldız Yokuşu) caddede korteje girdik. Taksim Alanı'na gidecektik, yürüyüş henüz başlamamıştı. Görevli bir arkadaş kortejdeki ilgili görevlilere "Ön tarafta Ankara'daki arkadaşlarla pankart konusunda sorun var, tartışmalar sürüyor..." diyerek bilgi verdi. Ankara'dakiler amblemlili DY pankartını, İstanbul'daki arkadaşlar ise, "Yolumuz Çayanların Yoludur" pankartını en önde taşımak istiyormuş. Sonunda İstanbul'un dediği olmuştu. 1 Mayıs sonrası ayrılık kesinleşti, resmileşti zaten. DY ile ayrılık sürecinde Dayı'nın ismi bizim açımızdan belirleyiciydi. Militan kadrolar Dayı'nın öngörüsüne, kararlılığına güveniyordu. THKP-C geleneğine sahip çıkmak, Mahir'lerin yolundan yürümenin bugün için Dayı'nın yolundan yürümek olduğunu bizzat DY ile yaşanan süreçte görmüşlerdi.

Dayı ve Elazığ

Ben 1977 yılında, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde öğrenciydim. Aslen Malatyalı'yım. Liseyi bitirdiğimde devrimci mücadeleye karşı bir ilgim vardı. 1977 yılında İstanbul'da çok istediğim bir okulu kazanmıştım. İstanbul'da okumak istiyordum. Çünkü, orada devrimci mücadele yoğunluğunda. İktisat Fakültesi'ne bir Dev-Genç'li olarak başladım. O dönem süren yoğun anti-faşist mücadele içinde yer aldım. Arkadaşların beni geliştirmek için çabalarının olduğunu görüyordum. Kısa bir süre sonra da çeşitli görevler almaya başladım. İşte bu dönemde Dayı ile de karşılaşmaya başladım. Hareketimizin sorumlusu olduğunu biliyordum. Onunla daha çok Çemberlitaş'ta bulunan Balıkesir Öğrenci Yurdu'nda ve yurdun alt kısmında bulunan bir kahvede karşılaştık. O sohbetlerde birçok arkadaşımız bulunurdu. Dayı, oraya kendisi ile konuşmaya gelen kimi yönetici arkadaşlarımızla da konuşurdu. Duruma göre güncel konular tartışma konusu yapılırdı. Öğretici ve geliştirici sohbetler olurdu orda.

Birgün deri ceket giymiştim. Bıyıklarım da hayli uzamıştı. Bu söylediğim tarih ise 1977 yılıdır. O zaman üniversite öğrencisiyim. Balıkesir Yurdu'nun aşağısındaki kahvedeyim. Dayı beni bu kıyafetle, bu halde gördü. Önce şaşırır gibi oldu. Sonra da “ne bu kıyafet, İETT şoförlerine dönmüşsün” demişti.

Dayı, onca işi ve yoğunluğuna rağmen bizimle, arkadaşlarıyla ilgilenmekten kaçınmazdı. O konuda çok özenli ve ilgiliydi.

Dayı, nerede hangi arkadaş var, onları bilirdi. Arkadaşlarımızı görmese de onları bilir ve sorardı. Kimi arkadaşları çok ayrıntılı sorduğuna birçok kez tanık olmuşumdur. O dönem yoğun bir anti-faşist mücadele olmasına karşın, Dayı'nın yönlendirmesi ile siyasi eğitimi ihmal etmezdik. Edemezdik. Dar grup çalışmaları yürütüyorduk. Gruplar halinde okuyorduk. Okuduklarımızı tartışıyorduk. Çalışma konularımızdan birisi de Mahir Çayan'ın Bütün Yazıları'ydı. Oradan “Kesintisiz 1-2-3”ü çalışıyorduk. Kesintisiz Devrim ile ülkemiz devrimini kavramaya çalışıyorduk. Çalışmayı o zaman Beyazıt'ta bulunan Maliye Muhasebe

Yüksek Okulu'nun öğrenci derneği olan MAYÖD'de yapardık. Bu çalışmalarımız ve tartışmalar bir ay sürdü. Haftanın belli günleri sohbetler olurdu. Bu tartışmalara hatırladığım kadarıyla Sinan Kukul, İbrahim Erdoğan ve Niyazi Aydın Abi de katılmıştı.

Dayı'nın arkadaşlarla çok sıcak ilişkileri vardı. Her karşılaşmamızda hal hatır sorardı. Nasıl olduğumuzu sorar, sohbet ederdi. Ayrışma döneminde, DY tasfiyeciliği alt edilirken bizimle sık sık sohbet ederdi. O dönemde biraz da kafamın net olmasını bu sohbetlere borçluyum diyebilirim. O sohbetler, gerçekte bizleri güçlendirdi. Kafamızı, bilincimizi açtı. Dayı bu yanıla da geleceği görmüştü. Sonraki yıllarda da, zaman zaman karşılaştığımız olurdu. Artık, Dayı'nın işleri daha çok oluyor ve Dayı oradan oraya koşturuyordu. Hareketimiz yeniden örgütlenirken karşısına çıkan kimi engelleri de Dayı'nın iradesi ile daha kolay aşıyordu.

1974 Balıkesir Yurdu

1974 yılında Balıkesir Yurdu'nda sohbetlerde 30-35 kişi bir araya gelirdik. Daha çok da o gün yaşadığımız kimi sorunlara cevap bulmaya çalışırdık. Görüyor ve izliyorduk ki, gençlik büyük bir potansiyel oluştuyordu. Bu potansiyeli değerlendirmek gerekiyordu.

“Gençliği nasıl örgütleriz?” tartışması yürütüyorduk. Bu öyle bir tartışmaydı ki, bu tartışmaya herkes bir parça katkı sunmaya çalışıyordu. Bu çalışmalarımız epeyce bir süre devam etti. Sonuçta, gençliğin örgütlenmesine dair kimi adımlar da atıldı. Asıl olarak, bu tartışmalardan sonra, gençliğin mücadelesine önderlik edecek olan arkadaşların bu grup içinden çıkmış olmasıdır. Dayı bu çalışmalar içinde önemli bir rol oynadı hep. Sonra ben çalışma yapmak için Malatya iline gönderildim. 1977-78 dönemiydi. Burada bir yandan anti-faşist mücadeleyi örgütlerken öte yandan kıra ilişkin olarak kimi şeyleri düşünüyor, tartışıyor ve adım atmaya çalışıyorduk. Kırlara, dağlara ilgiliydik. Ülkemizdeki devrimci sürecin buralardan da geçmesi gerektiğini biliyorduk. Bu nedenle kimi köylere gidip gelmeye başladık. O nedenle Elazığ'daki arkadaşlar, o dönemlerden başlayarak, Hozat'a ve kimi köylere gidip gelmeye başlamışlardı. Hem köylere açılma, hem köyleri, köylülüğü tanıma hedefleniyordu. Devrimci Sol döneminde ise bu çalışmalar daha iradi bir hal almıştı. Kıra ve dağlara olan ilgimizi anlatmak açısından şunu da ekleyebilirim. Vietnam, Küba devrimine ilişkin yazılmış olan kitapları okuyorduk. Bu kitaplardan kimi dersler çıkarmaya çalışıyorduk. Özellikle gerilla savaşı bizi çekiyordu. Tüm bunları Dayı ile paylaşıyor ve konuşuyorduk.

Dayı'nın o yıllarda bir kez Malatya'ya geldiğini hatırlıyorum. Gelmiş ve kimi şeyleri konuşmuştuk. Dayı sonra da işleri için Elazığ'a geçmişti. Elazığ'daki arkadaşlar ile de görüşecekti.

“İlk Elazığ’da Karşılaştım”

Ben devrimci mücadeleye Elazığ’da başladım. Ve Dayı’yı da burada tanıdım. Daha sonraki yıllarda Elazığ Dev-Genç Başkanlığı yaptım. Daha çok Elazığ’daki karşılaşmalarımızı ve bir ara gittiğim İstanbul’daki karşılaşmalarımızı anlatacağım.

Dayı ile ilk olarak 1975 yılında Elazığ’da karşılaştım. Ben daha yeni askerden gelmişim. Mücadele ile daha yeni yeni tanıştığım bir dönemdi. Benim de arayış içinde olduğum bir dönemi yaşıyordum. Mücadele elbette beni etkiliyordu.

Elazığ’da kurulu, “Elazığ Yüksek Öğrenim Derneği” (EYÖD) vardı o yıllarda. Derneğe gidip geliyordum. Derneği o dönem kimi anlayışlar ele geçirmeye çalışıyordu. Mesela Aydınlikçılar böyle bir faaliyet yürütüyordu. Yine “THKP-C Acilciler” denen grup, Kürdistan’ın kimi yerlerinde faaliyet yürütmeye çalışıyordu. Bu dönemde, bu grubun örgütleyicisi 3 kişi Malatya Beylerderesi’nde polisle çatışmıştı. İçlerinde İlker Akman’ın da olduğu bu grup şehit düştü. Aynı dönem, kendilerine “8’likçi” diyen gruptan Ömer Güven’in Elazığ’da seminer verip, örgütlenme yapma çabaları karşısında da, bizler Cephe sempatizanları olarak net bir tavır almıştık.

Bunca yoğun tartışmaların olduğu bir dönemde Dayı da Elazığ’a gelip gidiyordu. Ömer Güven’in seminer verdiği dönemde gelmişti. Daha sonra Dayı Fevzi Çakmak’ta bir sohbet toplantısı yapmıştı. İşte ben Dayı ile orada, Fevzi Çakmak Mahallesi’nde karşılaştım, tanıştım. O gün saatlerce süren bir sohbet yapmıştık. Dayı, bizlere Acilcileri, Ömer Güven’i ve kimliğini anlatmıştı. Cephe’yi anlatmıştı bizlere. Dayı’nın bu konuşmaları elbette bizler üzerinde oldukça etkili oldu. Kafamız açıldı. Acilcilere, 8’likçi diye kendini ifade edenlere geçen pek kimse çıkmadı. Elazığ, o dönem herkes tarafından önem verilen bir yerdi.

1975 yılında ilerici-devrimci öğretmenlerin kitle örgütü TÖB-DER’in “Pahalılığı, İşsizliği ve Faşizmi Protesto Mitingi”ne faşistler saldırmıştı. O miting sonrası artık Elazığ’da devrimci güçlerle faşistler arasında

aylar sürececek bir kavga başlayacaktı. İşte bu koşullarda Dayı Elazığ'a gelip gidiyordu. Geldiğinde Mahir'in Kesintisiz Devrimlerini getirmişti. Yine onlarla birlikte kitap olarak Sol Yayınları'nın çıkardığı ML klasikler de vardı. Kesintisizlerin tartışılmasında Dayı'nın çabalarını unutamam. Kavramamızda, öğrenmemizde onun çok büyük rolü olmuştur.

Elazığ'a geldiğinde o yıllarda, daha çok ilişki anlamında şehidimiz Nurettin Güler, Haydar Başbağ ve sonradan hain olan bir kişiyle kimi şeyleri konuşurdu.

Dayı, şehidimiz Nurettin Güler'e çok emek verip, onu daha ciddi görevlere hazırlamaya çalışıyordu. O nedenle Nurettin için özel olarak uğraşıyordu. Ayrıca kişilik olarak da Nurettin'i severdi Dayı. Nurettin şehit düştüğünde, Dayı çok üzülmüştü. O günlerde Dayı, Nurettin'in şehitliği için misilleme yapılması konusunda şunları söylemişti; "Halka zarar vermeyin ama onun dışında da her tür eylemi yapabilirsiniz. Hatta ortalığı yakıp yıkabilirsiniz." Dayı işte böylesine sahiplenene, böylesine kararlı çıkışları olan bir önderdi. Nurettin'in şehitliği onu etkilemişti.

1976 yılıydı. Ben, Dayı, Sabahat bir sabah kahvaltısı yapmıştık. Dayı ve Sabahat bize gelmişti. Annem ekmek pişiriyordu. Fevzi Çakmak'tadır bizim ev. Mutfak'ta ocak vardı. Sabahat, anneme "anne ekmeği ben yapayım" dedi ve ekmeği yaptı. Dayılar o zaman yeni evlenmişti. Takım elbise giymişti Dayı. Ceketini daha sonra bize bıraktı. Sonra Nusaybin'e Sabahat'ın ailesini görmeye gittiler. Giderken ben takıldım "el öpmeye mi gidiyorsunuz?" diye. Dayı ve Sabahat ayrı ayrı döndüler Nusaybin'den. Sabahat ile Elazığ'da, burada buluştular. Dayı'nın bilinmeyen yanlarından birini de yazmak istiyorum. Nusaybin'e gittiğinde orada kaçakçılarla ilişki kurmuş ve silah bağlantısı yapmıştı. Silahları arabayla Elazığ'a getirmişti. Daha sonra da onların bir kısmını İstanbul'a gönderdi. DY tasfiyeciliği aşılırken, ayrışma sürecinde burada önemli gelişmeler oldu. Dayı, zaman zaman gelip giderdi. Kimi tartışmalar yapıldı burada. Elazığ, önemliydi. O nedenle tasfiyeciler de buradan insan koparmak için çok uğraştılar. Ancak Dayı'nın çabaları ve buradaki yönetici arkadaşlarımızın çabaları ile tasfiyecilik burada umduğunu bulamadı. 1978 1 Mayıs'ında ise durum netleşmişti. Tasfiyeciliğe karşı ilk çıkış yapılmıştı. Biz de bu süreci izliyorduk Elazığ'da. 1978 başında Dayı Elazığ'a uğramıştı. Dayı, Elazığ'daki tartışmalarda ulusal soruna ayrıca vurgu yapardı. Bizim bakış açımızı anlatırdı. Daha çok kardeşlik vurgusu yapardı. Cevahir'in yazdıklarından örnekler verirdi. Kürt mil-

liyetçiliğine karşı burada tutarlı bir tavır konabildi.

1978 yılı Mayıs ayında bir eylem hazırlığı sırasında buradan gözaltına alınanlar oldu. Aralarında bir de yönetici olan bir arkadaş vardı. Gözaltına alınanlar Harput Jandarma Karakolu'nda tutuluyordu. Dayı ise o sırada Elazığ'daydı. Durumu öğrendiğinde, arkadaşlara çok kızdı. Ve “hadi ne duruyorsunuz, çıkarın silahları gidip onları oradan alacağız” dedi. Yalnız, bu işi bürokratik açıdan çözeceğimizi görünce, tanıdıkları araya sokup, arkadaşları serbest bıraktırdık. Sonraki aylarda ben İstanbul'a gitmiştim. Balıkesir Yurdu'ndayız. Etiyopya ve Eritre meselesini tartıştık Dayı ile. Yeni Gine Bissau meselesini de tartıştık. Sorun o kesitte biraz da ulusal sorunda odaklaşmıştı. Bu tartışma yarım kaldı. Dayı'nın işi çıkmış, gitmişti. Bu tartışmayı daha sonraki bir görüşmemizde hatırlattı. Ve bitirdik. Neredeyse 1 yıl sonraydı bu hatırlatma. Bir yıl sonraki bir karşılaşmamızda, “Bir tartışmamız vardı. Ve yarım kalmıştı. Onu bitirelim” demişti.

İstanbul'da bir gün arkadaşların yanında kaldık. Gece yarısı kaldığımız eve Dayı da geldi. Kapıyı çalmıştı. Herkes ayaktaydı. Dayı arkadaşları böyle ayakta görünce “Niye yatmadınız” diye sormuştu. Dayı'ya bu kez ben “bu saatte dışarıda kalman sakıncalı değil mi?” diye sormuştum. O da, evleri denetlemek zorunda olduğunu ve bu konuda bir kültür yaratmaya çalıştıklarını anlatmıştı. Ve buna ilişkin bir sohbet olmuştu.

1984 yılında Dayı Sağmalcılar Özel Tıp Hapishanesi'ndeydi. Ben ise Elazığ Askeri Hapishanesi'ndeydim. Bana yazdığı bir mektup vardı. Mektupta “Paula Condorlu dostum der ki; ‘acılar anlatılmaz, acılar yaşanılır.’ Biz de yaşayarak zulmü aşacağız” diyordu. Bu mektup 1984 Nisan öncesinde yazılmıştı. Daha Ölüm Orucu başlamamıştı. Bundan çok etkilenmişim. O nedenle kendimi yenileyebilirdim. Ve Ölüm Orucu günü geldiğinde ben de Ölüm Orucuna başladım. Dayı'nın, o kısacık mektubu beni adeta sarsmış ve kendime getirmişti.

Dayı'nın “Olmaz”ı ve “İmkânsız”ı Hiç Olmadı

1973 yılı, 12 Mart 1971 faşist cuntasının iktidarını sürdürdüğü, devrimci hareketin önder kadrolarının fiziki olarak yok edildiği, hapsedildiği yıllardır. 12 Mart 1971 fiziki yenilgi sonrası öğrenci yurtları ve fakültelerin büyük çoğunluğu polis destekli faşistlerin işgalindeydi. 1973’ler “solcu” öğrencilerin kayıtlarını dondurarak yurtları ve fakülteleri terk ettikleri, sol sempatzan çevrenin ise yenilgi nedeniyle yılgınlığı yaşadığı ve sokaklara çıkmadığı yıllardır.

Dayı'yı işte bu dönemde, 1973 başlarında tanıdım. İ.Ü. Orman Fakültesi 2. sınıf öğrencisiydi. O dönemlerde Orman Fakültesi, fen puanı yüksek olanların girebildiği, devlet tarafından tüm fakülte öğrencilerine karşılıksız 4 yıl bursun verildiği bir fakülteydi. Fakülteyi bitirenlerin işe başvurmaları halinde yetkisi geniş olan “Orman Bölge Şefi” olarak atamaları yapılıyordu. İşe hemen başlatıldığı gibi, ücretleri de diğer üniversite mezunu kamu çalışanlarına göre yüksekti.

Fakülte öğrencileri, bu zeminde kendisi ve ailesi için ikbal hayalleri kurup, geleceğe ilişkin programlar yaparken, Dayı daha o dönemde verilecek bu ikballeri elinin tersiyle iterek bedenini ve yüreğini halkına, halkın kurtuluşuna adanmıştı. Herkesin ders, kitap, defter peşinde koştuğu bu dönemlerde o, nasıl bir mücadele ve örgütlenme ile fakültelerdeki ve yurtlardaki sivil faşist işgallerin kırılacağına kafa yoruyor, programlar yapıyor ve bunun için de iğneyle kuyu kazar gibi bire bir örgütlenme yapıyor, emek harcıyordu. O dönemlerde Dayı'nın örgütlediği öğrencilerin çoğu belki de ilk defa politikayla tanışıyordu.

Dayı, hiçbir örgütlülüğün olmadığı o dönemde öğrenci gençliğin örgütlenmesi ve mücadelesi için merkezi bir örgüte ihtiyaç olduğunu söylüyordu ve bunun için de İYÖKD (İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği) kurucuları arasında yer aldı. Derneğe üyelik ve dernek çalışmalarında yer alması için fakültede örgütlenme yaptı.

“Sol” olmanın ne demek olduğunu, “solculuğun” nasıl olması gerektiğini bıkmadan usanmadan gece gündüz demeyip anlattı. Tartıştı. Temel ki-

tapların okunmasının yanında Türkiye devriminin yoluna ilişkin Mahir Çayan'ın (Kesintisiz) yazılarının teksir halinde çoğaltılıp dağıtılmasını, gruplar halinde okunmasını ve tartışılmasını sağladı.

İYÖKD'nin önderliğinin Kurtuluş Grubu'na (Cepheliler'e) geçmesinden sonra, 1974 yılından itibaren fakültelere gidemeyen solcu öğrenciler, gruplar halinde fakültelere gidip gelmeye başladılar. Fakültelerde giriş çıkışlarda öğrencilerin güvenliği sağlanırken bazı fakültelerde gün sonuna kadar güvenlik de alınıyordu. Tüm bu örgütlenme ve mücadele Dayı'nın önderliğinde "Kurtuluş Grubu" tarafından yerine getiriliyordu.

1974 yılında çıkarılan afla hapisneden çıkan 1968'in "devrimcileri" sıcak mücadelenin, faşistlere karşı çatışmaların içerisinde yer almıyorlardı. Yine mücadelenin içerisinde olan genç devrimcilere bilgi ve deneyimlerini aktarıp mücadeleyi daha da büyütmek yerine dernek mekanlarında, yurt kantinlerinde yığınlığın teorisini yapıyorlardı. Mücadele etmek bir yana, mücadele eden kitleden parçalar koparmak için var güçleriyle uğraş veriyorlardı. Bu dönemde ortaya attıkları "sosyal emperyalizm" teorisiyle baş düşman ABD emperyalizmi yerine SSCB ilan ediliyordu. Türkiye devriminin yolu ve faşizme karşı mücadele zaafa uğrattılıyordu. Bunu 1974 yıllarının sonunda çıkardıkları yazılarla genç devrimcilerin o dönemdeki teorik seviyelerinin düşük olmasından da yararlanarak yapıyorlardı. Bunlardan ilki, 1974 yılında hapisneden çıkan, 1980 yılından sonra da devrimciliği bırakan Ömer Güven'in başını çektiği "sekizlikçiler" grubudur. Çıkardıkları sekiz sayfalık yazı nedeniyle bu ad verilmişti. Sonra "Halkın Yolu" ismini aldılar. Bu grup daha sonra kendi içinde bölündü, bölünenler de tekrar kendi içlerinde bölünerek 1980 yılına kadar küçük gruplar olarak varlıklarını sürdürdülerse de 1980 yılından sonra yok oldular ya da Doğu Perinçek'in İşçi Partisi (İP) saflarında yer aldılar. Olan o dönemde mücadeleden koparılan, dev-rimcilikten soğutulan iyi niyetli genç devrimcilere olmuştur.

İYÖKD kapatıldıktan sonra, Dayı'nın ve genç Cepheliler'in önderliğinde İYÖD (İstanbul Yükseköğrenim Derneği) kuruldu. "Eskiler" ile "legal" derneklerde örgütlenmenin yanlış olduğunu savunanlar, öğrencilerin bu kitle örgütü içerisinde yer almadılar. Ancak daha sonraları kendi savundukları teorileri yok sayarak kendi gruplarının derneklerini oluşturdular.

1975 yılından itibaren Dayı önderliğinde genç Cepheliler, bir yandan fakültelerdeki ve yurtlardaki faşist işgalleri kırmak için mücadele verirken, diğer yandan örgütlülüğü ve kitleselliği yaygınlaştırmak için fakültelerde Cepheliler'in önderliğinde birim öğrenci dernekleri kuruluyordu.

Yine bu dönemde yoksul halkın barınma hakkı için mahalleler kuruluyor, konutlar halkla beraber yapılıyordu. Bu konutların yapıldığı yerleri sahiplenmek isteyen mafya ile, konutları yıkıma gelen güvenlik güçleri ile çatışılıyordu. Bu mahalleleri kaybetmemek için geceli gündüzlü nöbetler tutuluyordu. Bunların yanında siyasi ve ekonomik taleplerle kampanyalar yapılıyor, mücadele ve eylemliliklere her alanda, her birimde örgütlenerek devam ediliyordu.

Dayı bu yoğunluk içinde geceleri geç saatlere kadar okuyan, gündüzleri ise sıcak mücadelenin içerisinde, üniversite işgallerinden (İstanbul, İTÜ, Yıldız, Galatasaray, Yükseliş) sokak çatışmalarına, sokak çatışmalarından tartışma forumlarına kadar her yerde kitleye güven veren ve içinde yer alan, örgütleyen mütevazı bir kişiliktir.

1986 yılında Sağmalcılar Hapishanesi'nde birlikte aynı koğuştaki idik. O dönemde tüm sol siyasi hareketler aynı koğuştaki kalıyordu ve her siyasi hareketin de komünü vardı. Komün için gündelik işleri yapmak üzere üç-beş kişi, temizlik, yemek, bulaşık yıkamak, çay yapmak, vb. gibi işler için nöbet tutuyordu. Diğer siyasi hareketlerin yönetici konumundakilerin nöbetlerini sıradan militanlar devralıp tutarken, Dayı buna asla müsaade etmez ve nöbetini herkes gibi kendisi tutar, bulaşık yıkar, temizlik yapar, yoldaşlarına çay servisi ve yemek yapar ve koğuştaki temizliği yapardı.

1977 yılında bir ilin bir bölgesinde kooperatifte örgütlenen köylülerin direnişi vardı. Bu bölgeye, mesleki bilgisi olan ve direnişi devrimci bir perspektifle örgütlemek için bir arkadaşın gitmesi gerekiyordu. Ama gitmesi istenen günde de nikâhı olacaktı. Evlendirme dairesinden daha önceden gün alınmıştı. Dayı, gitmesi gereken arkadaşın yerine bir başkasının gönderilmesi yolunu seçmeyip, arkadaş ve evleneceği kişiyi ikna ederek alınan nikâh gününü iptal ettiriyor ve o arkadaşı bölgeye gönderiyordu. Dayı bu davranışıyla şartlar ne olursa olsun mücadelenin önüne hiçbir şeyin geçemeyeceğini pratikte de yoldaşlarına öğretiyordu.

Dayı, kararlı, ideolojisinden taviz vermeyen ve alınan kararları şartlar ne olursa olsun uygulayan bir önderdi. Onun lügatında “olmaz” ve “imkânsız” kelimeleri yoktu. Dayı'nın “olmaz”ı, “imkânsız”ı hiç olmadı. Dayı'nın diğer özellikleri gibi bu yönünü tüm yoldaşları bilir ve kendisinden istenen bir görev karşısında herhangi bir gerekçe ileri sürmezlerdi. Ama o yine ikna yolunu seçerek tartışır ve o görevin gönüllülük temelinde yapılmasını tercih ederdi.

Dayı için örgüt ve örgütün ihtiyaçları her şeyin önündedir. Bunun için

her türlü çalışmaları bizzat yerinde kontrol eder ve denetler, gördüğü eksikliklerin, yanlışlıkların giderilmesi ve düzeltilmesi için başta kendisi ve yoldaşları olmak üzere çalışmaları başlatırdı.

Dayı kadroların eğitimini, nerede nasıl istihdam edileceğini, kimin neyi yapıp neyi yapamayacağını, kimlerin durumlarına göre nerelere girip girmeyeceğini, kimlerin neyi bilip neyi bilmeyeceğini, güvenlik ve mücadelenin zaafa uğramaması açısından en ince detayına kadar tespitini yapar ve bu kuralları ihlal edenleri de çok acımasız olarak eleştirirdi. Hiçbir şeyi kendiliğine bırakmaz, her şeyde iradeyi hakim kılardı.

Devrimci Yol içerisinde birlikte iken İstanbul, Ankara'dan hep farklı bir pratik izlemiştir. Bu pratik İstanbul'un daha mücadeleci ve daha aktif olmasıdır. Bu farklılıkta da Dayı'nın mücadele anlayışı ve bu mücadele anlayışına göre örgütlenme tarzı önemli bir rol oynamaktaydı.

Dayı sonuna kadar birlikteliği savunan bir önderdir. Bu birlikteliğin mücadeleye, devrime zarar verdiği zaman ise ayrılıktan da hiç tereddüt etmez ve bu konuda da derin bir öngörüye sahiptir.

1978 yılında Devrimci Yol ile ayrılığa yolun sonuna gelinmişti ve ben yine hapisshanedeydim. Benim ziyaretime gelerek, gelişmeleri anlatarak ayrılığın kaçınılmaz olduğunu söyledi. Bunun üzerine ben “birlikte olmayı biraz zorlayamaz mıyız?” dediğimde cevaben “TKP'yi biliyorsun, şu anda TKP olmazsa bu boşluğu bunlar doldurur. Bunların devrime inançları yok, devrime inançları olmadığı gibi devrimi savunacak cesaretleri dahi yok. Bu, önümüzdeki günlerde çok açık olarak ortaya çıkacaktır” dedi. (O dönemin TKP'si bizim “revizyonist” olarak değerlendirdiğimiz bir partidir. O dönemdeki TKP, bugünün legal “sol” partilerinden fersah fersah daha ileride olan bir partidir.) Ama o günler, abartılı olarak değerlendirdiğim Dayı'nın bu tespitini, 12 Eylül 1980 ve geldiğimiz bugünkü durum fazlasıyla doğrulamaktadır.

Dayı'yı tanıdığım günden itibaren birlikte olduğumuz yedi yıla bir bakıyorum da Dayı ile çok sık birlikte olduk. Birlikte olduğumuz ortamların hiçbirisinde aramızda “boş” bir konuşma olmamış. Gerçekten hafızamı zorluyorum ama örgütlenmenin dışında, mücadelenin dışında bir konu konuşulmamış. Gerçekten böyle bir ortam oluşmuş olsa emin olun ki Dayı'nın o yönünü de herkesin bilmesi gerektiği için anlatırdım. Ama yok. Dayı zaten öyle “sulu” ortamların oluşmasına müsaade edecek biri de değildi. 24 saatini ülkesinin bağımsızlığına ve halkının kurtuluşuna adanmış bir önder böyle olurdu. Dayı da böyle bir önderdi.

Dayı ve Mücadelede Yaratıcılık

Dayı'nın ismini ilk önce kaldığım İstanbul-Fındıkzade'deki Niğde Öğrenci Yurdu'nda duymuştum. Niğde Öğrenci Yurdu'nda kalıyordum ama bölgede bulunan ve stratejik önemi olan Kocaeli Yurdu'na taşınacaktım. Arkadaşlar öyle istemişlerdi. Kocaeli Öğrenci Yurdu'nu faşistlere bırakmamamız gerekiyordu. O nedenle bizler Niğde Öğrenci Yurdu'ndan takviye gidecektik. Ben işlemlerimi tamamladım. Belgeleri götürüp Yurt Müdürüne verdim. Müdür belgeleri incelerken benim fotoğrafımın arkasına bakmış. Ve orada Niğde Öğrenci Yurdu'nun damgasını görmüş. Daha sonra gittiğimde, Müdür bana “Seni almayız, sen Kocaelili değilsin” dedi. Ve beni almadılar. Niğde Yurdu'na dönüp sorumlu arkadaşla durumu izah ettim. Ve kendi hataları sonucu bu işin olmadığını söyledim. Sorumlu arkadaş da bana, “Şimdi ben bu durumu, yaptığımız yanlış Dayı'ya nasıl izah ederim” demişti. Dayı'nın ismini ilk kez ondan duymuştum. Sonra bu arkadaş zaman zaman Dayı'dan söz ederdi. “Dayı'nın her sözü benim için çok önemlidir” derdi. Dayı'ya öylesine bir bağlılığı ve güveni vardı ki, ben de bu anlatımlardan etkilenmiştim. Sonra, 1975 yılında Dayı ile karşılaştım. Ben o zaman Fen Fakültesi'nde okuyordum. Bir seminer vardı Kadırga Öğrenci Yurdu'nda. İçerden çıkmış kimi dönekler, Parti-Cephe'yi karalamaya çalışıyordu. Bu tartışmaların en hararetli bir yerinde Dayı ayağa kalkmış ve semineri verenlere “Burada Mahir Çayan'ı karalayamazsınız. Bu konuda size izin vermeyiz” demişti. Dayı'nın bu çıkışından ben ve oradaki birçok arkadaşımız çok etkilenmiştik. Daha sonra Dayı ile tanışmıştım. Sonraki dönemlerde de, Dayı ile yakın ilişkilerimiz hep oldu. Dayı'nın yanında olmak belki ayrıcalıktı. Çoğu zamanlar bir arada kaldığımız da oldu. Dayı, mücadele içinde kadın arkadaşların gelişimine ayrı bir önem verirdi. O yıllarda Devrimci Kadın Derneği (DKD) kurulmuştu. Kadın arkadaşların çeşitli çalışmaları oluyordu. Ben ve benim gibi feodal düşünen kimi erkek arkadaşlar ise bu çabayı küçümsüyorduk. Sabahat, bir gün gelip “Yazı yazmaya biz de çıkmak istiyoruz” demişti. Biz o günlerde silahlı güvenlik alan, faşist saldırıların olduğu her yere koşturan

10-15 kişilik bir gruptuk. İşimiz, okul çıkışlarında, faşist saldırılara karşı güvenlik almaktı. Kimi kritik yerlerde o nedenle sürekli olurduk. Yazılama, afiş yapıldığında da mutlaka biz güvenlik alırdık. Tabii o günkü aklımızla, kültürümüzle kadın arkadaşlarımızın yazıya çıkması, silah taşınması pek akıl alır bir şey değildi. Sabahat'ın o nedenle önerisini kabul etmedik. Biraz da küçümsemiştik. Sabahat, bizden hayır cevabı alınca Dayı'ya gidiyor. Dayı beni çağırdı ve “kadın arkadaşlar yazıya çıkacak, onlarla beraber çıkın” dedi. Dayı talimat verince “tamam” dedim. Sabahat ile yazı gününü konuştuk. Sonra o akşam Bayrampaşa tarafında bir yere çıktık yazıya. Garip olan şuydu; kadın arkadaşlar normal kıyafetlerini çıkarmış, sanki inşaatta çalışacakmış gibi eski püskü şeyler giymişlerdi. Ve hiçbiri yanına kimlik almamıştı. Yazıya başladık. Arkadaşlar yazıyor, biz güvenlik alıyoruz. Yazıya Hüseyin Solgun da gelmişti. Solgun yazıya nişanlısı için gelmişti. Onun yanındaydı. Ben bu duruma kızdım. Solgun'u da pek fazla tanıımıyordum. Yazıda güvenlik alan bir arkadaş onu anlattı bana. Neyse o sıra bir polis ekibi geldi. Ben “herkes saklansın” dedim. Solgun ortada kalınca polisler Solgun'u gözaltına aldılar. Ben kadın arkadaşların derneğe dönmesini istedim.

Solgun'u polisin elinden almamız lazımdı. Önce karakolu basalım dedik. Sonra bundan vazgeçtik. Ve bürokratik ilişkileri kullanarak Solgun'u çıkarttık. Dayı sonraki dönemlerde de, kadın arkadaşların mücadeleye katılması konusunda çok uğraştı. Bu tür feodal anlayışlarla hep mücadele etti. Kadın arkadaşların önünü açtı. Onlara daha sonra sorumluluklar da vermeye başlamıştı. Tabii o günlerde, bir kadın arkadaşın bizlere yöneticilik yapacağı düşünülemezdi bile. Böyle bir ufkumuz yoktu yani.

Bir gün Dayı gençlik sorumluları ile toplantı yapıyordu. Sabahat, telaşlı bir biçimde geldi. Dayı'yı görmek istediğini söyledi. İş acildi. Bir şeyler konuşacakmış. Ben de “Dayı toplantıda” dedim. Ki, o zaman nişanlılardı. Sabahat, kendi içeri girip de Dayı'yı çağırmadı. Bana “Sen girip çağırır mısın?” demişti. Ben de girip Dayı'ya söyledim. Dayı dışarı çıktı ve konuştular. Sabahat o kadar özenliydi işte.

Dayı'nın “çok kızdığı”, “çok sinirli olduğu” hep söylendi. Bu doğru değildir. Dayı, yeri geldiğinde, haklı olarak kızardı. Bir kez bana çok kızmıştı. Hiç sesimi çıkarmamıştım. Belki bir başkası olsa bir şeyler söyledim ama kızan Dayı idi. Ve sonuna kadar haklıydı. Olay şuydu:

Bizim elimizde güvenliklerde kullandığımız 10 tane silah vardı. Dayı

bunları benden istedi. Bir kısmını Anadolu'ya gönderecekti. Tabii temiz olanlarını, herhangi bir çatışmada kullanılmamış olanları yollamak istiyordu. “Bunların hangileri temiz” diye sordu. Ben de, “Temiz olan yok, hepsini kullandık” deyince, o zaman çok kızdı. “Niye hepsini kullandınız? Seçip birkaç taneyi sürekli neden kullanmadınız?” diye sordu. Evet, o ana kadar bunu hiç düşünmemiştim. Halbuki, öyle yapabildik. Ama biz düşünmemiştik bile.

Dayı askeri konulara da ayrı bir önem verirdi. Niğde Öğrenci Yurdu'nda daha yeni kalmaya başladığım 1975 yılında bir deney yaşadık. Niğde Öğrenci Yurdu adeta faşist yurtlarla kuşatılmıştı. Hemen karşısında Sakarya Öğrenci Yurdu, biraz arkada Trabzon ve Maraş yurtları vardı.

O nedenle faşistler sık sık yurdumuza taciz ateşi açardı. Çatışmalar çıkardı.

Yine bir gün çatışma çıktı. Önce bizim 3 arkadaş ateş açtı faşistlere. Sonra faşistler karşılık verdiler. Bizim arkadaşlar ateş ettikten sonra beni buldular hemen. Ve “gel silahların yerini sana gösterelim, şimdi burayı polis basar. Biz çıkacağız” dediler. Bu duruma ben biraz şaşırmışım. Çünkü, yurda daha yeni gelmişim. Ayrıca kendileri çıkıyor ve bizi bırakıyorlardı. Daha sonra gidip bu durumu Dayı'ya şikayet ettim. Dayı beni dinledi. Kimi sorular sordu. Ve sonra “tamam” dedi. Daha sonra yurttaki bir düzenleme yapıldı ve o 3 kişi yurttan kalmamaya başladı. O arkadaşların yerine, yeni arkadaşlar geldi. Yine bu yurda ilişkin olarak anlatacağım bu olay da, 1976 yılında oldu. Faşist yurtlarla sürekli çatışma oluyordu. Faşistler, bize patlayıcı da atıyordu. Bense patlayıcı nasıl yapılır bilmiyordum. Onun için de Dayı'ya gitmişim. “Dayı, faşistlerle çatışma çıkıyor. Onlar patlayıcı kullanıyor ama ben bilmiyorum” demişim. Dayı, bu konuşmadan bir gün sonra bir arkadaşı bize patlayıcı yapımı için göndermişti. O arkadaş bize öğretti. Sonraki günlerde biz de patlayıcı kullanmaya başlamıştık. Dayı, kendisinden bir şey istendiğinde ya da bir talepte bulunulduğunda mutlaka onu gecikmeden karşılardı. Öyle bir özelliği vardı. Diyebilirim ki, Niğde Öğrenci Yurdu'nun o dönem önemi çok fazlaydı. Onca faşist yurt arasında, onca polis baskısına rağmen Niğde Yurdu ile biz bir bölgeyi ayakta tutuyorduk. Birincisi; bölgede anti-faşist mücadelede oynadığı bir rolü vardı Niğde'nin. İkincisi, kimi kadrolarımızın yetiştirilmesi açısından da Niğde Yurdu ve pratiği öğretici derslerle doluydu. Abartısız diyebilirim ki, yurdun güvenliği için yurttan kalmak zorunda kalan arkadaşlar oluyordu. Ve bu arkadaşların

1 ay hiç dışarı çıkmadığı oluyordu. Gündüz herhangi bir ihtiyaç için hemen çat kapı dışarı çıkamazdınız. İhtiyaçlar toplu olarak görülürdü. Ve asla güvenlik olmadan dışarı çıkılmazdı. Yurtta, 24 saat sürekli silahlı güvenlik alınır, nöbet tutulurdu. Burası bir bakıma mahrumiyet bölgesiydi. O nedenle burada kışın kaloriferin yandığı pek görülmezdi. Banyo olanağı kışın yoktu. Düzenli yemek yemek meseleydi. Yemek çıkmazdı yani. İşte bu yurdun tüm dertleri ile de Dayı ilgilenirdi. Güvenliğinden tutalım da insanlarına kadar.

Yine yurtta bir dönem yöneticilik yapan ve Dayı'nın hemşerisi olan bir arkadaş çok içki içiyordu. Dayı bu arkadaşla içkiyi bırakması konusunda çok konuştu. Çok uğraştı. Yeri geldi, çok kızdı. Yeri geldi nasihat etti. Dayı'nın işte böylesine bir sabrı ve herkes üzerinde emeği vardır. Örgütlü olduktan sonra uzunca bir dönem ben ilişkilerimi Dayı ile yürüttüm. Dayı bir gün beni çağırdı. Balıkesir Yurdu'nun oradaki kahvede buluşmuştuk. Dayı, hemen konuya girdi. Bana, "Bulgaristan'a gideceksin" dedi. Sonra ayrıntıları anlattı. Bir silah kaçakçısıyla anlaştıklarını ama asıl olarak bu kanalı bizim öğrenmemiz gerektiğini söyledi. Kaçakçı, silahları gidip Bulgaristan'dan getiriyormuş. Dayı ise silahları kaçakçılardan almak yerine doğrudan asıl kaynaktan, Bulgaristan'dan almamızı istiyordu. O nedenle kaçakçı ile ben de gidecek ve yolu, yöntemi öğrenecektim. Motorla gittik Bulgaristan'a. Birileri geldi motorun başına. Sonra o kaçakçı ile konuştular. Sonra kaçakçı inmek üzereyken ben de karaya çıkmak istedim. Bana izin vermediler. Öyle olunca ben motorda beklemek zorunda kaldım. Kaçakçı daha sonra işini halletti. Silahları aldı. Kendileri için de sigara aldı. Tekrar yola çıktık. İstanbul'a yaklaştığımızda sahil güvenliği gördük. Üzerimize geliyorlardı. Kaçakçı sigaraları denize attı. Silahları ise zula yapmışlardı. Aramada bir şey bulunamadı. Yolumuza devam ettik. Daha sonra Dayı ile durumu konuştuk. Olanları olduğu gibi Dayı'ya anlattım. Dayı orada kaçakçıların yaptığı oyuna kızmıştı. Biz yolu öğrenirsek haliyle onlardan bir şey almayacaktık tabi. Hem daha ucuz, hem daha sağlam olacağı için kaynağından almak istiyordu silahları Dayı. Benim de arasında olduğum 10- 15 kişilik silahlı bir grubumuz vardı. Bu arkadaşlar silah kullanılacak her yerde mutlaka olurdu. Bunlar doğrudan Dayı'ya bağlıydı. Dayı, bu gruptaki arkadaşlarla konuşur, onlara doğrudan kendi görev verirdi. Ve bir çatışma olmuşsa, bir eylem yapılmışsa mutlaka durumu ve arkadaşların tek tek tavrını sorar, öğrenirdi.

Arkadaşların gelişimi ile yakından ilgiliydi. Burada kendimle ilgili bir

şey anlatacağım. Ben de o dönem birine sevdalanmışım. Mücadele arkadaşımız olan şu anki eşimle ilgili olarak Dayı ile konuşmuştum. Dayı “tamam, düşünelim” demişti. Ama ben çok sabırsızdım. Bir de sürekli Dayı ile birlikteyiz. Arada bir Dayı'ya yine soruyorum. Dayı ne oldu bizim işimiz diye. En sonunda haklı olarak Dayı bana kızdı. “Acelen ne? Kızı kaçıran mı var? Düşüneceğiz dedik. Bu iş hemen bakkaldan bir şey almaya benzemiyor ki. Tamam, karar verince konuşacağım seninle” demişti. Haliyle bu kez ben çok mahcup olmuşum. Daha sonra Dayı bu konudaki asıl yaklaşımı anlatmıştı. 1978 yılıydı. Ve o dönem bu tür ilişkilerin yoğun olduğunu, sağlıklı kurulan ilişkilerin mücadeleye zarar verdiğini söylüyordu. Taraflardan birinin gerilemesi durumunda ikisinin de mücadeleyi bıraktığını, okul bittiğinde devrimciliğin bittiğini ve bu tür ilişkiler kurulduğunu en azından bunların göze çarptığını anlatmıştı.

1975-76 yılında artık gençlik mücadelesi toparlanmıştı. Dayı öne çıkan insanlardan biriydi. O nedenle hakikaten Dayı'nın boş zamanını bulmak zordu. Düşünün ki, İstanbul'da Atatürk Öğrenci Sitesi isimli büyük yurt açıldığında da buranın her şeyiyle yine Dayı ilgilenirdi. Ben bir süre de bu yurttaki kalmışım. Ve bu yurttaki faşistlerle çatışmalar

olurdu. Buranın geleceği açısından o çatışmaların nasıl seyir göstereceği önemliydi. Dayı buraya da özel bir önem verirdi.

Dayı, bir dönem Şişli Siyasal Bilgiler'e, Beyazıt'taki Maliye Muhasebe Yüksek Okulu'na güvenliğe kimler gidecek, onları belirler, takip ederdi. Anti-faşist mücadelenin her alanı ile ilgiliydi aslında.

Oportünizmle ideolojik mücadele yürütüldüğü dönemde de, Dayı'yı her yerde görmek mümkündü. Özellikle Mahirler'in savunulması noktasında Dayı ödünsüzdür. Onun iradesini o zaman kimse kıramamıştır.

Sonra öğrenci temsilcilik seçimleri başladı. Bu alanda oportünizmin yenilgiye uğratılmasında elbette en büyük pay Dayı'nın olmuştur. Onun yaratıcılığı, gençliğe doğru politikalar taşıması sonucu oportünizm silinmiştir bu seçimlerde. Sonra da, çareyi ayrılmakta bulmuşlardır. Yine bu dönemde Dayı'nın Balıkesir Öğrenci Yurdu'nun oradaki kahvede kimi yönetici arkadaşlarla konuştuğu zamanlarda da, Dayı'nın yakınında olmuşum. Kahvenin önünde 3-4 masa olurdu. Önünde büyük bir ağaç vardı. Yazları biz dışarıda otururduk. Yazın dışarısı serin ve güzel olurdu. Kahvenin içi de epeyce büyüktü. İçinde de 10 masa vardı. Kahvenin önü otoparktı. Otopark paralıydı.

Dayı ile konuşmak isteyen kimi arkadaşların bazen Dayı'yı beklediği

zamanlar olurdu. Bizim arkadaşlar bazen tek tek masalarda olurdu. Dayı arkadaşların masasına gider, hepsiyle tek tek konuşurdu. Bazen gereksiz iş çıkaranlar olurdu. O zaman Dayı bana “... git bir sor, ne istiyor” diye. Ben de gider sorardım. Ayrışma döneminde ise diğer yönetici arkadaşlarla ilişkim oldu. Dayı ile o tartışmalara katılmadım. Bir de hareketimizin yeni oluşumu ile birlikte başka bir kanala bağlanmıştım. Dayı ile tekrar Sultanahmet Askeri Hapishanesi’nde karşılaşacaktım.

Bursa'da...

Ben, 1973 yılında Bursa'da Eğitim Enstitüsü'nü kazanınca Bursa'ya geldim. İlk geldiğimde, o zamanki sol çevrenin içinde yer aldım. Sola, devrimcilere karşı sempati olmasına rağmen mücadelede yeniydim. Birçok şeye uzaktım diyebilirim. Ancak zamanla kimi tartışmalara katıldım. Okumaya başladım. Ve mücadele içinde yer almaya başlayınca da kimi şeyleri daha çok kavramaya başladım. Bir bakıma, biraz da yaşayarak öğrendik. Ayrıca pratik mücadele pek çok inanmış arkadaşı öne çıkardı. Öne çıkmamızla, omzumuzda taşıyıp taşıyamayacağımıza bakmaksızın bir yığın yükü bulduk. Ve taşımak durumunda kaldık. Gelişmelere göre, belki biraz da el yordamıyla, kimi eksiklerine karşın bir anti-faşist pratik örgütlemeye çalıştık. Bizim olduğumuz o dönemde solda bir netlik yoktu. Çok çeşitli düşünceler vardı. Yılgınlar, dönemler ve üçkağıtçılar vardı. Gerçek olan ise geniş bir gençlik potansiyeli vardı ortada. Tüm dönemler, devrimci olmayan akımlar o potansiyele saldırdı. Çevremizde bu tür tartışmalara çok rastladım. Sonra BYÖD (Bursa Yüksek Öğrenim Derneği) kuruldu. Ben de gidip geliyordum. Burada da tartışmalar oluyordu. Bursa'nın o dönem merkezi olarak herhangi bir yer ile ilişkisi yoktu. TKP, TSİP çevresi sendikalarda etkin olmaya çalışıyordu. Doğu Perinçek çevresi gençlik içinde ilişki kurmaya çalışıyordu. Derneği de onlar kurmuştu. Tüm bu görüşler bana çekici gelmedi. O ara Parti-Cephe inkarcıları çıktı ortaya. O tartışmaları izledim. Katıldım tartışmalara. Ve giderek Cephe'ye sempati duymaya başladım. Giderek etrafımızda böyle Cephe taraftarı bir grup oluştu. Sonra İstanbul'a gidip gelmeye başladım.

1974-75 yılında Cepheli kimliğimiz netleşti. İstanbul'dan bizim oraya Parti-Cephe döneminden kalan ve o sırada bir eylem sırasında elinde bomba patlamış olan, iki kolu olmayan İbrahim Çenet gelirdi.

İbrahim Çenet'in geliş-gidişi ile İstanbul'la ilişkilerimiz de artmaya başladı. İbrahim Çenet, öyle olurdu ki, gelir Bursa'nın ilçesi Gemlik'te 15 gün kalırdı. Orada arkadaşlarımız vardı. Onlarla kalırdı. Oranın olanakları daha genişti. Ve orada daha geniş bir potansiyelimiz vardı.

Biz Bursa'da olduğumuz için pek fazla oraya gidemezdik. Arada uğradığımız olurdu yine de. Dayı'nın geldiği dönem olarak ben 1975 yılını hatırlıyorum.

İbrahim Çenet'in Gemlik'te olduğu dönemde Dayı'nın da oraya geldiğini söylemişti arkadaşlar. Hatta orada Dayı'nın kimi insanları tanıdığı söylenmişti. Benim burada olduğum dönemde Dayı Bursa'ya hiç gelmedi. Dediğim gibi daha çok ben giderdim. Neredeyse her 15-20 günde bir İstanbul'da olurdum.

İstanbul'a gittiğimde ben daha çok gençlikten yönetici arkadaşlarla görüşürdüm. Paşa Güven, Sinan Kukul, İbrahim Çenet ile görüşürdüm. Dayı ile ilk kez 1975 yılında karşılaştım. O dönem Dayı gençliği toparlamaya çalışıyordu. Artık mücadele ve örgütlülüğün şehir sınırlarını aştığı bir dönemi yaşıyorduk. Çeşitli nedenlerden dolayı Bursa, hep ilişkilerini İstanbul ile sürdürdü. Bir de düşünsel yakınlık, pratikte aynı şeyleri hissetmek de buna eklenince ortaya böyle bir tablo çıktı. Elbette Ankara bu ilişkiyi bozmak için daha sonra çok çeşitli yöntemler de geliştirdi. Gençlik giderek ülke çapında adım adım merkezleşmeye de başlamıştı. Daha sonraları Devrimci Gençlik Dergisi çıktı. Dayı o nedenle hep yoğunlu. Hep militanca koşturan, emek veren bir yanı vardı.

O süreci elbette adım adım Dayı'nın çabalarıyla aştık. İstanbul'dan her döndüğümde biz de Bursa'da işlere dört elle sarılırdık. Ve bildiğimiz, bize anlatılan, İstanbul'un yol gösterici pratiğiyle adım adım Bursa'da pratiğe müdahale ederdik. Bursa'da o dönem Cepheli tarzımızla azımsanmayacak bir pratiğimiz oldu. Anti-faşist mücadelede, bir gelenek yaratabildik. Anti-faşist mücadelenin hızlandığı dönemde biz aslında kendi olanaklarımızı yaratmaya çalıştık. Kimi ihtiyaçlarımızı ise İstanbul'dan karşılıyorduk. O konuda arkadaşlar her zaman bizlere çok yardımcı oldular. Özellikle bu konuda Dayı'nın yardımlarını unutamayız.

Ben İstanbul'a gittiğimde gençlikten arkadaşlarla birlikte 2-3 gün kalırdım. Onlarla o nedenle daha çok paylaşımım olmuştur. Onların yanında kaldığımda elbette çeşitli konuları da tartışırdık. Güncel konuları, kimi teorik meseleleri, pratik konuları... Bunlar benim için oldukça yararlı olan tartışmalardı. Ne de olsa her zaman İstanbul'un pratiği bizden oldukça ilerdeydi. Bursa'da mücadeleyi o günkü perspektifimizle yürütürken elbette bize yol gösteren Cephe anlayışıydı. Ama karşımıza tasfiyecilik çıkmaya, bize engel olmaya başladı. Düşüncelerimiz ve pratiğimiz aykırı bulunmuş olmalı ki, sonraki dönemde Bursa da

tasfiyeciler tarafından hedef alındı. Artık tasfiyeciliğe karşı eleştirilerin olduğu dönemde Ankara, oradan Bursa'ya bir atama yaptı. Merkezi bir adamlarını, Halil İbrahim Arı'yı Bursa'ya yolladı. Bu kişi ayrışma sonrası DY'nin Marmara Bölge sorumlusu olacaktı.

DY, MK'nin 12 Eylül sonrası tutsak edilmesi sonrası bu kişi daha ileri sorumluluklar da alacaktı. İşte böyle birini bize yolladılar. Elbette bu kişiyi biz istemedik. Ya da Ankara'dan böyle bir talebimiz de olmadı. Zaten onlar da bize iyilik olsun diye yollamadılar. Bizi aptal yerine koyar gibi “bu arkadaş gelsin size yardımcı olsun. O oraları biliyor” diye gerekçelendirdiler... Görünürde ne kadar masumdu!.. Oysa tasfiyecilik siyasette hep kirli yöntemler izledi. Saflık, yoldaşlık, dostluk yoktu onlarda. Hep hesap kitaptı işleri. Nasıl ki, İstanbul'a, Dayıları tasfiye için kimi ileri kadrolarını yolladılar, bizim oraya da aynı biçimde atama yaptılar. Halil İbrahim gelip ilişkileri öğrenecek ve aklı sıra bizi tasfiye edeceklerdi. Tasfiyecilik o zaman başlamıştı zaten. Komik ama aynı zamanda acınacak durumdaydılar. Bize yardım etmeye gelen kişi ilişkileri öğrenmeye ve oraya kendi başına girmeye çalışıyordu. Tasfiyeci düşüncelerini kadrolarımıza ve kitlemize vermek için fırsat kaçırmıyordu. Bunu görüyor ve engelliyorduk.

Nihayet tasfiyeciliğe karşı açık olarak bayrak kaldırıldı. Tasfiyeci düşünceler açıkça teşhir edilmeye başlandı. Bursa'da biz de İstanbul'daki gibi açık tartışmalar düzenledik. İstanbul'dan gelen arkadaşlar da oldu. Tartışmalar çok da eğiticiydi. Tasfiyeciler adına Halil İbrahim katıldı tartışmalara. Tabii Bursa'da hezimete uğradılar.

İnsan Sevgisi...

Ben, Dayı'dan 2 yaş küçüğüm. Ben de Elazığ'lıyım. Ben Elazığ'dan kimi arkadaşları tanıdım. Hüseyin Solgun vardı mesela. Ben sebze halinde katiplik yaparken, Hüseyin Solgun da yan komisyoncuda çalışırdı.

Dayı'yı ise Elazığ'dan tanımıyorum. Ama keşke tanısaydım. Dayı'yı ne zaman tanıdım? Ben liseyi bitirince, kimi arkadaşlarla birlikte İstanbul'a dershaneye kursa geldim. Elazığ'dan Dayı'yı tanımıyordum ama oradan Dayı'nın yeğenini tanıyordum. Yeğeni benim arkadaşımdı.

İstanbul'a geldiğimizde Elazığ Öğrenci Yurdu'nda kalmaya başladık. Biz 5-6 ay kurs için dershaneye gittik. Sonra memlekete döndük. Yurtta ne yaptığımıza gelince; daha çok ders çalışıyorduk. Birçok Elazığlı arkadaş vardı. Onlarla tanıştık. Sohbet ediyorduk. Dayı'yı ben burada tanıdım. Dayı, kaldığımız 5-6 ay boyunca sağ olsun bizimle çok ilgilendi. Sadece yeğeninin arkadaşı olduğum için ilgilenmedi elbette.

Bana sürekli “Ali Gakko” derdi. “Gakko” bizim oraya özgü bir deyimdi. “Dayı” anlamında kullanılır ve insanlar sevdikleri insanlara böyle hitap ederlerdi. İlk defa gurbete çıkmışız, canımız sıkılıyor. Konuşacak, dertleşecek insan arıyorum. Dayı işte beni tanımasa da bana ve bizlere sahip çıktı. Aslında bu, Dayı'nın insan sevgisiydi. Dayı insanları çok seviyordu. İnsanları sevmeseydi, öyle dünya çapında bir lider olabilir miydi? Olmazdı. O artık, büyük bir liderdir. Ne yazık ki daha sonra Dayı ile hiç karşılaşmadım. Keşke yine karşılaşsam, onu daha çok tanımış olsaydım, diyorum.

Dayı ile Yeni Dönem...

Ben Dayı'yı ortaokulda öğrenci iken tanıdım. Dayı, benim abimin arkadaşıydı. Onlar o zaman lisede öğrenci idi. Abim ile lisede sıra arkadaşı idiler. Ve tabi samimi iki arkadaştlar. O nedenle sık sık bizim eve gelirdi. Gelir oturur, yemek yerler, sohbet ederlerdi. Abim ile Dayı'nın arkadaşlığı sonraki yıllarda da devam etti. Ben lisede okurken onlar üniversitede öğrenciydi bu kez. Abim, tatilde eve geldiğinde, Dayı da gelmişse yine birlikte çıkar dolaşırlardı. Gazi Caddesi'nde gezer bazen ormanlık alana, mesireye çıkarlardı.

Bir keresinde abim ve Dayı ile arkadaşları Gazi Caddesi'nde faşistlerin saldırısına uğramıştı. O nedenle abimin belinde, beline sarılmış bir vaziyette bir zincir olurdu. Bir kavga anında çıkarıp kullanmak için taşırdı abim. Böyle bir zincirin Dayı'da da olduğunu biliyorum. Abim o zaman söylemişti. Dayı'yı bizim tüm ailemiz tanırdı. Ayrıca ailece de tanışmıştık. Zira, Dayı tatillerde artık Elazığ'a gelmemeye başladığında, Dayı'nın annesi, babası bize gelir ve abime, Dayı'yı sorarlardı. Nasıl olduğunu, ne yaptığını, niye gelmediğini sorarlardı. Abim gittiğinde ise Dayı'ya selamlarını iletirlerdi. Mektup yazıp verirlerdi. Yiyecek bir şeyler yollarlardı. İşte bu vesileyle Dayı'nın annesi ve babasını da tanıdık. Dayı'yı çok severlerdi. Merak ederlerdi. Bu nedenlerden dolayı bizim evde her zaman Dayı'ya ilişkin sohbetler olurdu. Onlar İstanbul'da öğrenci iken de, bizim haberimiz olurdu.

Ben 1974 yılında İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'ni kazandım. Kayıt yaptırmak için, İstanbul'a geldim. Dayılar o zaman yurttta kalmıyordu. Taksim'de bir evleri vardı. Ev dedimse, öyle büyük bir ev değildi. 3 katlı bir evin, giriş katıydı. Tek bir odası, bir salonu, küçük bir mutfığı ve bir tuvaleti vardı. O odada üç kişi kalıyordu. Ev, Taksim'in Dolapdere'ye bakan tarafına düşüyordu. Evde Dayı, Niyazı abi ve daha sonra Kürt milliyetçisi olacak olan Ali Rıza Koşar vardı. Evde dikkatimi çeken şey, kitaplarının çok olmasıydı. Bir radyoları vardı. Evin lüksü yoktu. Kısa bir zaman kaldım ama onlar daha çok kitap okuyordu. Kayıt için geldiğimden o evde beni bir gün misafir ettiler.

Dayı, bana çok içten, çok sıcak davrandı. Daha sonra arkadaşları görevlendirdi. Kayıtta arkadaşlar bana yardım ettiler. Kayıt işlemi bitince ben memlekete geri döndüm. Okul açılınca geri geldim. Bizim okul açılınca ben gelmişim. Artık Elazığ Öğrenci Yurdu'nda kalıyordum. Dayı o dönem yurttta kalmıyordu ama işi olunca geliyordu. Bir de, hafta sonları gelirdi. O geldiğinde mutlaka bize uğrar, hal hatır sorardı. Sonra daimi odalara gider orada arkadaşlarla konuşurdu. Bazen de yurdun altındaki kantinde ya da yurdun dışındaki kahvede arkadaşlarla oturur işlerini hallederdi.

İstanbul'da temsilci seçimleri vardı. İYÖKD dönemi idi. İYÖKD için delege seçilecek ve seçimler olacaktı. O nedenle her siyaset ve her çevre temsilcilik seçimleri için uğraşıyordu. Zira oportünistler İYÖKD yönetimini ele geçirmek istiyordu. Dayılar da seçimlere ciddi ciddi hazırlık yapıyorlardı. Aslında o süreç, Cepheliler'in önderliğinde yürüyor ve örnek bir demokratik tavır ortaya çıkıyordu. Herkese demokrasi dersi veriliyordu. Tam demokratik bir seçim olacaktı. Böyle bir zamanda Dayı'nın beni Site Öğrenci Yurdu'na görüşmek için çağırdığını söylediler. Ben adeta koşarak gittim oraya. Dayı oradaydı. Beni görünce selam verdi. Sonra beni niye görmek istediğini anlattı. İYÖKD'den, seçimlerden söz etti. Her okuldan delege çıkartmak istediklerini anlattı. "Okulda kimler var" diye sordu. Ben daha bir dönem geçirmiştim. 1974-75 yılıydı. O nedenle "kimse yok" dedim. "Peki hiç arkadaşın yok mu?" diye sordu. "Ya da hiç sohbet ettiğin, selam verdiğin hiç kimse yok mu?" diye sordu. Okulda benim tanıdığım Dev-Gençli kimse yoktu. Okulda o dönem TKP'den, Aydınlıkçı hainlerden, birde sosyal-emperyalizmi savunan kimi çevre ve gruplardan kişiler vardı. Dayı, bir bakıma bu konuda kafamı da açıyordu. Bir çevre oluşturmam gerektiğini anlattı. Bunun önemli olduğunu, mutlaka okulumuzun temsil edilmesi gerektiğini, bunun okul için iyi olacağını anlattı. Eskilerden olup da, devam edip etmeyenler var mı, diye sordu. Bilmediğimi söyledim. Dayı, her 10 kişiye bir delege düştüğünü, mutlaka okuldan 10 kişi ayarlamam gerektiğini söyledi. Bunların bana selam veren, sohbet ettiğim kişiler bile olabileceğini söyledi. Bunlarla konuşup, İYÖKD'ü ve seçimleri anlatmam gerektiğini de ekledi. "Konuştuklarımızı düşün ve çalışmaya başla" demişti Dayı. Ben başlangıçta bu kadar insan bulur muyum, diye düşündüm. Ama işin içine girince bunun çok da zor olmadığını anladım. Kimi arkadaşlarla konuştum. Seçimleri anlattım. 10 kişilik bir grup oluşturduk. Ve ben okul delegesi olarak seçimlere katıldım. Okulumuz da temsil edildi. Ben

delege olunca Dayı benimle tekrar konuştu. İlk adımın atıldığını ve şimdi sırada okulda bir Dev-Genç grubunun oluşturulması gerektiğini, bunun için okulda örgütlenme çalışması yapmamızı söyledi. Dayı'nın dediği gibi yaptım. Dayı'nın her söylediği oluyordu. Bu bana güven verdi. Hiç olmadığımız okulda sonraları başarılı çalışmalarımız sonucu bir grup kuracak ve okulda en ciddi güç olacaktık. Okulu mücadele kaçkınlarına, bir avuç karşı-devrimciye bırakmayacaktık. Bırakmadık da...

Okulda örgütlenmeye Dayı'nın talimatıyla başlamış olduk. Bu durum benim kendime olan güvenimi pekiştirdi. Ve haliyle hızlı bir biçimde gelişmeme de yol açtı. Bu dönem benim artık Dev-Gençli olarak mücadelede yeni görevler alacağım sürecin başlangıcıdır. Dayı ile daha sonra da çeşitli karşılaşmalarım oldu. Onunla çalıştığım bir dönemim de oldu. Tanık olduğum bir olayı anlatmak istiyorum:

Bir gün Dayı'ya soracağım bir konu nedeniyle Dayı'nın yanına gitmiştim. Ben gittiğimde Dayı dağıtımdaydı. Ve Dayı o sırada bizim arkadaşlardan birine kızıyordu. Ama kızgınlığı ciddiye. Sormuştum ben de "Dayı ne oldu?" demiştim. Bunun üzerine Dayı: "Nasıl kızmam? Biz dünyanın emeğini veriyoruz, dünyanın parasını ödüyoruz, bin bir engelle karşılaşılıyor ve yayın çıkarıyoruz, bizim arkadaşlarımız çıkardığımız yayınları okumuyor?" demişti. Dayı, sonra kızdığı arkadaşına döndü ve "... niye okumuyorsun peki?" dedi. O arkadaş ise bu sayıyı okuduğunu söyledi. Belli ki doğru değildi. Okumamıştı. Dayı kızınca yalan söylemişti. Dayı da bunu biliyor olmalı ki, o arkadaşına o sayıda olan bir yazıyı sordu. Arkadaş bilemedi. Yalan söylediği açığa çıkmıştı. Dayı bu kez de yalan söylediği için çok kızdı o arkadaşına. Dayı şunları söyledi:

"Bak sadece silahşörlük yaparak devrimcilik olmaz. Sana sadece görev verilecek, sen yapacaksın. Sonra da çekip gideceksin. Böyle devrimcilik yapılmaz. Oturup okuyacaksın. İş yaratacaksın kendine. Devrimcilik boş boş gezmek, arada iş yapmak değildir."

Aslında Dayı o dönem kimi "Sol" düşünen bu tür arkadaşlar için söylüyordu. Kızdığı arkadaş tam da böyle biriydi. Silahla yatan, silahla kalkan ama kendini politik olarak yenilemeyen biriydi. Bu halinde ısrar ettiği için daha sonra da sorun oldu.

Dayı, o gün orada da vurguladığı gibi hep SİYASİ EĞİTİM'in ısrarlı savunucusu oldu. Kadroların donanımlı olmasını savundu hep. Evet, bu konuşma o gün yayın-kitap dağıtımının yapıldığı dağıtımda olmuştu.

Yine Dayı'nın içinde yer aldığı bir anımı anlatmak istiyorum. Bir anti-faşist eylem vardı. Yine bir faşist saldırı olmuştu. Eminönü'nde birleşecektik. Binlerce insanın katıldığı bir anti-faşist gösteriydi bu. Beyazıt'tan gelen kitle Eminönü'ne ulaşmıştı. Biz de Karaköy'den geçecektik. İki grup birleşmesin diye Galata Köprüsü'nü açtılar. Ve biz o tarafta kaldık. Kitle ikiye bölünmüştü. Bu sırada Dayı yüksekçe bir yere çıkmış ve kitleye konuşmaya başlamıştı. Güzel bir konuşma yapmıştı Dayı o sırada...

Dayı ile 16 Mart konusunda paylaştığımız bir anımı da anlatmak istiyorum. İstanbul Üniversitesi öğrencilerine yönelik faşist saldırı 16 Mart 1978 yılında gerçekleşti. Katliam büyük bir öfke doğurdu. Dayı, katliam sonrası günlerden bir gün yine beni çağırdı. Ve konuşacaklarımızın önemli olduğunu, bunun aramızda kalması gerektiğini söyledi. Ben de tereddüt etmeden "Tamam" dedim. 16 Mart katliamına cevap için faşistlere bir misilleme yapılacağını o nedenle 15 gün boyunca benim İstanbul Üniversitesi'nin faşistlerinin okula geliş-gidiş güzergahını izlememi, istihbarat çıkarmamı söyledi. Ben de, 15 gün boyunca okulun üst katından faşist katillerin okula geliş gidiş saatlerini izledim. Çok ayrıntılı bir istihbarat çalışması yapmıştım. Sonuçlarını Dayı'ya ilettim. Eylem için hazırlıklar yapılmış. Gün bile belirlenmişti. Ancak tasfiyeciler, bu eyleme "provokasyon olur, kaldıramayız" diyerek izin vermediler. Böylece, 16 Mart katliamı için misilleme yapılamadı.

Yine ayrışma öncesi bir dönemde henüz tartışmaların yaygınlaşmadığı bir dönemde Dayılar bir piknik örgütlediler. Büyükkada'ya gitmiştik. 30-40 arkadaş vardı. Niyazi Abi, İbrahim Erdoğan Abi, Ahmet Fazıl ve Sinan Kukul'un da aralarında olduğu belli arkadaşlar vardı. Piknik görüntüsü verildi ama asıl olarak bir durum değerlendirmesi yapıldı. Dayı o toplantıda konuştu. Ankara ile olan ilişkileri anlattı. Ankara ile artık yürümenin olanaksız olduğunu, onların anlayışının mücadelenin önünde engel olduğunu, sağ bir bakış açısına sahip olduklarını, anti-faşist mücadele anlayışlarının teslimiyetçi olduğunu örnekleriyle anlattı. Sonra, oradaki her arkadaşla sırasıyla söz verdi. Söz alan her arkadaş kendi düşüncelerini belirtti. Konuşan her arkadaş Ankara hizbinin anlayışını mahkum etti. Bu tür tartışmalar, görüş alış-verişleri daha sonra da devam etti. Ayrışma sonrasında benzer bir toplantı daha oldu. Bu kez Şişli'de bir toplantı yaptık. Bir ilişkimizin büyük bir çay bahçesi vardı. Bahçesini kullanmıştık. Ve o sırada dışarıdan müşteri almamışlardı. Yeni süreç tartışılmış, nasıl bir yol izlememiz gerektiği üzerinde

durulmuştu. Bir bakıma bir program çıkarmıştık.

Dayı ile sonraları Balıkesir Yurdu'nda ve o yurdun orda bulunan bir kahvede karşılaşır, sohbet ederdik. Dayı kimi arkadaşlarla konuşmalarını burada yapardı. Hareketimizin ortaya çıkışı ile birlikte okuldan çekilen arkadaşlarımız oldu. Yeni alanlar açıldı. Artık profesyonel devrimcilik yaratılıyordu. “Okul bitince devrimcilik biter” anlayışı da ideolojik olarak mahkum ediliyordu. Yeni bir anlayış hakim kılınacaktı. Az sayılmayacak bir arkadaş grubu okullardan çekildi. Okuldan çekilenler arasında ben de vardım. Ve bana yeni görevler verildi. Ben de mahallelerde çalışacaktım. Bu dönemde Dayı ile ilişki yürütmeyecektim. Ona üzıldüm en çok. Bu dönem H. Solgun ile ilişki yürütecektim. Bana görev verdikleri toplantıda Dayı, Solgun, ben ve başka bir arkadaş daha vardı. Dayı, mahalli çalışmayı anlattı bize.

Nasıl çalışma yapacağımızı, evlere nasıl gideceğimizi, halkla nasıl ilişki kuracağımızı falan anlattı. Anti-faşist mücadeleye değindi. Böyle bir sohbet yapmıştık o zaman. O aralar ben okulu bitirdim. Ve bizim çevremizde olan bir kız arkadaş ile nişanlandım. Tabii bunun için hiçbir arkadaşına sormamıştım. Dayı'ya da haber vermemiştım. Nişanlandığım daha sonra duyulmuştu. Bir gün karşılaştığımda bu konuda Dayı bana: “Nişanlanmışsın. Bunun için önce tebrik edeyim. Ama biliyorsun bu tür konularda haber vermek gerekir. Haber verilir ve onay alınır. Ama sen böyle yapmadın. Biz yine de araştırdık. Bizim karşı çıkacağımız bir durum yoktur ortada...” demişti.

Dayı'yı daha sonra bir daha görmedim zaten.

Dayı ve Gemlik

Dayı ile ilk defa İYÖKD döneminde, İstanbul Laleli’de karşılaştım. Ben Gemlik’ten zaman zaman geliyordum. Geldiğimde Balıkesir Öğrenci Yurdu’nda kalıyordum. İbrahim Çenet, o dönem Balıkesir Öğrenci Yurdu’nda kalıyordu. Arkadaşlar, Gemlik’e ilişkin bilgilerin İbrahim Çenet ile paylaşılmasını pek istemiyordu. O nedenle ben, İbrahim Çenet ile normal sohbetler yapıyordum. O da zaten bu tür sohbetleri seviyordu. Çenet, zaman zaman Gemlik’e gelirdi. Gelir, 15-20 gün kalırdı. Kaldığı sürece ihtiyaçlarını biz karşılardık. İlk dönemler, biz Dayı ile daha çok sohbet ederdik. Daha sonra başka bir arkadaş ile ilişki yürüttük.

Ben oradayken Dayı Gemlik’e gelip gidiyordu. Toplam 6-7 kez gelmiştir. Bazen denize girdiği de oluyordu. Yine Gemlik’te o dönem, 1975 yılı sonrası kaçakçılık yapan bir vatandaş vardı. Dayı geldiğinde onunla da görüşüyor ve malzeme getirtiyordu. Bu kaçakçı ile ilgili bir sorunu anlatmak istiyorum. Bu vatandaş bizim dışımızda diğer sol gruplara da malzeme satıyordu. Yine böyle bir alış-veriş nedeniyle “Eylem Birliği” isimli sol sapma içinde olan çevre de bu vatandaşa tavır aldı. Gerekçe şuydu: Eylem Birliği çevresi, bu vatandaşın, kendilerine “eksik malzeme verdiği”ni iddia edip, bu vatandaş kaçırıldılar. Götürüp sorguluyor ve dövüyorlar. Bu kişi geri geldiğinde çok perişandı. Bunun üzerine bu kişi bizden yardım istedi. Dayı bu kişiyi iyi tanıyordu. Yardım isteğini karşılıksız bırakmadı Dayı. Ve yardım ettik. Dayı’nın önerisi üzerine bu kişinin işyerinde arkadaş bulundurmaya başladık. Bir bakıma bu kişiyi korumaya başlamıştık. Tabii bu kişi sadece sıradan bir kaçakçı değildi. Aynı zamanda bizim düşüncelerimizi savunan da birisiydi. Bize yardımcı olan birisiydi. O nedenle bu kişiye yardımcı olmuştuk. Dayı, Gemlik’e uğradığında bu kişiyi görürdü. Gemlik’te bizim azımsanmayacak bir kitle potansiyelimiz vardı. Hatırı sayılır ilişkiler kurmuştuk o yıllarda. “Bağımsız Maden İşçileri Sendikası” isimli bir sendikamız da vardı. Dayı, bir kez geldiğinde bu sendika ile ilgilendi. 1977 yılında ise Dayı ve beraberindeki arkadaşlarla Gemlik’in Küçükkumla beldesine geçmiştik. Orada arkadaşların çadırı vardı. Dayılar orada 2 gün kaldılar. Ve

yüzmek için denize de girmişlerdi. Yine bir kez de ayrışma öncesi süreçte Paşa Güven ile gelmişti Dayı. Sohbetler daha çok sürece ve mücadeleye odaklanmıştı. O dönem kimi arkadaşların soruları da vardı. O soruları Dayı'ya sormuşlardı. Başka bir sefer de gününbirlik gelmişti Dayı. Yanında sonradan mücadeleyi bırakan arkadaşlardan biri vardı. Birilerini gördü ve tekrar döndü.

Ben İstanbul'a geldiğimde Dayı'yı Balıkesir Öğrenci Yurdu'nun oradaki kahvede görmüştüm. Biraz sohbet etmiştik Dayı ile. Dayı özellikleri gereği her çeşit insanla çok kolay ilişki kurabilen bir insandı. Dayı, belki Gemlik'e çok fazla gelip gitmedi ama Gemlik'i çok iyi bilen bir insandı. Bizlere, Gemlik'in olanaklarının çok fazla olduğunu hatırlatır, bunun değerlendirilmesini isterdi. Bunu ne kadar becerebildik tam olarak bilmesem de olanaklarımızın çok fazla olduğu doğrudur.

Doğru Zamanda Doğru Çıkış

Aradan geçen yıllara rağmen, üst üste yığılan olaylar, olayların kahramanları unutulmuyor. Ancak, olayların tarihlerini hatırlamakta zorlandığımı anlıyorum. Bu açıdan kronolojik yanılgıların doğal karşılanması gerektiğini düşünüyorum.

Zaten önemli olan da yaşamış olduğumuz dönem ve o dönemin çarpıcı olayları ve kişileri değil mi?

1974 yılının sonlarıydı sanırım. 12 Mart döneminin, daha doğrusu 12 Mart terörünün karanlık bulutlarının dağılmaya başladığı, Nurhak, Kızıldere ve 6 Mayıs katliamlarının acılarının yerini mücadele isteği ve kararlılığının aldığı bir dönemdi. Ağabeylerimizin kahramanlık öykülerinin bizleri cesaretlendirdiği, mücadelenin bitmediğini, daha da yükselerek devam edeceğini kanıtlama arzumuzun en üst seviyelere ulaştığı günlerdi. Aynı dönemde CHP, sol potansiyeli halktan yana sloganlar üreterek kendi potasında eritme ve ehlileştirme gayretindeydi. “Ne ezen, ne ezilen, insanca, hakça bir düzen. Toprak işleyenin, su kullananın” gibi sol söylemler CHP'nin resmi sloganları olarak kullanılmaktaydı. Bizler İYÖKD bünyesinde gençliğin örgütlenmesi için çabalıyorduk, üniversitelerde faşist saldırılara karşı direniyorduk. Protesto mitinglerinde, cenaze törenlerinde yüzbinler bir araya geliyor, sivil ve resmi faşist güçlerin silahlı saldırılarını ise 15-20 kişiden oluşan dar bir grup göğüslemeye çalışıyordu. Sevgili Dursun ve ben de bu dar grubun içinde yer almaktaydık. Sabahları bir yurt odasında veya düşük kiralarla tutulmuş zemin ya da bodrum katlardaki öğrenci evlerinde uyandığımızda yaşamın mutluluğu, gün içinde yaşayacağımız çatışmaların korkularıyla gölgeleniyor, akşam olduğunda bir gün daha yaşamış, devrimci mücadele içinde bir gün daha solumuş olmanın hazzını yaşıyorduk. İçinde yaşadığımız ortam ve bu ortamın sorunlarıyla bir ölçüde baş edebiliyor, en azından ezilmiyorduk. Ancak, afla birlikte hapishaneden çıkmış olanlarla yaşadığımız sorunların çözümü çok ağır geliyordu bize, hatta çözümsüzlüğü yaşadığımız günlerdi. Oysa biz içerdekilere büyük umutlar bağlamış, liderlik sorununu onlarla çözebileceğimize inanmıştık.

Şimdilerde ise onlara karşı kendimizi ve örgütlenmemizi korumak sorunuyla karşı karşıya kalmıştık.

12 Mart döneminden geriye kalanlar hapishanelerde zamanlarını okuyarak değerlendirmişler, Lenin'i, Marks'ı alıntılara dökebilecek düzeyde özümlemişlerdi okuduklarını. Bizlerse okuyacak zaman bulamayacak kadar yoğunlaşmıştık kavgamıza. Mahir Çayan'ın görüşlerinin devamı olduğumuz iddiasındaydık, ancak Mahir Çayan'ın görüşlerini de tam olarak bilmiyorduk. Öğrenci yurtlarında düzenlenen tartışmalı toplantıların ilk günlerinde ideolojik donanım yönlü eksikliklerimiz tüm çıplaklığıyla çıkıverdi ortaya. Aramızda bir şeyler okumuş 1-2 arkadaşımız vardıysa da hapishanelerde çok okuma şansını bulmuş insanlarla baş etmemiz mümkün görünmüyordu.

Kadırga Yurdu'nun geniş kantini hınca hınç doluydu. Çeşitli üniversitelerden katılan gençlerden adım atacak yer kalmamıştı salonda. Mahir Çayan'ın eski yoldaşları yeni çizdikleri yolun tanıtımını yapmak-taydılar. Daha doğrusu geçmişlerini karalamak gayreti içindeydiler. Anlatımlarını Lenin'den, Mao'dan yaptıkları alıntılarla süslemeyi de ihmal etmiyorlardı. Kitap isimleri, sayfa ve paragraf numaraları dillerinden düşmüyordu. Bizi temsilen konuşan arkadaşımız da bizlere göre çok fazla bilgi yüklüydü. Ancak, karşımızdakilere göre bilgisi çok dar kalmak-taydı. İyi bir ajitator olması, Türkçe'yi çok güzel ve vurgulu kullanması az da olsa etkili olabiliyordu, ama yeterli değildi. Sanırım o da bu durumu fark etmiş olacak ki, konuşmasını Lenin'den, Marks'tan kitap isimleri, sayfa ve paragraf numaraları vererek sürdürdü. Söz sırası karşı tarafa geçtiğinde Dursun telaşlı bir yüz ifadesiyle konuşmacı arkadaşımıza alçak sesle "bu kadar detayı nasıl ezberlediğini" sordu. Dursun bu soruyu sorarken çok gururluydu, bir taraftan da karşı taraftakilere gülümsüyordu. Karşı tarafsı bu sırada arkadaşımızın alıntı yaptığı kitapların sayfalarını karıştırıyordu. Bu kez Dursun'un yüz hatları değişti, endişeli bir hal aldı. Konuşmacıma sorduğunu hatırlıyorum, "sayfa numaraları doğru değil mi?" diye. Aldığı cevabı duyamadım, ama tahmin etmek de çok zor olmadı. Dursun'un artan endişesi, gerilen yüzüne bakıldığında aldığı cevap belli oluyordu. Dursun boynuna sıkıca doladığı kaşkolunu hızla çıkardı, havada salladı. O güne kadar sessizliğini bozduğuna, kavgacı bir üslup takındığına tanık olmamıştık hiç. "Burada dönemlere, oportünistlere, savaş kaçkınlarına daha fazla özgürlük tanımayacağız arkadaşlar, Mahir Çayan'a küfür edilmesine izin vermeyeceğiz". Sözlerini tamamlamasına fırsat kalmadı, iki grup arasında kısa süreli

bir dalaşma yaşandı. Toplantı sona erdi, ancak karşı taraf bir türlü alıntıların sayfa ve paragraf numaralarının doğru olmadığını anlatmaya fırsat bulamadı. Tabii sevgili konuşmacımız daha sonraki toplantılarda da sayfa numaraları vermeye devam etti, ama hepsi de doğrudu artık.

O gün Dursun'un çıkışını düşündüm hep. Ve şöyle düşündüm, doğru zamanda en doğru çıkışı yapmış, hepimizi içinden çıkılması zor bir duruma düşmekten kurtarmıştı. Eğer böylesi bir çıkış yapmasaydı, devrimci gençlik hareketi daha işin başında büyük bir yara alır, güvenilirliği tartışmalı hale gelirdi. Dursun o yıllarda en öndeki insan değildi. Ama, en öne geçmesi gerektiğini hissettiği anda da inisiyatif kullanmakta tereddüt göstermezdi.

Onun bu tavrını 75 yılındaki bir olayda da yakından izlemek fırsatını buldum. Koca Mustafa Paşa'da Sümbülefendi Camii'ne doğru yürüyorduk. Bir gün öncesi iki arkadaşımız faşistlerce pusuya düşürülerek öldürülmüştü. Dursun ile yan yana yürürken çok üzüntülüydük, ağzımızı bıçak açmıyordu. Camiye yaklaşıyorduk ki, durakladı, etrafına bakındı.

“Daha ileri gitmeyelim, arkadaşlar da gelsin, grup halinde girelim camiye” dedi. Yüzü endişeli bir hal almıştı. Dursun cesur bir insandı, o güne kadar cesaretinin kırıldığı bir ana tanık olmamıştım hiç. “Ne oldu, neden ürktün?” diye sordum. “Burası sıçan deliği gibi bir bölge, panzerlerin sayısı çok fazla, polis saldıracak gibi duruyor.” dedi. Ben ise aynı düşüncede değildim. Her şey bana normal görünmüştü. 2-3 dakika sokağın başında bekledik. Arkadaşlarımız da geldi, herkes durumun normal olduğunu düşünmekteydi. Dursun böyle durumlarda, yani çoğunluğun kendisi gibi düşünmediği durumlarda ısrarcı olmazdı, düşüncesinin doğruluğunu kanıtlamaya aşırı ısrarcı olmazdı. Sessiz kalırdı. Camiye doğru grup halinde yürürken sessizliğini bozmadı, elini beline götürüp silahını yokladığını fark ettim. Bakışlarımı fark edince, “mermin ağızda mı?” diye sordu. “Hatırlamıyorum, zaten gerekmeyecek” dedim. Cenazelerin başında bir itişme oldu o an. En öndekiler geriye kaçmaya başladılar, panzerler üstümüze yürüdü. Dursun'un sesi çınladı kulaklarımızda. “Kaçmayın, geri çekilmeyin, barikatlar kuralım.” Bir arabayı devirmeye ve ilk barikatı kurmaya çalışıyorduk 7-8 kişi. Dursun ile bakışlarımız karşılaştığında devirdiğimiz araba ile dar sokağı kapatmayı başarmıştık. Gülümsüyordu Dursun, polislerin kurşun yağmuruna aldırış etmeksizin. Mutluluğu direnişin başlamasındandı. Çok kısa sürede ilk barikatı onlarcası izledi. Yüzlerce genç sanki yılların sokak savaşçılarıymışçasına peş peşe barikatlar kuruyor, kurduktan

sonra da ateşe veriyorlardı. Bizlerse kurulan barikatların arkasına geçiyor ve korku nedir bilmeksizin çatışıyoruz. O günlerde bu olayı “Koca Mustafa Paşa Direnişi” olarak isimlendirmiştik. Bu olay polise karşı ilk toplu direnmeydi. Kitleler ve dar kadrolar birlikte direnmişlerdi. Panzerler gençleri kovalamak yerine, dar sokaklarda geri manevra yapmakla uğraşmışlardı.

Daha 1975 yılında “Koca Mustafa Paşa Direnişi”nde sevgili Dursun gelecek yıllara mesaj gönderir gibiydi. O yıllarda henüz lider değildi, ama gelecekte olacakları işaretler gibiydi...

Aradan geçen uzun yılların Dursun ile ilgili insani ilişkiler açısından önemli olabilecek olayların unutulmasına neden olduğuna inanıyorum. Galiba benim de unuttuğum, ancak hatırlamak ihtiyacını duyduğum olaylar var. Örneğin, Dursun hiç aşık olmuş muydu, hiç ağlamış mıydı, öfke nöbetleri geçirmiş miydi? Daha doğrusu her insanda görülebilir davranışları Onda da görmek mümkün müydü? Evet, mümkündü cevabını verebilirim hiç düşünmeksizin. 1976 yılının başlarıydı. Sevgili Sabahat çok yakın arkadaşlarımdan biriydi. Daha doğrusu kendiliğinden gelişen bir olay çok yakınlıştırmıştı bizi. Edebiyat Fakültesi’nin üst katlarından birinde faşistler sıkıştırmıştı beni. Hızla bir üst kata çıktım, 1-2 el ateş ettiğimi hatırlıyorum. Faşistler geri çekildi, ancak faşist MC iktidarının yüzlerce polisi doldu okulun içine. Ne yapıp edip üzerimdeki silahtan kurtulmalıyım. Ancak, yapayalnızdım, kimse kalmamıştı çevremde. O an çok korktuğumu hatırlıyorum, kendimi çaresiz hissetmiştim. Birden bir kız belirdi arkamda, o güne kadar birkaç kez görmüştüm, bizim devrimci arkadaşlarımızdan biri olduğuna da emindim. “Üzerindeki ver bana çabuk” dedi. Tereddüt ettiğimi anlamış olmalıydı ki, “Çabuk ol, Site Yurdu’nda alırsın geri” diye fısıldadı. Hemen uzattım silahı ona, hızla beline soktu ve gözden kayboldu. Polisler bulunduğu kata çıktığında temizlenmişim çoktan. Bu olaydan sonra sanki bir kardeş gibi olmuştuk. Sevgili Sabahat çok “anaç”tı. Her karşılaşmamızda önce aç olup olmadığını sorardı. Havaalar soğuk olduğunda ise ilk sorusu üşüüp üşümediğime ilişkin olurdu. Sabahat ile çoğu zaman Kumkapı sahilindeki bir çay bahçesinde oturur, saatlerce konuşurduk. O benim sevdiğim kızıdan haberdardı.

Sıkça sevdiğim kıza ne zaman açılacağımı sorardı. Böyle beni sıkıştırdığı günlerden birinde dayanamadım ve sordum “Peki Sabo senin sevdiğin biri yok mu kızım, hep benimle mi uğraşacaksın böyle?” Bir süre sustu, suratı kızardı, çekingen bir ifadeyle yüzüme baktı.

Sonra başını öne eğdi, çay bardağının içinde dolaştırdı parmağını. Güldüğümü hatırlıyorum, “ne zamandan beri parmağını kaşık sanıyorsun?” diye sordum. Kendini zorladıysa da gülemedi. “Ama söz vereceksin, aramızda kalacak tamam mı?” dedi. Başımı salladım. Tahmin yürütmemi istedi, benim tahmin etmenin ötesinde gözlemim kesindi ve söyledim. “Dayı benimle nişanlanmak istiyor, bugün kararımı bildireceğim” dedi. Çok sevindiğimi söyledim, hatta bir başkasının olabilmesi olasılığından ürktüğümü de anlattım. Oysa Dursun hiç bahsetmemişti Sabahat’ten o güne kadar. Yan yana geldiklerinde dikkat çeken bir şeyler de olmazdı hiç. Ancak, bir keresinde Sabahat’in bir başka türlü baktığını hissetmiştim sanki.

Bir sonraki gün Dursun ile buluşmuştuk. Öğlen yemeğimiz Aksaray’ın arka sokaklarındaki bir lokantanın sınırlı menüsünden seçtiğimiz pilav üstü nohuttu. Dursun biraz sıkıntılıydı, yüzüme bakmaktan kaçınıyordu. Herhalde Sabahat anlattı bana itiraf ettiklerini diye düşündüm. Ama Sabahat değil miydi o konuşmanın aramızda kalmasını isteyen, hatta bunun için benden söz alan. Konuşmaya başladığımda Dursun sinirli bir şekilde önüne bakıyor, boş tabağın yanındaki çatalı masanın kenarında gezdiriyordu. “Kötü bir şey mi oldu?” diye sordum. Başını hafifçe kaldırıp, hayır anlamına gelen bir işaretle birlikte tekrar başını önüne eğdi. Bir süre öyle kaldı, bense gözlerimi ona dikmiş, “haydi ne söyleyeceksen söyle de kurtul” dercesine bakıyordum. “Ben nişanlandım” diyerek kaldırdı kafasını. Birden rahatlamıştı sanki. Biraz önceki sinirli ve endişeli halinden eser kalmamıştı. Gülümsüyordum yüzüne bakarken. “Kim olduğunu sen bilirsin ya, Sabahat işte”. Arkasına yaslandı, çok aç olduğunu söylemişti, ama önüne konulan pilavın farkında değildi. Bir sigara yaktı, oysa aç karnına sigara içmeyi sevmezdi. Dolu dolu bir nefes çekti, ciğerlerine doldurduğu dumanı dışarı üflemeden bir daha yüklendi sigaraya. Gözlerini yüzüme dikmiş bakıyordu. “Oh be ben rahatladım, haydi şimdi sen konuş” der gibiydi. Çok sevindiğimi, her ikisini de çok sevdiğimi anlattım. Sabahat’in çok iyi bir insan olduğunu anlatmakla meşguldüm ki, sözümü kesti. “Yani o iyi de, biz kötü müyüz?” Çok mutluydu Dursun, ama sevdiğini söylememişti, aşığım falan da dememişti. Sevdiğini, aşık olduğunu bir tek kelimeyle anlatmıştı “nişanlandık”. 1976 yılının Eylül ayı içindeydik. Arkadaşlarımızın büyük bir bölümü yaz başında memleketlerine gitmişlerdi. Bu nedenle her zaman kendini hissettiren kadro sıkıntısı bu kez krize dönüşmüştü. Çok dar bir kadro ile İstanbul’un her tarafına koşturmaktan yorulduğumuz

bir dönemdi.

Çok koşturmalı geçen bir günün akşamında sanıyorum bir öğrenci evindeydik. Bir süredir çekmekte olduğum böbrek sancıları o akşam had safhadaydı. Bir türlü düşürememiştım kıvranmama neden olan taşı. Sancı giderek şiddetleniyor, kıvranıyor ve duvarları yumruklayarak acımı azaltmaya çalışıyordum. O sırada Dursun geldi eve. Evdeki diğer arkadaşlara, “ne boktan durum bu, bir şeyler yapalım yahu, böyle seyredecek miyiz?” diye bağırıldığını hatırlıyorum. O an yoğun bir kusma nöbetine girdim. Kusmaktan utanıyor olmalıydım ki, lavabonun başında etrafımdakileri uzaklaştırmaya çalıştım. İki arkadaş salladığım yumruklardan çekinerek uzaklaştılar. Dursun ise havada şuursuzca inip kalkan yumruklara aldırış etmiyor, bir eliyle sımsıkı sarılıyor, diğer eliyle de yüzümü yıkamaya çalışıyordu. O sırada bayılmışım. Hastaneye götürülmem polisiye nedenlerle uygun değildi. Daha sonra arkadaşlarımızın anlattıkları ise çok ilginçti. Dursun uzun süre başucumda ellerimi kolonya ile ovuşturarak beklemiş. Ve evden aniden fırlamış, kapıdan çıkarken “ben 1 saate dönerim” demiş. Şişli'den Bakırköy'e, yani İstanbul'un bir ucundan öbür ucuna uzanan bir yolculuk yapmış. Tıp Fakültesi son sınıfta okuyan bir arkadaşımızı bulmuş, gece yarısı nöbetçi bir eczane bulmuşlar ve ağrı kesici iğneler temin etmişler. O gecenin sonraki bölümlerini hatırlamıyorum. Ancak, arkadaşların anlattığına göre Dursun sabaha kadar başucumda beklemiş, arkadaşların nöbeti devralma tekliflerini hep reddetmiş. Sabahın ilk saatlerinde ise evden çıkıp gitmiş. Çıkarken arkadaşlara sıkıca tembih etmeyi de unutmamış. Başımda sürekli birinin beklemesini istemiş. Ağrı kesici iğnelerin büyük yararı olmuştu, sabah sancısız uyandığımı hatırlıyorum. Gün boyu evde kitap okumuştum. Akşam olduğunda Dursun geldi, iyi olduğumu söylediğimde dünyalar onun olmuştu sanki, çocuksu bir sevinç doluvermişti yüzüne. Gece yarısına kadar sohbet ettik. Tam da uyumaya karar vermiştik ki, samimi bir yüz ifadesiyle; “Ya arkadaşım, sen çok yoruldun son zamanlarda, çok da zayıf düştün. Dinlenmen şart. Gel yarın bizim memlekete, Elazığ'a gidelim, birkaç gün kalır döneriz. Hem orada sancın falan tutsa da sorun olmaz, hastaneye gidebiliriz.” Doğrusu çok cazip bir teklifti bu. Şu an tam hatırlayamıyorum ama galiba annesi de rahatsızdı ve onu görmek istiyordu. Yani Dursun gitmek zorundaydı. Davetini birkaç defa daha yineledi ise de ben her defasında mümkün olmadığını anlatarak geri çevirdim. Beni ikna etmesinin mümkün olmadığını anladığında ise yüzü kederli, endişeli bir

hal aldı. “Bak o zaman bu taş düşene kadar, sağa sola girip çıkma, eyleme falan katılma tamam mı? Ben arkadaşlara da anlatırım senin durumunu, anlaştık mı?” Sabahın erken saatlerinde Dursun bir arkadaşımızla birlikte Elazığ'a gitmek üzere garaja yöneldi. Kapıdan çıkmadan önce defalarca sarıldık, sanki ikimiz de bir şeyler hissetmiş gibiydik. Evet, 1976 yılının dışarıdaki son kucaklaşmasını yaşıyorduk. Ertesi gün sabahın erken saatlerinde bir grup devrimcinin faşistler tarafından sıkıştırıldığı haberi gelmişti. Cebimdeki sınırlı parayla tuttuğum bir taksiyle çok kısa sürede o bölgeye ulaştığımı hatırlıyorum. Ve o an çatışmanın ortasında bulmuştum kendimi. Ve sonrasında yakalandım. Bugün hayatta olan bir arkadaşımızdan dinledim yıllar sonra olanları.

Elazığ'da Dursun ve yanındaki arkadaşımız akşam haberlerinde benim yakalandığımı öğrenmişler. “Haydi, hemen dönüyoruz İstanbul'a, Fatih orada işkence altındayken, biz burada oturamayız böyle” demiş. Ve apar topar İstanbul'a dönmüşler. Yol boyunca hep sigara içmiş, yanındaki arkadaşımıza hep aynı soruyu sormuş: “Ya hücrede sancılanıp ölürse ne olacak şimdi, bir de bu halde işkence yapacaklar ona, müsaade edemeyiz, emniyeti basıp alacağız onu, alacağız tamam mı?” Aslında Dursun hep ölçülü davranan bir insandı. Gücümüzün yetip yetmeyeceği konuları çok iyi ayırabilirdi. Sonuçta İstanbul'a varana kadar mantığı duygusallığını boğabilecek güce ulaşmıştı. Olaylar Dursun'un korktuğu seyri izlemiş, ilk falaka darbeleri ile birlikte böbrek sancılarım yeniden başlamış, saatlerce kıvranmış ve 2. günün sabahı mercimek büyüklüğünde bir taş düşürmüştüm.

Cezaevinde ziyaret günümün ilk ziyaretçisi Dursun idi. Aramızda cam bir bölme olmasını ikimiz de çok yadırgamıştık. “Ne olacak şimdi?” diye sorarken işaretlerle de kaçmamın mümkün olup olmadığını öğrenmeye çalışıyordu. Bir taraftan da aramızdaki cam bölmenin üzerinde yer alan ve mikrofona benzeyen garip cismi işaret ediyordu. O günün koşullarında, dernek çatısı altında sürdürülen bir örgütlenmenin cezaevinden kaçmış birilerini sindirebilmesi çok zordu. Sevgili Dursun da bu durumun farkındaydı. “Ben dernekçilikle bu işlerin yürümeyeceğini çoktandır söylüyorum” sözleriyle tepkisini dile getirdi. Evet, Dursun daha önce muhalefetini dile getirmişti. Ancak, o günlerde kendisinden başka bu görüşü destekleyen birileri olmamıştı.

Cezaevinin ziyaret kabinindeki ilk görüşmemizin son anları gelmişti artık. Ziyaret saatinin sona erdiğine dair anons tekrarlanıyordu. Ziyaretimize gelmiş olan arkadaşlarımız cam bölmenin dış dünyayla

kucaklaştığı sınırda, bizlerse cam bölmenin küf kokularıyla kucaklaştığı koğuşlar tarafında karşılıklı birbirimize el sallıyorduk. Bugün hala o ses kulaklarımda, Dursun'un sesi, bizlere el sallarken ortalığı çınlatan sesi. “Arkadaşlar Fatih'e iyi bakın, çok zayıflamış, iyi bakın olur mu?” Aradan aylar geçmişti, 1-2 duruşma sonra tahliye edileceğime kesin gözüyle bakılıyordu. Arkadaşlarımızı, mücadelemizi çok özlediğim günlerdi. Yanlış hatırlamıyorsam 1977 yılının Mart ayıydı Dursun'un silahla yakalandığı haberi geldi. Tutuklanması kesindi avukatımızın verdiği bilgiye göre. Tabii ki haberi ilk aldığımız anda çok üzülmüştük.

İçerideki sayımızda her bir artış, dışarıdaki sıcak kavgadan bir kişinin eksilmesi anlamına gelmekteydi. Dursun'un tutuklanacak olması dışarıdaki mücadeleden çok önemli bir eksilme anlamına gelmekteydi. Ancak, başlangıçtaki üzüntüm, 1-2 ay da olsa beraber olacağımızı düşündükçe hafiflemiş, hatta tarifi zor bir sevince dönüşmüştü.

Akşam saatlerinde yeni tutuklular getirilirdi. Dursun da o akşam gelecekler arasındaydı. Yanımda bir arkadaşla kapı altında bekliyorduk. Hapishane arabasından iner inmez bizi gördü ve gülümsedi. Dursun çok arkadaş canlısı bir insandı. O gün kapı altında uzun süre birbirimize sarıldığımızı hatırlıyorum.

İki ay kalmıştı Dursun hapishanede. Günlerini daha çok kitap okuyarak geçirdi. Yıllardır kitap okumak için zaman bulamadığından olsa gerek, gece yarılara kadar zamanını okuyarak değerlendirmek istiyor, hatta çoğu günler sabahlara kadar uyumuyordu. Akşam yemeği öncesi bahçede volta atmayı çok severdi. Volta atarken de gün boyu okuduklarını tartışmaya açar, anlayamadığı bölümleri çevresindekilere sorardı. Alçakgönüllülüğü de elden bırakmaz, “daha yeni öğreniyoruz Marksizm-Leninizmi” derdi. Bahçede voltalayanların sayısı artınca “haydi marş söyleyelim arkadaşlar” diye seslenirdi. Yürüyüş kolu oluşturarak, kol kola girerek marş söylemeyi çok severdi.. Devrime olan inancını yüzünün tüm mimiklerinde görmek mümkündü. Hatırladığım kadarıyla “Mahir yoldaş Kızıldere'de üşümüş de donuyor” ve Dev-Genç marşını sık söylerdi. Galiba bir insanın en yakından tanınabildiği tek yer hapishane olsa gerek. 24 saat birlikte olan insanların birbirlerinden kişiliklerini saklamaları pek mümkün olamıyor. İki ay boyunca Dursun ile aynı ortamda yaşadık. Ben onun kişiliğinde olumsuz bir şeyler görmedim bu süreçte. Komünümüzdeki tüm arkadaşlarla çok yakından ilgilendiğini, özel sorunlarına dahi eğildiğini hatırlıyorum. Komün yaşamına uyumu da mükemmeldi Dursun'un. O yıllarda günlük sigara hakkımız 7

adetti. Oysa Dursun dışarıda günde iki pakete yakın içerdi. Hiç itiraz etmedi, hareketin içindeki ileri konumundan yararlanmak gibi bir niyeti olmadı.

İlk günler 7 sigara limiti nedeniyle çok zorlandığını hissetmiş ve kendi payımdan vermeyi teklif etmiştim. Çok katı bir tutum takındığını ve kaşlarını çatarak reddettiğini hatırlıyorum. Midesinden de rahatsızdı o günlerde, ancak özel beslenmesi için yaptığımız teklifi de reddettiğini hatırlıyorum.

Sevgili Dursun hep iyi bir örnek oluşturmak gayretindeydi. Bu amacına uygun düşebilecek özverilerle doluydu onun yaşamı. Benim anılarımda böyle kaldı sevgili Dursun ve böyle de yaşamaya devam edecek...

Dayı'da Olmaz Yoktu

Tam hatırlayamıyorum ama sene 1976 ya da 1977 olduğunu zannediyorum ve bir kurban bayramı arifesi soğuk bir kış gününün İstanbul'u... Günlerin hızlı ve hareketli geçtiği, okullarda, mahallelerde, caddelerde, sokaklarda dolayısıyla hayatın her alanında anti-faşist mücadelenin bütün hızıyla sürdüğü günler. Kavga günleri... Gün geçmiyor ki; polis destekli faşist saldırıların tahribatı altında, olanaksızlıklar içerisinde katliam ve saldırıların boyutları oldukça cüretkar bir şekilde artmasın...

Böylesi koşullarda bir gün Dayı'nın benimle görüşmek istediğini arkadaşlar iletiler. Çemberlitaş'daki, Balıkesir Yurdu'nun aşağısında hafif yokuşu indikten sonra, sağdaki sokaklardan birinin içinde bulunan apartmanın, iki ya da üçüncü katında bulunan büroya doğru yola çıkıyorum. Basamakları bir solukta çıktıktan sonra kapıyı çalıyorum ve kapıyı açan arkadaş beni içeriye aldıktan sonra Dayı da hemen odaya giriyor ve çaylarımızı da alıp başka bir odaya çekiliyoruz...

Kurban Bayramı'nda kurban derilerini bizim de toplamak için örgütleneceğimizi ve bu iş için Gaziantep Yurdu'nun üs olarak kullanılacağını ve derilerin toplanma ve pazarlama işinin sorumluluğunu üstlenmemi istedi ve bu konuda ne düşündüğümü sordu. Sanırım o dönem bizim okulda bulunan bir sempatizan arkadaşımızın (A.K.) ağabeyinin bu piyasada önemli bir payı olmasından kaynaklanmıştı bu seçim. Ciddi ve planlı bir şekilde organize olduğumuz takdirde önemli bir maddi getirisinin de olabileceği üzerinde karşılıklı anlaştık. Tabii ki böyle bir şeyi seve seve kabul ettiğimi kendisine söyledim. O da sevinerek "Bir çayı daha hakettin" diyerek kendi elleriyle bir çay daha getirdi ve bu arada dolu olan sigara paketini karşılıklı olarak yarılamiştık...

Okuldan, bölgelerden, genel olarak içinde bulunduğumuz süreçten konuşarak yapılan sohbetin neticesinde, vedalaşarak bürodan çıktım. Büro illegaldi, ticari bir şirket düzeyinde kamufleydi ama alt katta da TDKP'lilerin büroları vardı ama sanıyorum karşılıklı olarak "ticarethanelerinin" ne olduğu şirketler tarafından da biliniyordu...

Bu görüşmenin akabinde gerekli hazırlıklara başladık. Antep Yurdu

o dönemler tantanalı bir biçimde faşist saldırılara direne direne anlı-şanlı bir biçimde açılmıştı. Faşistlerin önemli üslerinden biri olan Edirnekapı Yurdu'na çok yakındı. Yani konum itibarıyla da oldukça önemliydi. Konu ile ilgili olarak o dönemler özellikle kurban derilerini toplama işini “İlim Yayma Cemiyeti” adıyla örgütlenmiş gerici çevreler organize ediyordu. Tabii bizim müdahale ve karşı çabalarımız onların pek işine gelmiyordu.

Genelde İstanbul'da bölgelerden organize edilen araçlarla Antep Yurdu'na “Kurban Derisi” akımı oldukça yoğun oldu. Taşıma ve nakliye işini iyi örgütlediğimizden dolayı sorunsuz bir biçimde Zeytinburnu'na aktarıyorduk. Gelen etleri de mahallede adil bir biçimde dağıtıyorduk.

O gün tüm mahallenin ve Antep Yurdu'nun ete doyduğunu söyleyebilirim... Tabii bu arada derilerin örgütlenmesi de farklı biçimlerde oluyordu. İstanbul'un dört bir tarafında içi boş ve terk edilmiş halde “İlim Yayma Cemiyeti”nin kamyonet ve arabalarına sık sık rastlanır olmuştuk. Sokaklarda renkli görüntüler ortaya çıkmıştı. Yalınayak kaçışan çember sakallılardan tutun da her bir kesimden katledilmeye hazır büyük ve küçükbaş hayvanların yer yer yapılan baskınlarla hayatları bile kurtarılmıştı...

Eylemlilikler başarıyla tamamlanmıştı. Taşıma ve sevkiyatlarda da hiçbir sorun olmamıştı, yer yer ufak tefek çatışmalar olsa bile hiç kaybımız yoktu... Derilerin parasının bir miktarı alınmış kalan önemli bir miktar da iki hafta içerisinde elimize geçecekti...

Bu arada Dayı beni tekrar büroya çağırdı. Kalan paranın en geç dört gün içerisinde elimize geçmesi gerektiğini bazı planların değiştiğini dolayısıyla da hareketin lojistik ihtiyaçlarını karşılayabilmek için en geç dört gün içerisinde paranın elimizde olması gerektiğini vurguladı. Plan değiştiğinden dolayı benim zor duruma düştüğümü bildiğini, üzgün olduğunu ama kadroların yaratıcılığını ve becerilerini de hesaba katarak böylesi bir öneriyi kabul etmek zorunda kaldığını, bizler ve mücadelenin gelişimi açısından bu paranın mutlaka temin edilmesi gerektiğini uzun uzun izah etti. Bu durum karşısında benim zorlanacağımı ama bu işin üstesinden geleceğime dair kafasında en ufak bir kuşku olmadığını da açık ve net olarak dile getirdi...

Dışarı çıktığımda kendimi pek iyi hissetmiyordum. Bir yönüyle demoralize olmuşum. Diğer yandan da epey bir onure edilmişim. Beynimin tüm hücrelerini faaliyete geçirmişim. Arı kovarı gibi ve mevcut duruma bir çare aramak doğrultusunda yoğunlaşmışım. Bizim okuldan bir

arkadaşımız Karaköy'de gemi taşımacılığı ve ithalat-ihracat yapan büyük bir şirkette muhasebeci olarak çalışıyordu. Aynı zamanda bizim derileri sattığımız arkadaşları da çok iyi tanıyordu, ilişkileri iyi idi...

Evvela M.K. ile görüştüm ve mümkünse ödemeyi erken yapmasını söyledim ama bunun mümkün olmadığını, önceden yaptığımız plana göre kendilerini iki haftalık bir zaman sürecine göre ayarladıklarını söylediler. Haklı olduklarından dolayı çok fazla üzerlerine gitmedim ve yaptığımız konuşmalar neticesinde acil paraya ihtiyacımızın olduğunu, ödeme planlarımızın değiştiğini, dolayısıyla da bir hafta içerisinde kalan paranın ödenmesi gerektiği konusunda anlaştık...

Daha sonra muhasebeci E.'nin Karaköy Limanı'nda bulunan çalıştığı şirketin yazıhanesine gittim. E. ile iyi ilişkilerimiz vardı ve tutarlı bir sempatzandı. Ona durumu anlattım. İhtiyacımız olan paranın miktarını söyleyince gözlerinin yuvalarından fırladığını sezinledim -doğrusu şu anda paranın miktarını hatırlamıyorum ama o zamana göre çok büyük bir paraydı, diyelim şimdinin 1.000.000 (bir milyon) TL'si civarında. Ama kararlılığımı görünce ortak çözümler arama doğrultusunda kafa kafaya verdik. Kendisinde bu kadar çok para olmadığını ama hafta sonuna kadar toplanabileceğini ve pazartesiye kadar da bu paranın M.K. tarafından kendisine iade edileceğini taahhüt ettim, M.K'da bunu onayladı...

Bizim E.'nin içi epey rahat etmiş görünüyordu, aksi takdirde işini kaybetme ya da töhmet altında kalma riski ile karşı karşıya bulunuyordu. E. ile uzun uzun sohbet etmiştik. Para ile ilgili olarak değişik alternatifler de sunmuştum kendisine. Yer yer gülme krizlerine girerek espriler patlatıyor ve yakınıyordu ama her bakımdan oldukça güvenilir ve temiz bir arkadaşı.

Cuma günü öğlene doğru E.'nin yanına gittim “başımın belası tamam paran hazır” deyince, oldukça rahatlayıp, gevşedim...

Koltuğunun yanındaki kocaman kasaya doğru yöneldi, şifrelerini ayarladıktan sonra kapıyı ağır ağır açtı ve içerdeki bir kese kağıdını çıkarıp, masanın üzerinden bana doğru uzattı. “Ben iki defa saydım bir de sen sayıver” dedi. İçine baktım dolar ve mark karışımıydı, o günkü kura göre daha önceden hesap ettiğimizden dolayı miktarı da belliydi. Oldukça düzgün bir şekilde sayılmış ve tomar halinde paketlenmişti. “Sen saydınsa tamamdır” dedim, sarılıp kucaklaştım ve kendisinden bir naylon torba alarak kese kağıdını torbanın içine dikkatli bir biçimde yerleştirerek, teşekkür ederek oradan çıktım...

Yürüyerek oradan Tophane istikametine doğru gittim, yolun karşısına geçtim, cüzdanımdaki parayı, dirseğimle belimdeki silahı kontrol ettikten sonra ilk gelen taksiyi çevirdim ve Çemberlitaş'a gitmesini söyledim. Karaköy'e doğru zar zor ilerliyorduk, trafik çok sıkıştı, köprüye doğru yaklaştıkça ortalık polis kaynıyordu. HK'lıların cenazesi varmış sonradan öğrendim. Bu arada köprüyü de trafiğe kapatmışlardı... Doğrusu böyle bir iş için tam gününü seçmiştim, neyse. Şoföre ineceğimi söyledim ve köprüye bir kaç yüz metre kala ücretini vererek arabadan indim. Ağır ağır köprüye doğru yürüyordum. Bu arada Eminönü tarafından yer yer silah ve slogan sesleri geliyordu...

Gayet dikkatli bir şekilde Haliç kıyısına geldim. Orada motorlu sandallar vardı. Onlardan birini kiraladım ve beni karşı kıyıya götürmesini söyledim; yüklü bir ücret istediğini anımsıyorum ama hiç pazarlık etmeden kabul ettim. Sahilden yavaş yavaş uzaklaştık ve bu arada köprünün orta dubasının, köprüden ayrılmak suretiyle trafiğe kesildiğini gördüm. Eminönü tarafındaki yarısında kalabalık bir cenaze grubu vardı. HK'lılar, cenazelerini Saraçhane'deki morgdan aldıktan sonra köprüyü geçerlerken polisle çatışma çıkmıştı. Neyse biz de bu arada karşı kıyıya varmıştık. Sandaldan hızlıca indim ve dikkat çekmemeye özen göstererek, ağır ve emin adımlarla Mısır Çarşısı'nın arka taraflarından Tahtakale üzerinden kendimi yokuşa vurarak Çemberlitaş'a doğru ilerlemeye başladım. Ara sokaklara girince tempomu biraz arttırdım, hedefim bir an evvel büroya gitmekti.

Doğrusu ortada dikkat çekecek pek fazla bir durum yoktu, kıyafetim düzgündü, hatta şık bile sayılabilirdim. Bu arada Eminönü'nden geçerken bir iki arama tehlikesi atlattım ama kendimi Mısır Çarşısı'nın arka tarafına attıktan sonra daha güvenli hissettim...

Bir baktım ki Balıkesir'in önündeyim, Çemberlitaş Kız Lisesi ve bürodayım. Zili çaldım, kapıyı bir arkadaş açtı ve hoşgeldin dedi... O ara Dayı da içerdeki odadan çıkıp salona geldi, elimde hala sıkı sıkı tuttuğum naylon torba vardı. O kadar sıkıştım ki, sapının biraz elimi kızartmış olduğunu farkettim... Dayı "Hoşgeldin, nasılsın? Yorgun görünüyorsun" dedi... Torbayı salondaki masanın yanında bulunan sandalyenin kenarına astım, üzerimdeki koyun postu kabanımı da sandalyenin üzerine bıraktım. Bu arada epey terlemiş olduğumu fark ettim ve hemen lavaboya gidip elimi yüzümü yıkadım, kuruladım. Salona döndüğümde çayım masanın üzerinde duruyordu, hemen bir sigara yaktım çayımı ve torbayı da alarak Dayı'nın odasına geçtik. Olup biteni

bir solukta ona anlattım. Zaten elimdeki torbayı ve rahat halimi görünce para meselesinin hallolduğunu anlamış olduğunu sezdim. Halden anlayan ve oldukça zeki, sezgileri güçlü bir yapısı vardı. Bana detay sorular soruyor, durumu kavramaya çalışıyordu, para meselesinin çözülmesine sevinmişti. Zira bu para hareketin lojistik sorunlarının çözümü doğrultusunda kullanılacaktı ve o dönemde bizim için bu sorun çok önemliydi. Odaya geçtiğimizden beri, içtiğimiz çay ve sigaranın haddi hesabı yoktu. Bu arada paraları birlikte sayarak kontrol ettik, kuruşuna kadar tamamıdı.

Kadroların yaratıcılığı üzerine bana epey şeyler anlatarak; “Senin bu işi en iyi şekilde örgütleyeceğini bildiğimden dolayı bu işi sana verdim” demişti, onu hiç unutmuyorum...

Ayrıca zamanlama açısından beni sıkıştırdığını bildiğini ama çok iyi bir fırsat yakaladığımızı ve bunun da hallolmasının zaman ve paraya bağlı olduğunu anlatarak bir anlamıyla gönlümü almasını becerebilmişti...

Gönül rahatlığı ile bürodan çıktım ama konu ile ilgili olarak tam anlamıyla rahatlamış değildim. Hafta sonunu adeta M.K. ile birlikte geçirdim ve pazartesi E.'nin parasının aktarılmasını denetledikten sonra, görevimi layıkıyla başarmanın onuruyla daha da rahatlardım...

Dayı oldukça alçakgönüllü, espiriliydi. Görünümü sert, politik olarak uzlaşmazdı ama gönlünde sevgi ve dostluk barındıran bir yapısı vardı.

“Reber Xalo, Devrimdir, Sosyalizmdir”

Dayımızın vefatının ardından çektiği başsağlığı faksında bir devrimci tutsak isyanını şöyle ifade etmişti: “Biliyor musun, doğanın diyalektiğine ilk kez lanet okudum... Dayı’nın ruhuna verdiği gücü bedeninden esirgediği için. Bu yaşlı dünyaya güzellikler katan, insanlığa umut ve moral kaynağı olan bir bilge insanı bizden esirgediği, bizden koparıp aldığı için.”

Haksız da değil, değiliz. Ne kadar isyan etsek az gerçekten, çünkü O, yerinin doldurulması zor bir cüret abidesi ve çelikten bir irade olarak BİZ’im Dayı’mızdı. Sırdaşımız, yoldaşımız, öncümüz, önderimiz, en koyu karanlıklarda yolumuzu aydınlatan ışık kaynağımız ve başöğretmenimizdi.

O, hepimizin gözünde, gönlünde taht kurmuş bir insan güzeli, güzellikler yaratmada nadide bir ustaydı. Herkes kendi dilinde Dayı derdi O’na. Ben de kendi dilimizde Kürtçe “Xalo” derdim.

Biliyorum fiziki yokluğu bir gerçek. Ama hala O’nu kaybettüğimize inanmak istemiyorum. Yüreğim bir türlü el vermiyor. Çünkü en çok O’nun hakkıydı, düşünüyorum 38 yıl boyunca sabırla, emekle, var gücüyle çalışarak büyüttüğü devrimin ve sosyalizmin zaferini görmek, yaşamak. Ama olmadı. Yaşlı dünyaya güzellikler nakşeden sevgili Xalo’muzun yaşlanmasına bile izin vermedi doğa.

Beklemiyorduk böyle erken ayrılmasını aramızdan, hak etmiyordu da. Çünkü daha halklara sunacağı, kavgaya katacağı çok şeyi; ülkemizin, halkların ve dünyanın geleceğine dair kuracak, paylaşacak, gerçekleştirecek çok düşümüz, öğrenecek çok şeyimiz vardı O’ndan. İsyanımızın esas yanı buydu. Diğer yanı ise, bencilce gelebilir ama yaşamımın en mutlu anları, yanında bulunduğum ve O’nunla paylaştığım anlardı. Sesini duyduğumda bile büyük bir coşku duyduğum, yüzünü gördüğümde ve sarıldığımda mutluluktan uçacak gibi olduğum o bilge, güven veren güçlü sesin sahibinin bakışının, sınırsız şefkatinin, dost ve yoldaş sıcaklığının sahibi Xalo’muzu dünya gözüyle bir daha görüp sarılmayacak,

baş başa Kürtçe konuşup espiri yapamayacak, düşman çatlatan kahkaha patlatamayacak olmak.

Dayımızın ülkemiz sınıflar mücadelesinde ve halk kurtuluş savaşımızda olduğu gibi konuştuğu, yaşamı paylaştığı her insanda derin ve silinmez izler bıraktığının onlarca örneğini biliyorum, tanıyıyım. Tepeden tırnağa her şeyimizin Onunla ete kemiğe büründüğü, halk kurtuluş savaşımızın her aşamasının ve umudumuzun Onun olağanüstü çabası ve emeğiyle şekillendiği gibi ben de Onun emeğiyle şekillendim. Evet kaybımızın büyüklüğünü biliyorum.

Acımız gibi acım da çok büyük. Ama bir o kadar da onurlu ve gururluyum. Tüm yoldaşlarım gibi ben de Onun öğrencisi ve yoldaşı olduğum için kendimi dünyanın en şanslı devrimcilerinden sayıyorum; şahsen tanımış olmayı büyük bir onur, beraber kurduğumuz düşleri ise, yaşam gerekçem olarak görüyorum.

Önceleri okul arkadaşımın dayısı olarak bildiğim Xalo ile siyasi ve yoldaş olarak ilk tanışmam Elazığ'da lise çağında olmuştu. Ulusal sorun üzerine PKK önderiyle 8-9 saati bulan geniş katılımlı bir tartışma toplantımız olmuştu.

Toplantıda tartışmayı yürüten arkadaşımızın Ona yönelik küçük düşürücü yaklaşımı alaycı ve ezici üslubu deyim yerindeyse hepimizi mest etmişti. Tartışma bittiğinde ayaklarımız yere değmiyordu. Adeta sevinçten uçarak derneğe geldik. Gelir gelmez de ballandıra ballandıra Onu nasıl mat edip susturduğumuzu anlatmaya başladık. Bu duruma, gelip masada Haydar Başbağ'ın yanına oturduğu Dayı'nın hemen müdahale edip "Doğru bir iş yapmamışsınız, ayıp etmişsiniz. Yaptığınız devrime, devrimci dostluğa hizmet etmiyor..." demesi üzerine homurdanmalar başlamıştı. Ama Dayı daha kararlı bir sesle: "Bizim her eylemimiz, her davranışımız devrime, demokratik halk iktidarına yürüme bilincinde olmalı. Bu amaca hizmet etmesi için de dost-düşman ayrımı net ve adaletli olmalıdır. Siz kendi duygularınızı tatmine çalışmış, mat etme, mat olma mantığıyla tartışmışsınız. Dost, devrim saflarında gördüğümüz bir hareketin önderini, henüz tercihi bile net olmayan bir küçük-burjuva entellektüeline ezdirmişsiniz. Bu duruma üzülmemiz gerekir bir de gelmiş bununla övünüyorsunuz. Devrimciler arası mücadele ideolojiktir. Gerçekleri kavratmak, kavramak, mücadelede ortak yanları çoğaltıp devrim cephesini güçlendirerek hedefi yakınlaştırmak için yapılır. Sizin yaptığınız tartışmada bu yok. Devrim saflarını zayıflatma, dostluk ilişkilerini yıpratma, dejenere etme düşmanlaştırmayı tetikleme

var...” demesiyle deyim yerindeyse sarsılıp kendimize gelmiştik.

Bu benim yoldaş olarak ilk kez tanıştığım Xalo'dan aldığım ilk ders de olmuştu.

1977 yılında İstanbul'da karşılaşma fırsatım oldu Dayı ile tersanede çalışıyordum ve haftada bir gittiğim Balıkesir Yurdu'nda Onu görüyor, sohbet ediyor, anlattıklarını dinliyordum. Burada da daha yakından tanıdığım, feodal arkadaşlık ilişkim olan pek çok insanımız olmasına rağmen Dayı'nın yeri, yaklaşımı, sıcaklığı daha bir başkaydı. İnsanı mıknaatıs gibi kendine çekiyordu. Olayları öyle ikna edici ve net ortaya koyuyordu ki, kafanda cevapsız soru kalmazdı. Konuşan O ise istemesen bile anlattıklarının beynine kazınmasına engel olamazdın. Çünkü O başkaları gibi değildi. Bir şey anlatmaya başladığında yüreğini de görürdün. Üstünlük taslamayan kendini senden farklı görmeyen mütevazı bir öğretmen sıcaklığı, sevgisi, samimiyeti sizi sarıp sarmalardı. İşte Onu çekici ve aranılır kılan da; duyulan hayranlığı, saygıyı, beslenen sevgiyi daha da büyüten de bu özellikleriydi.

“Kalıbının Adamı Olma”

Dayı'yı İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olduğum 1977 yılında tanıdım. Dayı'nın tam olarak konumunu bilmemekle birlikte, onun hareketimizin sorumlusu olduğunu tahmin ediyordum. Bu konuda kimseye bir şey sormamıştım ama gözlemlerimden bunu çıkardım. Bir kere tüm arkadaşlar ona karşı çok saygılı davranıyordu. Yine “başı sıkışan” ona geliyordu. Dayı, birçok sorunla ilgili olarak yönetici arkadaşlarla konuşuyordu. Ve en karmaşık sorunları Dayı çözüyordu.

Burada, yeri gelmişken Dayı'nın bir özelliğini de belirteyim. Dayı, gençlikten tüm arkadaşları neredeyse isim isim bilirdi. Birçok arkadaşımızla yüz yüze konuşması olmasa da onları gıyabında bilir, tanırdı. Özelliklerini bilirdi. Gelmeye açık arkadaşlarla özel olarak ilgilenirdi. Sanırım benimle olan ilgisinin de nedeni biraz böyleydi. Ben, liseyi Elazığ'da okudum. Lisede mücadeleye sempatim vardı. Hukuk Fakültesi'ni kazandığımda, artık bir Dev-Genç'liydim. Militan özelliklerim vardı. Fizik yapım da uygundu. Silah kullanmasını biliyordum. O günkü antifaşist mücadelenin gereklerini yerine getirecek durumdaydım. Bu tür özelliklerim dikkat çekmiş olmalı ki, arkadaşlar benimle özel olarak ilgilendiler. Kısa sürede okul ve yurt güvenliğine çıkmaya başladım. Faşistlerle kimi silahlı çatışmalara katıldım. Bu yanarımla başka kimi sorumluluklar da verilmeye başlandı.

İşte bu dönemde Dayı'yı tanıdım. Dayı, Çemberlitaş'ta bulunan Balıkesir Öğrenci Yurdu'na gelirdi. Yine yurdun hemen biraz ilerisinde bulunan bir kahveye gelirdi. O kahve beş katlı bir işhanının altındaydı. Yani oranın ilk giriş katıydı. Büyükçe bir yerdı orası. Dayı, orada bulunduğu zamanlarda çeşitli alanlarda yöneticilik yapan arkadaşlarla bir arada olur ve görüşürdü. Onlarla kimi sorunları görüşür, konuşurdu. Orada iken Dayı'nın pek boş kaldığını, oturduğunu görmedim.

Dayı'nın yüksek okulda okuyan yeğenleri de vardı. Dayı, yeğenlerini severdi. Onlarla kimi memlekete ilişkin, kimi güncel yaşama ilişkin olan sohbetler ve espiriler yapar, şakalaşırdı. Onların aynı zamanda gerçekten de Dayısı olurdu. Onlar da Dayı'yı çok severdi. Dayı'nın, hal hatır

sormadan geçmesi mümkün değildir. O, insan sevgisi, yoldaş sevgisi ile doludur. Bu tür karşılaşmalarda onun gülümseyen yüzünü görürdünüz.

Bu kahveye okul dışındaki zamanlarda gidip geliyordum. Biraz da, Dayı ve yönetici arkadaşlar orada olduğu için gider gelirdim. Daha çok da, Dayı'yı görmek için giderdim oraya. Dayı işinin olmadığı ya da arada boşluk olunan anlarda oradaki, arkadaşlarla kimi konularda toplu sohbetler yapardı. Kimi güncel konular, kimi siyasi sorunlar konusunda Dayı tartışmalar yürütürdü. Bu tartışmaların çok yararını gördüm. Beni eğiten, ufkumu açan tartışmalardı bunlar.

Bizim okulda ilk dönem faşist işgal vardı. Ondan dolayı devrimciler okula giremiyordu. Arkadaşlar bana özel bir görev vermişti. Kimliğimi belli etmeden okula girecektim. Okula girip sürekli faşistleri izleyecektim. Kim, kimdir? Faşistler nasıl bir politika yürütüyor, neler yapıyorlar, öğrenciler ile ilişkileri nasıldır? Gibi bir çok konuyu araştırarak ve gözleyecektim. Bu aynı zamanda Dev-Genç'in faşist işgali kırmak için hazırlık yaptığı bir dönemdi. Okula her gün giriyor, faşistleri izliyordum. Devrimci olduğum hele de bir Dev-Genç'li olduğum bilinmiyordu. Bunu saklıyordum. Hatta kimi durumlarda, faşistlere yakın görünüyor ve onların içine girip faşistlerin yöneticilerini tanımaya çalışıyordum. Bu özel görev nedeniyle de olsa, arkadaşların bana olan güveni tamdı. Bir gün kahvede iken Dayı benimle konuştu. "Elazığ'a gideceksin" dedi. Oradaki, arkadaşların mermiye ihtiyaçları varmış. Onları götürmemi istedi. Yarım çuval tutarında mermi vardı. Böyle bir görev ilk kez alıyordum. Bir de, Dayı bu görevi vermişti. O nedenle çok heyecanlanmıştım. Ve ne pahasına olursa olsun, bu görevi başaracaktım. Bu duygularla yola çıktım. Ve mermileri güvenli bir biçimde Elazığ'a götürdüm. Götürdüm ama gittiğim gün, Elazığ'da yoğun güvenlik önlemleri vardı. Faşistlerle çatışmalar sürüyordu. Mermileri şehidimiz Haydar Başbağ'a teslim edecektim. Ancak Haydar Başbağ bir elinde silah o çatışmaların içindeydi. Bir de, yoğun bir polis yığınağı vardı. Haydar'a, mermileri nasıl teslim edeceğimi sordum. Onu belirledik. Daha sonra, uygun bir zamanda götürüp teslim etmiştim. İstanbul'a döndükten sonra durumu Dayı'ya anlatmıştım.

Dayı da, mermilerin güvenli bir biçimde yerine teslim edilmesinden dolayı açıkça memnun olmuştu. Yine yaşadığımız bir başka olayı anlatmak istiyorum. Ben aynı zamanda Beyazıt Dev-Genç içinde faaliyet yürütüyordum. O dönem yeni bir sorumlu atanmıştı bölgemize. Ama gerek ben, gerekse bölgedeki diğer arkadaşlar, bu yeni yönetici arkadaş

ile tam olarak bir dil tutturamamıştık. Ona alışmakta zorlanıyorduk. Bizim bölgede sıcak bir çatışma vardı faşistlerle. Yeni arkadaşımız bu yükü taşıyacak gibi durmuyordu. Ya da bize öyle geliyordu. Velhasıl bir türlü ona güvenemedik. Haliyle sorunlar çıkmaya başladı. Ortak bir dil tutturamayınca ilişkiler zedelendi. Biraz da, benim bayrak açmamla birlikte yönetici arkadaşlara karşı önyargılar da oluştu. Durumu önce Sinan Kukul ile konuşmuştuk. Sinan, her zamanki güler yüzü ve mantığı ile bizi ikna etmeye çalışıyordu. Bizse ikna olmamak için çabalıyorduk adeta. Sonra biraz da kuralsız davranarak, bu tartışmaları sesli yapmıştık. Sonuçta, yapılan bir toplantıda sorun konuşuldu. Sinan Kukul da toplantıya katılmıştı. Ben ikna olmak niyetinde değildim. Ne olursa olsun ama bu yönetici arkadaşın bölgeden alınmasını istiyordum. Onun yerine bir başkası gelmeliydi.

Bu tartışmalar olurken, Dayı'nın bize kızdığını öğrendim. Dayı, yöntemimize ve yapmaya çalıştığımız şeye kızmıştı aslında. Bizim davranışımızın, yöntemimizin yanlış olduğunu, böyle bir yöntemle iradeye müdahale edildiğini, bu yanlışla istediğimiz şeyin yanlış olduğunu anlatmıştı. "Bu tür davranışlara prim veremeyiz" dediğini duymuştum. Dayı'nın, bu konudaki yaklaşımını öğrendikten sonra açıkçası kendime bir çeki düzen vermiştim. Ve ilk işim bu tartışmalardan çekilmek olmuştu. Ne yaptığımı o zaman daha iyi anlamıştım. Dayı'nın böyle insanı sarsan, insanı düşündüren öğretici ve geliştirici değerlendirmeleri vardı.

Daha sonraki yıllar Dayı ile Sultanahmet Askeri Hapishanesi'nde karşılaşmıştım. Orada da çeşitli biçimlerde ilişkilerimiz oldu. Dayı'nın oradaki, tutsak kitleleri üstünde hatırı sayılır bir ağırlığı ve saygınlığı vardı. Örneğin o dönem orada bulunan Yalçın Küçük adli tutuklularla sorun yaşamıştı. Dayı, Yalçın Küçük'e haber yollamış ve siyasi bölüme gelmesini istemişti. Örneğin orada, adli tutuklular vardı. Mafyacılar vardı. Bir biçimiyle herkesin birbirleriyle ilişkisi olurdu. O dönemin "ünlü" mafyacılardan İdris Özbir, Dayı'nın isminin geçtiği her zaman Dayı'dan saygı ile söz ederdi. Bizim hücreden arkadaşlarla, bir gün idarenin verdiği yemekten pilavı yıkamış ve o şartlarda sütlaç yapmıştık. Dayı'yı da davet etmiştik. Yemiş, hoşuna gitmişti sütlaç. Sonra da teşekkür etmişti. Bizim hücre için ise en önemlisi Dayı ile birlikte olmaktı. Onunla oturmak, sohbet etmek en çok istediğimiz şeydi.

Benim hukuki durumum kötü değildi. O nedenle tahliye olma durumum vardı. Sultanahmet'ten tahliye oldum. Tahliye olurken Dayı benimle konuşmuştu. Dayı karşısında ezildim elbette. Zira mücadele

edecek durumda değildim. Dayı ise “kalıbının adamı olmalısın” demişti bana. Ve yıllarca bu sözü hiç unutmadım. Galiba “kalıbımın adamı” olmadım.

“İhtiyar” İle Olan İlişkilerim...

Böyle söylememin nedeni onunla olan hukukumuzdur. Onunla olan samimiyetime güvenerek böyle başladım. Ona ben hep “ihtiyar” derdim. Bizden çok yaşlı olduğu için değildi elbette bu. Aramızda sadece iki yaş vardı. Benden iki yaş büyüktü. Ben hem Onu çok sevdim, hem de Ona saygım sonsuzdu. Ona her şeyi ile o yıllardan başlayarak çok güvendim. O yıllarda bile bize güven veren bir yapısı vardı. O nedenle Ona hep “ihtiyar” diyeceğim. O aslında hiçbir zaman ihtiyar olmadı. Hep yeni düşünceler savundu, hep daha ileri şeyler örgütledi. O yanı sıra, bu “ihtiyar” lafı belki Onun durumunu açıklamıyor. O, her zaman enerjik ve canlıydı. Heyecanlıydı. O bir Dev-Genç’li idi. “İhtiyar” dememin nedeni aslında onun bilge kişiliğinedir. O dönem Ona daha çok “Dayı” diye hitap edilirdi. Ama benim gibi “ihtiyar” diyenler de oluyordu. Ben hep “ihtiyar” demeyi tercih ettim. Ona çok bağlandım. Sevdim Onu.

Ben Elazığ’lıyım. İlerici sayılacak bir ailenin çocuğuyum. 1970 yılından önce evimize Cumhuriyet gazetesi girmekteydi. Bulunduğum mahallede Dersim’den gelenler ile Elazığ’ın ilçesi Palu’dan gelenler oturmaktaydı. Bir dönemler mahallede Ermeni aileler de kalmıştı. Hatta böyle bir komşumuz da vardı. Mahallemiz yapı olarak demokrat bir kimlik taşırdı. Ortaokul ve lisede okurken okullarda faşistlerle kavga ettiğimiz çok olmuştur. Bizi Ali Rıza Koşar diye bir arkadaş örgütlemeye çalıştı önce. Bu kişi o zaman genel bir solcuydu. Hatta üniversite yıllarında bu kişi Dayı ile aynı odada kaldı. Sonra, 5 parçacı diye bilinen, 5 ülkede Kürdistan’ın bağımsızlığını savunan, Sovyetler Birliği’ne sosyal-emperyalist diyen bir noktaya geldi. Çizgisi gereği hep provokatörlük yaptı ve bir miting sırasında bizim arkadaşlara silah çekti. Ali Rıza bize o zaman Elazığ’da kurulmuş olan dernekten söz etti. O yıllarda sol henüz gruplara ayrılmamıştı.

Ali Rıza, Dayı ile Feriköy’de bulunan Elazığ Öğrenci Yurdu’nda kalmaktaydı. Daha çok Aydınlık çevresi ile sorunlar vardı. Onlara herkes PDA’cı (Proleter Devrimci Aydınlık dergisi) derdi. Biz o zaman Elazığ Devrimci Kültür Derneği’ni kuran PDA’cılardan, kongrede

çoğunluğu sağlayarak yönetimi aldık. Artık yönetim bize geçmişti. Biz kendimize Mahir Çayan'ı rehber olarak almıştık. Mahir Çayan'ın düşüncelerini savunuyorduk. Mahir Çayan sempatzanıydık. Ben bir yıl sonra ikinci kongrede derneğin başkanlığına getirildim. Gavur Ali, ben, şehidimiz Haydar Başbağ o dönem orada öne çıkan insanlardık.

Bir gün bir seminer verilecek dendi. Ömer Güven isimli eski bir THKP-C'li hapisten çıkmış ve yeni bir siyaset örgütlemek için illeri dolaşmaktaydı. Bunlar THKP-C'nin düşüncelerini inkar ediyordu. 8 sayfalık bir yazıları vardı. Bu yazılarında, geçmiş mücadeleyi karalıyorlardı. Bunlara, bu 8 sayfalık yazılarından dolayı "8'likçi" dendi. Biz belli kişiler önceden Ömer Güven'in THKP-C ile bir ilişkisinin olmadığını ve yeni bir siyaset kurmaya çalıştığını biliyorduk. Toplantı günü geldi. O seminere üyelerimiz ve gençlik katılmıştı. Ömer Güven, Mahir Çayan'ı eleştirmeye başladığında, dernek üyelerimizin tümü hemen tepki gösteriyordu. O nedenle Ömer Güven, Mahir Çayan'ı açıktan eleştiremedi. Bu toplantıdan sonra, 3-4 kişiyi ancak etkileyebildi Ömer Güven.

Bu seminerden iki gün sonra "ihtiyar" ile tanıştık. Gavur Ali bana "Bir arkadaş İstanbul'dan geldi, bizimle konuşmak istiyor, birlikte konuşalım" dedi. İşte ben İhtiyar ile ilk kez Elazığ'da ve o gün karşılaştım. Sonraki yıllarda da bu birlikteliğimiz devam etti. İhtiyar ile yapılan toplantıda 5 veya 6 kişilik bir gruptuk. Toplantının konusu Ömer Güven ve yapılmak istenenlerdi. İhtiyar bize Ömer Güven hakkında detaylı bilgi verdi. Toplantıya katılan bizim gruptaki arkadaşların tümü Çayan sempatzanıydı. İhtiyar bu nedenle bizi örgütlemeye çalışıyordu. Bu toplantıdan sonra da onunla ilişkilerimiz devam etti.

Ankara'da faşistlerin saldırısı sonucu bir kadın arkadaş şehit düştü. 1970'lerden sonra ilk defa bir kadın devrimci, faşistlerce katlediliyordu. Cenazesi Bursa'da kaldırılacaktı. Biz o sırada İstanbul'daydık. İhtiyarın talimatıyla Bursa'ya cenazeye katılmaya gidecektik. Sabah buluştuk, 20-25 kişilik bir gruptuk. Vapurla Yalova'ya geçecektik. İhtiyar orada bulunan arkadaşlara "hiç kimse yanında malzeme bulundurmayacak, malzeme olursa aramaya takılabiliriz. Bizse mutlaka cenazeye katılmalıyız" dedi. O grup içerisinde şehitlerimizden İbrahim Erdoğan da vardı. Vapura bindikten sonra ihtiyar, kimi arkadaşların silahlı ve bıçaklı olduğunu gördü. Bunun üzerine "malzemeleri niye yanınıza aldınız, ben size malzemesiz bineceksiniz demiştim. O zaman herkes üzerindeki boşaıtsın ve geminin uygun bir yerine saklasın, dönüşte hepsini alırız" dedi. Yalova'ya topluca indik, Bursa arabalarına bindik.

Araba hareket etmeden arkadaşlardan bazıları “ayrı ayrı gitsek daha iyi olur” demesine rağmen o dönemin yöneticilerinden birisi “gerek yok, hep birlikte gideriz” dedi.

Bursa girişine geldiğimizde polis yığınağı ile karşılaştık. Polis otobüsleri kontrol ediyor, öğrencileri ve gençleri indiriyordu. Bizim otobüse sıra geldiğinde hepimizin genç olduğunu gördüler. Ve bize Bursa'ya niye geldiğimizi sordular. Bizse “arkadaşımızın cenazesine geldik” dedik. Öyle deyince arabada arama yaptılar ve otobüste bir zincir buldular. Polis daha sonra o zincirle birçok arkadaşımızı dövdü. Polis şoför ve muavini de karakola götürdü, onlar zincirin kendilerine ait olduğunu söylediler. Bunun üzerine polis bizim arkadaşları dövmekten vazgeçti. Bizi toplu olarak karakolda tuttular. Sıra ifade almaya geldiğinde İhtiyar'ın talimatıyla “biz İstanbul'dan Bursa'ya cenazeye katılmaya geldik” dedik.

Bizi karakolda akşama kadar tuttular. O sırada biz aramızda şakalaşıyorduk. “Bizi burada birkaç gün daha tutarlarsa, faşistler elini kolunu sallaya sallaya gezecekler” diyorduk kendi aramızda. Akşam polisler bizi arabaya bindirip Yalova'ya geri gönderdi. Ancak yemek molası için durduğumuzda biz yemek yerken bizim otobüs bizi bırakıp kaçmıştı, o nedenle biz Bursa Yalova arasında bir yerde mahsur kaldık. Gelen otobüslere parça parça binerek Yalova'ya gittik. Otobüs şoförüne bu nedenle çok kızmıştık, onu Yalova'da bulup konuşacaktık. Biz o gece Yalova'da sabahladık. Zamanımızı kahvede ve sahilde dolaşarak geçirdik.

Arkadaşlardan biri “otobüs şoförünü bulduk” dedi. Şoförle konuştuk ve kızdık. Çok korktuğunu ve polisler tarafından tehdit edildiğini ve bu nedenle kaçtığını söyledi. İstanbul'da Feriköy'de bulunan Elazığ Öğrenci Yurdu'nda kalıyordum. Bir gün ihtiyar bana “sen artık Fındıkzade'deki Niğde Öğrenci Yurdu'nda kalacaksın” dedi ve ben oraya taşındım. Niğde Öğrenci Yurdu'nda arkadaşlar arasındaki ilişkiler örnek ilişkilerdi, herkes birbirine güveniyordu ve orada çok güzel zamanlarımız geçti.

Niğde Öğrenci Yurdu o bölgede bulunan 5 ayrı faşist yurtla kuşatılmıştı. O nedenle ihtiyar, sağlam ve iyi silah kullanan, belli pratikleri olan arkadaşları oraya topluyordu. O yurdun ayakta kalması, bölgenin ayakta kalması anlamına geliyordu. İstanbul'a geldikten sonra Dayı ile her gün karşılaşıyorduk. Ve sık sık sohbetlerimiz olurdu. Ama daha çok o anlatırdı. Bu sohbetler bizim arkadaşların “Kremlin” adını verdikleri Çemberlitaş'ta bulunan Balıkesir Öğrenci Yurdu'nun oradaki kahvede

olurdu.

Ayrışma süreci başlayınca ben siyasi düşünmekten çok duygusal davranarak “ben eski arkadaşlarla kavga etmek istemiyorum” diyerek İstanbul dışında bir görev istedim. İhtiyar bana “başka yere gitmektense İstanbul’da kal ve Kumburgaz’a git, orada kalırsın, yazın biz de geliriz” dedi.

Kumburgaz’da deniz kenarında bizim memurların etkin olduğu bir derneğin kampı vardı. Aslında kamp İETT çalışanları içindi. Ancak kampın yönetimi bizdeydi. Ben oraya yönetici olarak gittim ve 6 ay kaldım.

Benim orada olduğumu bilen arkadaşlardan 10-15 kişi tatil günlerinde gelirlerdi kampa. Denize girer dinlenirlerdi. Bir-iki gün kalırlardı. Arkadaşlarla sohbet eder özlem giderirdik. Orada kalmamın sebebi, İstanbul’a yakın bir yer olmasıydı. Aslında ayrışma döneminin gerginliğini yaşamak istemediğim için oraya gitmiştim. Yine de arkadaşlar beni aradıklarında ya da İstanbul’da işimiz olduğunda İstanbul’a gidip geliyordum.

Ayrışma başlamıştı. Ancak henüz yayılmamıştı. DY tasfiyeciliği sıkışmıştı. İşte o günlerde Dayı beni İstanbul’a çağırırdı. Görüştük. “Sen Elazığ’a gideceksin” dedi. Doğrusu gitmeye niyetli değildim. Ama İhtiyar söyleyince, görev verilince gitmek zorunda kaldım. Ayrılık artık kitleler içinde tartışılmaya başlamıştı. Ankara hizbi her yere kendi adamlarını yerleştiriyordu. Elazığ’a gidince Dayı’nın talimatı gereği Gavur Ali ve Haydar Başbağ’ı buldum. Daha sonra dernekte birlikte bir toplantı yaptık. Elazığ’da 3-4 gün kaldım. Ankara hizbi benim Elazığ’da olduğumu, toplantı yaptığımızı öğrenmiş, o nedenle bizleri Ankara’ya çağırıldılar. Elazığ’dan beni, Gavur Ali’yi ve şehidimiz Haydar Başbağ’ı Ankara’ya çağırıldılar. Ankara’ya gidecekler arasında Diyarbakır’dan bir arkadaş, Tunceli’den iki arkadaş ve Malatya’dan iki arkadaş vardı. Ankara hizbi öylesine sinsiydi ki, kiminle yolculuk yapacağımızı bile ayarlamışlardı.

Biletlerimizi bu nedenle onlar almıştı. Ankara hizbi yolculuk boyunca yanımıza kendilerini destekleyen kişileri vermişlerdi. Biz Elazığ’dan giden 3 kişi ayrı ayrı koltuklarda bu kişilerle Ankara’ya kadar yolculuk yaptık. Ben Malatya’dan binen ama Ankara hizbini destekleyen kişi ile Ankara’ya kadar yolculuk yaptım. Haydar Başbağ, Diyarbakır’dan gelen arkadaşla oturdu. Otobüs Malatya’dan çıkınca benim yanımdaki arkadaş “konuşmamız gerek” dedi. Ben de “konuşalım o zaman” dedim. Ve başladı konuşmaya. O konuşma beni öylesine olumsuz etkiledi ki,

geçmişten kalan ve Ankara hizbi içinde olan kişilere karşı tüm sevgi ve saygımı yitirdim. Daha önceden biz, '71 Hareketi içinde yer alan kişilerin yanında öğrenci olmak için yarışırdık. Onlardan bir şeyler öğrenmek için onların ağzına bakardık. Kısacası onları ulaşılamayacak kişiler olarak görürdük. Ancak onların öyle kişiler olmadığını öğrenmiş olduk. Otobüste tartışıyoruz. Tartışma öyle bir noktaya geldi ki ben kızarak, “ben eskiden hepinize saygı duyardım, dışarıda mücadele etmek isteyen bir sürü genç insan varken siz hapishaneden çıkınca hiçbir şey yapmadınız. Kendi kabuğunuza çekildiniz. Sonra da kariyeriniz ve kendi çıkarlarınız için mücadeleyi parçaladınız. Siz bir devrimci olarak şehit olmayı bile başaramadınız. Şehit olmadıysanız bari bir devrimci gibi davranın. Bunu da beceremediniz bari devrim için bir yerden kendinizi aşağı atsaydınız, o zaman seni devrim şehidi olarak anardık” dedim ve oradan kalktım. Daha sonra Gavur Ali'nin yanına giderek onun yanındaki arkadaşı kaldırarak orada oturdum. Biz üçümüz Elazığlılar olarak Dayı ile hareket edeceğimizi kendi aramızda kararlaştırdık. Ankara'da biz, iki gün kaldık. Ankara hizbi benimle konuşmak istedi. Bense “Dayı ile görüşmeden sizinle konuşmam” dedim. İstanbul'daki arkadaşları aradığımda Dayı'nın Ankara'da olduğunu söylediler.

Ankara'da Dayı'ya ulaşmaya çalıştım ama ulaşamıyordum. Ankara hizbine soruyorum, onlar “Dayı burada yok” diyorlar. Benim dışımda herkes toplantıya katıldı. Daha sonra biz Elazığlılar olarak İstanbul'a geldik. Ankara'da, Ankara hizbi bizi Dayı ile görüştürmedi. Görüşmemizi akıllarınca engellemiş oldular. Meğerse Dayılar da Ankara'dan İstanbul'a bizden bir saat önce gelmişler.

İstanbul'a geldikten bir gün sonra İhtiyar'la görüştüm. O hemen bizim tavrımızı sordu. Ben de gelişmeleri anlattım. Toplantıya katılmadığımı söyledim. Bizi dinledi, “keşke toplantılara katılsaydın, görüşmeler yap-saydın, tartışsaydın” dedi. Ben de “seni çok aradık ama ulaşamadık sana” dedim. O ise, üç gündür Ankara'da olduğunu söyledi. Ayrıca bizim orada olduğumuzu Dayı'ya söylememişler ve bizi ondan saklamışlar. Ankara hizbi ile tartışmalar sürerken tasfiyeciler sağda solda provokatif şeyler yaptılar. Bu tür durumlarda Dayı; “bize yakışan gibi davranmalıyız, dikkatli olmalıyız” derdi hep.

Yine o dönemde Dayı ve ben, Elazığ'a gitmeye karar verdik. İki üç gün kalıp ailelerimizi görecektik ve arkadaşlarla görüşecektik. O sırada da seçimler gündemdeydi. 2. gün Ecevit'in mitingi vardı. Biz gitmeyelim dedik ve şehir dışında bir yerde oturuyoruz. Gavur Ali ve bir-iki kişi

daha var bizle beraber, fakat miting alanına faşistler saldırmış ve Ecevit'e bir iki el ateşte etmişler. Bunun üzerine biz, haber gelince beraber miting alanına gittik. Derneğe de haber verildi, oradakiler de geldi. Gençlik gelince Ecevit daha da coştı, “Devrimci Gençlik yiğitlerim, vatan sizinle kurtulacak” diye bize kendisine göre gaz veriyor garibim. Biz oraya onu korumak için gitmedik. Biz oradaki insanları düşünerek ve savunmak için gittik. Neyse, miting bitti. Oradan Tunceli'ye gidecek Ecevit, orada da miting yapacak aynı gün. Biz derneğe giderken Dayı, “yahu bu adam burada devrimci oldu, bizi bağrına bastı, ‘yiğitler’ dedi, ‘devrimciler’ dedi, ‘vatan sizinle kurtulur’ dedi. Bir de bakalım, Tunceli’de ne diyecek devrimciler için, haydi Tunceli’ye mitinge gidelim” dedi. Ve biz 4-5 kişi gittik mitinge. Ecevit konuşmaya başlamıştı. Bu arada gençliğin slogan atması ve siyasi grupların pankart açmaları karşısında Ecevit partililerine seslenerek “engel olun” diyordu. Ve hemen ardı sıra Elazığ mitingini değerlendirdi. Kürsüden “Elazığ’da tencerenin kapağını açtım, içinden kızıl komünistler çıktı” dedi. Mitingin sonuna doğru da zaten halka, “susturun şu çocukları” diyerek kürsüden indi. Tabii oradaki yaşlı insanlar durumu bilmediklerinden, baba ve çocukları karşı karşıya geldi. Biz Tunceli’deki arkadaşlarla birlikte kalabalık bir grup oluşturmuştuk. Dayı’ya “Duvara çıkıp bir şeyler söyleyip, halkı yatıştırmalısın” dedik. Dayı’nın duvara çıkmasına yardım ettik. Dayı’nın ilk seslenişini hiç u-nutmuyorum. İlk seslenişinde, Ecevit’i kastederek: “Bu ... Elazığ’da bize; kardeşlerim, canlarım, devrimci yiğitlerim diye seslendi. Burada bizi halka şikayet ediyor” dedi. Ve biz Dayı’yı duvardan indirdik. O da çok sinirlenmiş olmalı ki, “bu ve bunun gibi ... iki yüzlü herifler hep bunu yaparlar, sıkıştıklarında yiğitler, devrimciler, solcular diye başlarlar” dedi.

Dayı, toplantılarda herkesi ikna edecek açıklıkta konuşurdu. O yönü çok gelişmişti ve insanlar üzerinde büyük etkisi vardı.

Gene ikinci bir Elazığ meselemiz var Dayı ile... İstanbul’dan Elazığ’a vardık. Akşam Dayı’nın annesi ve babasını görmek için onlara gittik. İkisi de yaşlıydı o zaman. Biz, kiler diye tabir edilen ve daha çok kışlık yiyeceklerin depolandığı bir odada yattık. Bize yatmamız için yer yatağı sermişlerdi. Yer yatağında Dayı ile beraber uyuduk. Yattığımız odada çuvallar içinde unlar, kışlık yiyeceklerin olduğu çuvallar ve diğer malzemeler vardı.

Sabah normal bir saatte uyandık. Hep birlikte kahvaltımızı yaptık. Dayı’nın ablasını ziyaret etmek için köylerine gittik. Ablası o zaman

Kürdemlik köyünde oturmaktaydı.

Elazığ'ın merkez köylerinden biriydi. Bir iki saat kaldık ablanın evinde. Sonra şehre döndük. Ben de o akşam annemleri görmek için eve gidecektim. Şehre döndükten sonra Fevzi Çakmak'ta bulunan bizim derneğimize gittik. Arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Dayı bir ara “televizyonda haber saati gelmiş, televizyonu açın da haberleri izleyelim” dedi. Biz o dönem haberleri kaçırmazdık. Durumumuz uygunsa genellikle izlerdik. Haberlerde İstanbul'da bir olaydan söz edildi. Çatışmada bizden bir arkadaş yakalanmış. Dayı bu durum karşısında “hemen İstanbul'a dönmemiz gerek” dedi. Biz bir haftalığına gelmiştik. Fakat bir gece kaldık ve İstanbul'a geri döndük. Dayı, tanıdığı ve çok sevdiği bu arkadaşımızın tutsak düşmesi karşısında orada bir dakika daha durmadı. Öylesine duyarlıydı bu konularda. Ve yolda, İstanbul'a gelinceye kadar hep o arkadaşın tutsak düşmesine hayıflandı.

Dayı arkadaşları için her şeyi yapacak biriydi. Herkesi düşünürdü. Nerede bir olay olsa sorar öğrenir ve ilgilenirdi. İki kişinin arasında bir uyuşmazlık olsa bile o zamanki yapının içindeki insanları çağırır ve birbirlerine nasıl davranmaları gerektiğini söylerdi.

Üniversite Yıllarında...

Artık üniversite yılları başlamıştı. Dayı, 1970-'71 yılında Orman Fakültesi'ne başladı. Okul Sarıyer'deydi. Ancak ilk yılki öğrenim, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ndeydi.

İlk yıl FKB eğitimi aldılar. Dayı, bu ilk yıl okula devam etti. Ders çalıştı. Ancak mücadele ile bütünleştikçe okuldan uzaklaşmaya başladı. Artık okul onun yaşamında tayin edici bir rol oynamıyordu. Okula başladığı ilk yılında iki kez Elazığ'a gelmişti. Konuşmalarda sık sık "Bağımsız Türkiye"den söz ediyordu. Elazığ'da Kapalı Çarşı'nın yan tarafında bulunan Elazığ Dev-Genç'e beni götürdü o zaman. Dernekte, arkadaşlarla oturup sohbet ettik.

Ben sonra sınavı kazanıp, Edebiyat Fakültesi'ne kayıt yaptırđım. Ve Dayı ile aynı yurttta kalmaya başladım. Başta odalarımız ayrıydı. Ben Dayı'ya, "sizin orada yer boşalırsa, beni de yanına al" demiştim. Nitekim iki üç ay geçmeden onların odada yer boşaldı. Ve Dayı beni 406 no'lu odaya aldı.

1971-'72 öğrenim yılında ben de yurttaydım. Ve Dayılar ile 406 no'lu odada kalıyorduk. Odamız 6 kişilikti. Ve biz dördüncü kattaydık. Yurt beş katlıydı. Üst katımız çalışma salonunun olduğu bir etüd katıydı. Odada üç tane ikişer katlı ranza vardı. Yurtta toplam 250-300 öğrenci kalırdı.

İstanbul'da baskıların yoğun olduğu bir dönemde, 12 Mart faşist cuntası ile her kesime saldırılar da arttı. İstanbul'da "Fırtına 1 Tatbikatı" dedikleri genel bir aramanın yapıldığı sırada kaldığımız öğrenci yurdu basıldı. Ve arandı. Aramada askerler Dayı'yı gözaltına aldılar. Dayı askerlerce götürüldü. Daha sonra Dayı'yı polise verdiler. Dayı 11 gün gözaltında kaldı. Bu gözaltı sonrası Dayı'nın daha çok bilendiğini gördüm. Yurt odasında çeşitli sohbetler tartışmalar yapıyorduk o yıllarda. Yurtta şehidimiz Niyazi Aydın da kalıyordu. O da bizim kaldığımız katta kalıyordu.

Odada sabahları kahvaltımızı toplu yapardık. Her gün bir arkadaşımız kahvaltüyü hazırlardı. Dayı bu sıralarda da çok cana yakın, sıcaktı. Her

tür olanağını tüm arkadaşlarıyla paylaşmasını severdi. Ve bunu isteyerek yapıyordu.

Okullarının ikinci yılı Sarıyer'e gidip geliyorlardı. Okulları oradaydı. Hatta o zaman Dayı orada bir ev tutmuştu. Zaman zaman orada kalıyor ve ML klasikleri o evde okuyordu. Okumasının yönü artık ML klasiklere kaymıştı.

Dayı daha sonra okula devam etmeyi bıraktı. Okulunu dondurdu. O dönem Dayı açısından devrimciliği öğrenme-öğretme süreciydi. Yol gösteren, kılavuzluk yapan hiç kimse yoktu. El yordamıyla öğreniliyordu her şey.

Dayı, 1975 yılında Elazığ'a gelmişti. Gelirken de Mahir Çayan'ın Kesintisizlerini getirmişti. Bir tane de bana okumam için vermişti. Artık o dönem Kesintisizler okunmaya başlanmıştı. Parti-Cephe'nin öğrenilmeye başlandığı bir dönemdi.

Dayı, Elazığ'a geldiğinde Hozat Garajı'nın orada bulunan bir kahvede otururduk. İsmi Kulüp 23'tü. Oraya bizim arkadaşlar da uğradı. Orada sohbetler olurdu. Çeşitli konularda tartışmalar olurdu. Yine, Fevzi Çakmak'ta bulunan ve daha sonra Elazığ Dev-Genç olacak olan yerde bahçeli bir kahve vardı. Orada arkadaşlarla oturur konuşurduk. Dayı, İstanbul'daki mücadeleyi ve o dönemki sorunları anlatırdı. Dayı'ya, "Dayı" dışında, "İhtiyar" diye hitap eden arkadaşlar da vardı. Tabii bu Dayı'nın "yaşlı" olmasından kaynaklı değildi. Ona olan saygıdan ve onun bilge kişiliğinden kaynaklıydı.

Elazığ Öğrenci Yurdu, sonraki mücadeleye önderlik edecek olan kadro adaylarını o yıllarda barındırdı. Mücadelenin yarınki kurmayları o sırada yurttan ve yaşamda devrimciliği öğrenmeye başladılar. Başta Elazığ Öğrenci Yurdu olmak üzere yurtların bu mücadelede rolü büyük olmuştur.

30 Mart Kızıldere yaşandığında, Denizler idam edildiğinde hepimiz çok etkilendik. Ve mücadeleye daha çok bağlandık. Zaman ilerledikçe Dayı'nın yöneticiliği gelişti. Devrimciliği büyüdü. Daha çok okumaya tartışmaya başlamıştı Dayı. Yine bu yıllarda Tarlabaşı'nda bir ev daha tutmuşlardı. Bu ev, İstiklal Caddesi'nin alt kısmındaydı. Evde ranza yoktu. Yer yataklarında yatılıyordu. Evde pek fazla eşya da yoktu. Dayı o evde 5-6 ay kaldı. Ve bu 5-6 ay boyunca bir-iki arkadaşıyla birlikte okudu. Yurtta düzenli okuma olanağı yoktu. Sürekli okuyanlar dikkat çekiyor rahat bir ortam da olmuyordu. Bir de yurt idaresi ve polis Dayı'nın orada kalmasını pek istemiyordu. Okunan kitaplar ML klasik-

lerdi.

Araştırma yapmak için evde çalıştılar.

Sonra İYÖKD kuruldu. Pratik bir süreç başlamış oldu. Dernek Ak-saray'daydı. Derneğin kurulmasıyla gençlik toparlanmaya ve mücadele yükselmeye başladı. Bundan sonra anlatacaklarım parça parça olacaktır. Zira o dönemden sonra Dayı'yı ara ara gördüm. Dayı arkadaşları ile ilişkileri konusunda çok vefalıydı. Eski arkadaşlarını unutmazdı. Biz bir-birimize “kral arkadaşım” diye hitap ederdik. Daha sonraki yıllarda bana hapishaneden yazdığı bir-iki mektubunda da aynı başlığı kullanmış “Kral arkadaşım” diye hitap etmişti. Ben okulu bitirdikten sonra 1978 yılında Balıkesir Yurdu'nda görmüştüm.

Biraz sohbet etmiştik ancak onun işi çıkmıştı. O nedenle akşama sözleşmiş ve oturup bir yerde yemek yemiştik. Geçmiş yıllara dair, yaşadıklarımıza dair çok güzel sohbetimiz olmuştu. O sohbeti unutamadım. Ne yazık ki, o mektuplarını koruyamadım. O mektupları yok şimdi. Keşke onları saklamış olsaydım.

Dayı, İstanbul'da katledilen devrimcilerin cenazelerine katılırdı. Kerim Yaman'ın, Şahin Aydın'ın cenazelerine katılmıştı.

İstanbul Üniversitesi merkez binada faşist işgal vardı. Bir grubu arkadaşlar merkez binaya yolladı. Girişte faşistler saldırdı bize. Biz de öğretim üyelerinin olduğu bölüme girdik ve orayı işgal ettik. Sonra okulu polis kuşattı. Dışarıdan arkadaşlar bize haber yolladı. Çıkamamızı istediler. Çıktık ama bizi karşılayacak kimse yoktu. Bu, tartışma konusu oldu. Ben de o zamanki gençlik önderlerine kızdım ve gidip onları Dayı'ya şikayet ettim. Dayı dinledi beni. Ve anlatmaya çalıştı durumu bana. Sonraları o önder geçinenler, benim tartıştıklarım mücadeleyi bıraktı. Dayı bu konularda çok öngörülüydü.

Elazığ Öğrenci Yurdu

Onlar üniversiteli oldular. Dursun, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'ni kazandı. Benim akrabam ise Edebiyat Fakültesi'ne girdi daha sonra. Ben ise lisede okumaya devam ediyordum.

Dursun, tatillerde Elazığ'a geldiğinde yine buluşurduk. Tek kalabalık caddemiz olan Gazi Caddesi'nde buluşur oradan geze geze mesire alanına çıkardık. O ormanlık alanın büyük bir kısmı bugün Elazığ'da kurulu olan Fırat Üniversitesi'nin sınırları içinde kaldı. O zaman o alanın yan tarafında at yarışlarının yapıldığı büyük bir alan vardı. Oralar diyebilirim ki, Elazığ'ın hem piknik alanı hem de o yıllarda "dışıydı". Şimdi merkez oralar oldu. O yıllarda işte bizim sohbet ettiğimiz yerlerden biriydi mesire alanı. Oraya dair güzel ve hoş anılarım vardı. Sohbetlerimizin konusu her şey olurdu. Ben onlara imrenerek bakardım. Onlar üniversiteliydi ve en önemlisi "rüyalarımızın şehri" İstanbul'da öğrenciydiler. İstanbul'u merak ettiğim olurdu. Öğrenci gençlik eylemlerini konuştuğumuz da oldu. Elazığ'a ilişkin yaptığımız kimi sohbetlerimiz de oldu orada. Sonra ben de liseyi bitirdim. Ve onların arasına ben de katıldım.

1971 yılında İstanbul'a trenle gidiyoruz. Doğu Ekspresi'ndeyiz. Tren Van'dan geliyor. Ve biz, Elazığ'a 25 km. uzaklıkta bulunan Yolçatı tren istasyonundan bindik trene. Kuşetli bilet almıştık. Bizim olduğumuz kompartımanda yaşlı bir amcayla genç bir kız vardı. Biz onlar rahatsız olmasın diye koridorda duruyorduk. Biz 3 genç kompartımana girersek, genç kız rahatsız olur diye düşündük. Artık gece olmak üzereydi. Uyumak için gece içeri girdik. Dursun içeri girişte, o bizim yaşlı dediğimiz amcanın kıza karşı uygunsuz davranışını görünce kızdı. Ve o kişiyi uyardı.

Ben de onlarla birlikte 1971 yılında İstanbul Feriköy'de bulunan Elazığ Öğrenci Yurdu'nda kalmaya başladım. Yurdun tam karşısında Erim Çikolata fabrikası vardı. Burası bir çikolata fabrikası idi. Daha çok da genç kadın işçiler çalışmaktaydı burada. Vardiya giriş ve çıkışlarında kalabalık olurdu orası. Yurdun alt tarafında gerici ve faşistlerin kaldığı Konya Öğrenci Yurdu vardı. Onlarla zaman zaman sorunlar yaşadık

tabii. Konya Yurdu daha büyük bir yurttu. Ve olanakları bize göre daha çoktu. Yan yana olmamıza karşın onlarla paylaştığımız pek bir şey yoktu. Kaldığımız yurt 5 katlıydı. Elazığ Belediyesi'ne ve özel idareye bağlıydı. Yurt doluydu. Yurdun müdürü faşist ve bir polis işbirlikçisi olan emekli bir albaydı. Biz, 4. katta bulunan 406 no'lu odada kalırdık.

Yurdun yakınında İdil Sineması vardı. Zaman zaman oraya film izlemeye giderdik. Belki de o dönem sosyal yaşantımızın içinde film izlemenin ayrı bir güzelliği vardı. Yurtta Elazıglılar, Tuncelililer, Erzincanlılar, Maraşlılar vardı. Solcular egemendi. Bir ara sağ görüşlülerden de kalanlar olmuştu. Sonra sağ görüşlü olanlar yurttan ayrıldılar. Yurtta kalan öğrencilerin sayısı değişmekle birlikte bir ara 350 kişi olduk. Yurtta yemek çıkmıyordu. İlk zamanlar yurdun alt katında lokanta vardı. Sonra yemekhane işletildi ve kapatıldı.

Yurtta öğrencileri temsilen bir yurt yönetimi vardı. Daha doğrusu bir komiteydi bu. Yurt koşullarının düzeltilmesi, yemek fiyatlarının indirilmesi için Elazığ Belediyesi'yle görüşmek için Elazığ'a gidildiğini hatırlıyorum.

Elazığ Belediye Başkanı Şükrü Kaçar ile görüşüldü. Bu görüşme günlük Turan gazetesinde "iki komünist belediye başkanını tehdit etti" diye çıktı. Daha doğrusu bu haberi belediye başkanı yaptırdı. Görüşmede Dursun yoktu ama komiteyi o yönlendiriyordu. Belediye Başkanı'nın kendisi de daha önce denetlemek için yurda gelmişti. Bu denetleme sırasında Dursun, Belediye Başkanı ile tartışmıştı. Hatta Belediye Başkanı Elazığ'a gidince Dursun'un abisine Dursun'u şikayet etmişti.

Elazığ'dan İstanbul'a 1972 yılında giderken yine biz 10 kişiydik. Bu kez motorlu trenle gittik. Gırgırı ve şamatası bol bir yolculuk olmuştu. Ankara'da trenden indik. Ankara'dan sonra otobüsle gidecektik. O nedenle garaja gittik. Orada firmaların saldırısına uğradık. Durup dururken bize küfür etmişlerdi. Dursun kavgayı yatıştırmaya çalıştı.

1972 yılı yılbaşında yurttayız. Müstahdem bize gelerek müdürün odamızdaki kitapları toplattığını söylemişti. Ayrıca polise haber vermiş. Polis gelip Dursun ve komitede olan arkadaşları alacakmış. Kitaplar müdürün odasında idi. Oda kapalıydı. Biz kitapları oradan almak istiyoruz. Oturup kendi aramızda konuştuk. Sonra bir plan yapıp odaya girdik. Bir valiz dolusu kitabı alıp dışarı çıkarttık. Ve götürüp toprağa gömdük.

O zaman da polis bizi kovalamıştı. O yıllarda çok kitap okurduk. Marksist-Leninist klasikler okuduklarımız içindeydi. Komünist Parti Manifestosu, Kapital okunan kitaplar arasındaydı. Kültür seviyesi yüksekti.

Dursun orada da en çok okuyanlar içindeydi.

Dursun, yurttta önde görüldüğü için polisin hedefi oldu. Polis onu almaya geldiğinde yurt müdürü protesto edildi. Yurt müdürü havaya ateş açtı ve sonra da kaçtı. Dursun yurttan atılınca 1972'de Tarlabası'nda bir eve çıktı. Ev iki katlı ama köhne bir evdi. İki odası vardı, küçük bir bahçesi vardı. O yıllarda Dursun'un kafasında kimi şeyler şekillenmişti. Araştıran, sorgulayan ve tartışan bir yanı vardı. "Bilinçli bir kişi arıyorum" derdi. İYÖKD'ün kuruluşunda onu Beyazıt'ta öğrencilere çağrı yaparken hatırlıyorum. Ve orada "Yaşasın Tam Bağımsız Türkiye" yazısını yere yazmıştı. Yine "Yaşasın İYÖKD" yazısını da yazmıştı. Elazığ Öğrenci Yurdu, Atatürk Öğrenci Site'sinin (AÖS) açılmasıyla 1973 yılında ikiye bölündü. Bir kısım öğrenci AÖS'e gitti. Kavga bu kez ordaydı.

1973 yılında yeni yasaların çıkmasıyla Yılmaz Güney ve siyasi tutukluların bir kısmı hapisneden çıktı. Bunun için bir şenlik düzenlendi. Aşık Mahsuni de vardı. Aşık Mahsuni'den "Erim erim eriyeyin" parçasını istedik. Bu parça 12 Mart faşizmini eleştirmek için yapılmıştı. Ve o dönemin Başbakanı Nihat Erim'i lanetliyordu. Zira Erim, halka az zulüm etmemişti. Aşık Mahsuni, sorun çıkar, gözaltına alınır diye bu parçayı söylemek istemedi. Israr ettik. Söyledi. Sonra da gözaltına alındı.

406 no'lu odada çift kişilik üç ranza vardı. Küçük bir balkonu vardı odanın. Komün yaşamı sürdürüyorduk. Mutluyduk. Sohbetler olurdu. Bol bol kitap okurduk. Yurttta akşamlarımız çok canlı geçirdi. O yıllarda '73 seçimlerinde CHP'ye ilişkin tavır, tartışma konusuydu. Yine milli mesele vardı, tartışma konusu olan. Dursun bu konularda düşünce belirten kişilerden biriydi.

Dursun ile NATO'ya karşı yapılan gösterilerde yer aldık. Bir gün beni İstanbul-Gayrettepe'de bulunan Grundig TV fabrikasına bildiri dağıtmaya göndermişti. Polis geldi, müdahale etmeye çalıştı ancak işçiler bize sahip çıktı ve bizi korudu. Yine o yıllarda en çok Emperyalizm ve NATO'yu tartışırdık. Dursun, bu tartışmalarda hep mantıklı şeyler söylerdi. Ve gün geçtikçe bilgisini artırdığını görürdüm.

O Gün Söylediklerini 32 Yıldır Hiç Unutmadım

Arada Ana Dava duruşmasına birkaç kez gittiğimi saymazsam Dayı'yı görmeyeli tam 30 yıl oldu. Oysa '75-78'li yıllarda onu görmediğimizde, uzun süre görmediğimizde deli olurduk.

O yıllarda yeni yeni öğreniyorduk. Daha çok pratik içindeydik. O nedenle okuduğumuz kitabı kavramak için mutlaka biriyle paylaşmak gerekiyordu. Bazı konular vardır kavranılması zordur. Konunun karmaşıklığı kadar öğretmen ya da öğrencinin performansı da belirleyici bir etkidir.

Herkes her konuyu anlatamaz. Anlatsa bile kavratamaz. Bazen saatlerce anlatmak saatlerce dinlemek ya da kalın kitaplar okutmakta işe yaramaz. Hikayeyi bilirsiniz. Rusya'da bir konferans var ve kürsüde bir Menşevik konuşuyor. Ama işçiler, konuşmaları anlamakta zorluk çekince Lenin'e yaklaşıp yoldaş Lenin bu işi daha anlaşılır bir dille anlatmanın yolu yok mu? diye sorarlar. Lenin "var" der ve "bak yoldaş, iki sınıf var biri burjuvazi, diğeri işçi sınıfı..." der demez işçiler Lenin'in sözünü bitirmesine fırsat bırakmadan, "tamam yoldaş Lenin, konuyu kavradık" derler. Eee Menşevikler sadece Rusya'ya özgü değildir. Bizde de az Menşevik yoktur. Bizde de teoriyi yeniden keşfedenlerden hele '70'lerde yapılan teorik polemiklerden geçilmiyordu. İdeolojik spekülasyonlar, binlerce sayfalık yazılar arasından adeta el yordamıyla yürümüşük.

İşte, "en karmaşık bir konu en kısa yoldan nasıl anlatılır, ya da anlatılabilir mi?" sorusu bana hep Dayı'yı hatırlatır... Maharet bir konuda saatlerce konuşmakta, fikir jimnastiği yapmakta, kitabı bir laf ve söylemler kullanmakta değil, en karmaşık konuları en özlü bir ifadeyle en kısa yoldan kavratabilmektedir.

'75-'76 Öğretim yılı olmalı. Çemberlitaş'taki Balıkesir Öğrenci Yurdu'ndayız. Dayı'nın etrafını çevirmişiz. Hem çay içiyor, hem de sabah okullarda olup bitenler hakkında sohbet ediyoruz. Her okuldan arkadaşlar var. Bir nevi Dayı'ya günlük rapor veriliyor. Herkes herkesin deneyini de öğreniyor ve kolektif bir bilinç yaratılıyor. Nerede ne oldu, ilk elden

muhatapları tarafından anlatılıyor...

Hatırlatmakta yarar var. O zamanlar bilgisayar yoktu, faks yoktu, cep telefonu yoktu, mail yoktu. Normal ev telefonları bile yaygın değildi. Mesaj atamaz, faks çekemezdin. Okullar faşistlerin işgali altındaydı. Sabahları okullara topluca gidilir, öğlen topluca çıkılırdı. Öğleden sonra ise yurt salonlarında toplantılar düzenlenir, sohbetler edilir, değerlendirmeler yapılırdı.

İşte böyle bir gündü. Ve sohbetin ortasında içeri bir arkadaş girdi. Ve Dayı'ya:

- Dayı bir arkadaş seninle görüşmek istiyor.

- Kimdir, neden görüşmek istiyor, sorsanıza?

- Çetin adında bir arkadaş Diyarbakır'dan geliyormuş. Milli Mesele konusunda konuşacakmış. (O zaman ulusal soruna, yani Kürt Sorununa Milli Mesele deniliyordu. Örneğin birine Kürt Sorunu hakkında ne düşünüyorsun denileceğine Milli Mesele konusunda ne düşünüyorsun denirdi.)

- İyi ya siz konuşun. Milli Mesele konusundaki görüşümüzü biliyorsunuz.

- Ama seninle görüşmek istediğini söyledi. Ben Dursun Dayı ile görüşmek istiyorum diyor.

- İyi gelsin o zaman...

Daha önce tanışıyor olmalılar ki Dayı onu hem güler yüzle karşıladı hem de tokalaşıp kucaklaştılar. Yan odaya geçtiler. Biz de geçtik. Hal hatır derken çaylar da geldi.

Çetin daha yeni Diyarbakır'a gidip geldiğini, Batman, Siirt, Van'da dolaştığını söyledi. Gördüklerini, duyduklarını anlatıp durdu. Kimin ne yaptığını, hangi siyasi grubun neyi savunduğunu anlattı. Arada Dayı "Yok ya", "öyle mi" şeklinde kimi konulardaki hayretini belirttikçe Çetin daha çok anlatmaya başlamıştı. İki saati aşkın bir süre içinde Dayı 15-20 dakika ya konuştu ya konuşmadı. Hep Çetin konuştu.

Dayı genelde de uzun uzun konuşmazdı. En azından ben görmedim. Az ve öz konuşur, günlük yaşamdan verdiği örneklerle konuyu kavratırdı. Orada da kısacık konuşmuştu.

Ama o gün söylediklerini 32 yıldır hiç unutmadım. Konu Milli Mesele ve örgütlenmeydi. "Biz Marksist Leninistiz, o nedenle milliyetlere göre örgütlenmeyi değil, sınıflara göre örgütlenmeyi alıyoruz. Ve Milli Meselenin de ancak halk iktidarında çözüme kavuşabileceğine inanıyoruz" demişti.

3. BÖLÜM

***devrimci sol'un
kuruluşundan
tutsaklığa...***

Dursun Karataş Olmak Bir Hareketi, “Umudun Adı” Haline Getirebilmektir

“Devrimci Sol’un siyasi arenaya çıktığı 1978 yılı, resmi ve sivil faşist terörün alabildiğine boyutlandığı bir dönemdi. Devrimci Sol’un kuruluşundan kısa bir süre sonra da sıkıyönetim ilan edilecek ve hareket, örgütlenmesini bu koşullar altında gerçekleştirmek zorunda kalacaktı. İşte bu zorlu koşullarda, onun önderliğinde revizyonizmle, oportünizmle, THKP-C çizgisindeki sağ ve sol sapmalarla araya kalın çizgiler konuldu. Ki yoldaşımızın, Dayı’mızın en önemli özelliklerinden biridir bu. Yaşamı boyunca, ayırım çizgileri hep net ve kalın olmuştur. Onda hiçbir konuda muğlaklık yoktur. Devrimci çizgiyi belirsizleştiren her düşüncenin, her pratiğin düşmanı olmuştur.

Faşist teröre karşı onun önderliğinde şekillenen militan devrimci çizgi de bunun bir ifadesiydi. Revizyonizmin, oportünizmin faşist teröre karşı pasifizmi örgütlediği, provokasyon teorileriyle şehirlerin, alanların faşist teröre teslim edildiği koşullarda, Devrimci Sol, misilleme eylemleri, hesap soran ve faşist terörü caydırmayı hedefleyen militan bir çizgiyle anti-faşist mücadelenin önderi konumuna yükseliyordu. Resmi devlet terörü karşısında da, doğrudan devlet kurumlarına yönelik eylem çizgisiyle solda yeni bir anlayışı geliştiriyordu. Devrimci Sol pratiğinin en temel özelliği olarak öne çıkan bu cüret, kuşku yok ki, her şeyden ve herkesten önce önderliğimizin siyasi cüretiydi. Onun önderliğindeki Devrimci Sol ve DHKP-C, tüm tarihsel süreçlerde cüretiyle anılmıştır. Cüret, devrim ve iktidar iddiamızdan ayrı değildi ve önder yoldaşımız, tüm yaşamı boyunca, kadroları bu iddiayla donatmaya çalıştı.

Yaklaşık iki yıl gibi kısa bir süreçte Devrimci Sol, ülkemizin sayılı siyasi hareketlerinden biri haline gelip kitleler nezdinde bir umut yaratmaya, pratiğiyle sola yön vermeye başlarken, ülkemiz 12 Eylül 1980 faşist darbesiyle yeni bir sürece girdi.” (*Parti’nin Dayı’nın şehit düşmesi üzerine yayınlanan 11 Ağustos 2008 tarihli, 39 No’lu açıklamasından alınmıştır*)

1978 - Devrimci Sol kuruldu. Oluşturulan üç kişilik Merkez Komitesi'nin siyasi sorumlusu Oydu.

1978 Temmuz-Ağustos - Devrimci Gençlik Federasyonu kuruldu. Devrimci hareketin yayın organı olarak Dev-Genç dergisinin birinci sayısı Dursun Karataş'ın denetiminde yayınlandı.

1978 Aralık - Sıkıyönetim ilan edildi. Eylemlere devam kararı alındı. Örgütlenme Onun yönetiminde yeniden şekillendirildi.

12 Eylül 1980 - Faşist cunta yönetime el koydu. Dursun Karataş, kendisi kaleme aldığı "Amerikancı Faşist Cunta 45 Milyon Halkı Teslim Alamaz" başlıklı bildiriyle hareketin cuntaya karşı direniş kararını açıkladı.

Dayı'nın Yakalandığı Günler

DY ayrılığı Devrimci Sol sürecinde de Dayı ile karşılaşmamız olmuştu. İstanbul'da DS oluşumunda yapılan büyük bir toplantıyı hatırlıyorum. Sanırım Tepebaşı'nda yapılmıştı. Anadolu'dan gelenlerin de katılıp konuştuğu bir toplantıydı. Orada da görmüştüm. Başka da yine dernek, Balıkesir Yurdu civarı ya da yürüyüş gibi yerlerde karşılaşmam olmuştu. Dayı'nın işleri ne denli ciddiye aldığı, disiplinli yanına dair bir anlatımı sonradan faşizm tarafından kaybedilen Lütfiye Kaçar'dan dinlemiştim.

Ayrılıktan hemen sonraki bir dönemde olan bir gelişmeydi bu. Dayılar'ın toplantı yaptığı bir yerle ilgili Lütfiye görevliymiş. Dayılar içeri girip toplantıya başladıktan sonra o günün popüler isimlerinden olup sonradan saf değiştiren biri gecikmeli olarak içeri giriyor. Ve telaşla Lütfiye'ye; “Dayı geldi mi, içeride mi” diye soruyor. Lütfiye “evet içeride” diyor. Gelen kişi Lütfiye'nin duyacağı şekilde; “yine geç kaldım ne diyeceğim şimdi” diyerek söylene söylene Dayılar'ın olduğu toplantı odasına giriyor. Dayı'nın zamanında gelmesi ve bu konudaki ciddiyetine hayran kalan Lütfiye heyecanla anlatmıştı.

Ayrılık gerçekleşip Devrimci Sol oluşumundan sonraki dönemde birçok şeyin değiştiğini pratikte görüyorduk. Daha önce öğrenciler genel olarak yazın memleketine giderdi. Adeta bir okul devrimciliği vardı. Bu değişti. Artık sürekli bir devrimcilik vardı “okul devrimciliği” dönemi bitti. Herkesin herkesi bildiği, isteyen istediği bölgelere gittiği, boş gevezeliklerin revaçta olduğu dönem de bitti. Buna bir çeki düzen verildi. Herkes kendi çalışma alanında çalışıyordu. Boş gevezeliklere, deşifasyon içerecek, gereksiz anlatımlara izin verilmemeye başlandı. Herkesin örgütlenmeyle ilgili bilmesi gerektiği kadar bilmesi kuralı oturtuldu. Bunun güvensizlikle bir alakasının olmadığı örgütsel bir gereklilik olduğu kavranmaya başlandı. Bir disiplin, bir ciddiyet geldi. Bu sürecin oluşumunda Dayı'nın varlığını hep hissettik.

Sonra 12 Eylül faşist cuntası günleri... Cuntaya karşı Devrimci Sol'un direnişi sürüyordu. Aşamalı olarak sürdürülüyordu. Sonradan

Dayı tarafından yazıldığını öğrendiğim “Amerikancı Faşist Cunta 45 Milyon Halkı Teslim Alamaz” bildirisinin her tarafa çok yoğun şekilde dağıtıldığını biliyorum. Cunta gerçeğini çok güzel ortaya koyan bir bildiriydi. Dayı ile ilgili bir gelişmeyi faşist cuntalı günlerde bir akşam vakti öğrendim. Askeri faşist cuntanın basın üzerinde koyu sansürünün olduğu günlerdi. Sıkıyönetim komutanlarının izin verdiği haberler gazetelerde çıkıyordu. İstanbul’daki bazı gazeteler akşam baskısı da yapıyorlardı. Ertesi günkü haberleri öğrenmek için akşam baskıları gazetelerden alıyorduk. Yine böylesi bir akşam gazetesini almayı düşünürken birden “Erim’ciler yakalandı...” türünden bağırان bir ses duydum. Akşam baskısı gazeteleri satan bir satıcının sesiydi bu. Bana doğru geldiğinden yanıma gelince bir gazete aldım ve manşetten giren haberin yanına konmuş resme baktım. Resimdekilerden Dayı’yı hemen tanıdım. İşin ciddiyetini anlamıştım.

Televizyon haberlerini gideceğim yerde izlemek için hızlandım. Bazı yakalanmaları duymuştum ama Dayı’yı duymamıştım. O dönem sorumlum olan Selim Mehmet Yücel’le operasyonu konuşmuştuk. Mehmet; “Diğer arkadaşların nasıl yakalandığını biliyorum ama Dayı’nın nasıl yakalandığını ben de bilmiyorum” demişti. Sonradan öğrenecektik. O günlerde faşist cunta gözaltı süresini 90 güne çıkarmıştı. İşkencenin boyutlarını tahmin etmek zor değildi. Nitekim yıllar sonra Dayı ile birlikte kaldığımızda ayak tabanlarında oluşan bariz işkence izlerine tanık olacaktım. Ki Dayılar’la aynı operasyonda gözaltına alınan Ahmet Karlangaç işkencede katledilmişti.

O dönem sorumlum olan Selim Mehmet Yücel’le birlikteliğimiz de 1981 Nisan’ına kadar sürdü. Selim Mehmet birden hiçbir randevusuna gelmez oldu. Hiç yapmadığı bir şeydi. Ne benim ne de o günlerde gördüğüm diğer arkadaşların randevularına gelmedi. Tüm aramalarımız da sonuç vermedi. Yakalanmış, gözaltında olsa gerek diye düşünüyorduk ki daha kötü gerçekte karşılaştık. Cuntanın işkenceci katil polisının kurşunları kendisini aramızdan almıştı. 4 yıldan beri tanıdığım, aylarca aynı ortamları paylaştığım, ilk tanıdığımda Çanakkaleli olduğu için “Çanakkale Mehmet” dediğimiz, oldukça kararlı bir arkadaşımızdı. İstanbul Karaköy’de katledilmişti. Mehmet, o güne kadar çok yakından tanıdığım İlhami Çavuşoğlu, Adil Can, Halil İbrahim Bayraktar ve Rıdvan Sancar gibi aramızdan fiziken ayrılan bir arkadaştı. Selim Mehmet’in katledildiği operasyonda, merhaba düzeyinde tanıma şansını bulduğum Selçuk Küçükçiftçi de katledildi.

Dayı ile İlk Karşılaşmam

Ben İstanbul'da üniversiteye başlamıştım. Üniversite yılları ile de devrimciliğe adım atmıştım. İşte bu yıllar içinde Dayı ile ilk kez karşılaşmıştım. İlk karşılaştığım yıl 1978 yılı idi. DY ile yaşanan ayrılık süreci sonunda, hareketimizin ortaya çıkış koşullarının yaratıldığı, adeta bir ayrılık deklarasyonu niteliğinde olan 1 Mayıs 1978 yılında gördüm Onu.

1978, 1 Mayıs'ı bizim açımızdan önemliydi. Belki de, kamuoyuna resmi çıkışımızın ilk işaretini o gün vermiştik. Tüm korteji kaplayan ve hareketimizin çıkışını gösteren, Onu simgeleyen sarı zemin üzerinde kırmızı ile yazılmış “Yolumuz Çayanlar'ın Yoludur” pankartının altında gördüm onu. Olanca kararlılığı ve coşkusu ile yönetici arkadaşlar ile konuşuyordu. Onlara bir şeyler anlatıyor, sorulan sorulara cevap veriyordu. DY tasfiyeciliğinin ciddiye almıyor olarak görüldüğü, neredeyse bir kaşık suda boğmaya çalıştığı, türlü ayak oyunları ile etkisizleştirmeye çalıştığı önderimiz o gün tarihe damgasını vuracak ilk çıkışı da örgütlüyordu. O gün görülmeye değerdi. Dayı başta olmak üzere yönetici arkadaşlarımızda ayrı bir sorumluluk ve olgunluk vardı. Kitlemiz ise çok coşkuluydu. O günün belleğimizde ayrı bir önemi vardır. Dayı'yı hep merak etmiştim. O güne kadar karşılaşmamış ve görmemişim.

O gün ilk kez pankartların altında Onu görmüş ve merakla izlemiştim. Ona büyük bir saygım vardı. Daha sonraki günlerde hareketimiz hızla örgütlendi. Artık çok daha yoğunduk. Çalışmalardan başımızı kaldıramaz durumdaydık. O günlerde hareketimiz yayın basım işlerini daha düzenli kılmak, yayınlarımızın daha düzenli dağıtılabilmesi için “Emek Dağıtım”ı kurdu. Dayı ile olan ilişkilerimiz daha çok yönetici arkadaşlar üzerinden yürüyordu o dönem. O nedenle ben doğrudan karşılaşmadım onunla. Daha sonra karşılaşmalarımız olacaktı. Birçoğumuz mücadeleyi o dönem daha yeni öğreniyorduk. Mücadele bizi beklemiyor ve süreç hızla ilerliyordu. Doğrusu mücadele keskinleşiyordu. O dönem Dayı'nın bizler için, “bu çocuklar mücadeleye, zorlu dönemlere, hakikaten hazır mı?” dediğini duymuştuk. Dayı'nın bizlerle ilgili olarak bu tür bir değer-

lendirme yapmış olması bizleri elbette düşündürmüştü. Onun için mücadelede hazır olmamız gerektiğini düşünüyorduk. Dayı'nın her sözünün bizim üzerimizde ayrı bir etkisi vardı.

Artık devrimci çalışmalarımız daha iradi bir hal almıştı. Her alana müdahale ediliyordu. Gecekondu mahallelerinde “mahalli çalışma”lar daha iradi bir hal alıyor ve yayılıyor. Bu amaçla gençlik kadroları, mahalli birimlere kaydırılıyor, sürece yapılan pratik müdahalenin yanısıra teorik eğitim de alabildiğine yaygınlaştırılıyor. Bu noktada yeni kurulmuş olan Emek Dağıtım, önemli bir rol oynuyordu. Mahallelere ve Anadolu'ya kitap ve dergi sevki buradan yapılıyor. Emek Dağıtım, bu yanıla büyük bir ihtiyacı karşıladı diyebilirim. Emek Dağıtım, Çemberlitaş'taydı. Çemberlitaş'a özgü olan o büyük hanların birisindeydi. Emek Dağıtım'ın olduğu yer ince ve uzun bir mekandı. Kitaplar ve dergilerle doluydu burası.

Ben de Dayı'yı Emek Dağıtım'a dergi almaya gittiğimde görmüştüm. Ve orada konuşma fırsatımız oldu. Dayı'nın üstünde, her zaman giydiği siyah deri avcı yeleği vardı. Saçlarının ön kısmı hafif seyrelemişti. Oradaki tanıdık arkadaşlara takılarak girdiğim bir sırada Onu gördüm. Dayı'yı görünce, kendime bir çeki düzen verme gereği duydum. Çok mütevazı bir yapıda olmasına karşın, insanda saygı uyandıran bir havası vardı. Arkadaşça halimi hatırlımı sordu. Çalışmaların durumu ile ilgili olarak sohbet ettik. Daha doğrusu daha çok O anlattı, ben dinledim. İçten tavrı beni rahatlatmıştı. Ama yine de, benden kaynaklı bir yanlışlık olmasın diye çok dikkatli davranmıştım. Saygısızlık sayılabilecek bir davranışta bulunmamaya özellikle çok daha fazla özen göstermiştim. Dayı ile karşılaşmamız işte böyle bir ortamda olmuştu. Doğrusu Onu görmek, Onunla konuşmak beni hayli mutlu etmiş ve sevindirmişti. Bu duyguları bugün de aynı biçimiyle yaşıyorum.

Dayı kişiliği, mütevazılığı ve insanlara yaklaşımı itibariyle her insanda saygı uyandıracak olan biriydi. Onun karşısında insan birçok duyguyu bir arada yaşardı. Sorunlara yaklaşımı, anlatımları mutlaka kafamızı açardı. Onunla konuşunca, insanın kafası ve ufkı açılırdı. Hareketimizin kurucusu ve önderiydi Dayı. Ama gözlediğim kadarıyla, mücadelenin gelişmesi için her yere koşacak, müdahale edecek kadar da militan ve kararlıydı. Yeri geldiğinde bir militan gibi her yere koşar, açıkları kapatırdı.

Daha sonraki süreçte ise almış olduğum kimi görevlerden dolayı Dayı ile dolaylı bir ilişkimiz oldu. Şunu diyebilirim ki, Dayı'nın o yıllarda

yetişen ben ve benim gibi yüzlerce arkadaşım için ayrı bir yeri vardı. En azından Dayı her zaman biz gençlere, “genç kadrolara” güvenmiş ve bizim önümüzü açmıştır.

Bir seferinde İstanbul Esenler'deki derneğimizde oturmuş sohbet ediyorduk. Dernek Çiftelavuzlar Mahallesi'nde idi. Birden kimsenin beklemediği bir anda Dayı bir arkadaşla birlikte içeri girdi. Kalkıp karşıladık. Kısa bir süre sonra da başka siyasi çevrelerden iki kişi daha geldi. Gelen kişiler daha oturur oturmaz çeşitli konuları tartışmak için giriş yaptılar. Biz dernektekiler sanki anlaşılmış gibi hepimiz susup Dayı'ya bakmaya başladık. Biz sessiz kalınca da Dayı mecburen gelenlerle tartışmaya başladı.

Diğer gelen iki kişi kendilerinden fersah fersah ileride olan biriyle tartışacaklarını hesaplayamadıklarından biraz da bodoslama girmişlerdi konuya. Kısa bir süre geçmişti ki “biz bu konuları bilmiyoruz”, “o konuyu soralım” gibi cevaplar vererek sustular. Çaylarını içip hızla ayrıldılar. Biz oradakiler, sonuçtan son derece hoşnut olduğumuzu birbirimizin gözlerinden anlamıştık. Ama bu sevincimiz uzun sürmedi. Hemen onların gidişinin ardından Dayı'nın hiç de bizim gibi düşünmediğine dair sözlerini duymaya başladık. Dayı; “Gelenlerle siz konuşmalıydınız. Bize iş kalmamalıydı. Bu konuda kendinize güvenin. Gelenlerin çok ahım şahım bir şeyler bilmediklerini gördünüz kendinize güvenin” diyordu bize...

Paşa Güven İhaneti

DY ile ayrılık sürecinde Dayı'nın ismi bizim açımızdan ön plandaydı. İleri düzeydeki arkadaşlardan Dayı'nın öngörüsüne, kararlılığına bir hayranlık olduğunu da öğrenecektim. DY ayrılığı Devrimci Sol sürecinde de Dayı ile karşılaşmamız olmuştu. İstanbul'da Devrimci Sol'un oluşumu sürecinde yapılan büyük bir toplantıyı hatırlıyorum.

İstanbul Tepebaşı'nda yanlış hatırlamıyorsam Kazablanka adlı bir yerde yapıldı. Anadolu'dan gelenlerin de katılımı konuştuğu bir toplantıydı. Toplantıda Adana'da şehit olan Mehmet Büçkün ve '84 Ölüm Orucu'nda şehit düşecek olan Haydar Başbağ da konuşmuşlardı. Orada da Dayı'yı görmüştüm.

Dayı ile karşılaşmalarımızdan biri de 1977'de İstanbul Üsküdar'da bir arkadaşın evinde olmuştu. Biz DY içindeydik. DY dergisinin çıktığı aylardı. Ben Üsküdar'a gitmeden Beyazıt'taki derneğimize uğramıştım. Ankara'dan o gün gelen DY imzalı bir bildiri olmuştu. Bir tane bildiriye yanıma alarak gitmişken arkadaşına vereyim diye düşündüm. Akşam ev sahibi arkadaş Dayı ile birlikte geldiler. Ben bildiriden bahsettim. Dayı; "Bildiri gelecekti ama ben derneğe uğrayamadım ver okuyalım" dedi. Diğer arkadaşla birlikte okudular. Akşam birlikte kaldık ertesi gün ayrıldık. Başka da, yine dernek, Balıkesir Yurdu civarı ya da yürüyüş gibi yerlerde Dayı ile karşılaşmam olmuştu. Dayı'nın nasıl yakalandığını merak etmiştim. Metris Hapishanesi'ndeyken sormuştum bu durumu. 12 Eylül geldikten kısa bir süre sonra bize yönelik olarak bazı gözaltılar olmuş. Dayı ilişki sürdürdüğü hareketin bir bürosunda gerekli düzenlemeleri yapmış ve büroyu günlük yoklamalar için telefonla arıyormuş. Bir gün yine arayınca büro sorumlusu olan kişi anlaştıkları gibi tehlike olmadığı mesajını vermiş. Ardından da Dayı'nın büroya uğramasını söylemiş. Dayı işleri olduğundan gitmek istememiş ama bu kişi söyleyeceği şeyin önemli olduğunu ve kısa süreceğini belirtmiş. Dayı da kısa süreliğine uğramak istemiş. Meğer büro telefonu operasyonda tespit edilmiş ve telefon polisçe dinleniyormuş. Bunu Dayı da Dayı'yı büroya çağıran kişi de bilmiyormuş. Dayı; "İçeri girdim, eşyle sorunu varmış onu anlatmak

için çağırılmış. Daha biz 10 dakika konuştuk konuşmadık polisler büroyu bastı” demişti.

O dönemin Devrimci Sol timinin şefi olan Aydın Barış, Dayı'ya; “Sen bizimle gel, bize lazımsın” demiş. Gözaltı olayı öyle olmuş. Gözaltı olayı böyle ani olduğu için diğer arkadaşlar ilk günlerde nasıl olduğunu bilmiyorlarmış. Çünkü bürodakiler gözaltına alınmış. Dayı'nın yakalandığı büronun yeri yanlış hatırlamıyorsam Şişli Pangaltı civarında bir yerde imiş.

Dayı Metris'te iken Paşa Güven'i çok eleştiriyordu. Dışarı gönderdiklerini ama faşist cunta sonrası ne ülkeye geldiğini ne de görevlerini yerine getirdiğini, ülkeden zorlamanın sonucu zar zor Köln Konsolosluk baskını eyleminin yaptırıldığını anlatmıştı. Dayı, Paşa Güven'in eşi Ayşen'i de kendi başına karar vererek ülkeden çıkardığını belirtmişti. Paşa Güven eşini, Metris'ten tahliye olduktan sonra yurtdışına kendi yanına alıyor. Dayı, Paşa için “elbet bir gün kendisiyle karşılaşırız” demişti. Daha sonraki aylardan birinde Paşa'nın ihraç edildiğine dair olan hareketin yazısını bize okutmuştu. Aynı koşuştaydık o zaman.

Kır Gerillası...

Malatya'da DY tasfiyeciliği alt edildikten sonra mücadelede yeni bir dönem başladı. DY tasfiyeciliği, tasfiyeci görüşleriyle elbette hiç kimseyi ikna edemeyecek durumdaydı. O nedenle Malatya'da ayrışma döneminde umduklarını bulamadılar.

Mücadelede, örgütlenmede, anti-faşist mücadelenin yükseltilmesinde artık güçlü bir bakış açısına sahiptik. Artık söylediklerimizi yapacak duruma gelmiştik. O nedenle çok coşkulu ve inançlıydık. Bu inanç ve coşku ile ayrışma sonrası ciddi bir anti-faşist eylem düşünüldü. Faşistlerin güçlü olduğu Yeşiltepe bölgesindeki faşist odaklar dağıtılacaktı. Bunun için planlamalar yapıldı.

Yeşiltepe'deki eylem başarılıydı. Faşist odaklar dağıtılmıştı. Faşistler hiç ummadıkları bir zamanda ağır bir darbe yemişlerdi. Bu eylemin Malatya'daki etkisi de büyük oldu. Eylem, anti-faşistlere, halka büyük bir güven verdi. Halkın, devrimcilere olan güveni pekişti. Belki de o güne kadar gerçekleşmemiş olan bir eylem yapılmıştı. Eylemin, faşist hareket üzerinde psikolojik etkisi de oldu. Devrimciler, “istedikleri zaman”, “istedikleri yerde” ve her koşulda eylem yapabilirlerdi. Bu faşist hareketi geriletecek olan bir etki yarattı.

Eylemin bu başarıları yanında bir de işin örgütsel yanıyla yaşadığımız bir talihsizliği, başarısızlığı oldu. Eylem sonrası şoförümüzün dikkatsizliği sonucu şoförümüz yakalandı. Bunun sonucu biz 3 arkadaş aranır duruma düştük. Malatya'da kalamadık. Ve arkadaşların isteği doğrultusunda İstanbul'a geldik. Daha önce İstanbul'a gelmemiştim. Doğrusu İstanbul'u merak da ediyordum. Ayrıca İstanbul, mücadelede ileri bir yerdi. İşte, Dayı ile ilk kez burada karşılaştım. İlk karşılaşmamız Kadırga Öğrenci Yurdu'nda oldu. Dayı önce bize “Hoş geldiniz” dedi. Hal hatır sordu. Arkadaşları sordu. Daha sonra Malatya'ya ilişkin kimi sorular sordu. Sorduğu sorular, örgütlenmemize, mücadeleye ilişkin sorulardı. Bizler de bildiğimiz kadar anlatıyorduk. Bu sohbetten sonra Dayı, sözü arandığımız eyleme getirdi:

“Biz böyle bir dönemde insanlara ihtiyaç duyuyoruz. Örgütlenmemiz

ve mücadeleyi yükseltmemiz gerekiyor. O nedenle çok dikkatli, kurallı olmak gerekiyor. Sizler, iyi yaptınız, eylem yaptınız ama eksik yaptığınız bir şey de oldu. Eylemi daha dikkatli, daha profesyonelce örgütlemeniz şarttı. Bakın böylesi bir zamanda üç kişi aranır duruma düştü. Bize en lazım olduğunuz bir dönemde aranır durumdasınız. Nasıl bu kadar dikkatsiz davrandınız?” demişti. Daha sonra bizim sahte kimlik taşımamız gerektiğini, kimlik sağlayacaklarını söyledi. İhtiyaçlarımızı sordu. Bir eve yerleştirileceğimizi anlattı. Sonra da cebinden katlanmış durumda olan bir miktar parayı ihtiyaçlarımız için bize verdi.

Bu konuşmadan sonra biz eve yerleştirildik. Karşıda bir evde kalmaya başlamıştık. Artık öğrenci yurtlarına gitmiyorduk. Mümkün olduğu kadar evden çıkmamaya özen gösteriyorduk. Bu durum bir süre böyle devam etti. Dayı ile tekrar bir kez daha görüştük. Dayı bizlere; “sizleri kır faaliyeti için Dersim'e göndereceğiz” dedi. Biz Dayı'nın anlattıklarını can kulağıyla dinledik. Sonra bize düşüncelerimizi sordu. Bizler de, “ne görev verilirse yaparız” dedik. Dayı'nın o konuşmasında belki de aklımda kalan en çarpıcı şey Dayı'nın bize olan güveniydi. Bize olan güvenini açık olarak belirtti. Bizden çok şey beklendiğini düşünmüştüm. Ve buna layık olmak için çok çalışmak gerekiyordu. Doğal ki, yeni bir çalışma alanına gidecektik. Sorularımız vardı. Kır hiç bilmiyorduk. Kır dair sorular sorduk. Dayı bu sorularımız karşısında; “Size söyleyebileceğimiz pek bir şey yok. Bu alan bizim açımızdan da yeni ve bilmediğimiz bir alan. Zira bu konuda THKP-C'nin de deneyimi yoktur” diyerek Türkiye Sol hareketinin ve özel olarak devrimci hareketin bu alanda yeni olduğunu, pek fazla deney, tecrübe ve birikimin olmadığını söyledi. “Ne yaparsanız, siz yapacaksınız. Siz bu alanda örgütlenecek ve yeni deneyimler yaratacaksınız. O nedenle bizden hazır reçeteler beklemeyin. Bu konuda biz sizlere güveniyoruz. Sizler bu konuda öğretici olacaksınız” demişti. Bu konuşmalarla sohbetimiz devam etmişti. Dayı'yı daha sonra görmedik. Ve bizler de, bir süre kaldıktan sonra Dersim'e gittik. Kır gerillası olduğumuz dönemde, elbette birçok güçlkle karşılaştık. Bu tür durumlarda, hep Dayı'nın sözleri aklıma gelirdi. Dayı, yaşayacaklarımızı önceden görmüş ve bizleri hazırlamıştı. Bir şanssızlık sonucu, faşist cunta öncesi tutsak düşmüştüm. Askeri hapisanede kaldığım dönemde bir gün Dayılar'ın tutsak düştüğünü basından öğrenmiştim.

Dayı'yı daha sonra görmedim. Sadece Onunla ilgili haberleri basından izledim. Ama Onunla karşılaşmış olmak büyük bir şanstı.

Kağıthane Dönemi

Ben o yıllarda Beşiktaş-Yıldız'da bulunan Devlet Mühendislik Ve Mimarlık Akademisi'nde öğrenciydim. Aynı zamanda DEMAKD (Devlet Mühendislik Ve Mimarlık Akademisi Derneği) yönetimindeydim. Dayı ile ilişkimizin başladığı dönem de bu dönem oldu. O yıllarda Beşiktaş bölgesi gerek kadrolaşma açısından, gerekse de kitlesellik açısından ve mücadelede oynadığı rol açısından önemli bir bölgeydi. Mücadelede bölgemizin bir ağırlığı vardı. Ayrıca değişik alanlara kadro veriyordu bölgemiz. O dönem mücadele içinde olan arkadaşlarımızdan şehit düşenler oldu.

Dayı ile biz DY ayrışmasından önce görüşmeye başlamıştık. Biz derken, biz DEMAKD yönetimi olarak görüşürdük. 4 kişiydik o zaman, Dayı ile görüşmelerimizi o zaman Balıkesir Öğrenci Yurdu'nun orada bulunan bir büroda yapardık. Bu büro bir apartmanın ikinci katındaydı. Yer olarak da Kumkapı'ya inen bir cadde üstündeydi. Büroda Dayı'nın dışında Mimarlık Fakültesi'nde okuyan bir kız arkadaş vardı. Kız arkadaş, Dayı ile görüşecek olan arkadaşların randevularını ayarlardı. Aynı zamanda büronun kimi işlerini de yapardı. Büro kalabalık olurdu. Dayı ile görüşmek isteyen alan yöneticileri ve sorumlu arkadaşlar gelirdi buralara. Biz burada Dayı ile 6- 7 kez görüşmüşüzdür. Büroda iki oda vardı. Dayı'nın bizimle konuştuğu odada bir masa ve iki sandalye vardı. Büronun hiçbir lüksü yoktu. Sandalyeler her evde kullanılan cinstendi. Naylon kaplıydı sandalyeler. Büroda kitaplar vardı tabii. Büroya gidip gelirken bir gün bile orada yemek yediğimizi, çay içtiğimizi hatırlamıyorum. O nedenle bir gün Dayı'ya; "o kadar buraya geliyoruz, bir bardak çay bile içmedik" demiştim. Dayı gülmüştü. Sonra da; "ne yapalım, burası fakir bir büro, çayımız yok" demişti. Dayı bizimle konuşurken pek oturmazdı. Genellikle ayakta olurdu. Ve ayakta konuşurdu. Konuştuğumuz, tartıştığımız konular bölgemize ilişkin konulardı. Anti-faşist mücadele konusunda konuşurduk. Yine bir ara bizi meşgul eden ciddi bir konu vardı. Olay şuydu: DY tasfiyeciliği daha ayrışma öncesi tasfiyeciliğe başlamıştı. Bizim bölgemize de, bu mantıkla

bir atama yaptı. Yine bizim bölgeden, çok silik ve hiç kimsenin sevmediği birini getirip, sorumlu diye başımıza koydu. Kendi kafa yapılarına uygun biriydi bu insan. Hepimiz bu atamaya karşı çıktık. Orada yöneticilik yapacak biri değildi bu kişi. Bunu da Dayı ile konuşmuştuk. Ve öyle ki, bölgenin ciddi tepkisi karşısında tasfiyeciler bu atamayı durdurdu. Bu kez bölgeye bir başka atama yaptılar. Artık, tasfiyecilik ciddi bir sorun haline gelmişti. Dayı bizimle bu sorunu da tartışmaya başlamıştı. Biz de, dar olarak bu konuyu bölgede konuşmaya başladık.

Dayı ile bu konuşmaları 1 Mayıs 1978 öncesi, 1978 yılının başından itibaren yapmıştık. Sonra tasfiyeciliğe karşı mücadele dönemi başladı. Dayı ile daha sonra ben Kağıthane bölgesine atandıktan sonra ilişkilerime devam edecektim. Ayrışma sonrası, Devrimci Sol'un oluşumu ile yeni bir dönem başlamış oldu. Bu dönemde ben yeni görevler aldım. Kağıthane bölgesine atandım. Kağıthane niye önemliydi? Diye sorulabilir. Birincisi, gecekondu halkının yaşadığı geniş bir bölgeydi burası. Anadolu'dan gelen halkın konut sorununa sahip çıkılmış ve örgütlenmeye başlamıştık. Gecekondu ve halk vardı burada. İkinci olarak, fabrikaların yoğun olduğu bir bölgeydi burası. İşçi sınıfını örgütleme açısından önemli bir yeri vardı Kağıthane'nin. Devrimci Sol, mahallelerde örgütlenmeye özel bir önem veriyordu. Bizim bölgemiz, Kağıthane olarak geçiyordu ama geniş bir bölgeydi. Kağıthane, Nurtepe bizim sorumluluk alanımıza giriyordu. O dönem Nurtepe Çayan Mahallesi'nde gecekondu yapımı devam ediyordu. İhtiyacı olana ev veriyorduk. Hızla örgütleniyorduk. Bölgede bir komitemiz vardı. Dayı bu komite ile görüşür ve toplantı yapardı. Sütü kahverengi bir Renault 12 taksisi vardı. Kendisi o taksiyi kullanıyordu.

Bizim oraya birçok zaman yanında Sabahat ile gelirdi. Bazen toplantılara Sabahat da katılırdı. Dar toplantılar da yapardı Dayı. Bazen akşamları çıkar gelirdi. Toplantılarımızı Çayan Mahallesi'nde yapardık. Çayan'da mahalleyi yönetmek için bir Halk Komitesi oluşturmuştuk. Onun için orada bir yönetim evi yapmıştık. Dayı ile toplantıları burada yapardık. Dayı'nın, Çayan'a, Kağıthane'ye emeği çoktur. Her sorunu ile ilgilenmiştir buraların. Toplantılarda her şeyi çok ayrıntılı sorardı. Bu toplantılar konusunda aklımda kalan kimi şeyler var. Bir gün yine Dayı ile toplantıdaydık. Bizim komitedeki bir arkadaşımız da önündeki kağıda habire kaleşnikof resimleri çiziyordu. Dayı arkadaşın yaptığı bu resimleri gördü. Ve ona ismiyle hitap ederek; "... sen hiç silah kullandın mı? Hiç Kleş gördün mü?" diye sordu. Sonra da, "bak, biz burada ciddi şeyler

konuşuyoruz. Tartışmalar yapıyoruz. Neden bunları dinlemiyor ve kafanı bu tür şeylere veriyorsun” diye sormuştu. Yine Dayı ile yaptığımız bir toplantı sonrası Dayı bize dönerek; “Bölgede biz varız diyorsunuz. Ama bakıyoruz da, koca bölgede bir tane afişimiz, bir tane yazımız yok. Yazı ve afişler önemlidir. Bir bölgedeki hareketin varlığıdır. Bölgeler bunlarsız olmaz” demişti. Tabii biz böyle düşünmemiştik. Nasıl olsa bölgede bizim etkinliğimiz vardı. Yazı yazmaya, afiş asmaya ne gerek vardı diye düşünüyorduk. Dayı’nın bu uyarısı üzerine biz de bir akşam tüm bölgede yazıya çıktık. Hemen her yer yazıldı. Hatta bizim arkadaşlar hızını alamayıp jandarma karakoluna bile yazı yazmışlardı. Jandarma karakolu bizimle iyi geçinme politikası izliyordu. Yazı yazılınca karakol komutanı bize haber yollamıştı. “Niye yazdınız?” diye sormuştu. Bir de silmek için izin istiyordu. Belki bugünden bakıldığında abartı gibi görünebilir ama abartı değildi. O etkinliğimiz ve psikolojik etkimiz büyüktü. Çayan Mahallesi’nin bir prestiji vardı. DY tasfiyeciliği bir kez ayrışma sonrası mahalleyi basmak istedi. Tüm İstanbul çapında DY’lileri toplayıp mahalleyi basmak istediler. Engelledik. Sokmadık oraya. Gerçi bu olaydan sonra da hiç giremediler mahalleye. Zaten bizden başka da kimse yoktu mahallede. Ve mahalle hep bizim denetimimizde oldu. Olup biten her şeyi Dayı’ya iletiyorduk tabii. Bir yandan da, ev yapımı sürüyordu. Öte yandan bölgelerdeki arkadaşlarımız bize yoksul aileleri yolluyordu. Özellikle Gültepe ve Küçükköy’den sorumlu arkadaşlar bize kimi aileleri yollamışlardı. Bunlar ev istiyordu. Ama gel gör ki, bunları araştırdık ve baktık başka yerlerde evleri var. O nedenle ev vermedik. Bu kez o bölgelerdeki arkadaşlarla tartışmalar oldu. “Bizim yolladığımız ailelere niye ev vermiyorsunuz?” dedi arkadaşlar. Biz de konuyu araştırdığımızı ve bu kişilerin başka bölgelerde bulunan evlerinin tapularını bulduğumuzu söyledik. Burada devreye Dayı girdi. Ve tartışmalara Dayı müdahale etti. Bizim haklı olduğumuzu söyledi. Ben bölgede ancak 8 ay kalabildim. Faşist cunta öncesi tutsak düştüm.

Devrimci Sol ile Yeni Dönem Başladı

Bu dönemden başlayarak, bizim tutsak düştüğümüz 1980 yılı Şubat ayına kadar ilişkimizi biz Dayı ile sürdürdük. Ve bu yeni dönemde elbette çok mutluyduk. Bir kere yoldaşlığı, dostluğu yaşadık. Çok coşkuluyduk. Çok hızlı bir gelişim gösterdik Bursa'da...

Dayı ve yeni dönem ile birlikte bölgede kimi örgütsel düzenlemelere gidildi. İstanbul'dan şehidimiz Necdet Pişmişler bölgeye atandı. Bizim çalışma alanımız genişletildi. Kimi il ve ilçelere bizim oradan müdahale edilmeye çalışıldı. Ve en önemlisi mücadelede büyük bir coşku ve inanç yaratıldı. Anti-faşist mücadele boyutlandı. Kadrolaşma konusunda doğru adımlar atılmaya başlandı. Bu durum oradaki mücadeleye elbette yansdı. Dayı ile yürüttüğümüz ilişkiler sonucudur ki, yoldaşlık ilişkilerini, bir hareket ilişkisini yaşamaya başladık. Örneğin silaha ihtiyacımız olduğunu söylediğimizde kısa sürede bu ihtiyacımız karşılandı. Dayı bu tür ihtiyaçlarımızın hemen hepsini bekletmeden karşılamıştır. Nitekim bir çanta içinde silahlar bana verildiğinde sevincimi anlatamam. Sevincim sadece silahların gelmesine değildi. Böylesine bir ilişkinin, yoldaşlık ilişkisinin, devrimci ilişkilerin yaşanmasınaydı elbette. Yine yayın-kitap konusunda da aynı şeyleri yaşadık.

Zaten İstanbul'da bir dağıtım şirketimiz vardı. Kitapları, yayınları oradan karşılıyorduk. Para lazım olmuştu. Dayı onları da karşıladı. İhtiyaçlarımız karşılandı elbette. Ancak zamanla bizim oradaki örgütlenme oturdukça biz de harekete kimi olanaklar sunmaya başlamıştık. Dayı ile ben İstanbul'da görüşürdüm. Randevularımız olurdu. O randevulara göre görüşürdük. Acil bir şey olduğunda Dayı'yı nasıl bulacağımı biliyordum. Hatırladığım kadarıyla bir kez Dayı ile İTÜ Spor Kulübü'nde görüşmüştük. Bir kez Şişhane'de bir büroda, bir kez bir işyerinde buluşmuştuk. Değişik yerlerde görüştüğümüz olurdu.

Dayı ile bu görüşmelerde örgütsel sorunları konuşurduk. Kimi konuları sorardım. Kimi teorik konuları, Hareketin bizden istediği kimi şeyleri tartışırdık. Hedefleri belirlerdi. Onları anlamaya çalışırdık. Dayı ile ilişki-

ilerimiz hep bu şekilde sürmüştür. Bir de tabii Dayı'nın ayrı bir ağırlığı vardı üzerimizde. O nedenle bu ilişkiler öğretici ve eğitici yanlarıyla sürdü. Dayı'nın tartışmalarını izlemek, onun perspektifini almak insanın kafasını açıyordu diyebilirim.

Biz tutsak düştükten sonra Dayıların mücadele içinde olması bizim için ayrı bir güçtü. Biz Sultanahmet Askeri Hapishanesi'nde kalırken onların tutsak düştüğü haberini almıştık. Ve sonra onları bizim yanımıza getirdiler. Kasım 1980 yılıydı. Dayılar ile tutsak düşen arkadaşlar Sultanahmet A ve B Blok'ta kalıyordu. A Blok'un hücrelerinde, bir hücrede 4 kişi kalıyordu Dayılar. Dayı ile birlikte o zaman Hüseyin Solgun, Bora Bayoğlu, Murat Karabulut kalıyordu. Dayılar'ın, özellikle Dayı'nın tutsak düşmesi bizi adeta şok etmişti. O dönem yaşadıklarımızı anlatamam. Tüm arkadaşlarımız büyük bir üzüntü içindeydi. Hepimiz adeta “nasıl olur?” diyor ve bu durumu kabullenemiyorduk. Arkadaşlarımız siyasi şubeden gelmişti. Üzerlerinde işkence izleri vardı. Bir de, yakalanma ve şube sürecine ilişkin olarak kimi konuşmalar tartışmalar da oluyordu. O nedenle bizler pek bu sürece dahil olmak istemiyorduk.

Bu süreç bir süre böyle devam etti. Sultanahmet Askeri Hapishanesi o kesitte henüz cunta saldırılarını birebir yaşamıyordu. Asıl saldırılar Aralık ayında başlayacaktı. Zorla saç kesme operasyonları başlayacak, tutsaklara infaz provaları eşliğinde zorla Tek Tip Elbise giydirilecekti. Dayılar o koşullarda bir süre kaldıktan sonra küçük gruplara bölünerek sürgün sevkle oradan gönderildiler. Daha sonra Murat Karabulut sorunu çıktı. Aslında Murat Karabulut Sultanahmet'te iken başlamıştı mırın-kırın etmeye. Kendine farklı misyonlar biçiyordu. Ve bu sorun Metris'te ölüm orucu tartışmalarının gündeme gelmesiyle açığa çıktı. Dayı ile tekrar Sultanahmet'te karşılaştığımız dönem 1982 Temmuz Süresiz Açlık Grevi (SAG)'nde Metris Hapishanesi'nden sürgüne geldikleri zamanda oldu. Yine tecritte tutuldular. Ayrı bir blokta kalıyorlardı. Haberleşiyorduk ama fiziken bir arada değildik. Baskılarımız sonuç vermiş ve Dayılar'ı sonunda 1983 yılı Şubat'ında bizim bloka almıştık. Sonra ben bir dönem temsilcilik yaptım. Dayı ile o nedenle daha çok bir araya geldim. Yaşama müdahalede, arkadaşlarımızın eğitiminde yeni bir dönem başladı diyebilirim. O sıra polis cunta generallerinin “süresiz gözaltı”, “süresiz işkence” kararı ile hapishaneden istediği tutsağı işkence için tekrar alabiliyordu. İdare de fırsat bilip bunu toplu işkence seanslarına dönüştürüyordu. Hücrelere kalaslı, coplu saldırılar ve işkence seansları düzenleniyordu. Biz de direniyorduk.

Benim açımdan ise belki kötü bir anı olarak kalacak olan 1983 SAG sonrası eylemin kırılması ile birlikte bunun önüne geçebilmek amacıyla direnişin Ölüm Orucuna dönüştürülme sürecinde yaşadığım tartışmaydı. Ben o süreçte Ölüm Orucuna karşı çıkmıştım. Benimle birlikte iki arkadaş daha karşı çıkmıştı. Dayı'nın önderliği ve öngörüsü konusunda şunu söyleyebilirim. 1983 Temmuz'undaki SAG'nin kırılacağını elbette daha baştan görmek zordu. Ama o dönem Ölüm Orucu konusunu da konuşmamıştık. Eylem kırılırken, kırıldığında bunu Ölüm Orucu'na dönüştürmeyi kimse önermedi. Ya da aklımıza da gelmedi. Bunu tek başına Dayı gördü. Eylemin kırılmasının sonuçlarının çok kötü olacağını, direnişe zarar vereceğini görüp bu adımı attı. Dayı'nın böyle tarihsel kararları vardır. Zaten onu önder yapan nitelikleri arasında bu yanı da vardır.

Dayı, daha 1980 yılında ilk geldiği dönemde ve 1983 yılında giderek kafasında Ölüm Orucu düşüncesini olgunlaştırmıştı. Cunta karşısında özellikle şubede düşünüldüğü gibi bir sınav verilmemiş olması, sürecin görevleri ve cuntaya karşı ölümüne bir mücadele hattı yaratılması açısından Ölüm Orucu düşüncesini kadrolara mal etmiştir. Dayı kimi konuşmalarında; “Kadrolarımız direniş içinde kendini ispat etmelidir” derdi. Nitekim 84 Ölüm Orucu ile direnişte yeni bir aşamaya girildi. Ben de o sırada Dayılar'ın olduğu Sağmalcılar Özel Tıp Hapishanesi M Blok'ta tek hücrede kalıyordum. Davam sonuçlanmış ve ağır ceza almıştım. O nedenle tek kişilik hücredeydim. Dayı da bizim koridordaydı. O da tek kişilik hücredeydi. Havalandırma, ziyaret, avukat görüşü olmadığı için birbirimizi görmüyorduk ama kapıdan birbirimize seslenirdik. Dayı'nın nasıl olduğunu sorardım. O direnişte şehit düşen Hasan Telci de bizim koridordaydı. Direnişin 50. günü Dayı'yı hücrelerinden alıp Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne götürdüler. Ondan sonra da Dayı ile bir daha karşılaşmadım. Yine Dayılar tutsak düşmeden önce ben bir sorun yaşamıştım.

Bursa'da merkezi bir operasyon olmuştu 1980 Şubat ayında. O zaman ben de gözaltına alınmıştım. Daha sonra da bırakıldım. Bırakıldıktan sonra Bursa'daki arkadaşlar benimle görüşmemişti. O nedenle ben de İstanbul'a gelip Dayı ile görüşmeye çalışmıştım. Dayı'nın 12 Eylül öncesi tutsak düştüğü zamanı da hatırlıyorum. O dönem bizim bir ablamız vardı. Eşi sendikacıydı bu ablamızın. Dayı'nın tutsak düşmesini tv veriyor o sıra. Abla da evde bu haberi izliyor. Evde eşinin arkadaşı başka bir sendikacı arkadaş da var. Abla, tv'de haberi izleyince,

sendikacı arkadaşına bağırarak sesleniyor. “Koş abi, Mahir Çayanlar gibi bir devrimciyi yakalamışlar” diyor. Sendikacı arkadaş koşuyor ve Dayılar’ın tutsak düştüğünü öğreniyor.

Süreç Onun Tespit Ettiği Şekilde Gelişti

Onu ilk defa 1977 sonlarında İTÜ Spor Kulübü'nde gördüm. Yanımda o dönem İstanbul Dev-Genç yönetiminden insanlar vardı. Bir arkadaş uzaktan Dayı'yı göstererek Dayı olduğunu söyledi ve Dayı hakkında bildiklerini anlatmaya başladı. Yine bir gün kulüpte kantinde nöbette iken kaşar-ekmek aldığı anda onu yakından gördüm. Tabii ki heyecanlanmıştım.

1978 yılı sonbaharından itibaren Balıkesir Öğrenci Yurdu'nda kalmaya başlamıştım. O dönem tasfiyeci DY'den yeni ayrılmış genç bir harekettik. Dayı kaldığımız yurdun altındaki kahvelere her iki-üç günde bir uğruyordu. Yanında bazen İstanbul'dan tanıdığımız abiler -İbrahim Erdoğan, Sinan Kukul ya da Anadolu'dan gelen insanlar oluyordu. Çoğunlukla Dayı'nın, yanındakilere bir şeyler anlattığını görüyordum.

Hapishaneye düştükten bir dönem sonra bulunduğumuz Hasdal Askeri Hapishanesi'nden Sultanahmet Hapishanesi'ne sürgün gönderilmiştim. Dayı'yla ilk defa orada tanıştım ve konuştum. Tabii ki benim için büyük bir mutluluktu. Mayıs 1981'de Sultanahmet'ten Metris'e sevkim çıktı. Daha doğru bir deyimle İstanbul'daki devrimci tutsakları teslim almak amacıyla yapılan Metris'e gidiyorduk. O zaman diliminde Dayı ile aynı havalandırmaya düşmüştük. Biz C-18 koğuşunda, Erim-Dikler (*) davasından arkadaşlar C-17 koğuşunda, Dayı ise C-10 koğuşunda kalıyordu. Her havalandırmaya çıkışımızda gözümüz C-10'un penceresinde Dayı'yı arardı. Eğer bir işi yoksa pencereye çıkar, sohbet ederdi. Özellikle o dönem cunta, Erim-Dikler davasını Ana Dava'dan ayırmış, bir an önce bu davayı bitirerek idam etmek istiyordu. Bundan dolayı Dayı, Fazıl Abi'yle çoğu zaman havalandırma boyunca konuşurdu, onlara adeta moral aşıları. Bu dönemde idare sık sık havalandırmaya çıkmama cezası verir, moralimizi bozmak isterdi. Bazen bu cezalar çok sudan bahanelerden oluyordu. Çoğu zaman kendiliğinden, bazen de iradi olarak havalandırma eğlenceleri yapılırdı. Bazen koğuş koroları, bazen sesi güzel olan arkadaşlar türküler söylerdi. Karşı koğuşumuz D-3'de bir arkadaş vardı ve sesi çok güzeldi. Bazen

türkü söylemek istemez nazlanırdı. Ama Dayı isteyince söylerdi.

Yine bu dönemde dışarıdan hemen hemen hiçbir kitap alınmıyor, kitap girmesi çeşitli gerekçelerle engelleniyor, Cumhuriyet Gazetesi hatta bazen Milliyet, “sol” gazete diye verilmiyordu. İşte bu olanaksızlıklar içerisinde İran'daki olaylarla ilgili bir yazı çıktı. İran'da yaşanan iktidar mücadelesini, sınıfların konumlarını, nedenlerini, niçinlerini çok güzel anlatan bir yazıydı. Koğuştaki tüm arkadaşlar yazıyı birlikte okumuştuk ve Dayı'nın tarih bilgisine hayran kalmıştık.

Yeri gelmişken Dayı'nın siyasal öngörüsü konusunda bir örnek vermeliyim. 1984'te Ölüm Orucu eylemi sonrası oportünistler Ölüm Orucu eylemine dört koldan saldırıyorlar, yenildiğimizi ve eylemin bir başarı sağlamadığını, Tek Tıp Elbise'nin mutlaka giyilmesini “fetva” veriyorlardı. Bu dönemde Dayı, Ölüm Orucu'ndan sonra verem hastalığına yakalandığı için Çamlıca Askeri Hastanesi'nde yatıyordu. Ama Hareket Ölüm Orucu'yla ilgili geniş bir değerlendirme çıkardı ve 1981'den 1984'e kadar süreci açıklık grevlerini, fiziki direnişleri anlatarak mevcut durumu açıklıyordu.

Değerlendirme, Ölüm Orucu eyleminin siyasal olarak başarıya ulaştığını ama demokratik hakların tam olarak kazanılmasa bile, işkencenin sona erdirilmesi, başka yapılabilecek düzeltmenin sağlanması konusunda belirli hakların kazanıldığını, bundan dolayı Ölüm Orucu'nun iradi olarak bitirildiği belirtiliyordu. Dayı hapishaneye geldikten bir süre sonra iki tane bildiri daha doğrusu kitapçık çıktı. Biri ölüm orucu değerlendirmesi, diğeri PKK ile ilgili değerlendirme oldu. İkinci Ölüm Orucu değerlendirmesinde, Ölüm Orucu'yla ilgili daha net bir değerlendirme ortaya konuluyor, Ölüm Orucu'nun siyasal açıdan büyük bir zafer olduğu, siyasal sonuçlarının süreç içerisinde ortaya çıkacağı anlatılıyordu. **VE SÜREÇ ONUN TESPİT ETTİĞİ ŞEKİLDE GELİŞTİ.** Onun öngörüsünün ne denli büyük olduğu bir kez daha ortaya çıktı. 1985 yılı Aralık ayında, Sağmalcılar Özel Tıp'ten, Metris'e sevk edildik. Bir dönem sonra Çernobil denilen (kalorifer dairesinin bulunduğu ve sık sık havalandırmayı duman basmasından dolayı böyle diyorduk) havalandırmada toplandık.

Biz C-21 koğuşunda Sinan Abi, İbrahim Abi ve diğer arkadaşlarla beraber kalıyorduk. Dayı ise C-6 koğuşunda kalıyordu. O zaman iradi olarak eğitim çalışmaları başlatıldı ve Parti-Cephe'nin görüşleri tartışılmaya başlandı. Bir süre sonra “Nispi Refah” konusu gündeme geldi. Ve denilebilir ki her kafadan bir ses çıkmaya başladı. Koğuşta tartışma iki-

üç gün sürdü ve bir sonuç da çıkmadı. Tartışma havalandırmaya taşındı. Dayı “Haklıyız Kazanacağız” daki şekliyle tartışmaya son noktayı koydu. Deyim yerindeyse İskender'in kılıcı gibi kördüğüm olan bu sorunu çözmüş oldu. Abartmadan diyebiliriz ki, hemen herkes derin bir “oh” çekti.

Dayı'nın hapishane yaşamı programlıydı. Dayı'yla C-22 ve E-20 koğuşunda birlikte kaldım. Hapishane yaşamındaki programlılık koğuştaki komün yaşamına paralellik gösteren bir programlılıktı. Bu noktada kendisine özel bir ayrıcalık istemezdi. Geceleri sessiz olduğundan dolayı saat 02.00-03.00'e kadar çalışır ama herkesle birlikte sabah 07.30-08.00'de kalkar, günlük temizliğini yapar, tıraşını mutlaka olur, yatağını, pijamalarını vs. düzeltirdi. Dayı hep iki kitabı birden okurdu. Biri genellikle roman olur, diğeri de bilimsel kitap olurdu. Devrimci önderlerin yaşamlarına özel önem gösterirdi. “Devrimi Yapan Üç Adam” kitabını hepimize tavsiye etmişti. Ve okuduğu kitaplardan not alırdı. Bu notlarını sümenine yerleştirirdi. Evet Dayı'nın bir sümeni vardı ve cezaevinde yazdığı tüm yazılar bu sümenden çıkıyordu. Dayı'ya o sümeni bir arkadaş yaptı ve Dayı onu hep korudu. “Metris Tarihi”, “Direniş, Ölüm ve Yaşam”, çeşitli dergi yazıları vb. hep bu sümenden çıkmıştır. Dayı nasıl kendi yaşamını programlıyorsa, genel yaşamı da programlıyordu. Tartışılacak konular, yazılacak yazıları konulara göre paylaşırdı. Ham materyaller geldikten sonra kendisi kontrol eder, sonra çoğunlukla Sinan Abi'ye eklenecek ya da çıkarılacak yönleri söyleyerek ona yaptırırdı. Sonra tekrar kendisi kontrol ederek yazıyı hazır hale getirirdi. Eğer bu bir kitapsa, ham materyalleri kendisi kontrol ettikten sonra edebi olarak kalemi güçlü arkadaşlara anlatır, onlara neler yapılması gerektiğini söylerdi. “Örgütlülük budur” derdi, “elimizdeki insanlarımızla en iyisini yapabilmek”. Evet bunu bizzat gözlerimizle görüyorduk. Koğuşlar arı kovanı gibi çalışıyordu. Herkesin yapacağı bir işi, okuyacağı bir kitabı vardı. Adeta üretim atölyesiydi. Dayı el yazısı yazardı. Bazen çok hızlı yazdığında ne yazdığını okumak bir sorun olurdu. Eğer Sinan Abi düzeltmemişse yazarı arkadaşların işi zor olurdu. Ne yazıldığını okumak için yazarı arkadaşlar Dayı'nın yanına giderlerdi. O'da “tahmin et bakalım, ne yazmışım” derdi. İnsanların düşünmesi gerektiğini, üretmesi gerektiğini söylerdi. Yazıcıların uykusu doğal olarak, yazıların dışarıya gideceği günlerde ortadan kalkardı. Son gün sabahlanır, bitirilir “her şey tamam” denirdi Dayı'ya. O da; “ertelemecilik bizim küçük burjuva zaafımız, bu zaafımızı tedavi etmeliyiz. Ama başarıyoruz ki bu da bizim Dev-Genç'li yanımız”

derdi.

Dayı dışarıyla birlikte yaşırdı. Nasıl sürgünde Türkiye'de yaşıyor gibi yaşıyorsa, hapishanede de dışarıyla birlikte yaşırdı. O dönem dışarıya çeşitli öneriler gönderdiğini hatırlıyorum. Ama O, bu konuda hiç konuşmazdı. O'nun gereksiz yere konuştuğunu pek hatırlamıyorum. Her şeyi, herkesi bilmesine rağmen, insanlarla ilgili konuşmazdı. Tüm arkadaşlarımızı sahiplenir, sorunlarıyla, dertleriyle ilgilenirdi. İbrahim Abi (Erdoğan) ve Niyazi Abi (Aydın) Dursun diye hitap ederdi. Diğer tüm arkadaşlar Dayı diye hitap ederdi. Sinan Abi ve İbrahim Abi'yle ilişkileri yılların mücadele yoldaşlığına bağlı olarak daha bir sıcaktı. Bazen sohbet ederken Sinan Abi, Dayı'dan sözü almaya çalışırdı. Dayı; "Sinan, Sinan tezcanlılık yapma, bırak sözümü bitireyim" derdi. Bazen de "Haydi konuş bakalım" derdi. Çoğu zaman Sinan Abi, Dayı'nın ne diyeceğini anlayabiliyordu.

Tüm insanları sahiplenen bir Dayımız vardı. Özellikle Anadolu hapishanelerine özel önem verir, İstanbul hapishanelerinde hapis yatmanın Anadolu'ya göre çok kolay olduğunu, onların yalnız olduğunu, onları yalnız bırakmamamız gerektiğini söyler, TAYAD'lı ailelere o konuda düşüncelerini anlatırdı. Yine mümkün olduğunca Anadolu hapishanelerine, mektup yazdırırdı. Yılbaşında, bayramlarda ailesine, yengesine bazı arkadaşlara hep kart yazardı. İnsanların doğrularıyla, yanlışlarıyla, hatalarıyla, eksiklikleriyle ilgilenir. Bizim insanlarımız olduğunu, tüm bunları bilerek hataları, eksikleri, zaafı, problemleri çözerek yürüyeceğiz, örgüt olacağız derdi. Denilebilir ki yazdığı yazıları aynen yaşamıştır. İnsanların sorunlarıyla, problemleriyle ilgilenir ya da birilerini görevlendirirdi. Hatta yakalanması da (1980'de) bundan dolayı oluyor. Kurumlaştığı bürodaki arkadaşın eşiyle problemi oluyor, bu problemi çözmek için terk ettiği büroya gidince polis tarafından yakalanıyor. Kısacası insanlarla yaşayan, insanı tanıyan, insanları dinleyen, onların dertlerini, sorunlarını çözen, seven, sevilen, saygı duyulan bir Dayımız vardı. Hapishane idaresinde bile çoğunlukla subaylar Dayı'ya karşı saygı ile yaklaşıyordu. Onu anlatmak çok zor. Çok tekrarlanan bir cümle vardır, Dayı'yla yaşamak büyük bir sevinç, mutluluk...

Onun Sayesinde İnsan Olduğumu Anladım

Dayı'yı 1978'in Temmuz ayında tanıdım. Çayan Mahallesi'nin kuruluş çalışmalarından dolayı evime devrimciler gelip giderdi. Eşim o zaman Dev-Genç'liydi. Dev-Genç'lilerin bu mahalleyi kurma çalışmaları sırasında, birçok arkadaş gelirdi evime. Dayı da evime gelen devrimcilerden biriydi. Dayı'nın saçları o zaman döküktü, bundan dolayı ben ona “kel” derdim. O zamanlar Gürsel Mahallesi'nde üç elimle beraber iki katlı bir apartmanın dairesinde oturuyorduk, kiradaydık. Dayı ile ilk karşılaşmamız da bir akşam vaktiydi. Eşim, Dayı ve bir bayan arkadaşın gelmesi ile tanıdım. Dayı ve arkadaşlarla kısa bir tanışmadan sonra yemek hazırladım. Daha sonra yemek masasına oturduk birlikte. Eşimin devrimcilik yaptığını biliyordum, ama gelenlerin kim olduklarını bilmiyordum.

Yemekte sohbet ediyordu eşimle Dayı. Mahallenin nasıl kurulacağı üzerineydi konuşmaları. Doğallığında Dayı'nın mantıklı, güzel konuşmasından dolayı sohbeti dikkatimi çekmişti. Bunun için daha bir can kulağıyla dinledim. Eşimle mahallenin kurulması için gereken masraflarla ilgili konuşuyordu. Çayan Mahallesi hazine arazisiydi. Bu arazileri iki göçmen aile o zaman domates ve mısır tarlası olarak kullanıyordu. Tarlaların etrafı tel örgülerle çevriliydi. Jandarma bölgesiydi buralar. Askeri karakol da yakındı buraya. Ağaçlıktı bir yanı, orman kaplıydı ve bayırlıktı. Dayı, eşime mısır, domates ve meyve ağaçlarının parasının bu ailelere verilmesini söylüyordu. Eşime, “halkımızın zararı bizim zararımızdır. Bu zararları karşılamalıyız” diyordu. Böylece bu tarlaları, ekim masraflarını karşılayarak ailelerden aldılar. Sonra dozerlerle, bayırlık olan bu tarlaları düzeltip parsellediler. Kireçle yerler işaretlenmişti. Her evin hakkı, 120 metrekare olacak şekilde dağıtılmıştı. Düzelen bu tarlaları üçe ayırmışlardı. Tarla-1, tarla-2, tarla-3 diye isim vermişlerdi. Bir ara eşimle beraber Çayan'a geldiğimde, bizzat Dayı'nın, elinde kireç torbalarıyla tarlaları işaretlediğini gördüm.

Dayı'nın bu mahallenin kurulmasında oldukça büyük emeği vardır.

O zamanlar gecekondlu olarak yapılıyordu burası ve Dayı'nın hemen hemen tüm gecekonduların briketinden tutun da kerestesine, mimarisine kadar emeği vardır. Bir bakıyorsun oturmuş arkadaşlarla toprak üzerinde mahallenin çizimini yapıyor bir bakıyorsun briket taşıyordu. Bu mahallenin hem emekçiliğini hem de planlamasını yapanlardan biriydi Dayı. Eşimin bu mahallenin kurulmasına katılmasından dolayı her gün, çalışan arkadaşlara öğle yemeği getirirdim. Yemek getirdiğim bir gün, on-on beş arkadaş çalışıyordu Dayı da içlerindeydi. Sohbetlerin birinde komite binasıyla ilgili konuştu; “önce konuşacağımız, toplanacağımız yeri yapalım, adına komite binası diyelim, sonra da komite, çalışmalarını orada yapsın.” Böylece komite binasının yeri de belli olmuştu. Ben, sağ-sol nedir bilmezdim. Küçük yaşlarda evlenmiştim. Evlendiğimde 13 yaşındaydım. 18 yaşında da çocuğum olmuştu. Eşim benimle siyaset konuşmazdı. Hep evde kalırdım. Eşimin getirdiği arkadaşların da kim olduğunu bilmezdim. Gelen gidenleri, sohbetlerine tanık oldukça tanırdım. Dayı ile de bu ziyaretlerden dolayı tanışmıştım. Yaptığı güzel sohbetlerden dolayı çok sevmiştim.

Bir akşam, Dayı ile eşim eve geldiler. Benim aile sorunlarım vardı. Kocamla ve ailesiyle pek anlaşamazdım. Dayı'nın yanında eşimle; “niye eve gelmiyorsun” diye tartıştım. Sonra Dayı'ya dönüp; “sen geldiğinde eşim eve gelmiyor, çocuklarım var” diyerek odadan çıktım. Dayı da o sıra yüzüme bakıyordu, hiçbir şey söylemedi. Eşimle Dayı, bir süre sohbet ettiler. Dayı, odaya çağırdı beni, konuşmaya başladı sonra; “biz kötü bir şey yapmıyoruz, insanlara başlarını sokabilecekleri, sıcak bir yuva yapacağız, onun için kocan eve gelmiyor” dedi. Ben de, “sizin çiftliğiniz mi var ki insanlara yer vereceksiniz?” dedim. Dayı da, “bu yerlere haksız yere el koymuşlar, biz de alıp size vereceğiz”, dedi. Ben de, “zor olur, devlet toprağını verir mi?” diye sorunca, Dayı da, “zor olduğunu biliyoruz, önemli olan bu zorlukları aşmak ve başarmaktır. Bir kez karar vermelisin, sonra bu kararını yaşama geçireceksin. O zaman zoru başaracaksın, başaracağız” demişti. “Eşin yanımızda olduğunda korkma biz bir aileyiz. Ailene nasıl güveniyorsan bize de öyle güven” diye devam etti. Sonra eşime döndü, “kadını sen bu hale getirmişsin, ilgilenmelisin kadının suçu yok” dedi. Dayı'yı bu sohbetten sonra daha sevdim. Bu olaydan sonra devrimcileri daha çok sevdim, evime misafir olduklarında her şeyi canı gönülden yapmaya başladım. Dayı gelmediğinde nerede, niye gelmedi diye soruyordum.

Yine bir gün öğle yemeği götürdüm arkadaşlara. Gözlerim Dayı'yı

aradı. Kel yok mu? diye sordum arkadaşlara. Onlar da, “bugüne kadar bizi hiç sormadın, Dayı’yı soruyorsun, Dayı için de yemek bırakma, O yok bugün.” dediler. Ben de arkadaşlara, “siz benimle hiç ilgilenmediniz o benimle ilgilendi. O beni insan yerine koyuyor, onun sayesinde insan olduğumu anladım” dedim. Dayı, Dersimliler’in böreğini çok severdi. Bir gün börek yaptım Dayı için. Eşim geldi akşam. Dayı yoktu yanında. Eşim, Dayı bu akşam gelmeyecek dedi. Faşistler ve jandarma saldırıyordu mahalleye, onun için mahallede nöbetler tutuluyordu. Dört beş gün Dayı ve eşim hiç gelmediler. Sonra, Dayı, eşim ve bir bayan arkadaş geldiler. Bayan arkadaşın midesi ağrıyordu. Geceydi, çıkıp komşulardan ilaç aradım. Bu Dayı’nın çok hoşuna gitmişti.

Bir gün, mahallemizin kuruluşunda çalışan arkadaşlara faşistler saldırmıştı. Eşim eve haber göndermişti. Biz geleceğiz evi temizlesin diye. Haberi küçük bir çocuk getirmişti. Ben de, neden acaba evi temizlesin dedi diye düşünmüştüm. Çünkü evi sürekli temiz tutardım. Akşam eşim geldi. Dayı yanında yoktu. Sordu bana, temizledin mi evi. Evet dedim. Sonra gidip Dayı’nın yattığı odadan, Dayı’nın yazdığı kâğıtları getirdi eşim. “Biz sana temizleyeceksin dediğimizde bunları yakacaksın”, dedi. Haberim yoktu o kâğıtlardan.

Bir gün Dayı ile sohbetimizde, Dayı bu konu üzerinde konuştu. Zula yeri yapmıştı kâğıtlar için. “Bak, biz yazdığımız kâğıtları buraya koyuyoruz. Sen de, haber aldığında, ya da polis geldiğinde bunları çıkar yak” diye uzun uzun anlatmıştı. “Düşmana hiçbir şeyimizi kaptırmayalım, bırakmayalım” diyordu. Dayı, yazdığı kâğıtları sigara jelâtiniyle sarardı, sonra sakız ile yapıştırırdı. O zaman halı yoktu. Yerlere kilim ve hasır sererdik. Dayı da zula yerini bu hasırların altında yapmıştı. Mahallenin kuruluşunda Dev-Genç’lilerin emeği büyüktür. Üniversiteliler cuma akşamları gelir pazar günü giderlerdi. Briket taşırlardı... Nalburumuz vardı. Evlerin tüm malzemeleri oraya dökülür oradan dağıtılırdı. Her eve belli sayıda briket verilirdi. Sonra Dev-Genç’liler yapılacak eve hep beraber briketi taşırlardı. Dayı da farklı bir işi olmadıkça gelirdi briket taşımaya.

Bir gün Tarla-3’de çalışırken bir kadının evinin önünde ağladığını gördüm. Gittim kadının yanına, neden ağladığını sordum. Kadın da anlatmaya başladı, evlilik yüzüğünü satıp el arabası ve kereste almış, hırsızlar da gelip çalmışlar. Sonra gittim Komite binasına, Dayı da oradaydı, anlattım arkadaşlara... Sonra Dayı ile beraber üç arkadaş gidip kadını Komite binasına getirdiler. Orada kadının sorununu çözdüler.

Kadına 300 tane briket, el arabası ve kereste verdiler. Kadın 1 hafta sonra kendi yöresel yemeklerini yapıp Komite binasına getirdi. Kadın sac ekmeği de yapmıştı. Dayı da sac ekmeğini çok severdi. Sac ekmeği yerken, “biz halkımıza yardım ederken karşılık beklemeyiz” demişti. Kadın yöresel yemekleri, sorununu çözdükleri için getirmişti.

On gün falan Dayı’yı görmemişim. Yine bir ara akşamleyin geldi. Eltimle kavgalıyım. Dayı her zaman çevresini iyi gözlemlerdi. Kim ne yapıyor, ne diyor, nasıl diye. Kahvaltıda eltim benden bir şey istemişti ben de vermedim, hafif ters baktım eltime. Dayı daha sonra bu konu üzerine benimle konuştu. “Ailene karşı kin tutma sorunlara burnunun ucunda değil yüreğinin sıcaklığıyla yaklaş, yaklaş ki sorunları çözebilesin” demişti. Daha sonra yaşadıklarım Dayı’nın bu konuda ne kadar haklı olduğunu gösterdi. Dayı’nın bizim eve gelip gitmesinden sonra ailem ve eşimle ilişkilerimiz düzelmişti. Artık birçok şeye farklı bakmaya başlamıştım. Sağ-sol nedir bilmezdim, eşim de devrimcilik yapmasına rağmen anlatmazdı. Dayı sayesinde eşimle siyaset konuşmaya başlamıştım. Dayı’nın en büyük etkisi aile sorunlarının çözümünde gösterdiği çabaydı. Bu çabası da beni mücadeleye kazandırmasında büyük etkenlerden biriydi. Dayı yine bir gün geldi. Çok hastaydı, ateşi de vardı, kusuyordu. Gelir gelmez yatağa yatırdık, eşim hemen gidip doktor getirdi. Doktor tedavi ettikten sonra Dayı’nın bronşit olduğunu söyledi. İlaç verdi. Her gün, hapları vardı onları kullanıyordu. Bir de serum taktılar. Tam 5 gün boyunca yatalak yattı. Sonra iyileşti hastalığı boyunca her gün kalkardı yazacağı yazıları yazardı. Bu konuda çok disiplinliydi. İnsan normalde ateşle kalkamazdı. Dayı o ateşe rağmen hiçbir işini aksatmadı. Dayı sıkıyönetimde haber göndermişti gelsin göreyim diye. Ben ve eşim kalkıp Sarıyer’de bir eve gittik. O zaman çocuğum vardı, Dayı çocuğumu çok severdi. Ben eşim ve Dayı çocuğum için farklı isimler düşünüyorduk. Dayı “en iyisi kura çekelim kimin ismi çıkarsa onu takarız çocuğa” dedi. Sonra kura çektik, benim istediğim isim çıkmıştı. Ben de Dayı da çok sevinmiştik. Sonra bir gün sordum eşime çok şanslıyım benim istediğim isim çıktı kuradan dedim. Eşim de anlattı bana Dayı meğerse üç tane benim istediğim isimden yazmış doğallığında benim istediğim isim çıkmış. Başka insanların mutluluğunu düşünecek kadar alçak gönüllüydü Dayı.

Çayan Mahallesi’nde bir ara operasyon olmuştu. Ev basılmış, bu evdeki bir notta bizim adresimiz de çıkmış. Onun için bir sabah polisler bizim evi de bastılar. Eşimi alıp emniyete götürdüler. Polislerin eşimi

hangi emniyete götürdüklerini bilmiyordum. Gün boyunca hangi kapıya gittiysem, “yok burada” dediler. En son Gayrettepe Emniyeti’nde buldum eşimi. Gözaltına alındıktan sonra 5 gün geçmişti, Gürsel’den Çayan’a kendi inşaatımıza bakmaya geldim. İşlerimi hallettim tam çıkacağım esnada bir genç elime kâğıt tutuşturdu. Çok korktum kimdir nedir tanımiyorum genci de. Korkudan kâğıda bile bakmadan eve gittim. Evde çok merak ettiğim için açıp baktım kâğıda. Kâğıtta adres saat ve gün yazılıydı. Diğer gün çıkıp adrese gittim. Adresi de dolmuş durağı önüydü. Beklemeye başladım, birden biri koluma girdi, “yürü” dedi, dönüp baktım ki Dayı. Hayatımda hiç o kadar sevinmemiştim. Dayı’ya sıkıca sarıldım, yürüdük, bir parka gittik, parkta gözaltılarla, ev baskını ile ilgili ayrıntılı sorular sordu. Ben de tek tek yaşadıklarımı anlattım. Gözaltındakilerin durumunu sorması, sahiplenmesi çok güzeldi. Sonra çay içtik kalkıp eve geri geldim. Daha sonra eşimi ve diğer insanları bıraktılar. Dayı’yı en son 1979’un Aralık ayında gördüm. Akrabam ölmüştü. Cenazeyi kaldırdığımızda gelmişti bir arkadaşla beraber. İki gün kaldı yanımızda ondan sonra gitti.

4. BÖLÜM

*cunta yılları,
tutsaklık
ve
tutsaklıktan özgürlüğe...*

“Herkes ve Her Şey, Bir Kez Daha Sınanacaktı”

“Devrimci Sol, ülkemizin sayılı siyasi hareketlerinden biri haline gelip kitleler nezdinde bir umut yaratmaya, pratiğiyle sola yön vermeye başlarken, ülkemiz 12 Eylül 1980 faşist darbesiyle yeni bir sürece girdi. Herkes ve her şey, bir kez daha sınanacaktı. Tarih; teorileri, stratejileri ve liderleri, önderleri sınavdan geçirecekti bir kez daha. Kimileri ricat kararı alıp, kimileri de mülteciliği seçerek mücadele alanını terk ederken; Devrimci Sol, cuntaya karşı direniş kararı aldı. “Amerikancı Faşist Cunta 45 Milyon Halkı Teslim Alamaz” başlıklı bildiri, cunta karşısındaki direniş kararlılığımızın somut ve güçlü bir ifadesiydi.

Bu tarihsel bildiri önder yoldaşımızın kaleminden çıkmıştı ve bu bildirideki kararlılık, cunta yılları boyunca Devrimci Sol kadrolarının, militanlarının halka karşı sorumluluk ve direniş manifestosu olacaktı.

Önder yoldaşımız, cuntaya karşı savaşın daha ilk döneminde tutsak düştü. Dışarıda mücadele, Onun şekillendirdiği anlayış temelinde sürdürülürken, O artık mücadelenin yeni bir cephesindeydi. Ve hapishaneler cephesinde de, 12 Eylül faşist cuntasına karşı direniş politikalarının oluşturulmasında, direnişlerin fiilen örgütlenmesinde önderlik misyonunu sürdürdü. Türkiye hapishaneleri Onun önderliğinde baş eğmez bir direniş pratiğine, büyük kahramanlıklara tanık oldu. Birçok siyasi hareketin anlı şanlı yöneticileri, tüm teorik birikimlerini(!), direnmemenin teorisini yapmak için kullanırken, O, yoldaşlarıyla birlikte direnişin teorisini ve pratiğini geliştiriyordu.

1984’te Tek Tıp Elbise dayatmasına karşı başlatılan ölüm orucu, bu direnişin doruk noktalarından biridir ve o dorukta, yine önder yoldaşımız vardır. Açıklanan ilk ölüm orucu ekibinde, yani savaşın en ön mevzisinde yoldaşlarıyla ölüme yatanların içindedir. 75 gün süren ölüm orucunun sonunda, üç Devrimci Sol kadrosu ve TİKB’den bir siper yoldaşımız şehit verilmiş, Dayı ve diğer direnişçiler bir deri bir kemik kalmış fakat tarihe, Türkiye devrimi için ilklerden biri olan bir direniş yazmışlardır. Bir hareketi umudun adı haline getiren destan, Onun önderliğinde sayfa

sayfa büyüyordu işte.

Yoldaşımız Dursun Karataş'ın önderlik tarihi, Onun, "ilk"lerin öğretmeni, komutanı olduğunu gösterir bize. Faşist Teröre Karşı Silahlı Mücadele Ekipleri'nden Silahlı Devrimci Birlikler'e, ölüm oruçlarından oligarşinin kürsülerindeki Savunma'ya, kuşatılan üslerdeki "teslim olmama" geleneğine uzanan tarihte, ilk'lerin politik ve fiili önderidir.

15 Mart 1982'de başlayan 1243 devrimcinin yargılandığı Devrimci Sol Ana Davası da bu ilklerden biridir ve tarihseldir. Yoldaşımızın bu mahkemede tüm oligarşik düzeni itham eden görüntüleri, bu davanın siyasal özeti olarak tarihi bir simge gibidir ve o simge, kolektif bir çalışmanın ürünü olan ve Onun, her satırına emeğini kattığı "HAKLIYIZ KAZANACAĞIZ" başlıklı savunmayla bütünleşmiştir.

O, 1753 sayfalık Haklıyız Kazanacağız başlıklı savunmayla kürsüye çıktığında, herkes o anın tarihsel bir an olduğunun farkındaydı. Orada, Türkiye devriminin yolu bir kez daha açıklandı, devrim iddiası halkımız ve tarih önünde pekiştirildi. İddianın ve kararlılığın altındaki ilk imza, Onundu.

Önder yoldaşımız, 1989 Ekim'inde bir özgürlük eylemiyle tutsaklığına son verdi ve sıcak mücadele içinde yeniden görevlerinin başına geçti. Dayı, Devrimci Sol Davası'nda okunmak üzere bir dilekçe bırakmıştı hapishaneden giderken, şöyle diyordu orada: "Özgürlük kimseye bahşedilmez, kazanılır. Biz özgürlüğü kazanma savaşının içinde olacağız." Fırarın hemen ardından oligarşi "vur" emirleri çıkardı hakkında. Fakat O, vur emirleriyle aranırken, ülkede yeni bir atılım sürecinin hazırlıklarıyla meşguldü."

(Parti'nin, Dayı'nın şehit düşmesi üzerine yayınlanan 11 Ağustos 2008 tarihli, 39 No'lu açıklamasından alınıştır.)

30 Eylül 1980 - 12 Eylül faşist cuntasının işbaşına gelmesinden kısa süre sonra gözaltına alınıp tutuklandı.

1980-1989 - Tutsaklık yılları boyunca Davutpaşa Askeri Hapishanesi, Sultanahmet, Sağmalcılar Özel Tıp, Metris ve Sağmalcılar kapalı hapis-hanelerinde tutuldu. 1982'den 1987'ye kadar defalarca tek kişilik hücrelerde tecrit edildi.

15 Mart 1982 - Dursun Karataş'ın "1 No'lu sanık" olduğu Devrimci Sol Ana Davası başladı.

13 Nisan 1984 - Tek Tıp Elbise dayatmasına karşı başlatılan ölüm orucunda, ilk ölüm orucu ekibinde yoldaşlarıyla birlikte ölüme yattı.

26 Haziran 1984 - Dört şehidin verildiği, Dayı ve diğer direnişçilerin ölüm sınırında olduğu günlerde belli siyasi hedeflere varılmış olması üzerine ölüm orucu bitirildi.

27 Ekim 1988 - Devrimci Sol Ana Davası savunması başladı. Savunma Metris Baştabya duruşma salonunda Dursun Karataş'ın HAKLIYIZ KAZANACAĞIZ sözleriyle başladı.

Metris'ten Bir Anı

Yıl 1981. 12 Eylül faşist cuntasının en azgın yöntemleri kullanarak genelde Türkiye solunu, özelde Dayı'nın önderlik ettiği Devrimci Sol'u yok etmeye çalıştığı bir dönemi yaşıyorduk. Dayı'nın da tutsak olarak kaldığı Metris Askeri Ceza ve Tutukevi'ndeyim. Selimiye Askeri Kışlası'ndan beni ve bir grup tutsağı, Metris Askeri Hapishanesi'ne yanılmıyorsam 22 Eylül 1981 günü sevk etmişlerdi. Bizim davadan ve farklı siyasetlerden insanlar vardı sevkte. Girişte Metris'in rutin “hoş geldin” dedikleri, sindirme dayığından sonra nihayet D-4 koğuşundayım.

Akşam yemeği gelmişti. Önce yemek yemiştik. Sonra koğuşta kalan arkadaşlar ile tanışmıştık. Koğuş olağan yaşamını sürdürüyordu. Bir ara arkadaşlardan biri, “arkadaşlar camlara çıkalım, açıklama var” dedi. Bunun üzerine biz camlara çıktık. O an C-10 koğuşundan kararlı bir ses: *“Arkadaşlar, yoldaşlar biz Devrimci Sol tutsakları olarak cuntanın Türkiye genelinde ve Türkiye halkları nezdinde öncü güç olarak biz devrimcileri yok etmek ve teslim almak için oluşturduğu pilot öneme sahip ceza ve tutukevlerinde, cuntanın biz devrimcileri onursuzlaştırmaya çalışması karşısında, ideallerimizden taviz vermeyeceğiz.*

Cuntanın bizleri teslim almaya, Marksizm-Leninizm'den, bilimsel sosyalizmden vazgeçirmeye çalıştığı, bunun için her yolu ve yöntemi kullandığı bir ortamda buna izin vermeyeceğimiz açıktır. Bu saldırıları protesto etmek için Süresiz Açlık Grevine başlıyoruz. Kuşkusuz ki, çeşitli sol gruplar sizleri doğru olmayan ağır eleştiri bombardımanına tutacaklardır. Ama yoldaşlar inanın ki, tarih bizi doğrulayacaktır. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.”

O kararlı ses bunları tane tane söylüyordu. Anlatılanlar, tutsakların yaşadıkları sürecin tahlili idi aslında. O kararlı ses, konuştuğça bizler daha bir coşkuyla dinliyorduk. Bunları havalandırmaya bakarak sanki kitap okuyormuş gibi anlatan Dayı'nın kendisiydi. İşte çok merak ettiğim Dayımızı ilk kez orada, o havalandırma penceresinde gördüm.

Sonraki günlerde aynı havalandırmada birlikte volta bile atacaktık.

Ve böylece 17 gün sürecek olan Süresiz Açlık Grevi başlamış oldu. İlk kez böyle bir açlık grevine katılıyordum. Ancak, Dayı'nın orada olması hepimize ayrıca bir güven veriyordu. Dayı bizimle birlikteydi. Havalandırma olmadığı zamanlarda bile bazen onun sesini duyardık. Koğuşlarda kalan kimi yönetici arkadaşlarımıza seslenir, onlarla konuşurdu.

Metris idaresinin açlık grevi karşısındaki tavrı tek kelime ile hazımsızlık oldu. Bunu hazmedemeyen cunta ve cezaevi idaresi Metris tarihinde ilklerden birini yaparak, pervasızlığına yeni bir şey daha ekledi. Ve Dursun Karataş'ın Siyasi Şube'deki Devrimci Sol'u sahiplenişini, sanki çözülmüş gibi göstermek ve kafa bulanıklığı yaratmak amacıyla düzmece belgelerden oluşan, "şube ifadelerini" gizlice kapı altlarından içeriye attılar. Cunta ve hapishane idaresi bu yaptıklarıyla Devrimci Solcu tut-sakların, geri adım atacağını ve süresiz açlık grevini zaafa uğrattı genel kitle Devrimci Solcu olduğundan açlık grevinin biteceğini umuyordu. Fakat tam tersi etkisi oldu. Zira bulunduğumuz koğuştaki ve havalandırmadaki yoldaşlarımızın daha kararlı ve cüretkâr bir tavırla cunta ve onun işkence uygulayıcısı hapishane idaresine karşı daha farklı eylemler yapmamız konusunda sohbetler başladı. Kaldı ki hapishane idaresi şu tutumuyla kendine göre haklı fakat beyhude bir davranış içindeydi. Nedenine gelince 1100 kişilik, Metris Ceza ve tutukevinde, 600 dolayında kararlı Devrimci Sol kadro, militan ve sempatizanı vardı. Ve gerek dışarıda gerekse hapishanelerde uzlaşmaz, ödün vermeyen, teslim olmayan bir mücadele geleneğine sahiptiler. Çünkü başlarında, Dursun Karataş gibi devrimciliğinden asla ödün vermeyen bir önder vardı. Cuntanın hesabı da kapı altlarından gizlice içeriye attığı Dayı'nın ifadelerinden moral bozukluğu yaratıp Devrimci Solcuları kararsız kılp ikilem yaratırsam diğer gruplar da boyun eğler beklentisi içindeydi.

Bunun somut örneği Metris tarihinde görülmüştür (açlık grevi sürerken görüşme talebinde bulunan çeşitli sol grupların temsilcilerinin görüşme talepleri cezaevi idaresince kabul görmemiştir). Sonuçta açlık grevi tam istediğimiz gibi sonuçlanmasa da, saldırıların önünde bir barikat yaratmıştık.

Açlık grevi sonrası günlük yaşantımıza değinmek istiyorum. Dayı'nın yoldaşlarıyla olan ilişkileri çok sıcak, samimi, sevecen, kadro-sempatizan ayrımı yapmadan her yoldaşına sıcak davranan ve bir öğretmen-öğrenci ilişkisiydi.

Belki de, en çok sevindiğim şey Dayı ile tutsaklıkta birlikte olmaktı. Yaşamımın en güzel dönemi, bu dönemdir diyebilirim. Daha yeni tutuk-

lanmıştım. Daha ne kadar tutsak kalacağım bile belli değildi ama Dayı'nın varlığı ayrıca bana güven veriyordu. Dayı her havalandırmaya çıkışında yoldaşlarımızla birlikte volta atar, sakin ve sessiz konuşmalarıyla onlara bir şeyler anlatırdı. O dönem, cuntanın sistemli saldırılarının sürdüğü bir dönemdi. Bir yandan düşmana karşı politikalar oluşturulmaya çalışılırken diğer yandan oportünizm ile ideolojik mücadele yürütülüyordu. Diyebilirim ki, oportünizm o dönem mücadelenin önünde engeldi. Dayı tüm bunları görmüş, bizleri bu konularda eğitmeye çalışıyordu. O nedenle, havalandırma sohbetlerimiz bizleri geliştiren bir okul işlevi gördü.

C-9 koğuşunda kalan Apo yoldaşla (Abdullah Meral) daha sık konuşur ve geleceğin kararlarını yoldaşlarını da tartışmaya katarak almaya çalışırdı. Bunun somut örneklerinden biri de cunta mahkemelerinde yapacağımız siyasi savunmaların hazırlanmasında ortaya çıkmıştı. Birçok arkadaşla konuştu Dayı. Yine birçok arkadaş savunmaların hazırlanmasında görevler aldılar. Bana da bu konuda bir görev düşmüştü. 24 Ocak Kararları'yla ilgili gerek bireysel düşüncelerim gerekse gazete küpürlerinden oluşturacağım bir yazı istenmişti. Ben de bununla ilgili bir araştırma yapıp, yazıp gönderdim.

Dayı daha sonraki görüşmemizde iyi bir çalışma olduğunu, fakat bunun savunmada ezilen ve sömürülen halklar adına yetersiz kalacağını, bizim özellikle birer Devrimci Solcu olarak daha fazla okumamız ve bilgi sahibi olmamız gerektiğini öyle güzel anlatmıştı ki ben bundan ders çıkarmam gerektiğini anlamış ve gururlanmıştım. O konuşmada, Dayı yapılan her işe nasıl emek vermemiz gerektiğini, bir yazı konusunda nasıl özenli olmamız gerektiğini de söylemişti. Dayı, yapılan iş ne olursa olsun onu ciddiye alır, emek verilmesini isterdi. O nedenle yapılan her işte oldukça dikkatli ve özenliydi.

Daha sonra ben koğuş değişikliği yapılması sonucu oradan ayrıldım. Niyazi Abi, benim kaldığım koğuşun arkasındaydı. Dayı ile Niyazi Abi sürekli haberleşiyordu.

Ben, orada Dayı ile Niyazi Abinin haberleşmelerinde aracı olmuştum artık.

Yazışmaları “tık–tık” dediğimiz yöntemle yapıyorduk. Dayı'nın ilettiklerini Niyazi Abiye, Niyazi Abinin ilettiği notları Dayı'ya aktarıyordum. Günler böyle gelip geçti. Ve daha sonra Dayılar bir açlık grevi içinde Sultanahmet Askeri Hapishanesi'ne sürgün edildiler. Dayı, birlikte aynı havalandırmada kaldığımız dönemde Abdullah Meral'e karşı çokça

emek de verdi. Apo, Dayı'nın çok sevdiği yoldaşlarımızdan birisiydi. Apo da Dayı'yı çok severdi. Yanında saygılı ve dikkatli davranırdı. Gerçi Dayı ile her tür sorun konuşulurdu. Nitekim o dönem yoldaşlarımızın aile sorunlarından, hukuki sorunlarına kadar sohbetler yapardı Dayı. Onu unutmayacağız.

Cunta Günleri

Cuntaya karşı mücadele sürüyordu. Dayı ve diğer tutsak yoldaşların hapishane direnişlerini bir biçimde öğreniyorduk. 15 Mart 1982'de Devrimci Sol tutsaklarının İstanbul Atatürk Öğrenci Sitesi'nin büyük spor salonunda ilk toplu mahkemesi yapılacaktı. Duruşma gününün sabahı İstanbul'un dört bir yanı, cuntanın devrimcileri yargılayamayacağına "CUNTA DEVRİMCİLERİ YARGILAYAMAZ" pankartlarıyla donatılmıştı. O gün ilk duruşmada Dayı'nın mahkemedeki baş eğmeyen tavrını, haykırışını, daha ilk duruşmada mahkemeyi bir devrim kürsüsüne çevirdiğini öğrendiğimizde, büyük bir moral doping olmuştu bize. Cuntacılar ve hapishane yönetiminin asılan pankartlardan dolayı 2-3 saat mahkemeye tutsakları geç götürme kararı aldıklarını duymuştuk.

Ben 1982 sonlarında tutuklandım ve Metris Hapishanesi'ne konuldum. Dayı, Sultanahmet Hapishanesi'ndeydi. Götürüldüğüm Metris'te direnişlerle bazı haklar kazanılmıştı. Hapishaneler konusunda gerek daha içeri düşmeden gerek içerde gördüğüm hep bir direnişin olduğuydu. Onursuzlaştırma, kimliksizleştirme politikasına net tavır alındı. Koşullar ne olursa olsun gerekçelerin arkasına sığınma olmadı hiç. Hapishanelerde direniş geleneğinin yaratılmasında Dayı'nın belirleyici etkisi yadsınamaz. Dayı'nın öncülüğünde gerçekleştirilen bu kültür tüm hapishanelerde yerleşip gelenekleşti. Evet, bu direniş ruhunu yaratan, yönlendiren bu kültürün yaratılmasında emeği geçen asıl insandır.

Hapishanede karşılaştıklarımdan biri bizim Bursa davasından Metin Türker (Metin tahliyeden sonra yakalandığı hastalıktan yaşamını yitiren bir arkadaşımız)'di. Hatırladığım kadarıyla Metin Davutpaşa Hapishanesi'nde Dayı ile birlikte kalmıştı. Dayı'yı Metin'den dinlemiştim. Metin anlatınca adeta kendinden geçiyordu. "Arkadaş Devrimci Sol'u, Devrimci Sol yapan Dayı'dır. Dayı demek Devrimci Sol demektir" diyerek anlattığını adeta bugün gibi hatırlıyorum.

Ben Metris'e gittikten 3-4 ay kadar sonra hapishane idaresi tarafından tutsakların kazanılmış haklarını geri almak, baskıları yeniden devreye

sokmak için adımlar atılmaya başlandı. Sonrasında sevkler devreye sokuldu. Bunu 1983'teki 27 günlük açlık grevi takip etti. 1984 başında daha boyutlu bir teslim alma saldırısını Tek Tıp Elbise (TTE) dayatması ile gündeme getirdiler. 1984 Ölüm Orucuna (ÖO) Dayı'nın da gireceğini ilk öğrendiğimde keşke Dayı ÖO'na girmeseydi dediğimi hatırlıyorum.

'84 koşullarında böylesi bir direnişin kayıpsız olmayacağı çok açıktı. Dayı'nın hareket açısından önemi ortadaydı. Bu nedenle olmasını istemiyordum. Ama yapacak bir şey de yoktu, bu konuda karar alınmıştı. Nitekim ÖO'da bizim davadan Abdullah Meral, Haydar Başbağ ve Hasan Telci ile TİKB davasından Fatih Öktülmüş şehit düştüler. ÖO'nun sonrasında Dayı ve İbrahim Erdoğan'a tüberküloz teşhisi konulduğundan geçici bir süre başka bir hastanede tedaviye götürmüşlerdi. İkisi de tüberkülozu atlatıp iyileştiler. Dayı ile '84 yılının birkaç ayında ve '85 yılının son günlerine kadar Sağmalcılar Özel Tıp Hapishanesi'nde kaldık. Ancak ayrı bloklardaydık. Tutsaklar arasında haberleşme imkanı vardı. Böylece en azından Dayı'dan, diğer yoldaşlardan daha yakından haber alma olanağına sahiptik.

Sağmalcılar Özel Tipte ÖO sonrası bizim dışımızdaki solda istisnalar dışında Tek Tıp Elbise (TTE) giyilmişti. Zaten ÖO direnişi sürerken "TTE giyelim" tartışmasına başlamışlardı. '85 ortasında beni başka hücreye verirken, Dayı'yı da benim 9 ay kaldığım hücreye verdiler. Bir mahkeme karşılaşmamızda Dayı'ya hücreye ilk geldiğinde "nasıl buldun iyi bırakmış mıyım?" diye sordum. "Temizdi, iyi bırakmıştın" dedi.

Yeniden Metris günleri...

İstanbul'da 1985 yılında sıkıyönetim uygulaması kaldırıldı. Onun için Sağmalcılar Özel Tıp'te bulunan ve davası devam edenlerin Metris Hapishanesi'ne götürüleceği söylenerek 18 Aralık 1985 gününden itibaren götürme işlemi başladı. O günün erken saatlerinde sanırım giden ilk gurubun içindeydim. Bindiğimiz ring arabasında Sinan Kukul da vardı. Metris'te de çoğu Tek Tıp Elbise (TTE) giymişi. Bizi ring araçlarından indirip havalandırmaya koydular. Volta atıyorduk. Ünlü Metris işkencecisi Binbaşı Muzaffer yanındakilerle kapıyı açtı. Havalandırmada bulunan çeşitli davalardaki tutsakların önde gelen isimlerine sırayla sormaya başladı. İlk olarak bizi temsilen Sinan'a TTE giyip giymeyeceğimizi sordu. Sinan kararlı bir sesle "Hayır" diyerek işkenceci

binbaşının suratını adeta allak bullak etmişti. Metris'te az sayıda kalan Devrimci Sol davası tutsakları "Sibiryâ" dediğimiz arka koğuşlarda idi. Soyarak aramaya karşı çıktığımız için özel olarak uğraşıyorlardı. Girişteki bu karşı çıkışta beni ve 4 arkadaşı aynı gün bir haftalığına hücrelere götürdüler... Dayı tarafımızdaki hücrede idi. TTE giymediğimiz için havalandırmaya çıkamıyorduk ve yüz yüze görüşme imkanımız yoktu. Ama bağıra çağıra konuşma, koğuşlar arası alışveriş iplerle yapılıyordu. Mahkemelere gidişte TTE giymediğimiz için zorla elbiselerimizi çıkarıp şort-atletle askeri ring araçlarıyla Metris Baştabya'daki mahkemeye götürülüyorduk. Mahkeme ise üzerimizde elbise yok diye içeri almıyordu. Böylece mahkeme bitinceye kadar, mahkemenin bitişiğinde bulunan küçük bir odaya koyuyorlardı bizi. Dayı'nın olduğu günlerde küçük odanın sohbeti çok daha anlamlı olurdu doğal olarak.

Kısa bir süre sonra bazılarımızı "Çernobil" dediğimiz havalandırmadaki koğuşlara götürdüler. Dayı ile aynı koğuşa düştük. Ayrıca, Sinan Kukul, İbrahim Erdoğan, Mete Nezihi Altınay, Cavit Özkaya, Faruk Ereren, Şaban Şen, Mürsel Göleli, Mehmet Doğan ve birçok arkadaş da Çernobil'e verildiler. Çernobil nükleer kazasından esinlenerek bu isim tutsaklar tarafından konmuştu. Başka siyasi davalardan da bir kısmını Çernobil koğuşlarına getirdiler. Hapishanedeki kalorifer kazanlarının bulunduğu bir yerdi. Kazanların borularından çıkan siyah kurumun yoğun şekilde havalandırmaya yağmasından dolayı Çernobil adını tutsakların verdiği koğuşlardı bunlar. Böylece Dayı ile Metris'te 1986 başından tahliye olduğum 1988 Nisan'ına kadar süren birlikteliğimiz böyle başladı. Kah aynı koğuşta kaldık, kah aynı havalandırmanın yakın koğuşlarında kaldık. Ama her gün kendisini görebiliyordum. Bu süre içinde Dayı ile iki defa aynı koğuşu paylaştık. Aynı koğuşa ilk düştüğümüzden kısa süre sonra şubat ayı başlarında TTE giyme zorunluluğu kalktı. Havalandırmaya çıkma ve diğer TTE giyenlerin sahip olduğu hakları biz giymeden elde ettik. Mete Nezihi Altınay da 1986 yılında Çernobil'de kendisiyle aynı koğuşta kaldığımız günlerde tahliye oldu. Kendisini uğurlamıştık.

Dayı ile aynı koğuşta kaldığımız dönemlerde, onu koğuşun günlük işlerinin içine sokmak istemiyorduk. Ama kendisi bunu kabul etmezdi. Ben bir seferinde Dayı'nın yapması gereken koğuşun bir işini yaptım. Bana kızmıştı. Ben yaparım demişti. Diğer arkadaşlara da bu konuda benzer şekilde kızdığını biliyorum. Koğuştaki günlük temizlik, masa temizleme, bulaşık gibi işlerdi. Hiçbir zaman ayrıcalıklı bir tutum almadı.

Kendisi olmasa da rahatlıkla yapabileceğimiz işlerdi. Ama izin vermezdi. Bu süreçte Dayı'yı daha yakından tanıdım. Disiplinli, programlı, eğitici örnek yaşamını gördüm. Aynı koşullarda kaldığımızda günde 4 saat kadar uyuyordu. 4 saatten fazla uyuduğunu pek hatırlamıyorum. Geceleri de dahil sürekli çalışıyordu. Birilerimizle sürekli işlerinin dışında konuşuyordu, anlatıyordu. Öyle ayrıcalık isteyen, tepeden bakan, bürokratik bir yapısı olan biri değildi. Bizden biriydi. Bunun için ona ulaşmak, onunla konuşmak çok kolaydı. Benim açımdan da kendisiyle konuşmak hiç zor değildi. Öğrenmek istediklerimi, kafama takılan konularda kendisine sorup öğreniyordum. Dayı boş gevezelikleri sevmezdi. Zamanın değerlendirilmesine önem verirdi. Tüm saldırı ve koşul değişikliklerinin olduğu dönemlerde de çalışmalarımız tüm zor koşullar altında da olsa sürerdi.

Koşullar hep değişikliğe uğratıldığı bir dönemde bir arkadaş sohbet sırasında "bütün düzenimizi altüst ettiler" demişti. Dayı "merak etme toparlarız" demişti. Gerçekten de kısa sürede eğitim çalışmaları, okumalar, canlı tartışma ortamları başladı. Dayı çok az bir uykuyla, gece gündüz bitmez tükenmez bir enerjiyle, korkunç bir iradeyle, sabırla çalışmasıyla, yol göstericiliğiyle ne kadar saygı duyulsa azdı doğrusu.

TTE zorunluluğu kalkınca hapishane idaresi dışarıdan gelen kitapları bize vermeye başladı. Böylece kitaplarımız artmaya başladı. Dayı'nın çok kitap okuyan yanı vardı. Kitap okuma yönünün eskiye dayalı olduğunu, Dayı'nın lise yıllarını bilen bir arkadaştan sonradan da dinlemiştim. Lisedeyken de bilimsel, güncel, gerekli olan kitapları çok okuduğunu söylemişti. Sürekli okuyor, yazıyor, birine bir şeyler anlatıyor, eğitiyor, yanlışlarını düzeltiyordu. Gerek Çernobil'deki koşullarda iken gerekse sonradan bir araya geldiğimizde, havalandırmaya çıktığımızda, voltadayken ya da bir tarafta durup sohbetlerde Dayı'nın boş kalma şansı hiç yoktu. Mutlaka birilerimiz kendisini yakalar uygunsa öğrenmek için bir şeyler sorardık, konuşurduk, anlatımlarını dinlerdik. Konuşmalar hemen her konu üzerine olurdu ve çok yararlı geçerdi. Dayı'nın havalandırmada Sinan Kukul ya da bir başka arkadaşla işi, konuşmaları varsa, bitmesi bekleniyordu. Bitince hemen etrafı yavaş yavaş çevrilirdi. Dayı'nın voltada hangi konuşmalarının özel, hangisinin genel olduğunu artık bakarak kestirir gibiydik. Bazen Dayı'nın yanında bir iki kişiyle süren bir volta bakmışız ki hayli kalabalık bir voltaya dönüşmüş.

Devrimcinin emekli yaşı yoktur denir. Benim gördüğüm kadarıyla Dayı'nın bir saniye boş kalma hakkı da yoktu. Ne zaman konuşulabilir

anını yakalasak birilerimiz soru sorar, ya da çeşitli siyasi konular üzerine sohbetler başlardı. Dayı ile aynı koşulları paylaşıyorduk. Yeni gelen kitapları düzenli okurdu. Yeni kitapları okuduğu günlerde buna dahil olmayı düşündüm. Çünkü diğer işlerini yaptığı günün belirli saatlerinde bu kitaptan yararlanmak istiyordum. Bu durumu kendisine önerdim, “tamam” dedi. Dayı’nın kitap okuma hızına ayak uydurmak için çözümünü de, zaman zaman havalandırmaya çıkmayıp kitap okuyarak aradaki açığı kapatırdım. Sonuçta zamanında bitiriyordum. Bir gün bana “bakıyorum yeni kitapları birlikte okuyoruz” diye takılmıştı.

Bir seferinde Dayı ile ikili sohbetimizde nasıl olduysa bana “ihtiyar” diyerek takılmıştı. Ben de, “aman Dayı kusura bakmayın asla kabul etmeyeceğim bir şeydir bu. Ayrıca yıllar önce ihtiyarlık konusunda size sahip çıkmıştım” dedim. Dayı gülerek nasıl olduğunu sormuştu. Anlattım. 1977’de idi. İYÖD’de Dayı ile tanıştıktan sonraki bir karşılaşmamızda bir ara yakından tanıdığım bir arkadaş, Dayı ile konuşurken, Dayı’ya “ihtiyar” dedi. Dayı’ya ismini söyler gibi “ihtiyar” demişti ve Dayı duyduğu halde hiçbir şey demeden sohbet etmişlerdi. Çok şaşırmıştım. Dayı gittikten sonra yaşça benden büyük olan arkadaşına Dayı’ya ihtiyar dediniz. Ama Dayı daha çok genç ayrıca niye Dayı’ya ihtiyar dediğinize çok şaşırdım demiştim. Şaşkınlığımı gören arkadaş, bir kahkaha attıktan sonra “Biz arkadaşız ciddiye alma” demişti. Bunu Dayı’ya anlattım. “Demek yıllar önce sahip çıktın” demişti, birlikte gülmüştük. Günlük gazeteleri mutlaka okurdu. Önemli olan yazıları işaretlerdi. İşaretlenen yazıları kesip küpür halinde arşivlerdik. İlerde gerektikçe kullanmak için.

Aynı koşuğa iken yaptığımız eğitim çalışmalarına Dayı da katılıyordu. Yapılan eğitim çalışmaları çok zengin tartışmalarla geçiyordu ve Dayı’nın etkisiyle oldukça yararlı oluyordu. Çalışmada doğru ya da eksik, yanlış herkes düşüncesini söylerdi. Dayı, bazı tartışmalarda düşüncesini belirtmeyen arkadaş olunca düşünce belirtmesi için teşvik ederdi. Her konuda arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışırdı. Aynı zamanda çok iyi bir gözlemciydi. Yine aynı koşuğa olduğumuzda bir gün önündeki işe dalıp adeta dünya ile bağımı kesmiştim. Bu konuda beni uyarmıştı. Önündeki işe yoğunlaş ama çevrenle tüm bağını kesme. İşimi yaparken aynı zamanda çevremdeki gelişmelerin farkında olmam gerektiğini söylemişti. İşlerin zamanında yapılmasına dikkat ederdi. Bu konuda da yine kendimden bir örnek vereyim. Dayı yazmam için bir yazı verdi. Ben biraz yazdım, sonra da ağırdan alarak, bir arkadaşla birlikte kitap

okumaya koyuldum. Dayı yazının bitip bitmediğini sordu, bitmediğini söyledim. O gün de beni eleştirmişti. Kitap okumanın önemli olduğunu ancak elimdeki işin acilen bitmesi gerektiğini, onu bitirdikten sonra okumam gerektiğini söylemişti. Böyle acil bir işin arasına başka işler koymamam gerektiğini belirtti. Günler gerektiren bir yazı değildi, birkaç saatte bitecek bir yazıydı.

Aynı koğuşta olduğumuz bir gün Dayı'nın adliyede sivil mahkemede bir duruşması vardı. Hatırladığım kadarıyla İYÖKD yöneticisi olduğundaki dönemle ilgili bir davaydı. Koğuşa geldiğinde Sultanahmet Adliyesi'ne adeta bir ordu yığıldıklarını anlatmıştı. Adliyenin içi dışı polis kayınıyormuş. Dayı orada karşılaştığı Devrimci Sol timinin şefi Aydın Barış'la tartışmasını anlatmıştı. Dayı'nın mahkemesi var diye Sultanahmet Adliyesi'nin içini dışını polisle doldurmuşlar. Çok abartılı bir güvenlik varmış, adliyenin dört bir yanı polisle kuşatılmış gibiymiş. O sırada Metris'e yeni bir askeri müdür geldi. Oldukça havalı, Metris'i aklınca "adam" edecekti. Bu günlerde bir bahaneyle Dayı'yı hücreye almak istemişti. Kendisi gelmeden subay ve askerlere yaptırıyordu. Dayı ile birlikte direndik. Sonunda koğuşa operasyon yapıp Dayı'yı, beni ve üç arkadaşı daha karga tulumla hücreye götürdüler. 5 kişiydik 5 gün kadar hücrede tutulduktan sonra hepimizi geri koğuşumuza götürdüler. Bu müdürün havası çok sürmedi, direnişler karşısında süngüsü çabuk düştü. Bu askeri müdürün Dayı'dan bir gün nasıl "fırça" yediğini hatırlıyorum. Mertis'te çeşitli biçimleriyle 1987'de direniş sürüyordu. Çözülmesini istediğimiz taleplerimiz vardı.

Ziyarete çıkmadığımız bir gündü. Önce asker Dayı'ya ziyaretçisi olduğunu, çıkması gerektiğini söyledi. Dayı çıkmayacağını belirtti. Bu kez, binbaşının kendisi gelmişti. Dayı'ya ziyaretçisinin olduğunu ve çıkması gerektiğini söyledi. İçerde bizim, dışarıda ailelerin yüklenmesi sonucuydu bu. Dayı binbaşuya iyi bir fırça attı. Adam gitmiyor, sakın bir sesle "Dursun çık ziyaretçilerin bekliyor, bekletme" diyor ve habire fırça yiyordu. Geriden durarak mazgaldan göz ucuyla koridoru kontrol etmeye çalıştım. Görebildiğim kadarıyla askerler koridorda sıralanmış put gibi hazıroldaydılar. Binbaşılı da habire azarlanıyordu. Askerler şaşkın bir şekilde durumu seyreliyorlardı. Öyle ya önünde titredikleri komutanları suspus olmuş habire azarlanıyor. Sonra 30 gün süren bir açlık grevi oldu, sadece Devrimci Sol tutsakları yaptı. TAYAD temsilcisinin de katıldığı bir toplantıyla hapishane idaresi taleplerimizi kabul etmişti. E Blok havalandırmasında bir araya geldik. Diğer siyasi grupları da bir

araya getirildiler. Aynı havalandırmadaki koğuşlarda toplandık. Böylece bizim davadaki tüm arkadaşlar hep birlikteydik. Koğuş kapıları da açıktı, daha uygun koşullardaydık artık.

Dayı ve diğer arkadaşlar savunma yazılmasının nasıl olması gerektiğini organize etmişlerdi. On parmak daktilo bilen arkadaşların azlığı nedeniyle daha hızlı yazılsın diye kendilerine yazıları okuyanlar oluyordu. 10 parmak yazan arkadaşlara da doğal olarak yoğunluk biniyordu. Öyle ki gece gündüzün birbirine karıştığı günlerdi. Tahliyeden sonra duymuştum, 10 parmak yazan bir arkadaşın bu uykusuzluk ve yorgunluğun etkisiyle “siyasi tutsaklar” yerine “siyasi tavuklar” yazdığını. Duyduğumda çok gülmüştüm.

Ana Dava savunmasının hazırlığına daha önceden başlanmıştı. Daha Çernobil’de iken, Dayı ile birkaç arkadaş savunma üzerine yapılan sohbette Dayı “savunmayı zamanında bitirmeliyiz, geç kalırsak sıkışma olur istediğimiz gibi bir savunma çıkaramayız” demişti. Hatırlıyorum, o dönemde İbrahim Erdoğan savunmada hazırlayacağı bölüm ile ilgili kendisine yardımcı olmamı söylemişti. Bana hazırlamamı istediği kısmı hazırlayıp kendisine vermiştim.

Koğuşlarda bireysel ve grupsal eğitim çalışmaları da sürüyordu. Ama tartışmaların birçoğunda tıkanıldığımız olurdu. Bu durumlarda doğal olarak Dayı’yı yakalıyorduk. O konuda Dayı ne diyordu. Dayı bu soruna nasıl bakıyordu... Cevabını her seferinde alıyorduk. Bazen koğuşa geri döndüğümüzde o kadar konuşup tartıştık, nasıl aklımıza gelmedi ya da düşünemedik derdik birbirimize.

Dayı’nın bulunduğu ortamlar canlı tartışma ortamlarıydı. Soru sormalar, verdiği cevaplar, anlatımlar vardı. Bir gün koğuşa girdik. Bir arkadaş “Dayı’yı örnek almalıyız. Biz de öyle canlı tartışma ortamlarını sürekli kılabilmeliyiz. Bizde niye böyle sürekli olmuyor. Dayı’nın olduğu yerde her zaman olabiliyor, biz de kendimizi bu konuda zorlamalıyız” demişti. Gerçekten de ne kadar dikkat etsek de bir türlü aynısını tutturamıyorduk. Kendisi futbolla ilgilenmiyordu. Ama futbol oynayanlara da aşırıya kaçmadıkları sürece bir şey demezdi. Bir gün yine havalandırmada arkadaşlar arasında futbol maçı yapılıyordu. Çok iyi futbol oynayan bir arkadaş Dayı ile işini bitirdikten sonra futbol oynayacaktı. Ama işleri uzun sürdüğünden maçın bitimine yakın oynayabilmişti. Meğer Dayı o arkadaşın maçı çok sevdiğini bildiği için kendisine takılma anlamında bilerek işi uzatmış ve maçın sonlarına doğru git biraz oyna demiş. Sonradan bunu öğrendiğimizde gülmüştük.

Yine 3-4 kişi Dayı ile sanırım Dev-Genç üzerine bir sohbet ediyorduk. Dayı bir örnek olarak Sinan Kukul'u vermişti. Sinan'ın çok pratik karar verdiğini, tipik bir Dev-Gençli özelliğine sahip olduğunu söylemişti. "Sinan bekletmeden ayaküstü hemen tak tak karar veriyor" demişti. Bu olumlu özelliği bize anlatmıştı. Sinan'ı çok severdi. Dayı yoldaşlarının okuması, tartışması kavraması için çaba sarf ediyordu. Kitap, dergi vs. okutmak, kavratmak için azami çaba sarf ettiğini, bu olumsuzlukta ısrar edenlere de kızıp, değiştirmek için zorladığını hatırlıyorum. Bu yönünün eskiye dayalı olduğunu çeşitli anlatımlardan da öğrendim. Buna eskiden tanık olan bir arkadaşın anlatımını da sonradan duymuştum. Devrimci Sol'un oluşumunun ilk aylarında militan geçinen biri Dayı ve bana bu olayı anlatan arkadaşın yanına gelip oturuyor. Dayı sohbet sırasında bu kişiye derginin son sayısını okuyup okumadığını soruyor. Sorduğu kişi de gayet rahat "Evet Dayı hepsini okudum bitirdim" diyor. Dayı doğru söylemediğini yüz ifadesinden anlıyor ve "peki derginin kapağında ne yazıyordu" diye tekrar soruyor. Derginin tamamını okuduğunu söyleyen kişi sus pus oluyor. Dayı bunun üzerine "Sen gerçekten dergiyi eline alıp baktın mı?" diye kendisine kızıyor ve okuması konusunda anlatıyor. Adı geçen kişi 12 Eylül faşist cuntası gelmeden saflarımızdan kopan biriydi. Bir araya geldiğimizde, savunmanın yazımı ve eğitim çalışmaları, tartışmalar sürerken koğuşun birinde halkoyunları, tiyatro çalışmaları yapılıyordu. Ayrıca bazı arkadaşlar makrome çalışmaları yapıyordu. Dışarıdan getirtilen makrome malzemeleriyle yapıyordu arkadaşlar. Halkoyunları çalışmalarında ben de yer aldım ve çalışmanın sonunda halk oyunları, tiyatro, skeçlerin olduğu bir gösteri yapıldı havalandırmada.

Yine bir başka gün tiyatro çalışmaları yapan arkadaşlar Şeyh Bedrettin Destanı'nı uzunca ve çok güzel sergilediler. Bu gibi çalışmalarımız oluyordu. Havalandırmada futbol, voleybol maçları da yapılırdı. Dayı yoldaşlarını çok sahiplenirdi. Hatta siyasi olarak bizimle hiçbir ilişkisi olmayan birine nasıl sahip çıktığını gördüm. Bu kişi psikolojik sorunları olan bir tutsaktı. Başka koğuşta kalıyordu. Ama kimseyle geçinmez tek başına hücrede kalmayı tercih ederdi. Zaman zaman bizim bölüme gelirdi. Dayı iki arkadaşına söylemişti onlar ilgileniyordu. Uzunca sohbetler ederlerdi sonra giderdi. Yani sorunludur, delidir, bizden değil yaklaşımı yerine bir sahiplenmesi vardı.

Dayı ile ilgili şehit olduktan sonraki açıklamada hapishanedeki tutsakları isim isim bilirdi deniyordu. Metris'te birlikte olduğumuz günlerde

Anadolu hapishanelerinde olan arkadaşlarımıza karşı da bu konuda hassastı. Birlikte kaldığımız dönemde birçok tutsağımızı bu vesileyle öğrenmiştim. Dayı, insanlarımızın düşman tarafına geçmemesi için, hatta çeşitli düzeylerde zayıflık gösterenleri tekrar kazanmak için de bir kültür yarattı. İnsanları hemen bundan bir şey çıkmaz, gittiyse boş verin yerine, nasıl tekrar kazanabiliriz yönüyle düşünürdü. Bir başka örnek vereyim. Bizim davadan yargılanan bir tutsak, itirafçılık yasasından yararlanmak için dilekçe verip itirafçıların içine gitmişti. O zaman doğrudan tanımıyordum kendisini. Ama Dayı, Sinan gibi arkadaşlar tanıyorlardı. Hatırladığım, bu kişi farklı bir hapishanede kalmış ve orada bunalıma girmiş ve bunun sonucunda bunalımını atlatamayarak itirafçıların içine gitmişti. Bu kişiyi geri getirmek için özel bir çaba sarf edilmişti. Sonunda bu kişi itiraf dilekçesini geri çekerek içimize geldi. O kişi geri geldikten sonra özel olarak ilgilenilmişti ve zamanla kendisini toparlamıştı. Ben tahliye olduğum güne kadar içimizdeydi ve normal eski günlerine büyük oranda kavuşmuştu. Daha sonra içimizde iken tahliye olduğunu duymuştum. Baskılara bir dönem dayanamayıp bağımsız koğuşa gidenlerin tekrar kazanılması çalışmaları sürekli vardı.

Tahliye olduğumda akşam şenlik düzenlendi. Başka tahliye olan arkadaşlar da vardı. Ertesi gün havalandırmada toplanıp vedalaşılıyordu. İnsan o anlarda çifte duyguyu birden yaşıyor. Bir yandan dışarıdaki mücadeleye katılmanın sevinci ama öte yandan içerdeki yoldaşlardan ayrılışın verdiği hüznün. Ayrılma anı geldiğinde geride kalan tüm arkadaşlarla vedalaştık. Havalandırma kapısından son bir kez el sallayıp çıkılıyordu. Ben kapıda tam çıkarken el salladım ama öyle bir anlık kalakalmışım. Birden Dayı'nın gülerek "Ne duruyorsun gitsene" diyen sesiyle kendime geldim. Diğer arkadaşlar da Dayı ile birlikte gülüyorlardı. Ben de gülerek el salladım ve koşarak tahliye olan diğer arkadaşlara yetiştim. Tahliye sonrası da mahkemelerdeki duruşmalara tutuksuz olarak 3-4 defa gittim. Verilen aralarda Dayı ve diğer arkadaşlarla sohbet ettim.

Çıktıktan bir süre sonra İstanbul'da bir arkadaşımızın ameliyat olması gerekiyordu. Riskli bir ameliyattı. Mete Nezihi Altınay ile görüştüğüm bir gün bana "Dayı haber göndermiş beni, seni diğer ilgilenebilecek arkadaşların isimlerini saymış. 'Dışarıda o arkadaşla ilgilenebilecek bu kadar insansınız. Bu arkadaşla çok ciddi ilgilenin. Para pul, iş, güç gerekçesini istemiyorum. Ne yapıp edip ameliyatı ciddiye alacaksınız ve o arkadaşımız ameliyat masasından sağ çıkacak'

demiş” dedi. Dediği gibi de oldu, ilgilenmekte kusur edilmedi ve arkadaşımız çok riskli ameliyattan sağ salim çıktı.

Mete Nezihi, Dayı’nın birçok yanını pratiğinde kavrayan bir arkadaşımızdı. Bitmez tükenmez enerjisiyle koşturur, anlatır, ikna etmeye, yönlendirmeye çalışırdı. Takip konusuna çok dikkat ederdi. Takip işiyle ilgili bir konuşmamızda çok dikkat etmemiz gerektiğini söylerken arkadaşlarımıza asla takip götürmememiz gerektiğini, Niyazi Abi’ye Dayı’ya takip götürmenin lafını bile etmenin korkunç olduğunu, bunu akla bile getirmemek gerektiğini belirmişti. Bu denli bağlı, sahiplenme bilinciyle hareket eden, kılı kırk yaran şekilde haklı olarak çok ciddiye alıyordu.

Bir seferinde Mete ile birlikte Niyazi Aydın’la görüşmeye gidiyorduk. Beni Niyazi Abi’ye götüren Mete idi. Gittiğimiz yere bizden sonra Niyazi Abi gelmişti. Niyazi Abi ile kucaklaşıp konuşmaya başladığımız anda Mete ile bana “iki ihtiyar bekliyor, göreyim dedim” diye takılmıştı. Ben de Niyazi Abiye, iki Dev-Gençli demek istiyorsunuz dedim ve birlikte gülmüştük. Niyazi Abi yaşça ikimizden büyüktü ama bize takılmıştı. Bir arkadaşla 1989’da bir sohbetimizde 12 Eylül Cuntası öncesi bölgedeki çalışmalarıyla ilgili söylediklerini hatırlıyorum. Bölge raporunu birlikte çalıştığı arkadaşıyla biraz abartarak yazmışlar. Dayı kendileriyle görüşürken abartılı rapor yazdıkları için kendilerini eleştirmiş. Abartılı yazmayın, neyse onu yazın demiş. Arkadaş da “şaşırdık kaldık” demişti ve eklemişti “Dayı adeta bölgeyi bizden daha iyi biliyordu. Bir daha da ne abartılı rapor verdik ne de abartılı konuştuk” demişti.

Dayı’nın ‘89’da hapisneden firarını duyduğumuzda tam bir doping etkisi yapmıştı. Sevinç kutlamalarının her tarafta yapıldığını hatırlıyorum.

“Bir Gün Oligarşinin Zindanlarını Delip Çıkacağız...”

Korkusuzluk, korkunun üstüne gitmek ve bedel ödemek. Olağanüstü koşulların içinden yoğrula-yoğrula, sınana sınana yoldaşlarıyla bütünleşerek amaçlanan hedeflere ulaşma azmi önder olma hakkını tanıyor insanlara. Bu bedeli ödeyemeyenlere, sınanmamış kişilere lider gözüyle bakmanın ne kişilere ne de halklara yararı var. Leninler, Thomas Borgeler, Cheler, Castrolar ve daha niceleri en zor koşullarda korkunun üzerine gidip, bedeller ödeyerek örgütlerinin ve halkların önderleri oldular. Lenin, Kasım 1905'de Rusya'ya dönmüş ve silahlı Aralık Ayaklanmasını örgütlemişti. Ayaklanmanın tüm ülkeye yayılmaması sonucu ayaklanma bastırıldı ve Stolipin Gericiliği dönemiyle birlikte 1912'ye kadar tüm ülkede katliam, saldırı ve karanlık bir dönem başladı.

Bu dönemde Lenin, Çar'ın polis örgütü Okrahana tarafından ülkenin dört bir yanında “ölü veya diri” aranıyordu. Görüldüğü yerde öldürülmesi muhtemeldi. İyi korunması ve kendine dikkat etmesi gerekiyordu. Bolşevik Partisi Merkez Komitesi toplantısına gelecek olan merkez komitesi üyelerini karşılamak için Lenin ve bir yoldaşı tren istasyonuna giderler. Lenin'in burada dikkat çekici hareketlerden kaçınması, göze çarpmaması gerekmektedir. Beklenen tren istasyona girerken, küçük bir kız çocuğu raylara atlar. Çocuğun ezilmesi an meselesidir. İstasyondakiler şaşkın ve korku içersindeyken, Lenin raylara atlayarak kız çocuğunu son anda trenin önünden alır. Lenin kendisini büyük bir tehlikeye atmasına rağmen çocuğu kurtarmıştır.

Daha sonraki bir merkez komitesi toplantısında istasyondaki yoldaşı olayı anlatır ve “Genel sekreterimiz aşırı duygusal. Arandığı koşullarda duygularına yenilmiş ve kendisini açığa çıkaracak bir harekete girişmiştir. Dolayısıyla, daha önemli koşullarda duygusal kararlar verme ihtimalinden dolayı genel sekreterlik görevinden alınmasını talep ediyorum” der. Merkez Komitesi üyeleri Lenin'den savunma isterler. Lenin'in verdiği cevap şudur: “Eğer o hareketi yapmasaydım insanlığımdan utanırdım.”

Önderler, bizim gibi üzülen, sevinen, kızan, öfkelenen, seven, duyulan, kaygılanan, kanlı-canlı, etten-kemikten yapılmış insanlardı. Sadece onları önder yapan yaşadığı koşullarda verdiği kararlar ve attığı adımlardır. Normal koşullarda aşağı yukarı sağlıklı herkes kararlar verip bu kararları uygular. Ancak koşullar değişip de, korkunun egemen olduğu şartlar ortaya çıkarsa, burada atılacak adımlar, verilecek kararlar kişinin sıradanlığı ile önderliği arasındaki çizgiyi ortaya çıkaracaktır.

İşte ben Dayı'yı böylesi koşullarda tanıdım. Onun 12 Eylül'ün en karanlık dönemlerinde hapishanelerdeki duruşu, verdiği kararlar ve bizlere aşıladığı “kendine güven”, bugün benim ve benim gibi insanların başı dik gezmesinin temel nedenlerinden bir tanesi. Kendime hep sormuşumdur, neden, aynı ülkede, aynı tarihlerde ve aynı faşist yönetim altında farklı hapishanelerde farklı direnme veya teslim olma koşulları ortaya çıkmıştır? Bir hapishanede tam anlamıyla teslim olma yaşanırken, bir başka hapishanede direnişler ve zaferler yaşanıyordu. Şartlar aynıydı, koşullar aynıydı ve asıl önemlisi faşist cuntanın amacı da aynıydı. Sadece ve sadece bu hapishanelerin farklı illerde olmasıdır. Evet iller dışında farklı bir şey yoktu.

Elbette ki, teslim olunan hapishanelerde tek-tek direnişler duyduk, örneklerini gördük. Ancak önemli olan, devrimciler ve toplum olarak zapturapt altında olmamaktır. Bu noktada İstanbul hapishaneleri ön plana çıkıyor. Başta Metris olmak üzere, Sultanahmet, Sağmalcılar gibi hapishanelerin 12 Eylül sürecinden alınının akıyla çıkması özel önem arz ediyor. Aynı koşullar ve aynı ülke!.. Aynı politikalar ve aynı saldırılar!..

Bir yanda direniş ve zafer, bir yanda teslimiyet!.. Bunun tek bir anlamı olabilir; bir yanda örgütlü, iradi bir güç; diğer yanda dağınık ve kendine güvenmeyen ideolojik bir yapı!.. Burada örgütlü bir yapı ve örgütlü bir direniş hattı devreye giriyor. Eğer direnen hapishaneler örgütlü bir direniş hattı oluşturmasaydı; kişileri kendi hallerine bıraksaydı bu hapishanelerdeki tutsaklar da teslim olurdu. Başta da söylediğim gibi, tek-tek bireylerin direnişi bütün açısından bir şey ifade etmiyor.

Hapishanelerde direnmesi ve teslim olmaması gereken kişiler kimlerdi? Yıllardır çeşitli “örgütlü” yapılar içinde yer alan, kendilerine “devrimci”, “sosyalist”, “yurtsever” diyen insanlardı bunlar. Diğer bir deyişle, hapishaneye girmeden önce zaten “örgütlü” olan kişilerdi. Hapishanelerde neden bu yapılarını koruyamadılar? Bence ana soru budur. Çünkü, “örgütlü” yapıların önderleri örgütlü değildi. Kendi örgütlülüklerine önderlik yapamadıkları gibi, teslim olmanın ideolojisini

ürettiler; insanlarına bunu empoze ettiler ve kendilerini “koruma”nın zeminini oluşturdular.

İstanbul hapishanelerine Tek Tip Elbise (TTE) gelmeden önce, “TTE mavi kefendir” deyip, sayfalarca yazı yazan “önderler”, TTE gündeme gelip, saldırı hazırlıkları başlayınca “TTE giyilebilir”, “bir adım ileri iki adım geri”, “Brest- Litovsk anlaşması” gibi zırvalarıyla, nasıl önderlik yaptıklarını, nasıl bir örgütlü yapı oluşturdıklarını bugün dahi sorgulamamaktadırlar. Bu konuda söylenebilecek çok şey var. Ama İstanbul hapishaneleri, 12 Eylül'den teslim olmadan çıkmış ve iyi bir gelenek bırakmışsa, burada örgütlü bir gücün ve bu gücün en zor koşullarda bile ayakta kalmasını sağlayan önderliğin; yani Dayı'nın değeri unutulamaz. Hapishaneler direnişi Dayı'nın önderliğinde başarıyla yürütülmüş ve bizleri bu gururla taçlandırmıştır.

Ona yapılan saldırıların, faşizm tarafından olduğu gibi sol çevrelerden de yapılmış olması bu direnişlerdeki önderliğidir diye düşünüyorum. Onu tanıyan ya da tanımayanlar tarafından yapılan saldırıları duyduğumda şaşırmadan geçemiyorum. Acaba bir başka “Dayı”dan mı söz ediyorlar? Benim tanıdığım ve gördüğüm Dayı ile ilgili hiçbir şey; ufacık da olsa benzer bir yan göremiyorum. Herhalde onlar kendi kafalarında biçimlendirdikleri bir “önderlik”le şekillenmiş bir “Dayı” istiyorlardı. Ama Dayı hiçbir zaman onların istediği gibi olmadı. O bizim her koşulda önümüzü açan, yolumuzu çizen bir insandı. Evet insandı!.. Üzülür, sevinir, kaygılanır, duygulanır, öfkelenir ve bizleri severdi.

...

1989 yılı Ocak ayında, Sağmalcılar Özel Tip Hapishanesi'ndeyiz. Hapishanenin rutin bir kış günü olmaktan uzaktı günlerimiz. Bulunduğumuz E Blok ana giriş kapısından ilk girilen sahanlıkta ya da bizim deyimimizle maltada ilk gireni masalarımız karşılamaktadır. O masalarımızdan birinde önünde gazeteler, (sonradan şehidimiz olacak olan) şehidimiz Recai Dinçel'i görürdünüz. O sürekli kapıyı gözler, tünel çalışması için güvenlik alırdı. Zira gündüz ve gece zemin kattan açılmış bir tünel çalışması yapıyorduk o sıra.

Yine zaman zaman, bulunduğu hücreden çıkıp gelen Dayı'yı orada sık görürdünüz. Dayı da güvenliği kontrol etmek, durumu öğrenmek için gelir, bir süre kalır dönerdi. Aylardır neredeyse 24 saatimizi, bizleri özgürlüğe kavuşturacak tünelin ucunun görülmesine adanmıştık. Onunla yatıp, onunla kalkıyorduk. Sağmalcılar Özel Tip Hapishanesi'nde başlayan ilk tünel çalışması kısa bir süre sonra 1988 Aralık ayında bu-

lunmuştu. Tünel bulunduktan sonra gaz bombalarıyla, coplarla kalaslarla bizlere saldıran işkenceci subaylar ve hapishane görevlilerini unutmamıştık. Bunun üzerine tedbirler sıkılaşmış, nefes alamaz hale gelmiştik. Ancak, cezaevi iki kat üzerine yapılmış; her iki katta da hücreler bulunmaktaydı. Her hücrede 6 tutsak kalmaktaydı. İlk tünelin bulunmasıyla birlikte, alt katlar boşaltılarak, siyasi tutsaklar üst katlara yerleştirilmişti. Böylelikle, tutsakların toprakla teması kesilerek, bir başka tünel çalışmasının önüne geçilmiş olacaktı (!) Bunun dışında, günde iki kez (sabah-akşam sayımlarında) tutsakların bulunmadığı alt katların taban ve duvarları sopalarla, çekiçlerle ve demirlerle dövülerek tünel boşlukları aranılıyordu. Tutsakların alt katlara inmelerinin önüne geçmek amacıyla da, aradaki iki demir kapı kilitli tutuluyordu. Hapishane ortada ana bir koridor ve bu koridora bağlı bloklardan oluşmaktaydı. Blokların birbirleriyle bağlantısını kesmek amacıyla da, blok girişlerindeki demir kapılar akşam sayımlarından sonra kapatılıyordu. Böylesi koşullarda E blokta bulunan biz Devrimci Sol tutsakları yeni bir tünel çalışmasına başlamıştık. Bu çalışmayı sadece ve sadece E bloktakiler sürdürmekteydi. Bunu F blokta bulunan Devrimci Sol tutsaklarından habersiz yapmaktaydık. Çünkü en büyük silahımız gizlilikti. Onlara güvensizliğin bir ifadesi olarak değil, fiili olarak çalışma ile ilgisi olmayanların bilgi sahibi olmasının risk teşkil etmesiydi. İlk aşamada ne kadar az insan bilirse tünel o denli güvenilir olabilirdi. Bu çalışmanın başından sonuna kadar örgütleyicisi Dayı'ydı. En ufak ayrıntılarına kadar her şey hesaplanmıştı.

Bir makine işleyişi gibi düzenli ve disiplinliydik. Oturmamızdan, kalkmamıza, yediğimiz yemekten, yaptığımız sohbetlere kadar bilinçli, dikkatli ve disiplinli davranıyorduk. Dayı'nın o tünel çalışmasındaki çabaları unutulacak gibi değildi. Dayı, bir yandan günlük işlerin örgütlenmesi konusundaki çabaları yürütüyor öte yandan yaşamın bu yeni duruma göre sürdürülmesi için bizzat denetliyordu. Dayı her gün birçok arkadaşımız ile konuşuyor, eksikleri bizzat tamamlıyordu. Tünelden çamurlu çıkan arkadaşların daha fazla üşümemesi, bir an önce banyo yapması için suyun ısıtılması ile bile ilgilendiği olurdu. Tünelde çalışan arkadaşların, dinlenmesi, beslenmeleri, tüneldeki faaliyetin ne durumda olduğu, tünelde çıkan sorunlar hep Dayı'nın çabaları ile aşılmaya çalışılırdı. Dayı'nın hiç bitmeyen bir enerjisi vardı. Ve tabi ondaki özgürlük tutkusuna tanık oldum bu tünel faaliyeti ile birlikte. Metris'te oportünizmin grupçu davranarak, yerle bir ettiği bu alandaki geleneklere rağmen Dayı bizlere hep doğru tavrı ısrarla anlatmıştı. Metris'te,

oportünizmin özgürlük eylemini bizden gizleyerek dışarı çıkması sonrası Dayı o süreçten sonra özgürlük eylemine ayrı bir önem vermişti. O günden sonraki tüm özgürlük eylemlerinin örgütlenmesinde Dayı'nın ayrı bir rolü olmuştur. En ufak bir dikkatsizlik böylesi kapsamlı bir çalışmayı bitirebilir, hayallerimizi suya düşürebilirdi. Bu disiplin ve çalışma düzeni, kabullendiğimiz ve hatta hatalarımızı cezalandırdığımız bir iradenin ifadesidir. Hiçbir zaman bu disiplin ve çalışmadan rahatsızlık duymadım. Çünkü “devrimcilik” oyunu oynamıyorduk; kendimizi tatmin etmiyorduk. Her yanlış adımımız veya davranışımız bizlerin özgürlüğünü elimizden alabilirdi.

Aslında, bu çalışmada kendimizi de tanıyorduk. Bu denli ağır bir çalışmayı, hem maddi, hem de manevi olarak kaldırıp kaldıramayacağımızı gördük. Örneğin ben, aylarca tüm fiziki yorgunluğun yanında, günde 4 saat (en fazla) uykuyla ayakta kalabileceğime inandım. Çünkü bunu başardık. Mayıs 1989. Artık baharın kendini iyice hissettirdiği, bizim de umutlarımızın büyüdüğü günlerden bir gündü. Artık özgürlüğe gün sayıyoruz. “Bu iş oldu” dediğimiz günlerden bir gündü. O gün her zamanki gibi işlerimizi yürütürken, hapishanede bir olağanüstülük olduğunu fark ettik. Sonra kötü haberi kadın tutsakların bulunduğu bölümden aldık. Kadın tutsakların olduğu bölüm hapishane idaresine ve çıkışa bakıyordu. Bizi kaygılandıran ilk haber şuydu “Hapishanede iş makineleri ve kepçe çalışıyor”. Daha önceki tünel faaliyetlerinin açığa çıkarılmasında iş makinelerini ve kepçeleri kullanmışlardı. Demek ki, idare tünel faaliyetinden kuşkulanmış ve arama başlatmıştı.

Aylar süren çalışmanın sonuna gelmiştik. Ancak ne olduysa, tünelin çıkışı bulunmuş, cezaevi tam bir alarm durumuna geçmişti. Yönetim, tünelin hangi bloktan başladığını, diğer bir deyişle tünelin girişini bulmak için tüm olanaklarıyla çalışmaktaydı. Tünel girişinin bulunması an meselesiydi. Bizler şaşkınlık ve öfke içindeydik. Aylar süren çalışmamız başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Emeğimize mi yansak, yoksa elimizden uçup giden özgürlüğümüze mi? İşte burada Dayı devreye girdi. Ana tünelin, bloğumuza açılan kısmını toprakla kapatıp, tünelin girişinin bulunmasını engellemeliydik. Bunu yapabilmek için de, tehlikeyi göze alıp, alt kat koşularına gündüz gözüyle inerek, tünele girmeliydik. Zaman kısalığı ise, tam bir kabustu, dakikalarla sayılabilecek bir zaman. Dayı'nın teşvikiyle bunu göze almalıydık. Tünelin bulunabilme ihtimalini de düşünerek, bir kartona “Bir Gün Oligarşinin Zindanlarını Delip Çıkacağız - Devrimci Sol” yazıp tünele bırakmalıydık. Kısa sürede

yazıyı yazıp, üç arkadaşla birlikte alt kata, tünelin bulunduğu koğuşa girdik. (Alt katlara nasıl girdiğimiz cezaevi yönetimini her zaman meşgul eden bir konu olmuştur). Hareketlerimiz hızlı ve dikkatliydi. Buradayken, bulunduğumuz kısım basılabilir, bizleri tünelin başında veya içinde yakalayabilirlerdi. Riski göze almış, ne olursa olsun, kolaycacık teslim olmayacaktık. Onlara amaçladıkları yengiyi tattırmayacak, son sözü yine biz söyleyecektik.

Alt kata üç kişi olarak inmeliydik, ama yanımızda bir kişi daha vardı: O da Dayı'ydı. Israrlarımıza rağmen, riski göze alıp bizimle gelmiş, yanımızda olmayı istemişti. Aslında fiili olarak onun yapacağı bir şey yoktu; iki kişi tünel kapağını açacak, üçüncü kişi de tünele girip toprakla tünelin diğer kısmını kapatıp, yazılı kartonumuzu da bıraktıktan sonra dışarı çıkacaktı. Biz de tünel kapağını kapatıp, gerekli kamuflajı yapacaktık. Tünel girişinin, günde iki kez aranmasına karşın bulunamamasının tek nedeni, kapağa uyguladığımız kamuflajdı. Tünele her giriş ve çıkışlarda, bu kapak öylesine kamufle edilirdi ki, ne kadar dikkat edilirse edilsin fark edilemezdi. Bu işlem yaklaşık 5-6 dakika sürerdi. Bize zaman kaybettiren kısım bu işlemdi. Bu süre boyunca Dayı başımızda, adeta bir ananın çocuğuna hitap ettiği gibi bizlere “bu kez hayatınızın kamuflajını yapın”, “onlara bu zevki tattırmayın”, “göreyim sizleri” diyerek bizleri teşvik ediyordu. İnanamamıştım o güne kadar yüzlerce kez bu işlemi yapmış ve zaman açısından da her zaman sıkışmamıştım. Ancak bu sefer mükemmelin de üstünde denebilecek bir kamuflajı gerçekleştirmiştik. İşin ilginç yanı, bunu 2-3 dakika gibi bir sürede yapmamızdı. Dayı işlem sonrası bizlere sarıldı ve kucakladı bizleri. Son sürat oradan ayrıldık. Bakalım, bu titiz aramaya tünel girişimiz dayanabilecek miydi? Gerçekleştirdiğimiz bu operasyon başarıya ulaşmış, tünel girişi günlerce bulunamamıştı. Dayı ve bizlerin yüzü gülüyordu artık. Subaylar bizlere gelip, yalvarırcasına tünelin girişini soruyorlardı. Dayı her seferinde, “tüneli nasıl bulduğunuzu söylerseniz, biz de size girişini söyleriz” derdi. Girişi ancak, alt kat zeminlerini parçalayarak bulabilmişlerdi. Girişi bulmalarına sevinmişler, ancak yazılı kartonu okuyunca “bozulmuşlardı”. Kendilerine yediremiyorlardı. Abluka ve baskına karşın tünele girme operasyonumuzdaki cesaretimizden ürkmüşlerdi: “Biz tünelin öbür tarafındayken, siz de bu tarafındaymışsınız. Buna nasıl cesaret edebildiniz?” demişti subaylar.

Tünel sonrası Sağmalcılar Özel Tip Hapishanesi 13 Mayıs 1989 günü kapatılmıştı. Ve biz Devrimci Sol tutsakları bu kez Sağmalcılar

Kapalı Hapishanesi'ne gönderildik. Orada da çok beklemeyecek ve ilk olarak Dayı'yı özgürlüğe yollayacaktık. Dikkat ediyorum “12 Eylül Hapishaneleri” dendiği zaman, Diyarbakır'daki, Mamak'taki baskılar, işkenceler anlatılıyor. Buraların öykü ve romanları yazılıyor. Hatta filmleri çekiliyor.

Ama hiç birinde direniş yok. Sadece ve sadece “ah vah” edebiyatını görebiliyorum. Oysa bu dönemde, dünyanın hiç bir ülkesinde olmadığı kadar direniş, teslim olmama ve zafer var. Sol ve kendine “aydın” diyenler direnen cezaevlerinin bu yönünü görmezlikten gelmeye çalışıyorlar. Çünkü bu cezaevlerini anlatmak demek, kendilerini inkar etmek demek; direniş ve zaferin öyküsünü yazmak demek, bu direniş ve zaferi yaratanları ve bu direnişin ardındaki iradeyi, düşüncüyü ve ideolojiyi anlatmak demek. Ve direnişi anlatmak demek, Dayı'yı anlatmak demek ama onların niyeti Dayı'yı anlatmak değil, onu kötülemektir. Ve bunu her koşulda yapıyorlar. NEREYE KADAR?!

O Kadar Mütevaziydi ki...

Dayı'yı anlatımlarda tanıdım. 1980'de işkenceciler tarafından medyaya lanse edilirken O'nu gazetelerin ilk sayfasında işkence görmüş olduğu resimleriyle hatırlarım. “Dev-Sol'un Lideri Yakalandı” gazete başlıklarıyla sevinç naraları atan burjuva gazeteciler büyük bir maden bulmuş gibi ellerini ovuşturuyorlardı. Yaptığı iddia edilen eylemleri tek tek sıralayıp Dayı'yı hedef gösteriyorlardı. “Dev-Sol Lideri Çözüldü” gibi yalan yanlış haber başlıkları geçiyordu. Yakalandığı evde, bulaşık makinası çıktığını, lüks içinde yaşadığı iddia edilen asılsız haberlerle halkın kafasını karıştırmaya çalışıyorlardı. Onu tanıyan bilen arkadaşlarla sohbet ettiğimde şöyle diyorlardı: “Dayı, değil bulaşık makinası isterse yüz tane olsun o yine elinde yıkar, yıkatır. Çünkü Dayı tembelliği hiç sevmez. Emek harcanmayan hiçbir şeye izin vermez. Bulaşık makinası görüntü icabıdır”. Bu psikolojik saldırıları sonrasında da devam edecekti. 1982'deki tutsaklığım sırasında Dayı'yla ilgili hazırladıkları ifade tutanaklarını koğuş mazgallarından içeri atıyordu askerler. Cuntacıların amacı tutsak kitlesinin kafasını karıştırıp önderliğe olan inancı ve güveni sarsmaktı. Bütün çabaları boşa gidiyordu. Tutsak kitlesi bu saldırıları püskürtmüş önderliği sahiplenmişti. Cuntacı şefler bunda başarı sağlayamayacağını anlayınca Dayı'yı tek kişilik hücreye aldılar. Bununla da yetinmeyip Metris Hapishanesi'nden Sağmacılar Hapishanesi'ne sürgün etmişlerdi. Akılları sıra tutsak kitlesini öndersiz bırakmışlardı.

1983'ün sonlarında TTE'ye karşı ölüm orucu tartışmalarının başladığı bir süreçte Metris Hapishanesi'nden tahliye oldum. Dışarıda tahliyeler üzerinde farklı bir politika deneniyordu. Gözdağı ve baskılarla inançlarımızdan tamamen uzaklaştırmaya ya da itirafçı olmaya zorluyorlardı. İşte böyle bir süreçte her türlü baskıya, itirafçılığa karşı durmuş işkencecilerle son konuşmalarımı yapmıştım. Yine Dayı'yı gündeme getirmişlerdi. Ölüm orucunda Haydar Başbağ başta olmak üzere diğerlerini Dayı öldürmüş, gibi daha bir çok karalama yalan-dolan hikayeler uydurmuşlardı.

1985'de Metris Baştabya Spor Salonu'nda görülen Ana Dava duruş-

masına tutuksuz sanık olarak katıldım. Dayı'yı burada ilk kez görüp sohbet etme imkanını buldum. Tabi yaşadıklarım hakkında düşmanın anlatımlarını anlattım. Onunla ilk karşılaşmamızda sanki yıllarca birbirimizi tanıyormuş gibi bir rahatlık içindeydim. Onu can kulağıyla dinliyor söylediklerini anlamaya çalışıyordum. Dayı'nın karşısında bu kadar rahat olabileceğimi düşünmemiştim. Herkesin ortak düşüncesi "Dayı'nın karşısında çok rahatız". Evet ben de aynı düşüncedeyim çünkü Dayı o rahatlığı doğallığında veriyor. Bir hareketin önderi, kurmayı yöneticisi, öğretmeni ve bize yaklaşımı o kadar mütevazıydı ki çocukla çocuk, büyükle büyük der ya halkımız, işte Dayımız da bu erdeme sahip biriydi. Ondaki bu erdemi gördükten sonra daha rahat sohbet edebiliyor, şakalaşabiliyordum. 1986'da yine Ana Dava duruşmalarından birine gitmiştim. Her zamanki gibi bana takıldı. "Ne zaman evleneceksin evlen de düğününü görelim" deyince "Babam sensin isteyen olursa gelip senden ister" cevabını verdim. Yanında Sinan ve bir-iki arkadaşı daha vardı. Bizim bu sohbetimizde onların yüz ifadelerindeki şaşkınlığı görebiliyordum. Dayı çok rahat bir şekilde "beni nereden bulacaksın" dedi. Yaşadığın sürece bulurum, cevabını verdim. O gün mahkemede bu şekilde ayrıldık. Bir sonraki duruşmaya tekrar gittiğimde ona açılacak olan derneğin davetiyelerini götürdüm. Her sohbetimizde "Ne zaman açacaksınız şu derneği" derdi. Kendi kendime "bundan iyi düğün davetiyesi olur mu" dedim. Duruşmaya ara verilir verilmez Dayı hemen yanıma geldi, "nasılsın ne yapıyorsun" dedi. Hemen yanımda olan dernek davetiyesini eline tutuşturdu. Düğün davetiyesini getirdim, dedim. Dayı eline alır almaz, "gitme bir mesaj göndereceğim" dedi ve hemen yanımdan uzaklaştı. Bu arada Sinan geldi, mesajı uzattı, "kusura bakma seni beklettik ayrıca Dayı espirilidir, sevdiği yakın gördüklerine karşı sıcak davranır" dedi. Beklemediğim bu cevap karşısında şaşkın bir şekilde neden kusura bakayım ki ayrıca Dayı benim manevi babam istediği gibi espiri yapar, takılır, döver cevabını verdim.

Sinan'ın konuşmalarında incelik ve hassasiyet vardı. Fakat Dayı gönülleri öyle fethetmişti ki bir baba şefkatiyle sarıp sarmalamıştı. Onunla çok uzun aylarca yıllarca haftalarca, günlerce bir sohbetim olmadı. Ama bir kaç dakika ya da en fazla yarım saat bir sohbetimiz oldu. Bu sohbetlerimizde insan ilişkilerindeki büyük sevgisini gördüm. Hiç bir zaman kariyerini karşısındaki insana hissettirmede. Hangi insan bir çocuğun seviyesine inebilir ki, ancak ve ancak insan sevgisiyle dolu erdem sahibi bir insan bu alçak gönüllülüğü gösterebilir, işte Dayı böyle

bir insandı.

1986'da Ana Dava duruşmasına katıldığım bir mahkemede, eylem davası görülüyordu. Arkadaşımızı vuran faşistin biri “kendi arkadaşları vurdu” ifadesini verdi. Vurdu dediği kişileri de kendince teşhis etti. Mahkeme savcısı Recep Sözen de bu tanıklığı kabul etti. Ve bizim arkadaşlar da bu olaya itiraz edip alkışlı protesto ettiler. Neler olup bittiğini tam olarak anlamadık. Biz tutuksuz sanıklar, bulunduğumuz yerde mahkeme heyetinin söylediklerini anlamak için can kulağıyla dinlemeye çalışıyorduk. Salon büyük olduğundan ses yankı yapıyor anlatılanlar zor anlaşılıyordu. Mahkeme Başkanı tutuklu arkadaşlara tek tek alkışlı protestoya katılıp katılmadıklarını soruyor, herkes “katıldık” cevabını veriyordu. O anda kararımı verdim. Mahkeme başkanı bana da sorarsa alkışladım cevabını verecektim. Ve bize sıra geldi. Mahkeme Başkanı “evet tutuksuz sanıklar siz alkışladınız mı?” sorusuna karşılık “evet alkışladım”, cevabını verir vermez orada bulunan tutuklu arkadaşlar yüzlerini bana çevirdi. Hepsiyle aynı anda göz göze geldim. Yüz ifadelerinde çok şeyler söyledikleri anlaşılıyordu. Mahkeme Başkanı kararını açıkladı. “Alkışlı protestoya katılanlar duruşma salonundan çıkarılacak” ve hepimiz duruşma salonundan çıkarıldık. Bu olay üzerine Dayı'dan “Biz mahkemeye çağırana kadar mahkemeye gelmesin” haberini aldım. Nedenini sordum. Mahkeme salonunda sivil polisler varmış ve beni gözaltına alacaklarını sanmışlar bizimkiler. Bundan dolayı çağırılana kadar bekleyecektim. Ne derler emir demiri keser, tam bir yıl mahkemeye gitmedim. Bir yıl sonra mahkemeye gelmem için haber geldikten sonra Ana Dava duruşmalarına katılmaya başladım. Mahkemeye gitmek güzel bir duyguydu. Ve Dayı ile tekrar sohbet etme imkanım oldu. Dışarıdaki arkadaşları sordu. “Ne yapıyorlar” dedi. SHP'ye, kahveye takılıyorlar cevabını verdim. İçlerinden birinin de SHP'den bir kızla gönül bağının olduğunu ben anlatmadan Dayı anlattı. O'nun kadın-erkek ilişkilerindeki hassasiyetini, yaklaşımını az çok arkadaşlardan duymuştum. Ama böyle yakından bire bir ilk kez tanık oluyordum. Dayı, “Bizim evliliklerimiz düzen evlilikleri gibi olmaz. Biz sevdik mi ölümüne severiz. Bizim arkadaşımız SHP'den ne olduğu belirsiz biriyle duygusal bir ilişkiyi kabul etmiş. Yarın içeriye girdiğinde ya da öldüğünde onu bekleyecek mi? Söyle onlara yapacaklarsa adam gibi yapsınlar yapmayacaklarsa otursunlar yerlerinde ayrıca SHP'ye takılarak iş yapılmaz. Biz bataklık içinde bir çiçek olmalıyız” dedi.

Dayı'nın yüz ifadesinin sertleştiğini ciddileştiğini ilk kez gördüm. Her

ifade ettiği kelimenin büyük bir anlamı vardı. Ve Dayı haklıydı. Zaman söylediklerini doğruladı. Anlattığı her şey süreç içinde aynen çıktı. 1988'de Ana Dava duruşmaları devam ederken mahkeme savunma aşamasına gelmişti. Heyecan içindeydik. Savunma yapılacağı o gün Metris Baştabya Spor Salonu tarihinde ilk kez tarihi bir güne tanıklık edecekti. Güvenlik her zamanki mahkeme duruşmalarının üzerinde olağanüstü arttırılmıştı. Duruşmayı izlemek için başta yabancı heyetler olmak üzere yüzlerce insan akın etti. Mahkeme Heyeti yerlerini alırken her zamanki olağan hallerinden farklıydılar. Tutuklular mahkeme salonuna ellerinde kitap ve dergilerle içeri girerken aralarında Dayı elinde kitaplar salona girdi. Herkesi başıyla selamladı. Mahkeme Başkanı'nın konuşmasından sonra söz Dayı'daydı. "Kırın kalemlerinizi" cümlesiyle savunmayı okumaya başlayan davanın 1 numaralı sanığı Dayı'nın sesinden başka salonda çıt dahi çıkmıyordu. Orada bulunan binlerce insan nefeslerini tutmuş Dayı'yı can kulağıyla dinliyorlardı. Duruşma aralarında yabancı heyetler Dayı'yla kısa da olsa sohbet etmek için askerlerle köşe kapmaca oynuyorlardı. Onlar Dayı'yla sohbet etmek istiyor asker engel olmaya çalışıyordu. İşte Dayı'nın kesin ve kararlı "Komutanınız yok mu komutanınızı çağırın" tok sesi salonda yankılandı. Büyük bir öfkeyle demir bariyerleri iterek askerlerle tartışıklarına tanık olduk. Dayı tartışırken düşmanın bile saygısını görüyorduk. 1989'da Dayı'nın Sağmacılar Hapishanesi'nden firarından sonra onun dışarıda bizimle birlikte mücadele saflarında kendisini hissettirmesi fazla sürmedi.

Onun İradesinin Ulaşmadığı Yer Yoktu

Dayılar tutsak düştüğünde ben tutsaktım. Sultanahmet Hapishanesi'nde idim. Dayılar tutsak düştüğünde, onunla birlikte olan arkadaşlar bizim yanımıza getirildi. Dayı ise tek başına başka bir yere konuldu. Dayı orada tek başına tecritte tutuldu. Ve iki ay kaldı. İki ay sonra ise yanımıza getirildi. Dayı, bir hücrede üç arkadaş ile kalıyordu. O zaman A blokta kalıyorduk. Hücre sistemi vardı o zaman. Ve tabi Cunta dönemi olduğu için de yaptırımlar vardı. Kimi yaptırımları püskürtmüştük. Örneğin bizlere İstiklal Marşı söyletmek istiyorlardı. Biz Devrimci Sol tutsakları olarak buna karşı çıkıyorduk. Ancak Partizan davası tutsakları bu konuda “pazarlık yapıp, haftada bir de olsa söyleyelim” diyordu. İdare de, bu konuda şöyle bir adım attı. “Her gün söylemeyin ama arada bir söyleyin” diyordu. Sonuçta söylemedik tabi. İdare bu konuda bir şey yapamadı. Sayımlar sırasında tekmil veriliyordu. “Komutanım” demiyorduk ama tekmil veriyorduk. Bir de bir dönem, kısa bir dönem TTE.

Bir gün bizim hücrede “Bu akşam sayıma astsubay gelecek. Ona tekmil vermeyelim” diyerek karar aldık. Tabi bu durumdan Dayılar'ın haberi yoktu. Arkadaşlara haber vermemiştik. O akşam ise sayıma hapishanenin faşist ve işkenceci subayı Üsteğmen Osman Laz gelmişti. Biz hücre olarak 4 kişiydik, yine de, o sayımda tekmil vermedik. İşkenceci Üsteğmen önce şaşırdı. Tekrar ettirdi bize sayım için söylediklerimizi. Biz yine tekmil vermedik. Bunun üzerine beni dışarı almak istediler. Hücredeki 3 arkadaşımız da, “bizi de alın, biz de aynı şeyleri düşünüyoruz” deyince, dördümüzü de dışarı aldılar. Bizi koridorda dövdüler. İşkence sonrası bizi alıp hücreye attılar. Bir gün hücrede kaldık. Sonra çıktık. Havalandırmaya çıkmıştık. Ben Dayı'ya sayımı ve bize yapılan işkenceleri anlatıyordum. Tutsaklar da etrafımızı çevirmiş bizi dinliyordu. Dayı benim konuşmam bitince, bana dönerek, “... şimdi bu sizin yaptığınız kahramanlık mı yoksa çocukluk mu?” diye sordu. Ben de utana sıkıla, “çocukluk” demiştim. Dayı, böyle bir konuda tek

başımıza davranmış olmamıza, kimseye haber vermemiş olmamıza kızmıştı. Etrafımızda oportünistler olunca ben biraz Dayı'nın kızmasına alınmışım. Soğuk durdum bir süre Dayı'ya karşı. Hücrelerde tuvalet, banyo yoktu. Bunun için askere kapı açtırıp dışarı çıkıyorduk. Koridordaydı tuvaletler. Hücrelerarası görüşmeleri bazen de tuvalet gerekçesiyle çıkıp orada yapıyorduk. Bir gün orada Dayı ile karşılaştık. Dayı önce bana selam verdi. Sonra da "... küs müyüz? Neden hiç konuşmuyorsun?" diye sordu. Ben bir şey diyemedim. O ara tekrar Dayı "bu tür tartışmalar olur. Doğaldır. Bunun için canını sıkma" dedi. Bizim hücrede Dayılarla gözaltına alınan gruptan Murat Karabulut vardı. Dayı gelmeden önce Murat benimle sık sık sohbet edip, operasyona ilişkin değerlendirmeler yapıyor ve örgütlenmenin yeterli olmadığını söylüyordu. Asıl olarak da, harekete yönelikti söyledikleri. Dayı gelince daha toparlayıcı oldu. Tutsak düştükleri süreç ile ilgili olarak tek tek her arkadaş ile sohbet etti. Ve daha çok da bu konuda, örgütlenme, mücadele, cunta konusunda yoğunlaştırdı tartışmalarını... Yine ilk iş olarak hapishane örgütlülüğü yeniden işlevli hale getirildi. Ve yine Cuntanın bu konudaki politikaları tartışıldı. O kesitte idare sayımlarda teknil vermeyi ve TTE'yi kaldırdı. Kaldığımız dönem de nispeten saldırılar azaldı. Asıl olarak da Metris'in açılmasıyla birlikte saldırılar arttı. Bir sohbet sırasında Dayı bize "hapishanedeki tutsak kitlemizin ancak yüzde onu dışarıda mücadele eder" demişti. Ben tabi o zaman bu oranın az olduğunu düşünmüştüm. Haliyle Dayı'nın kafasında sıcak mücadeleye insanlarımızı hazırlama düşüncesi de vardı. O dönem biraz sıkıntılıydı. Murat Karabulut daha sonra sevk olduğu Metris Hapishanesi'nde kimi problemler de yarattı. Dayı, o dönem bu tür anlayışlarla da mücadele etti. Özellikle işkenceciler şubeden geçen her arkadaşımıza Murat Karabulut propagandası yapıyorlardı. "Gerçek lideriniz, burada tek direnen Murat'tır" diyorlardı. Daha sonra Sultanahmet Hapishanesi'nden Metris'e sevkler başladı. Dayı ile aylar sonra bu kez altlı üstlü koşullarda kalmaya başladık. Camdan bağırarak ya da not yazarak sohbet ediyorduk. Saldırıların ve direnişlerin yaşandığı bir dönemdi. Bir yığın acı ve tatlı anımız da oldu. Örneğin o dönem yokluklar içinde yılbaşını birlikte ve havalandırma olarak kutlamıştık. Daha sonra ise Sağmalcılar Özel Tıp Hapishanesi'nde karşılaştık. Ama orada aynı hücrede kalmadık. Onun için oraya ilişkin anlatacaklarım sınırlıdır. Zira bir süre sonra da TTE giymediğimiz gerekçesiyle her şey yasaktı. Bir ara Dayı'yı bizim kaldığımız blokun tekli hücrelerine getirdiler. Bizler 3 kişilik hücrelerde kalıyorduk. Her

bloкта da biri altta biri üst katta olmak üzere 2 tane tekli hücre vardı. Ben komüncüydüm. Sigara işlerini ben ayarlıyordum. Dayı'nın ne kadar çok sigara içtiğini bildiğim için en azından içebileceği asgari bir sayıda Dayı'ya sigara veriyordum. Havalandırmadaki tüm oportünistler Dayı'nın çok sigara içtiğini biliyordu. "Nasıl olsa sigarası vardır, verir" düşüncesiyle sigarası biten oportünist Dayı'dan sigara istiyordu. Dayı bu konuda da hiç kimseyi kırmazdı. Ve kendi sigarası olsun ya da olmasın ama mutlaka isteyenlere sigara verirdi. Bu duruma ben çok bozulurdum. Hatta bir kaç kez Dayı'ya, "Dayı niye sigaralarını veriyorsun? Sana yetmiyor" demiş ve sitem etmişim. Dayı da bana "Ne yapayım bu konuda hiç kimseyi geri çeviremiyorum. Ne diyeyim? Sigaram bitti diyor. Vermesen olmaz" demişti. Dayı böylesi konularda oldukça hassastı. Düşünceli ve duyarlıydı. Sigara konusu da böyle bir konuydu. Zira sigara konusunda birçok kişi oldukça bencil davranmıştır. Hele yokluk koşullarında ise kimi zaman sorun olmuştur. Bildiğimiz temizlik süpürgesinin içinde süpürge tohumu arayıp onları gazete kağıdına sarıp sigara yapıp içen arkadaşlar vardı. İşte böylesi örnekler vardı. İdare de bilinçli olarak sigarayı ya geç veriyor ya da bazen sigara yasağı koyuyordu. Dayı, evet çok sigara içerdi. Ama gerek arkadaşların anlatımından gerekse de benim kendi gözlemlerimden gördüğüm, Dayı sigara olmazsa içmezdi. O konuda iradesi çok güçlüydü. Uzun işkenceli sorgu döneminde, şubede sigara istememiş, içmemişti. Yine hapis-hanelerde de sigaranın olmadığı dönemlerde kimi arkadaşlar gibi krize girmemişti. Bu konuda da örnek bir tutumu vardı Dayı'nın.

Baskı ve yasakların olduğu dönemde, Dayı bizler için bir güç ve moral kaynağıydı. Onun iradesinin ulaşmadığı yer yoktu. Mutlaka o her yere ulaşırdı.

Karşılarında Hep Dayı ve Direniş Vardı

Sultanahmet dönemine ilişkin olarak aklımda kalan birkaç şeyi paylaşabilirim. 1983 başıydı sanırım. Dayılar A Blok tarafında tecritteydi. O nedenle görüşemiyorduk. Bir gün ben ziyarete çıkarken tesadüfen onların oraya kapı deliğinden baktım. Dayılar havalandırmadaydı. Ve beni görünce çok sevindi. O ara, boşluktan yararlanarak sohbet etmeye başladık. Hal hatır sordu, sonra da “arkadaşlarla konuş. Biz bir duyum aldık. Bizlerin, 3-4 arkadaşın Ümraniye’de yeni açılacak olan bir yere sürgün edilme gibi bir durumumuz varmış. Bu konuda acilen kamuoyu oluşturalım” demişti. Ben de “tamam Dayı, hemen iletirim” demiştim.

Bu durumu arkadaşlarla konuşmuştuk. Ve açıklama yapılmış, aileler bu konuda harekete geçirilmişti. Dayı’ya yönelik her zaman düşmanın bir tecrit politikası olmuştur. Bunu 1984 Ö.O’nda bile yapmak istediler. Tabi tecrit için adım atmaları yetmiyordu. Karşılarında Dayı ve hep direniş vardı. Direniş hep oyunlarını bozdu. Daha sonra Dayıları bizim olduğumuz bloğa vermek zorunda kaldılar. Dayı artık bizimle birlikteydi. Şaban Şen’in temsilcimiz olduğu bir zamandı. Bir gün havalandırmada otururken Dayı, Şaban ile konuşuyordu. Şaban idare ile görüşme yapacaktı. Dayı, Şaban’a “Şaban, idareye şu camları da hatırlat. Doğru düzgün genişletsinler” demişti. Şaban ise “Dayı, nasıl olsa kabul etmeyecekler, ayrıca camlarla uğraşmaya gerek var mı?” deyince, Dayı bize dönerek, “Şu işe bak, biz kendi arkadaşlarımızı ikna edemiyoruz, idareyi nasıl ikna edeceğiz?” dedi.

Sultanahmet günlerimiz bir yandan direniş, diğer yandan yaşamın yeniden üretilmesiyle devam etti. Dayı’nın oradaki varlığı, öğreticiliği bizim için hep geliştirici oldu. Bir de aklımda kalan ‘83 Temmuz açlık grevi döneminde sürecin Ölüm Orucuna dönüştürülmesi sırasında o zaman 3 arkadaşın karşı çıkmasıydı. O nedenle Ölüm Orucu ertelendi.

“Kendi Devrimci Değerlerimizle Yaşayacağız”

Sultanahmet Hapishanesi'nde bulunduğum dönem 12 Eylül'den hemen sonraydı, Bursa'dan getirildim. O dönem hapishanede yaklaşık 700 tutsak vardı, bunun 600'e yakını bizim arkadaşlardı. İlk dönemler koğuşlarda kalıyorduk. 1981 yılının başlarında Dayı'yı Davutpaşa Hapishane'sinden Sultanahmet'e getirdiler. Dayı geldikten bir müddet sonra hapishanede koğuş sistemini kaldırarak hücre düzenine geçildi. Bu düzenlemede Dayı, ben ve Bedri Yağan aynı hücrede kalmaya başladık. Uzun bir müddet böyle devam etti.

Dayı'nın hapishaneye gelmesiyle birlikte havası da değişmişti hapishanenin. Moral, coşku artmıştı, aynı zamanda bizim yaşamımız daha disiplinli ve üretkendi. Ben tutuklanmadan önce dışarıda yemek vb. işlerle ilgilendiğimden dolayı, hapishanede yemek dağıtma işini bana vermişlerdi. O dönem ben, gelen yemekleri bütün koğuşlara götürüp dağıtıyor, sonra da boşlarını topluyordum. Bundan dolayı diğer sol dahil bütün koğuşlara giriyordum, hepsiyle konuşma imkanı buluyordum. İlk dönemler koğuşlarda her siyaset kendi insanlarıyla birlikte kalıyordu, ama bir müddet sonra idare bütün tutsakları karışık bir şekilde kalmaya zorladı. Hapishane müdürü binbaşı şöyle diyordu, “dışarıda birbirinizi yiyordunuz, burada da bir arada kalarak yine birbirinizi yiyin.” Bu uygulamada dışarıda birbiriyle çatışan, çelişkileri derin olan siyasetleri yan yana getirmeye başladılar. Dayı hemen konuya müdahale etti. Bizim arkadaşlara ve diğer siyasetlere haber göndererek, dışarıdaki sorunları bir tarafa bırakmamız gerektiği, şimdiki görevin düşmanın saldırılarını boşa çıkarmak olduğunu bunun için de birlikte davranmanın zorunluluğuna vurgu yapmıştı. Bu ve benzeri notları, bildirileri Dayı, benim aracılığımla gönderiyordu. Çünkü ben işim gereği bütün koğuşlara gidiyordum. İdare de bu durumu değiştirmek için, yemek dağıtma işini doğrudan askerlerin yapacağına dair açıklamada bulundu. Dayı hemen koğuşlara talimat göndererek yemek alınmayacağını söyledi. Yemek alınmayınca da idare bu uygulamadan vazgeçti.

Dayı hücre yaşamında çok disiplinliydi. Düzenli okur ve yazardı. Bazen yaptırım amaçlı havalandırmaya çıkarılmadığımız günlerde dahi ranza üzerinde spor yapar, volta atardı. Spor konusunda çok dikkatliydi, her koşulda spor yapılması ve muhakkak hareketli olmamız konusunda bizi zorlardı. O dönem blok olarak ortak havalandırmaya çıkardık. Bütün Devrimci Sol tutsakları olarak toplu spor yapardık. Sporumuz çok disiplinli ve zordu. Spor esnasında kartonlardan yaptığımız silahlarla da eğitim yapardık. Bunu askerler de izliyordu. Hatta bir gün Hapishane Müdürü Binbaşı Tevfik, spor esnasında şöyle demişti: “Dursun, senin şu adamlarını bana versen, Kıbrıs'ı bir saatte alırım.” Sporumuza hayran kalmıştı. Bunun yanında askerlere de, “bunlar bu şekilde spor yapıyorsa altında bir şey vardır” deyip güvenlik önlemlerini iki katına çıkarıyordu. Örneğin bizim spor yaptığımız zaman havalandırma etrafına asker diziyordu. Bu dönem tutsaklar hapishaneden tekrar polise, işkenceye sıkça götürülüyordu. Dayı buna tavır almak gerektiğini belirtti ve diğer sola da bu konuda öneri götürdü. Sol, “bunu engellememiz mümkün değil, bundan dolayı direnmenin de anlamı yok” demişti. Dayı ise bu uygulama karşısında muhakkak direnmek gerektiğini belirtmiş, eğer bu uygulamayı boşa çıkarmazsak, yakında işkencehaneleri buraya taşır, burada sorgu yaparlar demişti. Daha sonra bizim tutsaklara benim aracılığım ile talimat göndererek, hücrede, koğuşta tek başımıza da olsak bu gibi durumlarda barikat kurup direnmemiz gerektiğini söyledi ve bu talimattan sonra tutsakları vermemeye başladık. Bu karardan bir müddet sonra, Dayı'yı tekrar sorguya almaya geldiler. Bütün hapishane olarak barikatlar kurarak direnişe geçtik. Bizim hücreye (Dayı, ben ve Bedri kalıyorduk) yirminin üstünde asker baskın yaptı ve işkenceler eşliğinde Dayı'yı zorla götürdüler. Biz barikat direnişiyle birlikte Açlık Grevine başladık, bunun üzerine Dayı'yı bir gün sonra geri getirdiler. O dönem Sultanahmet Hapishanesi'nde bulaşıklar havalandırmada yıkanıyordu, Bunun için de koğuşlardan, hücrelerden birer kişi çıkıyordu. Aslında bu bulaşık yıkama durumu bir yanıyla temsilciler arası toplantı gibiydi. Çünkü idare temsilcilerin bir araya gelmesine izin vermiyordu. Bu şekilde temsilciler bir araya gelip, süreçle ilgili konuşuyorlardı. Temsilci Bedri olmasına rağmen bazen Dayı da bulaşık yıkamaya çıkıyor ve hem bizim arkadaşlarla hem de solun temsilcileriyle görüşüyordu. Özellikle önemli bir konu konuşulacaksa Dayı çıkardı. Bir gün böylesi bir bulaşık yıkama, toplantı esnasında, ben Dayı konuştuğu için onun yerine bulaşıkları yıkadım. Hücreye geldikten sonra Dayı

banaya kızdı. Bana, “ben bugün görevliysem, sana muhakkak yemek ve temiz tabak veririm, bir daha benim yerime yapma” dedi. Ben “senin işin vardı, ben de orada boş duruyordum bundan dolayı yıkadım” deyince, “olabilir, ama ben yine yapardım, biz de ayrım olmaz herkes her işi yapar, ast-üst yoktur” dedi. Dayı’nın konumu ve işlerinin yoğunluğu karşısında bu davranışı beni çok etkiledi. Çünkü ben bütün koşullara gidiyordum, orada diğer soldan da insanları görüyordum, hiç böyle bir durumla karşılaşmadım.

Dayı’yla birlikte direniş de biçim değiştirmişti. O günlerde hapishane müdürü hep Dayı’nın yanına gelerek Ankara’yı, Mamak’ı örnek veriyordu. Yine bu örneklerden yola çıkarak, artık Sultanahmet’te kendi istedikleri kitapları vereceklerini, İstiklal Marşı söyleteceklerini belirtti. Dayı müdürün bu söylemleri karşısında, “Ankara, Mamak bizi bağlamaz. Sizin işkencelerinize, yaptırımlarınıza boyun eğmeyeceğiz. Kendi bildiğimiz, devrimci değerlerimizle yaşayacağız” dedi. Yine bu dönemde, idare bizim temsilcilerimizi kabul etmemeye başladı, artık idarenin belirleyeceği kişilerin temsilci olacağını söyledi. Bunu kabul etmedik, temsilcilerimiz kabul edilene kadar da sayım vermedik. Bu dönem, tutsakların -özellikle Devrimci Sol tutsaklarının- elleri arkadan kelepçelenerek mahkemeye götürülmeleri gündeme geldi. Kabul etmedik. Dayı; mahkemeye çıkmıyoruz, gelsin zorla götürsünler dedi, bunun üzerine bir-iki deneme yaptılar, sonuç alamayınca bu uygulamadan da vazgeçtiler. Bir başka olay da sigara içme meselesinde çıktı. Bir direnişten sonra koşullara, hücrelere sigara yakmak için çakmak vb. vermediler. Sigara içmek için askere “komutanım” deyip ateş istenecekti. Kabul etmedik. Dayı, kendisi de sigara içmesine karşın, “hepimiz sigarayı bırakıyoruz, sigara için bunların kölesi mi olacağız” dedi. Sigarayı bıraktık. Yaklaşık bir ay sigara içmedik, idare bu uygulamayı da kaldırmak zorunda kaldı.

İşkenceler ve baskılar sonrasında hapishane müdürünün adının geçtiği bildiriler dışarıda dağıtılmıştı, “işkencecilerden hesap sorulacak” anlamında. Hapishane Müdürü Binbaşı hücreye gelerek, “Dursun benim hakkımda neden bildiri dağıtıyorsunuz, ben faşist değilim, sadece bu devletin köpeğiyim, ne diyorlarsa onu yapıyorum. Yarın siz başa geçerseniz sizin dediğinizi yaparım” dedi.

Dayı, direniş öncesi veya bütün sorunlarda muhakkak tutsaklardan yazılı düşünce alırdı. Halbuki havalandırmada bütün tutsaklarla bir-bir konuşur herkesle ilgilenirdi, yine bu konuşmalar esnasında da süreçle ilgili düşüncelerini alırdı. Buna rağmen yazılı düşüncelerini almasını an-

layamamıştım. Bunu kendisine sordum. Bana, beni de örnek vererek, *“bizim insanlarımız genç, tecrübesiz, çoğu zaman konuşamazlar kendilerini ifade edemezler, hele yöneticilerinin yanında bu yanları daha öne çıkar, bundan dolayı yazılı düşünce almak her zaman iyidir. Sözlü anlatamadığı birçok şeyi yazabilir ki yazıyor arkadaşlarımız”* demişti.

Dayı, öneri ve düşünce alırken solu da dikkate alır, önemserdi. Yani biz çoğunluğuz, dediğimiz olsun düşüncesinde değildi, onları da sürece katmak için çok çaba harcardı, konuşmalar dışında sürekli bir yazı gönderme, tartışma durumu olurdu, bu yazıları ben götürdüğüm için biliyorum. Komün ve benzeri konularda çok hassastı. Gelen paranın ve diğer eşyaların eşit ve ihtiyaçlara göre dağıtılması için özel bir önem verir, takip ederdi. Bütün tutsak kitlemizle yakından ilgilenirdi. Bütün arkadaşlarla konuşur, ayırım yapmazdı. Dayı'nın yanında yabancılık çekmezdin, her şeyi konuşabileceğin, bütün derdini dökebileceğin birisiydi. Örneğin ben çok yeni ve kültür düzeyi geri biriydim. Ama bana hiçbir zaman bunu hissettirmede, her konuyu benim anlayacağım şekilde anlatır, bana kavratırdı. Örneğin, benden sonra tutuklanmış ve benim üzerime ifade vermiş bir arkadaşla aynı çalışma gurubundaydık, ben bu arkadaşla aynı ortamda olmak istemiyordum, bunu da Dayı'ya anlattım. Dayı bana *“... bizde de insanlar hata yapar, zaaf gösterir. Hiçbir şey olmamış gibi davranamayız. Verdiği zarara göre bir ceza verir ve yaptırım uygularız. Ama hiç kimseyi de düşmanın kucağına atmayız. Onu tekrar kazanmak, eğitmek için çabalarız. Bulunduğumuz koşullarda, bizden kopan her insan düşmana gidecektir, bunu önlemeliyiz”* demişti. Ve bana meseleyi kişiselleştirmekten öte anlattığı tarzda değerlendirmemi istemişti. Davama bakan bir avukat gidip ailemi bulmuş ve dava için bir miktar para almıştı, bunu Dayı'ya anlattım, çok kızdı. Bir gün birlikte avukata çıktık, benim yanımda avukata, *“sen nasıl ailelerden para istersin, bu arkadaş bizim arkadaşımız, davamızın tutsağı, zaten biz sana dava için toplu ödemeyi yapıyoruz, ayrıca para istemek neyin nesi, ya aldığın parayı geri ödeyeceksin, ya da davayı bırakacaksın”* dedi.

Açlık Grevi (AG) dönemlerinde özel bir ilgi gösterirdi, özellikle direniş öncesi tutsaklarla tek-tek konuşur ve hazırlardı. Bu arada sağlığı bozuk olanları AG'ye dahil etmezdi, hatta AG yapmak istemeyenleri zorlamazdı. Bu durum daha çok etkili olurdu. Diğer sol bizim kitlemizi hep genç, dayanamazlar gibi küçümserdi, ama her direnişte biz daha diri ve

sonuna kadar götürürdük. Bunu Dayı sağlardı. Çünkü önceden konuşur ve bizi yarı yolda bırakmayın diye arkadaşları uyarırdı. AG sonrası da yemeklerden diyete çok titiz olur, sağlık anlamında bir sıkıntı olmaması için önlem alırdı.

Birlikte kaldığım ve Dayı'yı gözlemlediğim için diğer solun temsilcileri ve Bedri ile de kıyasladım. Mesela ben Bedri'yle konuşamazdım, çekinirdim, hep mesafeliydi. Kendini farklı gösterirdi. Bir gün fotoğraf çekilecekti. Bütün koğuşlarda fotoğraflar çekildi. Dayı Bedri'ye, sen ilgilen demişti. Fotoğraflar geldikten sonra görüldü ki, Bedri kendi resimleri olanları renkli bastırmış. O zaman renkli çok pahalıydı. Dayı buna çok kızdı, benim de olduğum ortamda eleştirdi, “sen nasıl yaparsın, maddi koşullarımızı biliyorsun, ayrıca bu ayrıcalık niye” diye kızmıştı. Yine başka bir örnekte, ben Bursa'ya sevke gidiyordum. Oradaki arkadaşlara notlar götürmek gerekti. Bunların gerekli gizlenmesi yapıldı. Yola çıkmadan önce Bedri, bana dönerek, “eğer bunlar yakalanırsa benden aldığını söylersin” dedi. Dayı bu söze çok kızdı. Bedri'ye yönelik, “sen arkadaşla nasıl böyle konuşursun, biz arkadaşımızı tanıyor ve güveniyoruz. Eğer böyle bir durum ortaya çıkarsa o nasıl davranması gerektiğini bilir” dedi.

Yaklaşık 2 yıldan fazla birlikte kaldık Dayı ile. Aklımda kalan yanı, farklı bir kişi olduğu, mütevazı, herkesle ilgilenen ve her anını mücadeleye adanmış biri olduğuydu.

Kendisi İçin Hiçbir Ayrıcalık İstemezdi

Uzun yıllar sonra ilk kez 1989 yılında Engin Kaya operasyonunun ardından tutuklanıp getirildiğim Sağmalcılar Hapishanesi'nde karşılaştım Dayı ile. İdarenin bizi başka bir koğuşa vermek istemesi üzerine yaşanan kısa bir kargaşa ve gösterilen sert tepkinin ardından biz Dayıların koğuşuna alındık. Bu kez hapishanede kucaklaşmak nasip oldu, hem de uzun yıllar sonra. Yıllar önce gördüğüm Dayımız burada bana daha bir coşkulu, daha bir bilge ve daha bir enerjik geldi. Yaşadığı onca işkence, Ölüm Orucu, geçirdiği tüberküloz, katıldığı onlarca açlık grevi enerjisini bitirememiş, coşkusundan bir şey kaybettirmemiş, aksine arttırmıştı. Bir yıla yakın beraber kaldık. O süre zarfında Dayı'yı hep çalışan, üreten olarak gördüm. Doğrusu ne zaman yatıp ne zaman kalktığını bile fark edemiyor gece gündüz hep çalışır halde görüyorduk. Parçalı olarak 4-5 saatten fazla uyuduğuna hiç şahit olmadım. Böylesine yoğun bir çalışma da yürüttüğü için karşı çıkıp razı olmamamıza rağmen hepimiz gibi komün nöbeti de tutardı. Muaf tutma çabalarımıza kızar ve bu isteğimizi *“kimse babasının hayrına devrimcilik yapmıyor. Kimsenin kimseden farkı yok. Diğerleri gibi bu da bir görev ve sorumluluktur. Herkes sorumluluğunu şu iş, bu iş demeden yerine getirmek zorundadır. Bunları yapmak da devrimci sorumluluğun bir gereğidir. Bu konulardaki ayrıcalıklı tutum devrimci ilke ve değerlerle bağdaşmaz. Değerleri dejenere eder yıpratır, bireyciliği geliştirir, onun için bizler daha paylaşımcı, daha fedakar bir çaba içerisine girerek örnek olmalıyız”* diyerek reddederdi. Bu durum çok zorumuza giderdi. Biz otururken onun masamızı temizleyip, ekmeğimizi, suyumuzu getirip, çayımızı doldurmasına fırsat vermemeye çalışır hemen demlikleri kapıp çayları doldurmaya, masaları temizlemeye başlardık. Ama buna bile tepki gösterirdi. Oysa bizimki her nöbetçiye yapılan yardım, gösterilen dayanışma ve duyarlılıktı. Sadece Dayı nöbetçi olunca bu duyarlılığımız daha bir artıyordu, hepsi bu. Dayı ile Balıkesir Yurdu'nda, hapiste, dışarıda, Kongre sürecinde bir süre aynı mekanı paylaşmıştım, yaşamına tanık

oldum. Çalışma yoğunluğu bazılarımızı savurur. Temiz, tertipli, düzenli, disiplinli yaşamaktan uzaklaştırır. Dayı'da ise tam tersidir. O, çalışma yoğunluğu arttıkça disiplinini de arttıran çelikten bir irade örneğidir. Hapiste yatanlar çok örneğini görmüş veya yaşamıştır. Birçoğumuz sıklıkla kalem, defter vb. eşyalarımızı nerede bıraktığımızı unuttuğumuz için onları arayan durumuna düşmüş; çalıştığımız masanın karman çorman olmasından, kül tablalarımızı kirli bıraktığımızdan nöbetçilerin eleştirileriyle karşılaşmışızdır. Bu durumlarda savunma mekanizmamızda hep “yoğunlaşmışım işi yetiştirme telaşıyla unuttum!” dediğimiz işlerin onlarca mislini yapmasına, yaptıklarımızı mutlaka gözden geçirip denetlenmesine ve hepimizden fazla sigara içmesine rağmen bir gün kül tablasını kirli, çalışma masasını dağınık, tertipsiz, düzensiz olduğunu görmedim. Nöbetçilere iş bırakmazdı. Bir eşyasını bir yerde bıraktığına, unuttuğuna şahit olmadım, olmadık. Bize hep derdi: *“Bir işi yapıyorsan kuralına, disiplinine uygun olarak yapacaksın. Büyük-küçük basit-zor fark etmez. İş kuralına, disiplinine uygun olarak yapılırsa harcanan emeği karşılar, istenen başarıya ulaşır. Aksi işi bozma, emeğe saygısızlık, yılların deneyi ve tecrübesine ihanettir. Bir işi, eylemi geliştirecek olan disiplindir. Disiplin de, istemektir, yoğunlaşmaktır, uyanıklıktır, yaratıcılığı zenginleştirmek, başarıyı yakalamak ve yeni başarıların yolunu aralamak için yapılan planlamadır, gösterilen özveri ve irade gücüdür”* derdi. Yaşamının her anında yaptığı her işte devrim ve sosyalizm tutkusunu görmek, hissetmek mümkündü. Tek lüksü bu uğurda daha fazla çalışmaktı. Gece gündüz mücadeleyi büyütme için çırpınıyor, bir an önce sıcak, pratik mücadeleye koşmak için yanıp tutuşuyordu. Uzun tutsaklık yılları O'nu yıpratamamış, tam aksine coşkusuna coşku, kinine kin, tecrübesine tecrübe katarak daha bir yetkinleştiği “Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi”nin büyüttüğü, zenginleştirdiği, gelişim dönüşüm süreci olmuştu.

İstanbul dışında birçok Anadolu hapisanesinde yatmış, buralarda bir dönem bizler için ulaşılması zor ileri, önder düzeyde insanlarla aynı hapisanede kalmıştım. Örneğin Samsun'dan Malatya'ya sevkimiz çıktığında Deniz'in, Mahir'in arkadaşı, arkadaşlarıyla aynı mekanı, aynı direniş havasını soluyacağız diye çok sevinmiştik. Ama büyük bir hayal kırıklığına uğradık. Direnişe, direnmeye yabancılaştıklarını, oluşturdukları teslimiyet statüsü içinde düzenle çatışmamak için ellerinden geleni yapmalarına rağmen yine de cuntanın saldırılarından kurtulamadıklarına tanık olmamız uzun sürmedi. Öyle ki, işkence saldırılarına karşı “İnsanlık

Onuru İşkenceyi Yenecek” ya da başka bir slogan atmak bile çok siyasi görülüyordu. Tutsakların direnişe geçmesini de kurdukları ne olduğu belirsiz statükolarıyla engelliyorlardı. İnsanların siyasi yapısı kimliği bir kenara itilmiş, resmen bireycilik örgütlenmişti. En ufak bir tepki veya talep bile tüm tutsak kitlesinin onayına sunuluyor, eğer çoğunluk yapılması yönünde oy kullanırsa öyle hayata geçiriliyordu. Direnme, siyasi kimliği koruma bir yana bırakılmış, yani devrimci barut tüketilmiş ve hapishane entellektüel birikim depolanan bir yer olarak ele alınıyor, değerlendiriliyordu. Öyle ki bir yandan tavır alma cesaretleri olmadığından direnişin bir parçası olamıyor bir yandan da kitlelerinin direnenlerin etrafında birikeceğinden korktuklarından direnenler için, “kaliteli azınlık, saygı duymak gerekir” teorisiyle kitleleri oyalayarak durumu kurtarmaya çalışıyorlardı.

Sağmalcılar Hapishanesi ise bambaşkaydı. Daha attığınız ilk adımda farkı görebiliyor, teslimiyete karşı adım adım örgütlenmiş direnişin gücünü hissediyor, devrim ve sosyalizm havasını soluyor, mücadeleyi büyütme coşkusu duydunuz. Bu bile burada kendini kavgaya adanmış bir önderin, öğretmenin, başkomutanın varlığını gösteriyordu. İşte bu, bulunduğu her alanda her şeyi devrime göre örgütleyen Dayı farkıydı. Bir gün çay sohbeti sırasında Dayı bana bizim masanın yakınında hem çay içip hem de çalışan bir grup arkadaşı göstererek “nasıl bizim insanlarımız?” diye bir soru yöneltmişti. Ben de; “iyi, üretken, paylaşımcı çalışma ve yoldaşlık sıcaklığı solunduğu belli ama her şeyi önlerinde hazır buluyorlar hissi edindim. Yemek hazırlanıp önlerine geliyor onlar da iştahla yiyorlar” dedim.

Malatya'da tanık olduğum 68'lileri, Mahir ve Denizler'le yaşam süreçlerini ve son durumlarını anlattım. Ve arkadaşları kastederek yalnız kaldıklarında bir bölgedeki alandaki pratik faaliyet içinde de burada sergiledikleri direnci, coşkuyu ve üretkenliği gösterip büyütebileceklerinden şüpheliyim. Hepsi değil kuşkusuz ama birçoğu edilgenleşir, savrulana çıkar demem üzerine Dayı, “hayır hayır bizim insanlarımız iyidir. Hepsi fedakar, çalışkan, bilinçli ve değerli insanlardır” demişti. Çay bitip Dayı'nın kalkmasının ardından, sonradan darbe şefi olanlar bana “Dayı'nın yanında nasıl konuşuyorsun? Dayı'nın, yoldaşların emeğine saygı göstermeden çok pervasızca konuşuyorsun. Haddini bilerek konuş. Dayı bir şey demeyip gülümseyerek sana anlattıysa mütevazılığındandır” diyerek tepki gösterdiler. Kendilerince beni uyarmışlardı. Yaptığımda bir saygısızlık olmadığını, sorduğu soruya samimi olarak

ve gerçekten kafamdaki düşünceyle cevap verdiğimi söyledim. Önderliğe karşı saygıda, sevgide asla kusur etmezdim ama yanında her türlü sırrımı, düşüncemi kaygısız, hesapsız paylaşacak bir rahatlığa da sahip olduğumu, doğrusunun da bu olduğuna inandığımı belirttim. Aramızdaki ilişkinin amir-memur ilişkisi olmadığını, dolayısıyla birbirimize karşı içimiz neyse dışımızın da öyle olması gerektiğini, sorumluma, önder bildiğim yoldaşıma karşı aldatıcı, yapmacık davranma yerine intiharı tercih edeceğimi, belirttikleri şekilde bir davranışı kendimi Dayı'dan, Dayı'yı da kendimden uzaklaştırmak olarak gördüğümü söyleyince bozuldular. “Çok uç değerlendiriyorsun” deyip ayrıldılar. Aynı günün akşamı voltada Dayı'ya, “öğlenki çay sohbetinde sana söylediklerimden arkadaşlar şöyle bir sonuç çıkarmış” diye konuşmayı aktardım. “Arkadaşların duyarlılığı, hassaslığı tamam, ama bu mantık bana çarpık geldi. Bir saygısızlığım oldu mu? Senin ya da ileri bir sorumlunun yanında rahatça duygularımı anlatıp düşüncelerimi paylaşmamak bana ikiyezli, kendine yabancılaşma gibi geliyor” deyince “Arkadaşlar neden o sonuca varmış bilemem. Senin anlatımında, düşüncende bir olumsuzluk yoktu. Sorduğuma genel doğrular çerçevesinde bir cevapla düşünceni ifade ettin. Şark hapishanelerini örnek verdin. O farkı iyi bütünlüklü düşünürsek garipsenecek, şaşılacak bir yan olmadığını görürüz. Bunlar mücadele azmi zayıflayıp sönen, ideolojik sapma içine girenlerin doğal davranışı, düzen yanı güçlenenlerin geldiği yer. İşte bizleri onlardan farklı kılan, oligarşinin oklarını üstümüze yönelten yan da bu mücadelede ve ideolojik hattımızı korumadaki ısrarımız. Bunun için biz ve bizim insanlarımız farklı ve değerlidir” diyerek devam etmişti: *“Eksiklerimiz olsa da Politikleşmiş Askeri Savaş kültürü, devrim ve sosyalizm bilinci, sınıf savaşıncılığı bir kültüre dönüşmüştür. Elbette kitlesel olarak bir arada bulunan aynı yapının insanları bazı şeyleri hazır bulur. Bu durumda insanların bireysel emek, çaba ve inisiyatifiyle yön bulma yanının biraz zayıf kaldığı da doğru. Ama bu zayıflık kültürel savaşı bilinciyle sıcak pratikte yer alındığında, pratikte kısa sürede ortadan kaldırılır. Olaylara, olgulara bütünlüklü bakmak gerekir. Her şey bir anda gelişip yetkinleşmez, diyalektiğin tabiatına aykırı... Dünyada hiçbir şey dört dörtlük, mükemmel olmuyor. Her şeyin olgunluğa ulaşmasının bir süreci vardır. Sürecin ilişki ve çelişkisine göre ileri-geri bir seyir izler. Sorun bu ilişki ve çelişkileri iyi görmek, kavramak. Bunu kavrayan insan değerleriyle bütünleşip hedefine kilitlenmiş yeni insan olur. Geri yanlar, eksik yanlar olsa da bizim bu kültürümüz oturdu. İn-*

sanlarımız bu kültürün ürünü olduğu için çok değerli. Elbette pratik mücadelede gerileyen, savrulan da olacaktır. Ama hiç beklemediğin insanlardan da ileri atılanlar olacaktır. Devrimcilik, devrim mücadelesi böyledir. Hiçbir şey olduğu gibi durmuyor. Ama her şeye rağmen insanlarımıza güvenmeliyiz. Bilimsel tedbirlerimizi tabii ki hep alacağız. Ama güvende kusur etmemeliyiz. Zarar veren, insanların zaafı, eksikliği değildir. Esas olarak bizim bu zaaf ve eksikliklere karşı örgütlenemememiz, onları zamanında görüp insanlarımızı eğitemememizdir. Hedefe uygun geleceği görmemektir. Geleceği görmek, temel ve baş çelişkinin çözüm yolunu bilmektir. Nesnelliğe teslim olmama, olmazı olur kılma, zoru başarma bilincidir... Biz emeğin emekçinin iktidar mücadelesini veriyoruz. Çok yönlü ve hızlı düşünmek zorundayız. Sınıf mücadelesinin acımasızlığından, sosyalizmin bilimsel değerlerinden bir milim bile sapmamak, tavizsiz olmak zorundayız. Emperyalizm ve oligarşi iktidarını burjuvazinin yüzlerce yıllık iktidar deneyine ve tecrübesine dayanarak sürdürüyor. Bu tecrübeyi yenmenin tek yolu; inanç, cüret ve atılganlıktır. Kapitalizme diz çöktürene kadar savaşın gücünü arttırmak, savaşma kararlılığını, feda ruhunu yitirmemektir. Bizim insanlarımız olumlu olumsuz yanlarıyla bu kültüre sahiptir. Bu kültüre sarıldığımız sürece hiçbir güç bizim ideolojik sağlamlığımızı ve devrime yürüyüşümüzü engelleyemez. Yeter ki halkımıza, yoldaşlarımıza, kendimize olan güvenimizi yitirmeyelim.” Çerçevesinde uzunca bir anlatımı olmuştu Xalomuzun. Zira bu onun temel özelliklerinden de biriydi. Bir konuyu peşini bırakmadan kavradığına emin olana kadar anlatırdı. Başladığı işi yarım bırakmaz, kesinlikle ertelemezdi. Hasta da olsa, olanak zorluğu da çekse her türlü kişisel fedakarlığı göstererek başladığı işi sonuçlandırır. İş aksatılmasına, ertelemeciliğe çok kızar ve hep “zamanında yapılmayan işi ihtiyacı karşılamayan, amaca hizmet etmeyen, mücadeleyi gerileten zaaf olarak görmeliyiz” derdi.

Onun işlerdeki bu titizliği randevuda ise dakiklikti. Örneğin telefonda arayacağım demiş ve sana bir saat vermişse, önce mutlaka ya senin saatini kendi saatine ya da kendi saatini senin saatine ayarlar ve saniyesi saniyesine seni o saatte arardı. Xalo'nun yaşamında geciktim, unuttum, trafiğe takıldım, saatim ileri gitmiş geri kalmış gibi mazeretlere yer yoktur. Hiç tanık olmadım. Darbe dönemindekiler hariç telefonda 10-15 dakikadan fazla konuşmazdı. İş bitmemişse bile “şu saatte tekrar ara, ya da ben seni ararım” deyip kapatırdı. Bu konularda çok titiz, ilkeli ve özel bir duyarlılığa sahipti.

Onca yoğunluk içinde şaşmaz biçimde hayata geçirdiği bu dakiklik ve titizliğin O'ndan aldığım en önemli derslerden, ona duyduğum saygının, hayranlığın kaynaklarından biri olduğunu özellikle belirtmeliyim. Xalo bilimsel doğruların, acımasız gerçeğin, halkın değerlerine bağlılığın, adaletin sembolüydü. Döne döne hep *“başarının olmazsa olmazı, ne kadar acımasız olursa olsun gerçeği görmek, esnetmeden, sağa sola bükmeden bilimsel doğruları, değerleri ortaya koymak, yanlışın karşısına dikmektir. Ben değil, biz olarak savaşmak, hak edene hak ettiği karşılığı, değeri verme adaletine sahip olmaktır”* derdi.

“Oportünizm Anlatılmaz, Yaşanır!”

Dayımızı yitirdiğimizi öğrendiğim gün, yaşadığım onca karmaşık duygunun içinde, onunla ilk karşılaştığımız yere, o günlere geri döndüm. Bir yandan da volta atıyorum adım adım, her adımda tarihi geriye doğru sararak... O'nun bıraktığı izleri, yarattığı, yazımına önderlik ettiği tarih sayfalarını takip ederek... Metris'teyiz... 1985 Aralık ayı. Geçtiğimiz haftaya kadar eşofman ara statüsünü kabul etmiş olan düşman, bu hafta bizi eşofman ile avukat ziyaretine çıkarmadı. Biz zaten bir süredir Sağmalcılar'a sevk edilmeyi bekliyorduk. Herkes, TTE (Tek Tıp Elbise) giymişti ve giymeyen bizleri de dış duvara bakan boş koğuşların bulunduğu “Sibirya” adını verdiğimiz E Blok'un iki ayrı ucuna 15'er kişi olarak bölmüş ve birbirimizin sesini ancak duyabilecek şekilde, bodrum kat koğuşlarına koymuşlardı...

Oysa aynı Sağmalcılar'daki yoldaşlarımız gibi '84 Ölüm Orucu Direnişi'mizin taleplerinden biri olan eşofman ara statüsü kabul edilmiş, diğer soldan tutsaklar TTE ile havalandırma, avukat, ziyaret, mahkeme vb. çıkarken, yoldaşlarımız pijama ile havalandırmaya, eşofman ile de avukat, mahkeme ve sınırlı da olsa (bayramlarda) aile görüşlerine çıkabiliyordu... Bizler de benzeri uygulamaların (ziyaret, havalandırma vd.) sırayla gündeme geleceğini beklerken, birkaç gün önce eşofmanla avukata çıkamayacağımız söylendi. Demek ki, bizi burada tutmayacaklardı. Herkesin TTE giydiği bir yerde, TTE giymeyenleri, direnenleri gönderip, Metris'i tümünden teslim aldık, diyeceklerdi. Böyle düşünüyorduk o günlerde. Ha bugün ha yarın diye beklerken, koridordan yoğun slogan sesleri gelmeye başladı. “İşkence Yapmak Şerefsizliktir!”, “Arama Değil İşkence!” sloganları belirgindi... Ahlak dışı soyarak arama yapıldığında atılan sloganlardı bunlar. TTE giymeyi kabul edenler, aramanın nasıl olacağı konusunda da bir anlaşmaya varmışlardı. Bazen pantolonun kemer düğmesi, bazen üç düğme daha bazen de duruma göre TTE'nin pantolonu dizlere kadar indirilebilecekti.

Bu anlaşmayı ihlal edip, yine ahlak dışı soyarak arama mı yapıyorlardı

acaba? Niye yapsın ki? Daha birinci ayında “kahveli-Marlboro sigaralı” anlaşma masası protokolünü niye bozsun ki? Koridorlarda sürüklenerek bulunduğumuz koğuşun koridoruna kadar getirilenlerin mazgaldan seslerini daha net duyabiliyorduk. Hem slogan atışlarından hem de seslerinden, subaylarla yaptıkları tartışmalardan gelenlerin bizimkiler, Sağmacılar'daki yoldaşlarımız olduğunu anladık...

Düşman bir kez daha teslim alma saldırısını deneyerek aldığımız hakları gasp edecek “farklı hapisane farklı statü” oyunuyla yaşadığı yenilgi halinden kurtulmaya çalışacaktı. Boşuna bir çaba idi. Kısa bir sürede Devrimci Sol'umuzun direnişi karşısında pes edecekti. Ancak pes edene kadar da “kış kışlığını puşt puştluğunu” yapacaktı elbet... Askerler, ahlak dışı soyarak aramayı işkenceler eşliğinde yapıp, koğuşlara koyuyorlardı yoldaşlarımızı. Havalandırmadan grup grup alıyorlar, koğuşlara girene kadar sloganlar kesilmiyordu. Sonrasında kimler hangi koğuşta kimler havalandırmada kaldı öğrenmek için pencerelerden yoklama yapılıyordu. Biz on beş kişiydik koğuşta ve bir kişilik boş yerimiz vardı. Sloganlar giderek azaldı ve sonrasında iyice kesildi. Pencerelerde bir iletişim hareketlenmesi yaşanıyordu.

- “Sizde mi?” diye soruyordu biri.

- “Hayır. Bizim koğuş tamam, bizde değil” diye cevaplıyordu, başka koğuştan biri.

Bir diğeri:

- “Bizim grupta göremedik, bizde yok” diyordu.

Pencerelerde bu hummalı haberleşme trafiği sürerken alt kat koridorlarından bir slogan geldi.

- “İşkence Yapmak Şerefsizliktir!”

Hemen tüm koğuşlar slogana destek verdi. Tüm Sibiryaya dünyanın en düzenli korusu gibi coşku ve öfkeyle aynı sloganı haykırıyordu.

- “İŞ-KEN-CE YAAP-MAK ŞE-REF-SİZ-LİK-TİR!”

Çok geçmeden bizim bulunduğumuz koğuşun kapısındaki üç sürgü sert bir şekilde çekilerek, ağır koğuş kapısı açıldı. Bizim koğuşa operasyon çekilebileceği olasılığına karşı yan yana durup kapıya yöneldik.

Biri geliyordu, çıplaktı ve üstündeki eşyalarını eline almış, askerlerin arkasında kalan üstüğüne kızarak:

- “Ahlaksız herif! İşkenceciler... Bu yaptığınız şerefli mi?”

Evet, Dayı idi gelen...

Biz her şeyi unutmuş, Dayımızı görmekten, onunla birlikte aynı

koğuştta olmaktan mutlu, sevinçli bir haldeyiz. Dayımızın etrafını çevirmiş, bir yandan giyinen, bir yandan da subayın davranışlarını, konuşmalarını ve ona verdiği cevabı anlatan halini izliyoruz...

- “Terbiyesiz, ahlaksız... Utanmadan, Dursun Bey siz yaşlı sayılırsınız, Askerler sizi soymadan siz kendiniz soyunun, diyor.”

Çok öfkelenmişti Dayı. Düşmanın bile mert olacaktı bu kavgada. Böylesine bayağı, ahlaksız oyunlara başvurmuyacak, alçalmayacaktı. Cevabı net ve kesin olmuştu Dayımızın:

- “Oyun oynama Üsteğmen! Ondan sonra hapishanenin hoparlöründen 'Dursun Karataş kendi soyundu' diye anons yapacaksın değil mi? Hadi, çok konuşma işini yap!” Üsteğmenin emriyle askerler saldırır Dayımıza...

- “Eee, nasılsınız bakalım, kaç kişiyiz burada?” diyerek, gözlerinin içi ile yüzünün gülümsemesini bir baba şefkati sıcaklığında birleştiren sorusuyla başladı sohbetimiz... Hepimizin ismini ve nereden geldiğimizi sordu. O güne kadar, Sağmalcılar'da hep tek kişilik “kör hücre” tabir edilen en köşedeki hücrede kalmıştı. Davutpaşa, Sultanahmet hapishaneleri dışında, ilk kez bizimle bir koğuştta, yoldaşlarıyla kalıyordu. Onca yıldan sonra yan yanaydık, bir aradaydık işte. Faşizme karşı sokak-sokak çatışmalar yürütmüş, okullarda, mahallelerde, fabrikalarda faşist işgalleri kırmış, işkencecilerden, katillerden hesap sormuş, yoksul halkın yanında olmuş, birlikte barınma hakkını kullanmış, mahalleler kurmuş, yıkımlara karşı nöbetler tutmuş, emperyalist tekellerin ve işbirlikçilerinin korkulu rüyası olmuş, devrimciliğin halk nezdinde adı olmuş bir hareketin, Devrimci Sol'umuzun önderi bizimleydi, birlikteydik. Artık her şeyi sorabilirdik. Aklımıza gelen her şeyi... Merak ettiğimiz cevabını bulmak için kendimizi düşünmeye zorlamadığımız her şeyi soruyorduk. Dayımız ise bizim sorularımızı, savruk, ilgili-ilgisiz, gerekli-gereksiz demeden dinliyordu. Ama o cevaplarını kendi koyduğu sıraya göre, dışarıda yürüttüğümüz kampanyaların hedefi, eylemlerinin mesajı ve niteliği üzerinden cevaplıyordu. Oldukça sade anlatıyordu. Tek bir örnekten, bir eylemden yola çıkarak, tüm bir kampanyayı ve bağlantılı olarak diğer siyasetlerin yaklaşımını, kültürünü anlatıyordu. Eğitiyordu...

Yemeği ne zaman yediğini fark edemezsiniz. Hep birlikte masaya otururduk ama O, en önce kalkar ve işinin başına geçerdi. Ya bir şey okur ya da bir şeyler yazardı. Tüm bu işlerini yaparken kulağının bizde ya da gözünün üzerimizde olduğunu hissederdik. Bazen çalışmasına ara verir, bizimle yemekhane bölümünde sohbet eder, sorular sorar,

cevaplarımıza göre değerlendirmeler yapardı. O günlerde Sağmalcılar'da yayınlanmış ve hücrelerde dağıtımı yapılmış bir broşürün hazırlık gerekçelerini anlatıyordu. Kendilerini teorik olarak yeterli gören tasfiyeciler eski THKP-C kadrolarının bir kısmının oluşturduğu KSD (Kurtuluş Sosyalist Dergi) Grubu'nun '84 Ölüm Orucu'na yönelik değerlendirmelerine atfen hazırlanan bir broşürdü bu. KSD Grubu '84 Ölüm Orucu direnişimizin karşısında olmanın, aynı süreçte TTE giymek için dilekçe vermiş olmanın, şehitler verilen bir direnişin baskılanması altında "Sol Çocukluk Hastalığı" dersi vermeye kalkmıştı. Broşür "Çocuk Masalları ve Kapitalizmin Kirinden Pasından Kurtulamayan Proletarya" adını taşıyordu ve dünün tasfiyecilerinin yıllar sonra ulaşacakları noktayı o günlerden gösteriyordu. Bu broşür yayınlanana kadar her koşutta, hücrede yoldaşlarımızla kendi bildirimlerini tartışmaya çalışan bu "delikanlı" tasfiyeciler, tüm arkadaşlarına yoldaşlarımızla tartışmayı yasaklamışlardı. Burunlarını Kaf dağından aşağı indirmeyen "eski tüfek"ler, süt dökmüş kedi gibi kenara çekilmişlerdi...

İşte bu süreci ve broşürü, muhataplarının niteliklerini, dün ve bugünlerini, niyetlerini, hedeflerini bir çırpıda anlatıvermişti bize Dayı. Soluklarımızı tutarak dinliyorduk. Sonrasında bize sordu tekrar: "Oportünizm nedir?" diye. Eksik, fazla tek-tek cevap vermiştik, "ML'nin çarpıtılması", "... zaman ve mekan kavramlarının yok sayılarak..." gibi, kitaplardan aklımızda kalanları söyledik, acemice, ezbere biraz da. "Oportünizm anlatılmaz" dedi, "oportünizm yaşanır. Ülkemizdeki oportünizmin kitabı tarifi zordur. Mesela..." derken, acı bir gülümseme sardı yüzünü, cümleyi devam ettirirken "... aynı hücrede biri Ölüm Orucu direnişini sürdürürken kapıya vurup, yemek dağıtan askere: "Asker! Yemeğin fazlasını versene!" diye bağırımdır oportünizm." O zaman bunu bilmiyorduk, hem somut bir örnek vermişti, hem de ülkemiz oportünistlerinin niteliğini anlatmıştı. Bizim ölüm orucu direnişi başladığında "bunlar tek başına bu eylemin altından kalkamazlar, yenilecekler. Düşman bu yenilgi sonrası bize saldırmasın diye biz TTE giymek için dilekçe verelim. Bunlar yenilir ve dağılırlar. Sonrasını düşününüz..." diye yazan ruh halini, çarpık beyni düşünün. İşte oportünizm buydu. Hani bugünlerde kimi televizyon kanallarının haber programlarında bazı haberler için "sözün bittiği yer" denilerek, sadece görüntü verilir ve o an izlenenler için yoruma, tarife gerek kalmaz ya öyleydi o an. Nerede Mahirlerin Denizler için, yoldaşları Ömer ve Cihan ile birlikte sırt sırta omuz omuza, dostça, kardeşçe, mertçe ölümün üzerine

yürüdükleri yol, nerede bu tasfiyecilerin ülkemiz toprakları üzerinde devrimciliği düzen içinde çürüterek yok etmeye çalışan, eve-işe-eşe dönecek olanların “dostluğu”... Bütün bir tabloyu, fazla söze gerek bırakmayacak şekilde resmediyordu verdiği canlı örneklerle... Öngörünün, önderlik etmede gerekli ve zorunlu bir şart olduğunun sohbetini yapmıştık. Dayı oportünizmi ’71 sonrası yılgınlık ve kaçış günlerinden tanıyordu, gençliğin enerjisini nasıl yok etmeye çalışan tasfiyeci tüccarlar olduğunu biliyordu. Bunu ancak devrimi şiddetle isteyen biri anlayabilir. İfade edilen onca teorik laf salatasının arasındaki tasfiyeciliği anlayabilmek için böyle bir hassasiyet ve devrim, vatan ve halk sevgisi gereklidir. Kimi oportünist, reformist yapıların yaşadıklarını gördüğümüzde, yazdıklarını okuduğumuzda ne kadar basit, dar ufuklu ve yetersiz olduklarına tanık olduğumuzda Dayı’nın bizi eğittiği, getirdiği seviye daha bir anlaşılır oluyor sanırım...

Dayımız bizi eğitmeye devam ediyor, edecek... Yaşamının ayrıntılarına indikçe bunu göreceğiz. Başarılarımızı görünce gözlerinin içi gülerdi... Hapishane içindeki iletişimimizi o günlerde duvarlar veya su boruları üzerinden “Tık tık” adını verdiğimiz bir çeşit Mors Alfabeti yöntemiyle sağlıyorduk. Metris’e ilk kez gelenlerin bulduğu bu yöntemin ilk hali oldukça geri ve zahmetliydi. Öylesine ki, bir harf için o harfin alfabedeki sırası kadar vuruş ile karşı tarafa mesaj iletimi yapılmaya çalışılıyordu. Bu yöntem ile yarım sayfalık bir mesaj ya da metin 4-5 saatte ancak iletilebiliyordu. 24 Aralık Kahramanmaraş Katliamı’nın anması gündemdeydi ve hapishanede ortak bir anma düzenlemek için yazışmalar yapılacaktı. Yarım sayfalık bir metin verdi Dayı, arka bloktaki TTE giyen diğer soldan siyasetlere ulaştırılması için. Arkadaşımız yazıyı aldı ve hemen su borusunun başına gitti. Bir kalem ile aynı telgrafçı ti-tizliğinde başladığı vuruşlarını beş dakikada bitirip, bizimle sohbet eden Dayımıza metni geri verdi. Dayı, okuyamadığı bir yer olduğunu zannetti önce, ama arkadaşımız herhangi bir soru sormadığı için “bitti mi?” dedi, gülerek. Arkadaşımız bittiğini söyleyince “hızlandırdığımı duymuştum, ama bu kadarını değil” derken, gözlerinin içi ve yüzü büsbütün gülüyordu. Dayımız bizim kazandığımız zaferlerde hep böyle gülmüştür, eminim. Bugün bize düşen ise, onu hep böylesine coşkun gülümseteceğine inandığımız başarılarımız, her birimizin kazanacağı küçük-küçük zaferler olacaktır, bizlere öğrettiği gibi...

Haydi, güldürelim Dayımızı...

Hayatının Hiçbir Noktasında Boşluk Yoktur

Zamanın öylesine durduğunu, sözlerin ve görüntülerin havada asılı kaldığını hissettim o an, bir süre... Bir şeyler söylemek istersin, söyleyemezsin, düğümленir gırtlığın. O an, bir an için, olabildiğince yalnızlaşmış, kimsesizleşmiş hissettim kendimi. Bu çok kısa bir andı ve onun bu anı, bu durumu göreceğini ve çok kızacağını varsayarak, “kendini topla ve daha güçlü ol, yapılacak çok iş var, düşmanı sevindirmeyin, yürüyüşünüz daha dik, sesiniz daha gür çıksın, düşmanın gözü sizin üzerinizde...” sözlerini söyleyeceğini aklıma getirdim ve topladım kendimi... Varlığında gözünü üzerimde hissetmek, yaptığım her davranışta yanı başımda olduğunu bilmek, gücünü hissetmek güven veriyordu. Aynı şey yokluğunda daha da artarak, güçlenerek kendini hissettiriyor. “Onsuz ama O’nunla yürümek” denilen şey duygusal planda böyle oluyor, olacak demek ki... Her anı irade, emek, cüret olan Dayımızın, bilgemizin... Birlikte olduğumuz, kaldığımız Metris yılları boyunca tanık olduğum birçok tartışması, sözü, yoldaşlarımızla ilişkilerini hep anlama çabası içerisinde izledim, izlemeye ve anlamaya çalıştım.

Gerek hapishanelerde, görüş yerlerinde, açık ziyaretlerde, gerekse mahkemelerde, avukatlar, basın, ziyaretçilerle olan ilişkilerinde, sohbetlerinde hep bu yanılla anlamaya çalışmışımıdır. Onun gibi düşünmek, değerlendirmek, bakmak, görmek, anlamak üzerine kafa yormuşumdur. Ve halka olan güveni, sevgisi, inancı yaklaşımlarını belirlemiştir. Açık ziyaretlerden birinde, eski TİP’li bir ziyaretçi, “bu koşullarda bile hala silahlı mücadele, gerilla savaşı demek, sürdürmek için deli olmak lazım” dediğinde “Evet, haklısınız, biz biraz deliyiz ama ne istediğini bilen bir delilik bizimkisi” demiştir, gülerek.

Halkla, misafirleriyle sohbetlerinde, yoldaşlarıyla sohbetlerinde hep güleryüzlüdür, müşfiktir Dayı. Hani çocukla çocuk, büyükle büyük derler ya öyle. Kalıplar, şablonlar yoktur onda, ilkelerimize ters düşmeyecek şekilde, geliştirmek, eğitmek, bağlılığı ve sevgiyi güçlendirmek içindir her şey. Kimi arkadaşlarımız vardır hani çok gülüyorlarmış gibi gelir

bazılarımıza. İlginç'i tanıyanlar bilir. Benzeri bir gülüşe sahip bir arkadaşımız vardı. '89 yılı başlarıdır. Yer, Sağmalcılar Özel Tıp. 1 Ağustos Genelgesi süreci eylemlerinden birinden Adalet Bakanı'nın arabasının önünü kesmekten tutuklanıp gelmiştik. Dayımızla karşılaşmış, sohbet etmek şansını elde etmiştik. Arkadaşın gülüşünü durdurmak ne mümkün iki lafın arasında gülüyor. O dönem DEMKAD'da çalışan arkadaşımızı hem birlikte kaldığı bayan arkadaşlar, hem de sohbetteki diğer arkadaşlar uygun yolla uyarıyorlar. Dayı ise "sen bakma onlara güzel de gülüyorsun, bizim yerimize de gülersin..." diyor. Uyarılar sonrasında hafif yüzü asılan arkadaşımızın Dayı'nın bu söylemi üzerine kahkahalarını, gülüşlerini düşünün artık... Uyarılardan kimi yoktur, kimi darbeci de olmuştur. Gülen arkadaşımız ise hala onunla birlikte yürümeye ve her güldüğünde onu anmaya devam etmektedir. Öngörülü, uzak görüşlü, yarını, yarının ilişkilerini, düşünüş tarzını bugünden kurumlaştırmaya çalışan, bugünü yarının izdüşümü olarak ele alan, bolca alternatifli, hiçbir sınırlamanın onu durduramadığı, hiç beklenmeyen anda düşmanın beklemediği an ve yerden vuruş yapabilen, bu yanılla cüreti, tanıyan herkeste hayranlık uyandıran biridir önderimiz...

Hayatının hiç bir noktasında boşluğu yoktur. Her anı eğitime, yoldaşlarını anlamaya, geliştirmeye dönüktür. Koşuş içinde bir yandan çalışır, okur, notlar alırken, diğer yandan bizleri izlediğini, dinlediğini fark edemezsiniz. O an gördüğü tanık olduğu bir aksaklığı, yemek sonrası çay sohbetinde, hiç ilgisi olmadığını düşündüğünüz bir yerden oraya bağlayarak, asıl olarak bizleri konuşturarak, doğrusunu, bizim söylediklerimizin doğruya yakın olanlarıyla bağlantılandırarak kavratırdı en sonunda. Yoldaşlarının başarılarından çok gurur duyardı, gözleri farklı parlardı o zamanlar. Böylesi anlarda sevgi ve gururla parlayan gözleri, bir ilkesizlik ya da ihanet söz konusu olduğunda tam tersi bir kızgınlık ve öfke dolu olurdu. Varlığında ona fiziken bile başvurabilme şansımız, kolaylığımız olurdu, belki bir çok kez çevresinde çalışan bir çok yoldaşımız "nasılsa Dayı bir çaresini bulur, bir yol bulur" düşüncesiyle bir çok işi ona bırakmış, onu fazlasıyla yormuş olduğumuzu düşünmek, bugün rahatsız ediyor. Şimdi, ona onun tüm yaşamına, o yaşamın ve sözlerinin, yazılarının, tepkilerinin, duygularının ayrıntılarına başvuracağız... Yine ışık tutuyor, yine derleyip topluyor, örnek yaşamıyla yol gösteriyor. Bir tutsağımız "...Ne diyebiliriz ki doğanın diyalektiği" demiş ve eklemiş: "Ben yine de kızıyorum bu doğanın diyalektiğine. Onun ruhuna verdiği gücü, bedeninden esirgediği için..." Ne kadar haklı ve sonuç hiç adil

değil... Yarın bir gün bu kanser illetini yendiğimizde, bunu geciktiren kapitalizme onca öfke duyacak ve bir kez daha kimseye sezdirmeden, içimize doğru ağlayacağız, O'nun bize kızacağını bile bile...

“Onsuz Ama Onunla...”

Türkiye ve dünya halklarının başı sağ olsun. Dayımızı yitirdik. Acısını ve üzüntüsünü tarif etmeye kelimelerimizin kifayetsiz kalacağı bir kayıp yaşadık. Artık yürüyüşümüz Parti'nin belirttiği gibi, “Onsuz Ama Onunla” sürecek. Fiili varlığıyla aramızda olmayacak artık, ama zaten “Onsuzluk”tan kastımız da bundan ibaret. Bunun dışında ve ötesinde, “Onsuzluk”, onun bu yürüyüşteki sonsuzluğu demek. Onsuz ama onunla... Evet, onunla... Bu, öyle açık ve elle tutulur bir gerçek ki... Şehitliğinin haberini işittiğimizden beri bunu düşünerek sarıyoruz acımızı. Dayı'nın Anadolu toprağında bıraktığı izin bilinciyle... Öyle derin bir iz ki, tarihin tekerleğini onun üzerinden devrime süreceğiz. Elbette bu çok büyük bir kayıp. Ama Dayı'nın bir ömür vererek ortaya koyduğu eserin kendisiyle ne denli özdeş olduğunu bilen bizler için esas olan acımız değil hıncımız olacaktır. Onun kaybına sevinenler boşuna sevindiklerini zamanla anlayacaklar. Görecekler ki eskisinden de gür bir şekilde “Dayı'nın sesiyle konuşmaya devam edeceğiz”. Bundan şüphe duymuyoruz. Çünkü Dayı bize her şeyden önce kendi özgücümüze güvenmeyi öğretti. “Onsuz ama onunla” demek bu güvenimizdir. Kendimize güveniyoruz, çünkü Dayı “Biz”dir... Dayı yine onun cümlesiyle “halkız, halktan biriyiz, halkın öncüsüyüz” diyen bilincimizdir... Tarihimizdir... Ama daha da çok geleceğimiz... Bundan böyle her yürüyüşçünün kalbinde onun kalbi çarpacak... Ve tüm zamanlarda onun kalbi... Zamanın kendisi geleceğe giden bir yürüyüşçü olacak. Kurtuluş Grubu, Devrimci Yol'dan ayrılış, Devrimci Sol... Ateşle ve çelikle savunulan hayat... Ve adalet... Sonra cunta, cuntanın işkencehanelerinde, zindanlarında verilen sınavlar... Onlar, etlerinin lime lime edildiği işkencelerde, falaka tezgâhlarında düşmanı sevindirmemek için bir “ah” demeyi bile yasakladılar kendilerine. Acılarına gururu öğrettiler. Ölümü yenmek de aynı zindan cehenneminde boyun borcu bilindi. Apo, Hasan, Haydar yanı başlarında kendileri gibi ölüme yatmış önderleriyle birlikte hücre hücre fethettiler zaferi. Önderlik bilinci ölümüne girilen böylesi kavgalarda pekişti. Onlar, önderleri yanlarından zorla alınıp tecrit edildiğinde, su içmeyi reddederek cevapladı

düşmanlarını. Direniş, ölüm ve yaşam günleri... Ve her şehit ile ölen, her şehit ile yeniden doğan, tüm ölümlerin acısını ve tüm doğumların sancısını yaşayan en başta önderlik değil miydi? Zindanları birer direniş odağına çeviren özgür tutsak geleneğinde alnı kızıl bantlı Dayımızın kendi canı, kanı ve alınteriyle kardığı önderlik harcı var. Onunlayız elbette. Metris Baştabya'da bir tabur. Tabur arazisinde bir spor salonu... Ana Dava duruşmaları orada yapılıyordu. Yıl 1989... Hareketin yürüyüşüne gençlikten, bir kıyısından dahil olmuştuk. Adımlarımız henüz bir düş hafifliğindeydi. Ayaklarımızın altında yeri hissetmeden, coşkumuzun ve dizginsiz cüretimizin açtirdığı bahar kokulu günler içinde yürüyorduk. Okul dışında ilk gerçek eylemimizdi Ana Dava duruşmalarına katılmak. Eylem, kendi bilincini yaratıyordu. Bir köşeden karanfiller almak, kırmızı mendiller işlemek, onlara ne soracağımızı kararlaştırdığımız sohbetler yapmak, yoldaş sıcaklığını, sahiplenmeyi öğretirdi. Nizamiye kapısında itilip kakılan tutsak analarının arasında beklemek... İçeriye girmeyi bir ezaya çevirirdi jandarmalar... Ne işimiz vardı orada... Akli ermezdi bu işe oligarşinin askerinin. Çatardı kaşlarını. Onun çatılmış kaşlarından, bize hınçlı bakışından öğrenirdik, cehaletin süngüsünü yemiştir, ağır yaralıdır insanımız... Sevk zincirinin şakırtıları içinde, dimdik başları ve aydınlık, onurlu yüzleriyle ringden inişlerini hatırlıyorum. Duruşma başlardı... Sessizlik içinde, bilenlerin bilmeyenlere tutsakları tanıttığı fısıltılar dolanırdı yalnız:

- İşte Sinan Abi.
- İşte Mürsel, İbrahim...
- Dayı işte, ön sırada, Şaban Abi'nin yanındaki...

Ve Dayı'yı kürsüde görmek. Savunmanın sonuna gelinmişti artık. Sırayla okumuşlar, kendi kürsüsünde faşist cuntayı yargılayıp mahkum etmişlerdi. Son sözü yine Dayı söyleyecekti. Haklıyız Kazanacağız diye koyacaktı noktayı. O fotoğraf işte o gün çekildi. Dayı, cuntanın kürsüsünde hesap soruyordu... İşaret ettiği yön ve haykırdığı hakikat, bu bir anlık belge, cunta zindancılarının yenilgisini ispatlamıyordu sadece. Bu fotoğraf Türkiye halklarının devrimci önderliğine hiçbir gücün boyun eğdiremeyeceğinin belgesiydi. Devrim yürüyüşü sürüyordu. Reber, önde, hakikati haykırıyordu gür sesiyle... O fotoğraf işte o gün çekildi... O fotoğrafın çekildiği o güne kadar onlar mekan içinde değilse de zaman içinde amansız ve zorlu bir yolculuk yapmışlardı... Baskı, zulüm ve kan ile örülü günlerden geçtiler. Zaman zindan içindeydi, mevsimlerin kapıları işkencelere açılıyordu yalnız... Görünürde kimse

yoktu... Yalnız zulüm, yalnız kopkoyu bir karanlık... Direnmeyi türkü eylediler, Dayı'nın önderliğinde yürüdüler. Sıkıyönetim yargıçlarının hayallerini tuzla buz ederek; rütbeleri ve cüppeleri içinde küçültüp çiğneyip geçtiler... Yargılayan hep onlardı... O'ydu. Öyle olduğu içindi ki o gün oradaydık. Bizle randevuyu direnme savaşlarında kesmişlerdi; biliyorlardı orada olacağımızı. Yine de karanfiller ve kırmızı mendiller yağdığında üzerlerine mahcuptular... Ve kendilerinden söz etmeyi hiç sevmiyorlardı... Dayı'nın hiç unutmadığımız, unutmayacağımız ilk selamını o gün duymuştum: "Merhaba Dev-Gençliler!" demişti bize. Çok kalmadı. Bizi o işin sorumlusuna devredip kendisi tutuksuz sanıkların bulunduğu tarafa gitti... Onu nasıl dikkatle dinlediklerini hatırlıyorum... O, kara deryalardaki fenerdi ve onun ışığıyla yürüyordu herkes, içeride de dışarıda da... Onun cunta yargıçlarını azarlayıp susturduğu anlara tanık olmak o zamanın Dev-Gençliler'i olarak her zaman özel gurur duyduğumuz bir şeydi. Ve yine öyledir... Cuntaya meydan okuyan o ses kulaklarımızdan hiç silinmeyecek. Haklıyız Kazanacağız ile çizilen devrim yolunda yürümeye devam edeceğiz ve Dayı'nın gösterdiği ufku kazanacağız mutlaka. Hareketin ortaya çıkışından bugüne neredeyse 35 yıllık bir tarihi ardımızda bıraktık... Buraya kadar onunla geldik, bundan sonrasını da onunla yürüyeceğiz... Onsuz olmak diye bir şey söz konusu değildir. Çünkü o, kendinden ötedir. O, devrimdir; O, harekettir, yürümektir; O, Mahir'dir; O, Marksizm-Leninizm'in kızıl bayrağındaki kanımızdır... Önderimiz yaşıyor, savaşıyor... Anısına bağlı kalacak, devrime onunla yürüyeceğiz. Haklıyız Kazanacağız...

“Gençlik Böyle Atılğan Olmalı”

Dayımızın uğurlanışını TV’den izledik... Ona dair yazılanları ise maalesef okuyamadık. Derginin toplatmalı sayıları bize verilmedi. Biz de kendi yaşadıklarımız ve anılarımız üzerinden bir özel sayı hazırlamayı düşünüyoruz. Hatta bir anımı hemen paylaşayım... En önemli karşılaşmamız Ana Dava duruşmalarından birinde olmuştu. Metris’te spor salonunda görülüyordu mahkeme. Biz de cümbür cemaat geliyorduk gençlik olarak. O gün kapıda kimlik kontrolü bahanesiyle sorun çıkardılar... Mahkemenin başlama saati geldi ama kimseyi içeri almıyorlar. Zeynep’le (Arıkan) beraber salona doğru koşmaya başladık ve askerlerin bağırmasına aldırmadan içeri girdik. Salondaki arkadaşlar, “izleyiciler alınmadan başlayamazsınız” deyip, heyeti bekletiyormuş. İkimizi görünce sevindiler... Önce Dayı geldi yanımıza, ne olduğunu, izleyicilerin-ailelerin neden hala gelmediğini sordu. Heyecanla anlattım kapıdaki gelişmeleri... Gülümsedi, hangi okuldan olduğumuzu sordu... Sonra da “aferin, gençlik böyle atılğan olmalı” diye biraz da gururumuzu okşadı. Az sonra diğer izleyiciler içeri girmeye başladı. Tabi ben artık Dayı’nın konuştuğu bölgeden ayrılmıyordum. O nereye giderse hemen oradaki izleyicilerin arasına karışıp dinlemeye çalışıyordum. Şöyle diyordu: “... Mücadele dümdüz bir hat izlemez, yengiler de yenilgiler de, başarılar da başarısızlıklar da olacaktır. Ama önemli olan başarısızlıkların ve yenilgilerin geçici olduğunu bilmek, bu bilinç ve kendine güvenle yenilgilerden ders çıkarmaktır. Bu mücadeleyi güçlendirir. Bu gerçekliği kaybederseniz, kazandığınız başarıların sizi sarhoş etmesi mümkündür... Üst üste başarılar kazanmışsanız gücünüzü abartır, artık hiç kimsenin ve hiçbir şeyin sizi yenemeyeceğini düşünürsünüz. Her şey çok kolay gelmeye başlar size ve hatta bu ‘güvenle’ yaptığınız işe gereken önemi ve dikkati vermemeye başlayabilirsiniz... İşte böyle bir ruh hali içindeyken başarısızlıklarla karşılaşınca tam ters yönde bir savruluş yaşarsınız... Gerçekçi düşünme ve değerlendirme yetinizi kaybeder, korkuya kapılırsınız...”

Sonra sık sık örgütlenmenin önemine vurgu yapıyor “...örgütsüz de-

vrincilik, örgütün üzerinde devrimci olmaz” diyordu. (Tabi bunları kendi cümlelerimle aktarıyorum) Mahir’in “Devrim yolu engebelidir, sarptır, dolambaçlıdır” sözünü de ilk bu mahkemelerde duymuştum. Dünya devrim tarihini incelersek bu sözün ne kadar haklı olduğunu görürüz... Keza kendi ülkemizde de devrim yolu dümdüz bir hat izlemeyip, sayısız engellerle doludur. Bu engeller ne kadar gerçekse, bunları aşma zorunluluğu da, o denli tarihsel bir görev olarak önümüzde durur, Dayı bize bunu öğretmiştir. Ki onun gibi bir rehberle sahip olmanın onuru, gururu hep bizimledir.

Tekrar başımız sağ olsun diyor, sizleri Dayımızın sıcaklığıyla kucaklıyoruz.

Hep Bizimleydin!

Nerden başlasam nasıl ifade etsem hissettiklerimi bilmiyorum. Biz seni görebilme şansına sahip olabilen kuşaktan değiliz. Seni görmek seninle konuşmak, bu mücadeleye katıldığımdan beri hayalini kurduğum ve bir gün mutlaka gerçekleşeceğini düşündüğüm bir düştü. Bunu asla “gerçekleşmeyecek bir düş” olarak görmemiştim. Belki uzak bir ihtimaldi, yaşadığımız koşullar uygun değildi ama günü geldiğinde mutlaka seninle karşılaşacak, tanışacaktık. Sen bizlerden biriydin, öğreten anlatan yol gösterendin. Sana fiziki olarak yakın olamamamızın tek nedeni faşizm koşullarında bunun çok mümkün olamamasıydı. Bu koşulları ortadan kaldırdığımızda sen bir baba sıcaklığı ile yanımızda olacaktın, etrafını saracaktık. Bizi dinleyecek anlayacak eleştirecek öğretecektin. Bunları zaten yapıyordun ama tüm varlığıyla seni yaşayacaktık. Bu, mutlaka olacaktı hep öyle düşündüm ona inandım.

Devrim dendiğinde ilk aklıma gelen, ilk hayalimde canlanan senin Taksim Meydanı’nda devrimimizi ilan ettiğin ilk konuşmanı yaptığın, milyonların etrafında kenetlendiği ilk mitingdi. Lenin gibi, Mao gibi, Fidel gibi sesleniyordun oradan. Bu sana çok yakışırdı ve bunu en az onlar kadar hak ediyordun. Bir önder olarak bunca emek harcadığın, bunca sevdiğin ülkenin, halkının o muhteşem gününü görmek en çok senin hakkındı. Evet olmadı fiziki olarak orada olamayacaksın, ama milyonlar senden aldıkları güçle, seni taşıyacaklar o meydana. Düşünüyorum da sen neydin bizim için. Hayallerimizin umutlarımızın, olmak istediklerimizin ya da yapmak istediklerimizin tek kelimeyle ifadesiydin. Hiçbir şey bilmediğimiz günlerde adınla kimlik buluyorduk, kendimizi ifade ediyorduk. Kendi cümlelerimizin yetmediği yere adını koyuyorduk. Biliyorduk ki senin adın bu ülkede devrimin, devrimciliğin en yalın ifadesidir, tanımıdır. Bunu bu büyük ailemizle yakınlaştıkça daha iyi anladım, bu ailenin her bir ferdi ile ne kadar yakından ilgilendiğine tanık oldum. Bir önderdin mesafeler, olanaksızlıklar, mücadelenin onlarca yüküne, sorununa rağmen, her birimizle ayrı ayrı ilgilendin. Bunu nasıl mı hissettik? Okuduklarımızda kendimizi bulduğumuzda gördük. İçimizde yaşadıklarımız

kağıtlarda önümüze döküldüğünde gördük. Hayata mücadeleyle insana dair ne varsa hepsi için bir çözümün mutlaka vardı. Gözünü üzerimizden hiç ayırmadın. Hiç unutmam bir gün İstanbul Üniversitesi'nde bir basın açıklaması yapılmıştı. Orada basın açıklamasını Zehra okumuş ve bu, basında yer almıştı. Daha sonra Zehra'ya bir pantolon hediye edildi. Çünkü onun üzerindeki pantolon eskimiş ve bize yakışır durmuyordu.

Orada bizi temsil ediyordu ve daha düzgün olmalıydı. O bir talimattı ve ona bir pantolon alınacaktı. Çok şaşırmıştım. Biliyordum gözün kulağın üzerimizdeydi. Her şeyimizle bire bir ilgileniyordun. Ama bunca işin arasında bunu da görebileceğini hiç düşünmemiştim. Onun için çok inanarak diyebiliyorum ki hep bizimleydin seninle hiç karşılaşamasak bile. Ve hep bizimle olacaksın.

5. BÖLÜM

*atılım yılları
ve
illegalitede geçen
uzun yıllar...*

Şehitlikler ve İhanetler Arasında İlk Hedefimize -Partiye- Ulaşırken, Kılavuzumuz O'ydu Yine

Yoldaşımızın hareketimize fiilen önderlik yapmaya başlamasıyla “Yolun neresindeyiz?” sorusuna cevap bulmak üzere değerlendirmeler yapıldı, yeni kararlar alındı ve onun önderliğinde, tarihimize “Atılım süreci” olarak geçen süreç başlatıldı. “Daha hızlı koşmalıyız” şiarıyla başlatılan bu sürecin, dünya ölçeğinde politik bir önemi ve etkisi oldu. Ülkemizde yayılan reformizme, derinleşen legalizm bataklığına karşın silahlı mücadele yükseliyor, tüm dünyada karşı-devrim rüzgarları eserken sosyalizm bayrağı daha yukarı kaldırılıyordu. Emperyalizmin estirdiği karşı-devrim rüzgarları karşısında, emperyalizmle, işbirlikçisi oligarşik diktatörlüklerle uzlaşma ve silah bırakma modası, karşısında Türkiye Marksist-Leninist hareketini buldu.

O hareketin önderinin adı, Dursun Karataş'tı. O, emperyalizme karşı dünya çapında önemi olan bu ideolojik direnişin ve devrimde ısrarın temsilcisi olarak bu dönemden itibaren emperyalizmin ve oligarşinin daha fazla hedefi haline gelecekti. Silahlı mücadeleyi yükselttiğimiz ve yaygınlaştırdığımız, halkın adalet özlemlerine cevap olduğumuz yaklaşık 2,5 yıllık bir süreçte Hareketimiz, “Partinin arifesindeyiz” diyebileceği bir noktaya geldi. Bu süreçte büyük bedeller de ödedik. 12 Temmuz 1991 ve 16-17 Nisan 1992’de gelişen operasyonlarda Niyazi Aydın, Sinan Kukul ve önderimizin eşi Sabahat Karataş’ın da aralarında olduğu Merkez Komite üyelerimizi şehit verdik. Bunlar büyük kayıplardı bizim için. Bu operasyonlarda kendisi de tehlikelerle yüz yüze kalan önder yoldaşımız, görevlerini kararlılıkla sürdürerek, katliamlar sonrasında oluşabilecek her türlü olumsuzluğun karşısına çıkarak, kadro ve savaşıçılarımıza savaş gerçeğini yeniden kavratarak, hareketimizi daha güçlü bir şekilde ayağa kaldırmayı bildi. Hareketimiz onun önderliğinde gelişimini sürdürürken, 13 Eylül 1992’de, yurtdışındaki merkezi üssümüzde, darbeci ihanet çetesi, önderimize alçakça saldırıp, onu tutsak etti. Tarih bir kez daha sınıyordu onu. Ve O bir kez daha önderlik vasfını

gösterecek, iradesiyle, öngörülerıyla bu ihanetin aşılmasını, hareketimizin devrim yürüyüşüne kaldığı yerden devam edebilmesini sağlayacaktı. Alçaklık, çürümüş aktörleriyle birlikte tarihin çöplüğüne atılırken, O, hiçbir darbenin teslim alamadığı ve kirletemediği bir devrimci önderlik olarak tarihsel yerini, misyonunu pekiştiriyordu. Önderlik, artık daha güçlü, önderlik bilinci daha açıktı.

Hareketimizde ağır tahribatlar yaratan darbe ihaneti onun önderliğinde altilip, hemen her şey yeniden yaratılarak, yürüyüşümüz sürdürüldü. Onun güçlü iradesi, şaşmaz öngörüsü ve isabetli politik kararları, işte bu süreçte önümüze partileşme görevini koydu. Bu görevi yerine getirmek için, hareketimizin önder kadrolarının katılımıyla, 30 Mart 1994'te Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Kuruluş Kongresi toplandı. Devrimci Sol, kongrede devrim yürüyüşünü Devrimci Halk Kurtuluş Partisi (DHKP) olarak sürdürme kararı aldı ve yoldaşımız Dursun Karataş, DHKP Genel Sekreteri olarak seçildi. Şehitlikler ve ihanetler arasında bizi ilk hedefimize, Parti'ye ulaştıran önderimiz olarak bu görev, bu onur tartışmasız olarak onundu elbette. Yoldaşımız 14 yıldır bu görevdeydi ve son anına kadar da bu görevini sürdürdü..." (*Parti'nin Dayı'nın şehit düşmesi üzerine yayınlanan 11 Ağustos 2008 tarihli, 39 No'lu açıklamasından alınıştır.*)

1989 Ekim - Sağmalcılar Hapishanesi'nden gerçekleştirilen bir özgürlük eylemiyle tutsaklığına son verdi. Sıcak mücadele içinde yeniden görevlerinin başına geçti. Kadrolarla değerlendirmeler yapıldı. Türkiye solunda bir ilk gerçekleştirilerek, kadrolardan önderliğe ilişkin onay alındı ve O'nun önderliğinde, Atılım süreci başlatıldı.

1990 Mart - Örgütlülüğü, merkezi işleyişi, kadrolarda üyelik sorumluluğunu yerli yerine oturtmaya yönelik olarak kararlar alındı. Bu kararlar, tarihimize '90 Mart Kararları olarak geçti.

12 Temmuz 1991 - İstanbul'da devrimci hareketin merkezi kurumlaşmalarına yönelik bir operasyon gerçekleştirildi, on Devrimci Solcu katledildi. Operasyonda Dayı da tehlikelerle yüz yüze kaldı.

1 Kasım 1991 - On yıl süren 1243 kişilik Devrimci Sol Ana Davası Metris Baştabya duruşma salonunda karara bağlandı. Oligarşinin "ceza" verdiği tutsaklar arasında Dursun Karataş da vardı fakat artık o bu salonda yoktu. Dışarıda, görevlerinin başındaydı.

Dayı, örgütün ve kadroların onayıyla yurtdışına çıktı.

13 Eylül 1992 - Yurtdışındaki merkezi üste, darbeci bir ihanet çetesi, Dursun Karataş'a alçakça saldırıp, onu tutsak ettiler.

5 Ekim 1992 - Dayı tutsak edildiği yerden pencere demirlerini çıkararak ayrıldı. Kısa süre sonra darbeciler tarafından tekrar tutsak edildi ve kadroların müdahalesiyle tekrar serbest bırakıldı. O tutsaklık koşullarında “Kırletilmenin Günlüğü” ve “Bir Kara Mizah: Hareketimizde Darbe” başlıklı tarihi yazılarını kaleme aldı.

16 Ocak 1993 - Tüm alanların imzalarının bulunduğu bir deklarasyonla darbeciliğin mahkum edildiği ilan edilirken, önderliğe bağlılık açıklandı. Darbecilik aldedildikten sonra Parti kuruluş çalışmaları yeniden başlatıldı.

“Yok” Kelimesini Hiç Sevmezdi

Dayı ile tanışmam, darbe sürecinde olmuştur. Olanaklarımızın sınırlı olduğu bir süreçtir. Kurumlaşma görevinde yer alacaktım. Tanışmamız, görüşmemiz benim için bir sürpriz olmuştu. Bana bir görev için bölgeden ayrılacağım söylenmişti fakat Dayı ile görüşeceğim, onun yanında olacağım bana anlatılmamıştı. O’nu görünce şaşırdım ve çok heyecanlandım. Bu heyecan ve de şaşkınlık tabii ki ona olan sevgimizden, saygımızdandı. Darbe sürecinde olan kin ve sahiplenme bize daha çok ona karşı saygınlık ve de onsuz bir örgütlenme olmayacağını daha da çok benimsetmişti. Ve karşımda Dayı oturuyordu. Çok mütevazı, alçak gönüllü, sevecen ve hep ortamı yumuşatmak için değişik konulara girip beni rahatlatıyordu. Ben ise sersem sersem ortamdaki konuşmaları dinliyor aynı zamanda gözlerimi ondan alamıyordum. O büyük önder ve yıllardır dergilerde kasetlerde izlediğim Devrimci Sol önderi karşımdaydı. Kendimi toparlamam ve söylenenleri iyi dinlemem gerekiyordu, çünkü karşımda çok ciddi bir insan vardı ve benden beklenenler vardı. Kahvelerimizi içtik ve yemek yemek için hepimiz bir lokantaya gittik. Sanki yıllardır tanışıyormuş gibi ısınmış ve de her şeye çok samimi bir şekilde cevap verip Dayı’nın onayını aldım. Bana beş dakika içinde hayatımda hiç görmediğim ve yapmadığım kodlu çalışma yöntemini öğretti ve buna emin olmak için de, sağlamasını yaptı. Sağlama (prova) yapıldıktan sonra “tamam” dedi. O gün ayrıldık.

Benim için yeni bir süreç başlıyordu. İçim içime sığmıyordu ve hazırlıklarımızdan sonra Dayı ile altı aylık onurlu bir süreç yaşadım. İlk buluşmam, onunla beraber konumlanmam ve daha sonraki süreçlerde tekrar buluşmam bana tam anlamıyla hayatımda unutamayacağım bir süreç yaşattı. İlk görüşmemizden sonra, bana verilen bir minibüsle Dayı’nın bulunduğu şehre geldim. Akşam geç olduğundan kalıp ertesi gün hareket etmemizin daha sağlıklı olacağını söyledi Dayı. Fakat ev çok küçüktü ve yanlış hatırlamıyorsam yaklaşık beş kişi bulunuyordu evde. Yatmak için yeteri kadar yatak yoktu. Dayı kendi yatağını bize

verdi ve kendisi büro sandalyesinde uyudu. İtiraz da etsek kabul etmedi ve yarın sen yolculuk yapacaksın, dinlenmen gerek dedi. Dayı, bizim hayal ettiğimiz, örnek yaşamak anlamıyla aradığımız bir kişiliğe sahipti. Onu şimdi çok daha iyi anlıyorum. Onun yaşam tarzı dostu da düşmanı da kışkırtacak boyuttaydı. Bir öğretmen gibi beni, bulunduğumuz çalışmalar ve ilişkiler içinde eğitiyor, pratikteki çalışmalarımı takip ediyor, yapmış olduğum yanlışları bir program gibi önüme koyuyor konuşuyor, anlatıyor ve usanmadan ayrıntılarına giriyor izah ediyordu. Daha 23 yaşındaydım, kendimi çok enerji dolu hissediyordum ama Dayı'nın yaşam tarzı, felsefesi, çalışma azmi bizi çok çok gerilerde bırakıyordu. Bizden önce kalker, traş olur, duş yapar ve güne hep tertemiz hazırlanırdı. Gece geç saatlere kadar çalışır, az uyur, bizden daha dinamik şekilde günlük işlerini yapardı. Saatlerce yolculuk yapar hiçbir sıkıntıyı öne sürmez aynı tempo devam ederdi. Darbe sürecinde, Dayı'nın içinde bulunduğu ortamda tam olarak birebir yoksulluğa ve olanaksızlıklara şahit oldum. Elimizde bulunan iki çanta, daktilo ve kırtasiye çantamızla, sürgündeymiş gibi, geziyorduk. Bulduğumuz ikamet yerlerinde sorunlar çıkıyor ve apar topar çıkıyor ve bir başka yere yerleşene kadar oradan da çıkıyorduk. Para yok, taşıt yok, kurumlaşmak için temiz ilişki yok. İlişki bulunuyor uzun sürmüyor, bölgede polis operasyonu oluyor ilişkiler yok oluyor. Darbeciler cirit atıyor, biz aralarında geziyoruz. Ev buluyoruz darbeciler pusu atıyor. Ev buluyoruz çalışmaya uygun değil. Uygun ev buluyoruz para yok. Parayı buluyoruz ilişki yok. Yani hep yoklukların içinde bir kılavuzun nasıl davrandığını gördüm şahit oldum. Çok sakın, sanki yıllardır girdiğimiz bölgelerde yaşamış gibi davranan, bize akıl veren, nasıl davranmamız gerektiğini anlatan, usanmadan, sızlanmadan işlerini yapıp aynı tempo ve disiplinle işlerini programlı yapan bir önder kişiyi tanıdım. elinde çantası, gece gündüz yollarda, sınır kapılarını tüm denetimlere rağmen soğukkanlı bir şekilde geçen kişiye şahit oldum.

Hiç unutmam, yine bir sınır kapısında, Dayı'nın kimliğini polis aldı, kontrol etmek için bürosuna yürüdü. Bir sessizlik oldu ve birden Dayı arabanın kapısını açtı, polisin arkasından yürüdü ve ona söylememizi istedi: "Söyle ona, istemiyorsa girmeyiz ülkesine, neden bizim kimliğimizi özel olarak inceleyecekmiş, versin çabuk kimliğimi, girmiyoruz, geri gidiyoruz dedi." Gümrük polisi şaşırды ve "tamam kızmayın alın" dedi, kimliğimizi uzattı. Dayı'nın kimliğini alıp, geri döndük. Arabamız, hal ve hareketlerimiz, giyim tarzımız, konuşmamız, araba kullanmamız hepsi onun dikkati altındaydı ve bizi eğiterek yanlışlarımızı azamiye indirmeye

yanlış yaptırmamaya çalışıyordu. Kullandığımız araba her zaman temiz olmalı, yakıt deposu dolu olmalı, sigara tabakası ve içi her zaman temiz olmalı devamlı kontrol altında olmalıydı. Bunu her zaman söyler, emin olmak için de kontrol ederdi. Dikiz aynasından arkayı nasıl takip etmemiz gerektiğini bile anlatırdı. Tüm bu yokluklar içinde, onun sevinçlerini, üzüntülerini, şehit ve tutsak düşenler için nasıl çırpındığını gördüm. Dayı'yı tanıdıkça ona olan sevgim ve saygım daha da çok arttı. Çok sabırlı, çok dinleyen aynı zamanda gerektiğinde, yeri geldiğinde kızan bir öğretmendi. Herkes gibi ben de onu çok ulaşılmaz biri olarak düşünüyordum, yanında korumaları, özel arabası, özel çalışanları ve kadrolarla donatılmış korunma altında olduğunu düşünüyordum. Ama gerçekler öyle değildi. Kızıyor ve üzülüyordum Dayı'nın böyle yokluklar içinde olduğuna. Yine böyle bir süreçte, Dayı ile görüşmeye gelen misafirler olurdu, hatta bu görüşmelere gelenlerden bazıları sonradan şehit düşmüşlerdi. Görüşmelere beraber giderdik, gelenler, görüşenler, bize şaşıarak önce öyle bir bakarlardı, sonra Dayı'ya sorarlardı “siz şimdi ikiniz misiniz burada?” diye. Dayı da, onlara gülerек cevap verirdi “tabi, orduyla mı gezecektik, hem siz benim korumamı beğenmediniz mi?” diye şaka yapardı. Bu olay çokça yaşanmıştır. Her gelen görüşen Dayı'nın, herhalde daha çok değişik ortamlarda yaşadığını düşünüyordu ve gerçekleri görünce şaşıyordu. Ama bu kısıntı ve yokluklar içinde, Dayı'nın hiçbir zaman değişik davrandığını görmedim. Halktan biri gibi davranır, çok sıradan halkın yoğun olduğu yerlerde randevularını yapar ve sorunsuz şekilde çıkıp giderdi. Evde olan randevularda, evimizi görenler daha çok şaşıyordu. Gelen misafirler, çok daha değişik bir ortam beklediklerinden, gördükleri tablodan ürker gibi oluyorlardı. Dayı'nın 5 m2'lik bir odası vardı, burada çalışma masası ve de bir sünger yatak, yatak da yerde değil, duvara yaslanmış şekilde dururdu. Geceleri yatarken bunu yere serer ve bir kaç saatliğine uyurdu. Bunu devamlı olarak yerde bırakamıyor çünkü yerimiz yoktu. Paramız, haftalık bazen de iki haftada bir olurdu. Her şeyimiz kısıtlıydı. Yemek yerine daha çok kahvaltılık yedik. Hem ucuz hem de pratik oluyordu. Lüks harcamaları olmazdı, saçını evde bize kestirir ve kendisi sonra aynanın karşısına geçer düzeltirdi. Alınan ve de yapılan harcamaları bizzat ayrıntılı olarak tutuyordu.

Her aldığımız, yapmış olduğumuz harcamaların ayrıntılı olarak hesabını tutturuyor ve kuruşuna kadar faturasını saklatıyor, hesapları denetliyordu. Parayı kısıtlı harcamak zorundaydık. Telefon gibi haberleşme

imkânları çok pahalıydı. Dayı, o süreçte haberleşme, toplantılar, görüşmelerle çok meşguldü. Bu kısıntılar içinde yine de gece gündüz çalışıyor, yazıyor, okuyor, telefonlara çıkıyor ve görüşmelere gidiyordu. Yaptığı telefon görüşmeleri devamlı değişik telefon kulübelerinde olur, kısa konuşur ve hemen bir başka telefon kulübesine giderdi. Avrupa’da yaşadığımız halde olanakları, dikkat edilmesi gerekenleri, neyin nereden bulunduğunu, neyin nasıl araştırılacağını ve hangi yöntemleri kullanacağımızı bizden daha iyi biliyordu. “Yok” kelimesini hiç sevmezdi. Onun için yok, yoktu. Kapitalizmin sunduğu olanakları hemen kullanmaz araştırır ve ondan sonra denemeler yapardı. Çünkü “kapitalizm kendi kendini vurmaz” derdi. Kapitalizmin pazara süreceği ürünün önce tüm karşı tekniklerini kullanır önlemini alır ve ondan sonra pazara sürer derdi. Araştırmalarını yaptırdığı haberleşme araçlarının hepsinin tercümesini yaptırırdı. Gerillalarımıza en uygun ve gelişmiş haberleşme olanaklarını verebilmeliyiz diyordu. Ayakkabısından tut elbisesine kadar her şeyi araştırıyordu. Hangi ülkenin hangi pazarda daha çok etkisi olduğunu ve hangi ülkenin hangi ürünlerde daha ileri olduğunu biliyordu ve bize lazım olanları ona göre değerlendiriyordu.

Yoklukların olduğu bu süreçte, Dayı, kendi olanaklarımızı değerlendirip kendimize uygun kalıcı yer bulmamız için de alternatifler arıyordu ve tabi biz yine olumsuz cevap veriyorduk. Dayı hiç kabul etmezdi hemen “hayır” demeyi ve kızardı gerçekten. “Ben sizden olmayacak bir şey istemiyorum, bakın çevrenize, benim önerdiğim olanaklardan var mı yok mu, varsa kafa yorun, nasıl yapmışlar, biz illegal olduğumuzdan mı bu meşruluk kafanızda yokları yaratıyor?” derdi. Ve Dayı’nın bu tartışması saatlerce sürmüştür bir eğitim çalışması gibi. Sonunda Dayı’nın dediği gibi, ısrar ettiği gibi, çalıştık ve kendi olanaklarımızla hiç de küçümsenmeyecek kendimize uygun kalıcı yerler bulduk. Bu ısrarcılığı ve de ikna gücü artık bize, soru geldiğinde yok dedirtmiyordu. Öyle duruma gelmiştik ki artık biz bile bu yok kelimelerine kızmaya başlamıştık. Bir süre sonra deşifre oldum ve tekrar bölgeye döndüm. Eski çalışmalarına bölgede devam ediyordum. Dayı, geçen o süreçteki görüşmelerimizden sonra beni aratmış ve tekrardan bir kaç defa daha görüşmüştük. Ayrıldığımızda anlamıştım Dayı’nın insanlarına olan sevgisini, ilgilenmesini ve sahiplenmesini. O bizim Dayımız olarak aramızda hep yaşayacak!

Kendisi İçin Değil Yoldaşları İçin Yaşıyordu

Yıl 1989...

İstanbul-Kadıköy Acıbadem'de iyi sayılacak ailelerin oturduğu bir apartman dairesindeyiz. Komşular bizi, uyumlu, mazbut, kendi halinde bir aile olarak tanıyorlar. Her sabah belli bir saatte kalkıyorum, kahvaltıyı hazırlayıp eşimi (Niyazi Aydın'la çevreye karşı kendimizi bir aile olarak tanıttık) işe gönderiyorum. Ondan sonra her ev kadınının yaptığı işleri yapıyorum. Temizlik, alışveriş ve yemek, arada bir komşu sohbetleri. Daha sonra görümcemle (Sabahat Karataş) çay sohbetlerimiz başlıyor. Komşularımız gelin-görümce ilişkisine biraz da şaşırarak bakıyorlar. “Çok iyi anlaşıyorsunuz. Sanki gelin-görümce değil, abla-kardeş gibisiniz” diyorlar. “Öyleyiz zaten, ben küçük yaşta evlendim. Yemek, temizlik her şeyi görümcem öğretti” diyorum. Benim evde en mutlu olduğum, en çok hoşuma giden saatler. Çay veya kahve sohbetlerimiz. Sabo, çayı çok güzel demlerdi. Sürekli kaçak çay içerdi. Yoksa bile mutlaka bir yerlerden getirtirdi. Bu, Mardinli olmasının getirdiği bir alışkanlıktı. Ben de güzel kahve yapardım. Bol köpüklü, az şekerli bir kahve ve sigara. Sabo kahve içerken ağır ağır anlatmaya başlardı. Anlattığı şeyleri ilk günler sıradan sohbetler olarak algılamıştım. Ne kadar da yanılmışım. Anlattığı her şey, her ayrıntı; yaşama, mücadeleye dair bir eğitimdi. Benim sonraki yıllarda hayatımı yönlendiren sohbetlerdi bunlar. O gün görünüşte diğer günlerden farksızdı. Niyazi Abi eve geldi, yemek yedik, daha sonra Niyazi Abi dışarı çıktı. Niyazi Abinin evdeki kod ismi Halit'ti. Sabo'ya ise Seher diyorduk. Sabo beni çağırdı. Özel bir konuda görüşeceğimizi söyledi. Eve misafir geleceğini, odama geçmemi ve onlar çağırana kadar da dışarı çıkmamamı söyledi. Bir an şaşırdım. Çünkü yaklaşık iki yıldır bu evde beraber yaşıyorduk. Bir-iki komşu dışında eve hiç misafir gelmemişti. Şaşkınlığımdan sıyrıldım. Tamam dedim. Sorgulamadım. Bu illegal yaşamın ilk kuralıydı; söyleneni yapmak ve sorgulamamak. Odamda oturup kitap okumaya başladım. Aradan ne kadar süre geçti hatırlamıyorum, zil çaldı. Birilerinin geldiğini duydum.

Bir süre sonra Sabo odama geldi. “Misafirimize hoş geldin demiyor musun?” diyerek beni çağırdı. Salona girdim. Gelen misafire elimi uzattım “Hoş geldiniz” derken olduğum yerde çakıldım kaldım. Karşımda Dayı duruyordu. O anda birkaç saniye içinde o kadar çok şey düşündüm ki. İlk düşündüğüm “Dayı içeride değil miydi? Burada ne arıyor?” sorusu oldu. Arkasından “Yorum yapma, kafanda olsa bile” cevabı sorunun önüne geçti. Çekinerek, gelen arkadaşına gülümsedim. Dayı ise o an çok sıcaktı. Sımsıcak bir şekilde, içtenlikle beni kucaklayıp öptü. Çok mutlu olmuştum. Kısa bir merhaba, nasılsın sohbetinden sonra Sabo’ya baktım. Dışarı çıkmam gerekiyordu. Onları yalnız bıraktım. Dayı, Niyazi Abi ve Sabo o gece geç saate kadar sohbet ettiler. Dayı’yı ilk kez o akşam görmüştüm. Dayı’nın gelmesiyle beraber evdeki yaşantımız tümüyle değişti. Dışarıdan bakıldığında değişen bir şey yoktu. Yine aynı şekilde sakin ve mutlu bir aileydik. Bir iki, ufak tefek değişim vardı yaşamımızda. Niyazi Abi geç saatlere kadar çalışıyordu. İşleri yoğundu. Sabo ise sık sık fizik tedavi için doktora gidiyordu. Komşulara böyle anlatıyorduk dışarıda kalışımızı. Kayınvalidem hesapta hasta olduğu için ben de zaman zaman onu ziyarete gidiyordum. Ancak evin içinde tam anlamıyla zamana karşı yarışınıyorduk. Atılım öncesi günlerdi. O yıllarda ne süreci, ne de evdeki bu koşturmacanın bir şeylerin habercisi, hazırlığı olduğunu değerlendirebilecek düzeydeydim. Bizim yaşantımızda ve bizde çok hızlı bir değişim oluyordu. Bu değişimin farklı yerlere yansıdığını hissediyordum.

İlk değişim ev yaşantımızda oldu. Sabo, Dayı eve geldikten birkaç gün sonra benimle uzun bir konuşma yaptı. Konuşma evin güvenliği hakkındaydı. Kendisinin sürekli dışarıda olacağını, benim evde Dayı ile yalnız kalacağımı söyledi. “Dayı, sürekli evde kalacak. Hiç dışarı çıkmayacak. Dayı sana emanet” dedi. O an iki ayrı duyguyu aynı anda hissettim. Böyle bir görevi almanın onuru ve hata yapma korkusu. Aldığım sorumluluk çok büyüktü. Hata yapmaktan korkuyordum. Sabo beni rahatlattı. Evde yaşarken, dışarı çıkarken, sokakta uymam gereken kuralları tek tek söyledi. “Bu kurallara uyduktan sonra çekinmene gerek yok. Eğer yoldaşını koruma bilinciyle hareket edersen, duygularına, düşüncelerine bir yön verirsen, hata yapmazsın” diyerek beni rahatlattı. Her zaman olduğu gibi yapılacak en zor işi dahi en basit haliyle anlatmıştı. Basit yalın ve bende “bu işin altından kalkabilirim” duygusu yaratarak.

O günden sonra çoğunlukla evde Dayı ile yalnız kaldık. Sabo ve

Niyazi Abi akşam eve geç saatlerde geliyordu. Onunla yaklaşık iki yıl aynı evde kaldık. Kaldığımız süre içinde sadece bir kez doktora gitmek için dışarı çıktı. Başka da hiç dışarı çıkmadı. Hatta cama, balkona hava almak için dahi yaklaştı. 9 yıl hapishanede kalmış bir insan, bunun en az iki yılını hücrede geçirmişti. Buna rağmen sokağa, dışarıya bir özlemi yoktu. Ya da buna benzer en küçük bir serzenişi yoktu. Dayı'yı gördüğümde fark ettiğim tek bir özlemi vardı: Sürece müdahale etmek, daha hızlı koşturmak. Hiç dışarı çıkmamasına rağmen bulduğumuz bölge, komşular, kapıcı vb. her şeye hakimdi. Her şeyi kontrol altında tutuyordu. Bunu çok doğal bir şekilde yapıyordu. Örneğin kapıcı servis için geldiğinde benimle kapıcı hakkında sohbet ediyordu. Sürekli soru soruyordu. "Kaç yaşında, nereli, eşi nasıl birisi? Eşi ile ilişkileri nasıl?" vb. sorduğu sorularda eksik bıraktığım noktalar oluyorsa tamamlıyordum. Veya komşularla ilişkilerimiz hakkında. Tüm bunları çok rahat bir şekilde yapıyordu. Bazen Dayı'nın rahatlığı beni şaşırtıyordu. Dayı ile kalırken yaşadığımız iki olay, rahatlığı ve doğallığı hakkında verilebilecek iki örnektir sadece. Üst katta oturan komşumuzun kızı yüksek sesle müzik dinlemeyi severdi. Bazı günler, bütün apartmana, hatta yan apartmanlara dinlediği müziği duyuruyordu. Dayı geldikten sonra da bir gün kız teybin sesini sonuna kadar açtı. Dayı salonda çalışıyordu. Dayı sesi duyunca kızdı, bağırırdı. "Ne bu müzik, böyle müzik dinlemek saygısızlık" diyerek bağırıyordu. Ben sesimi çıkarmadım. Sanki müzik dinleyen bendim. Suçlu suçlu sustum. "Bu kız böyle müzik dinler" dedim. "Şimdiye kadar niye uyarmadınız" dedi. Cevap vermedim. Uyarmamıştık. Komşuyla aramızda sürtüşme yaratmak istememiştik. Dayı, benden uzun bir sopa veya süpürge getirmemi istedi. İstedğini getirdim. Alt kattan üst kata sopayla vurmaya başladı. Sinirlenmişti. O kadar hızlı vuruyordu ki, salonda tavandan boyalar dökülecekti. Gösterdiği tepki doğal, her insanın vermesi gereken bir tepkiydi. Ama riskliydi. Üst kattaki komşu ne oluyor diye kapıya dayanabilirdi. Bu düşünceler aynı anda kafamın içinde dolaştı.

Ama sesimi çıkarmadım. Bir süre sonra müzik sesi kesildi. Sorun çözülmüştü. Biz aylardır sürtüşme olmasın diye sesimizi çıkarmamış, gürültüyü çekmiştik. Ama onun rahatlığı sorunu çözmüştü.

Bir gün öğleden sonra zil çaldı. Kapıcının saati değildi. "Kim o?" diye seslendim. "Açın bayan, polis!" diye cevap geldi. "Bir dakika geliyorum" diye cevap verdim. Salonda iki kişi vardı. Dayı ve Sinan Kukul. Onlara haber vermem gerekiyordu. Kapıyı açtım. İkisi de elde silah bekliyordu.

Polis sesini duyduklarını anladım. “Kapıyı açıyorum” dedim. “Tamam” dediler. Bir ev kadınının doğallığı içinde kapıyı açtım. “Buyurun, ne istiyorsunuz?” diye sordum. Kapıda resmi kıyafetli iki polis ve kapıcı duruyordu. Kapıcı, polislerin önüne geçerek konuştu. “Korkma yenge, memur beyler bir şey soracak” dedi. Polis, borç-alacak sorunu için birini arıyormuş, isim, soyisim vererek tanıyıp tanımadığımızı sordu. Tanımıyoruz dedim. Teşekkür edip gittiler. Kapıyı kapattığımda ilk yaptığım şey derin bir nefes almak oldu. Salona geçip içerdekilere bilgi verdim. Her ikisi de gülümseyerek işlerine devam ettiler. Soğukkanlı davranmayıp kapıyı açtırmasalardı, basit bir soruşturma çatışmaya dönüşebilirdi. Dayı ile kaldığımız günler hareketin yeni bir sürece geçiş öncesiydi. Bu her şeyiyle hissediliyordu. Programlı ve rahattı Dayı. Ancak çok hızlıydı. Niyazi Abi ve Sabo da hızlıydı. Onların hızına ayak uydurabilmek için yaptığım her işte saat tutuyordum. Örneğin kahvaltı bulaşığı 20 dakika, temizlik iki saat. Yazı yazma bir saat vb. Bu süreyi nasıl kısaltabilirim. Bu şekilde hızlanmıştım. Onlara ayak uydurmaya çalışıyordum. Ama Dayı’ya ayak uydurmak pek mümkün değildi. Çünkü Dayı’da sorun sadece zaman sorunu değildi. Herhangi bir işte yoğunlaşıp çalışırken, aniden bir şeyin eksikliğini fark ederdi. Ve o an için o şey mutlaka tamamlanmalıydı. Hiçbir şey ertelenmemeliydi.

Bir gün Sinan ile beraber çalışıyorlardı. Ben de kitap okuyordum. Hızla bana ; “Bana siyah iplik ve iğne ver” dedi. Neden bilmiyorum. O an sinirli olduğunu fark ettim. Neye sinirlendi acaba sorusu kafamdan geçti. Bunu düşünürken ağır hareket ettim. Benim yavaşladığımı fark etti. Tekrar hatırlattı; bu kez sert şekilde. Panikledim. Eyvah! Elim ayağım birbirine dolandı. Evde iğne, iplik bulamıyorum. Sonunda bana gerçekten kızdı. “Burası ne biçim ev, bir evde nasıl iğne, iplik olmaz?” dedi. Ben ise sürekli, biraz da şaşkınlıktan olsa gerek “dikilecek ne varsa, bana ver ben dikerim” diyordum. Ama beni dinlemedi. O andan itibaren sorun dikilecek düğme değildi. Evde iğne, ipliğin bulunup bulunmadığının kontrolü, evi bilip bilmemektir. Sonunda iğne, ipliği bulup vermiştim. Bana biraz da evi bilmediğim, eve vakıf olmadığım için kızmıştı. Orada bana anlatmak istediği bir şey vardı elbette. Günlük çalışma temposu iki yıl boyunca hiç değişmedi. Sabah 07.00 veya 07.30’du kalkış saati. Saat 08.00-08.30 arası kahvaltı. Sonra günlük gazeteler okunurdu. TV’den günlük haberler takip edilirdi. Öğle yemeğine kadar çalışma sürerdi. Öğlen yemek molası verirdi Dayılar. Çay içilirdi sonra. Sonra aynı tempoda çalışırdı yine. Bu tempoda 1-2 saatlik uyku

dışında dinlenme yoktu. Dayı bu tempoda her gece 02.00 - 03.00'e kadar çalışıyordu. Daha sonra Sinan'ın gelmesiyle, bu çalışmayı birlikte yürüttüler. İki yıl boyunca kendine özel zaman ayırdığını görmedim. Sadece eve geldiği ilk günlerde Dayı'nın gelişini kutlamak için güzel bir masa hazırlamıştık. İşte iki yıl boyunca bizim evdeki tek özel günümüz o gece oldu. Evimiz sakin bir semtteydi. Çevrede işyeri vb. yoktu. Caddeye de uzaktık. Kiralık ev ararken belli özellikleri birleştirmek için ne kadar uğraşmıştık. Dayı ve Sinan salonda yatıyordu. Salonda çalışıyorlardı. Dayı'nın abartısız iki yılı o salonda geçti. Gündüz çalışma odası, gece yatak odasıydı. Koltuklar, sehpa 8 kişilik yemek masası ve vitrin. Dayı ve Sinan'ın dinlenmesi için ağaçlık bir alana bakan pencerenin önünde sallanan koltuk vardı sadece. Çok yorgun olduğu günlerde Niyazi Abi bu koltukta dinlenirdi. Vitrin ve yemek masası Dayı'nın ve Sinan'ın gelmesinden sonra çoklu bir işlev görmeye başladı. Vitrin dolabında bulunan tabak, bardak vb. mutfığa taşındı. Tabak ve bardakların yerinde notlar vardı artık. Yemek masası çalışma masası olmuştu. Sinan ile beraber sürekli olarak gelen notları, raporları okuyorlardı. Bazen Sinan ile uzun tartışmalar yapıyorlardı. Bunlar yeniye, ileriye dönük tartışmalardı.

Atılım öncesi değerlendirmeler, istihdamlar hareketin içinde bulunduğu durum... Tüm bunlar tartışılıyordu. Bu tartışmalar tabiki benim dışımda yapılıyordu. Ancak bir şeylerin değiştiği ve yeni bir şeylerin adımlarının atıldığını hissediyordum. Yoldaşlarıyla aralarındaki ilişkileri de dikkatimi çekmişti. Sinan, Niyazi Abi ve Sabo, Dayı'ya karşı son derece saygılıydılar. Aralarındaki ilişkilerinde Dayı'nın siyasi ağırlığı hissediliyordu. Ama herhangi bir konuda tartışma yapıldığı zaman iki taraftan biri ikna olmadan tartışma bitmezdi. Ne ilişkiler feodal bir ilişkiydi, ne de yoldaşlarının Dayı'ya saygısı feodal bir saygıydı. Atılım öncesi hazırlık, değerlendirme ve "Yolun Neresindeyiz?" broşürü. Tüm bu sürecin başından sonuna kadar Sinan ve Niyazi Abi yanımdaydı. Dayı'nın çalışma temposu ve disiplini çok farklıydı. Kendisine ve beraber çalıştığı insanlara karşı tavizsizdir. Ancak hareketin olanaklarını kullanma konusunda ise genel tavrı en az ile yetinmeydi. Dayı eve geldiği ilk günlerde, ben alış-veriş, yemek vb. konularında en iyisini yapmaya çalışıyordum. Bizim ortalama harcamamızın oldukça üstüne çıkmıştım. Dayı bir hafta sonra durumu fark etti. Müdahale etti. "Her zaman bu şekilde harcama yapıyor musunuz?" diye sordu. "Hayır" dedim. "Sen geldiğin için ekstra harcama yapıyoruz. Çoğunlukla biz öğlen, akşamdan

kalan yemeği yeriz. Ve öğleden sonra, günde bir kez çay demleriz” dedim. Dayı “Benim evde olmamdan dolayı özel bir harcama yapmayacaksın. Öğlen, akşamdan kalan yemeği beraber yeriz. Özel yemek yapmana gerek yok. Sabah kahvaltısında çay bitmiyor. O çayı ısıtırsın, içeriz” dedi. Dayı mücadele içindeki farklılığının ona yaşamda ayrı bir statü oluşturmalarına hiçbir zaman izin vermedi. Konumu çok farklıydı. Ama illegal yaşayan herhangi bir militan nasıl yaşıyorsa, o da aynı koşullarda yaşamaya özen gösteriyordu. Yoldaşlarına karşı çok hassas ve incedi. Aynı hassasiyet ve incelik Sabo’da da vardı. Sabo ile beraber çalıştığım yıllar boyunca onun duygularımı, özlemimi, üzüntümü benimle hiç konuşmadan fark ettiğini görüyordum. Fark ediyor, hissediyor ve müdahale ediyordu. Bunu da doğallığında, ince bir şekilde yapıyordu. Bu özellik Dayı’da da vardı. Atılımdan sonra Dayı ile ayrıldık. 16-17 Nisan’a kadar Dayı ile doğrudan görüşmedim. Ancak onun benim gelişimimi takip ettiğini hissediyordum. Bu özellik nasıl tanımlanır bilmiyorum. Sabo bunu insan sevgisi olarak tanımlamıştı. Bir gün çay-kahve sohbetlerimizden birinde şu değerlendirmeyi yapmıştı: “Yöneticilik, insan sevmektir. Yöneticilik aslında çok zor bir iş değil. İnsanları seven kişi iyi bir yönetici olabilir.” Dayı’da bulunan özellikleri, hassaslığı düşününce insan sevgisi tanımı yetersiz kalıyor. Kendisi için değil, yoldaşları için yaşıyordu. Ancak böyle bir yaşam şekli bu kadar duygu yoğunluğunu yaratabilir. Onun bu özelliği bana hep güven verdi. Bu harekete güvendi. O yılları dolu dolu yaşadım. Ve çok şey öğrendim önderimden.

Yaratıcılıkta Sınır Tanımayan Moral Değerimizdi

Özgürlük eyleminden sonra Xalo'yla beraber dışarıda pratik mücadelenin havasını soluma olanağı yakalamıştım. Ancak bu süre içinde (Kongre süreci hariç) hiç yüz yüze görüşmemiz, buluşmamız olmamıştı. İlişkimiz hep ya notlaşma şeklinde ya da telefonla sürmüştü, 1990 baharında tahliye olmuşum ve Niyazi Abi'yle ilişki içindeydim. Kısa sürede pek çok şey değişmeye başlamıştı. Atılım süreci başlamıştı. Niyazi Abi *“hiçbir şey olduğu gibi kalmıyor. Ama birileri gelip senin göremediğini sana gösterip çığır açtığında çok şeyin değiştiğini, hızla geliştiğini görüyorsun. Bu da önder yoldaşın gücü, bizlere kattığı moral değer”* diyordu o günlerde. Gerçek de tamı tamına böyleydi. Çünkü kavgada cüretkar bir irade olan Xalo, bizim yaratıcılıkta sınır tanımayan moral değerimizdi de. 12 Temmuz katliamında ve darbe döneminde bunun birebir tanığı da oldum. 12 Temmuz'da Niyazi abilerin katledilmesinin ardından SDB'lerde görülen kararsızlık, moral bozukluğu, savaşçı konumuna uygun anında tavır geliştirememe durumuna Dayı hemen müdahale etmiş, tüm SDB'lere birebir ulaşip kısa sürede toparlamıştı. Diğer yandan kır faaliyeti hazırlığının yürütüldüğü bu süreçte kira gidecek ekip insanların birçoğu daha yerlerine varmadan kaldıkları otellerde tutsak düşmüştü. Ortadoğu'da ise savaşçı birikimi oluşmuş, bunların hızla faaliyet alanına ulaştırılması gerekiyordu. Hemen (notla) bize ulaştı. Talimatı doğrultusunda biz hızla bir yandan bölge ilişkilerini sağlamaya bir yandan da savaşçıları üslerine ulaştırmaya koyulduk. Haydar'la (Bedri Yağan) ilişkimizi sağladı ve *“aranızda randevu yerleri, şifre belirleyin. Savaşçılar kesinlikle otel vb. yerlerden alınmayacak. Arabalardan iner inmez sokak randevularında bilinen noktalardan alınıp direk kırdaki üslerine ulaştırılacak”* talimatı verdi. Dayı daha önce de şehir örgütlenmeleri üzerinden gidişin riskli olduğunu savaşçıları direk kırın kendisinin almasını söylemişti. Dayı'nın söylediği çok pratik ve hızlı bir çözüm olmuştu. Bedri sürekli bulunacağı telefonu ve şifre

kodunu, biz de savaşımların geleceği randevu noktasını vermiş, savaşımların geleceği noktada gerekli önlemleri alıp onları en hızlı ve sağlıklı şekilde üslerine ulaştırmak için diğer hazırlıklarımızı da tamamlayıp beklemeye başlamıştık. Ama randevu saatinde beklediğimiz noktaya (üstelik saatlerce beklememize rağmen) gelen-giden olmadı. “Ne oldu, gelen giden yok” diye Haydar’ı (Bedri Yağan) arayıp sorduk. Bize, “Arkadaşlar geldi, yarım saattir noktada sizi bekliyorlar, bazı şüpheli durumlar olmuş, hemen alın, durum iyi değil, her an her şey olabilir” cevabını verdi. Nasıl olur? Biz noktadayız ve bütün hazırlıkları yapmış, saatlerdir onları bekliyoruz. Yanlış yere gitmesinler deyince, Haydar, “ben yanlış nokta vermişim. Hemen 15-30 dakika içinde gidin, alın” dedi. Dediği noktaya mesafemiz ise tam 170 km. idi. Ve füze olsak bile 15-30 dakikada oraya yetişemezdik. Yeni bir nokta verip oradan arkadaşları iki saat sonra aldık. Randevu ayarlaması düzgün yapılmamış, alternatif belirlenmemiş ve randevu yeri kontrol ettirilmemişti. Bunlar Dayı’nın asla kabul etmeyeceği şeylerdi. Dayı yaptığı her şeyi alternatifli düzenler, mutlaka sana sağlamasını yaptırır ve bunun öncesinde de senin güvenliğini sorar, sorgular. Varsa boşluk, eksik yan tamamlamak için yol yöntem sunardı. Bizi sürekli uyarır: “Ne olursa olsun randevularınızda mutlaka 2. ve 3. alternatifleriniz olmalı. Telefonun, randevu yerinin, saatinin, şifrelerde mutlaka sağlamasını yapın, yaptırın. ‘Tamam, anladım, yazdım’ deyip ayrılmayın. Karşı tarafın da eksiklik vb. yapacağını düşünün. Bunu olmazsa olmaz bir alışkanlık, doğal bir refleks haline getirmelisiniz. Telefonları, isimleri yazmayın, ezberleyin, hafızanıza yazın. Çalıştığınız her alanda mutlaka kendinize alternatif insan yetiştirin. Komite tarzında çalışın. Unutmayın, komite tarzında çalışmak hem sizi hem mücadeleyi geliştirir. Kadrolaşmada sürekliliği sağlar. Devrim için yeni olanaklar yaratır. Ben değil BİZ olmanın yolu da buradan geçer. Aksi, başarılı olmayı reddetmek, devrimi istememek, insanlara güvenmemek, kendini korumaktır. Ki bu da devrimci değil, risk almaktan korkan küçük burjuva aydın kişiliğidir. Alternatifli çalışan, komiteleşerek yukardan aşağıya alternatiflerle örgütlenen insan devrimci, riskten korkmayan insandır. Devrim için olanak tüketen değil olanak yaratan, mücadeleyi köstekleyen değil geliştiren böyle insanlar olmak da, yetiştirmek de ancak komite tarzı çalışmakla mümkündür” derdi.16-17 Nisan’da Sabolar’ın katledilmesinden bir süre sonra bizimle ilişki kuran telefon birden bire cevap vermez oldu. Daha doğrusu her aradığımızda yabancı dilden cevaplar verilip kapatılıyordu. Hatta bir iki kez yabancı dilden

cevap verildiğinde o mekanda Türkçe konuşma sesleri gelince, ne oluyor, orada Türkçe konuşan var, onları çağır dediğimde de hemen kapatılmıştı. Bunların üzerine deşifre olmuştur, sakıncalı olur düşüncesiyle uzun bir süre o numarayı aramadık. Tam sekiz ay ilişkimiz kesildi. Ta ki Dayı'nın darbecilerin elinden kurtulup darbeyi teşhir etme anına kadar hiç arayan soran olmadı. Sekiz aydır bütün çabalarımıza rağmen ilişki kurmayanlar, şehit verip çatışmalar yaşamamıza rağmen arayıp sormayanlar Dayı'nın darbeyi ülkeye haber vermesinden iki gün sonra dağın kış koşullarında bize ulaşip “daha önce aradıkları telefon numarasını arasınlar” haberini göndermişlerdi. Aylarca yaptığımız onca aramada tek kelime Türkçe duyamadığımız yabancı dilden bir şeyler söylenen telefonda bu kez Haydar'ın (Bedri) sesini duyduk. Daha “hayırdır” dememize fırsat vermeden “ya, aylardır arayıp sormadık, nasılsınız, ne yer ne içersiniz, bir şeye ihtiyacınız var mı? Hemen Avni'yle (Avni Turan) beraber iki gün içinde İstanbul'a gelin. Şu telefonu arayın, arkadaşlar sizi alacak” deyip, soru sormamıza bile fırsat vermeden telefonu kapattı. İki günde dağın zirvesinden İstanbul'a güvenli bir şekilde nasıl gideceğimiz adamın hiç umurunda değildi. Kendi olanaklarımızla bir haftada ancak denilen yere ulaştık. Yolculuk zordu, ama çağrıyı Parti Kongre faaliyetinin başlamasına yordüğümüz için çok da sevinçliydik. Ama karşılaştığımız manzara bu sevincimizi öfkeye dönüştürmüştü. Çünkü Niyazi, Sabo, Sinanlar'ın yokluğunu da fırsat bilen darbecilerin, tüm kadroların inisiyatif verdiği ve parti çalışmalarına yoğunlaşan önderimizi tutsak alıp darbe yaptıklarını, kadrolardan habersiz aylarca örgütü yönettiklerini öğrendik.

Bu sürede onları aşan şehitler verilmiş olmasının, alanlarla özellikle de kırla ilişkilerin kopmuş, aylarca kurulamamış olmasının sorumlularını, önderlik ellerinden kurtulup yaptıkları darbeyi ifşa ettiğinde öğrendik. Bir fırsatını bulup O'nu katletme hesabı yapmış olmalarını da düşününce öfkemiz daha da kabardı, büyüdü. Sonuçta tüm alan ve kadroların tekrar önderliğe inisiyatif ve yetki vermesiyle kontra çetesinin aşağılık darbe emellerini boşa çıkardık. Ama bu süreçte darbeciliği, “sol içi” görerek, onlara kol kanat geren solun yaptıklarını da unutmamak. Eğer Dayı'nın devrimci adalettaki tavizsiz tutumu ve ilkesel bakışı olmasaydı kontra çetesini öfkemizle siler süpürürdük. Öyle ki, ilk anda ülkedeki tüm darbeciler elimizin altındaydı. Hepsini tutuklamayı önerdiğimizde Dayı, harekete ve kendisine yapılan onca kötülüğe rağmen “olmaz” deyip durdu. *“Kesinlikle öfkelerinize yenik düşmeyecek, bireysel, fevri*

tavir ve davranışlarda bulunmayacaksınız. Örgütsel hukukumuzu işleteceğiz. Sonuçta ideolojik olarak farklılık yok, hepimiz hala yoldaşız. Kadroların toplantısını en kısa sürede sağlayacağız. Ben de dahil kimin suçu varsa kadrolar önünde hesabını verecek, eleştirisini, özeleştirisini yapacak. Kesinlikle kimse yapılan yanlışla aynı yanlışla cevap vermeyecek. Örgütsel ilke ve kural tanımamazlık edilmesin.” Çerçevesindeki uyarı ve talimatlarıyla son ana kadar bizi darbecileri iknaya, yaptıkları yanlıştan döndürme çabasına yönlendirdi. Tek damla kan aksın istemedi. Ama ne gam! Solun sahiplenmesinden de cesaret alan kariyer düşkünlerini ikna etmek mümkün olmadı. Gözlerini kan bürümüştü. Ne örgüt içi hukuka uydular, ne de kadrolar toplantısına, eleştiri-özeleştiri mekanizmasının işletilmesine yanaştılar. Kontra faaliyetlerini sürdürerek harekete verdikleri zararı büyüttüler. Gasp ettikleri kan-can pahasına kazanılan olanakları ve arşivi teslim etmediler. Yoldaşlarımıza pusu kurup işkence yapmaya, katletmeye birimlerde ev baskınları yapmaya kadar vardırıdılar kontralıklarını. Öyle ki, oligarşi, dışımızdaki sol ve darbeciler Dayı'yı, Devrimci Sol'u bitirmede aynı noktada buluşmuş durumdaydı. Amaçlarına ulaşamadılar. Tüm alanlar ve kadroların Dayı'ya yetki vermesinin ve kontra çetesine gerekli adaleti uygulama kararı almamızın ardından herkes kendi faaliyet alanına dönerken, birçoğumuz solun sergilediği tavrın devrim cephesinin hukukuna, ahlakına uymadığını, tahammül sınırını çoktan aştıklarını düşünüyorduk. ‘Bunlara bir tavir almamız gerekir’ diye önerdiğimizde ise Dayı: “Hayır kesinlikle sabırlı olacağız. Sola ideolojik mücadele dışında hiçbir tavir alınmayacak. Onlara rağmen kontra çetesine ilişkin aldığımız kararları tavizsiz uygulamaya devam edeceğiz. Sol, eski sol. Grupçu çıkarları her şeyin önüne geçmiş. Gerçeği göremez, devrim ve sosyalizm mücadelesinin çıkarlarını düşünemez olmuşlar. İktidar bilincinden yoksun, küçük burjuva insan hakları savunuculuğuna saplanmış, burjuva politikasının etki alanına girmişler. Tavırları şaşırtmamalı. Evet, sol kendisinden beklenen, alması gereken devrimci tutumu göstermedi. Biz, hem devrimin dış ve iç düşmanlarıyla hem de ahlaksızlıklara, adaletsizliklere karşı uzlaşmaz devrimci tutumumuzla yolumuza devam ederek kendimizle beraber solu da eğiteceğiz. Sola ideolojik mücadele yöntemleri dışında yöntemlerle cevap vermek devrime, iktidar mücadelesine bir şey kazandırmaz, aksine kaybettirir. Biz örgüt popülizmi yapan, pragmatizminde olan bir hareket değiliz. İktidar mücadelesi bilincinde, iddiasında olan bir hareketiz. Onun için ne olursa olsun Marksizm-Leninizmin bilimsel

değerlerinden, ilkelerinden, ahlakından, hukukundan bir milim sapmayacağız. Sol, darbecileri sahiplenmekle bizden çok kendisine en çok da devrime zarar veriyor. Çünkü, hukuk tanımama, darbe yapma ahlaksızlığını meşrulaştırıyorlar. Yazık, onca bedel ödemiş, şehitler vermiş, iyi kötü bir iddia taşıyorlar. 5-6 aya kalmaz bu ahlaksızlığı sahiplenmeleri kendilerini vurmaya başlar. Darbecileri de iyi tanıyorum. Birkaç aya kalmaz birbirine darbe yaparlar. Sola devrimin mücadelesine yaptıkları ahlaksızlığı bulaştırmanın dışında bir şey katamazlar, faydaları dokunmaz. Biz; kırımızı, pasımızı döktük, arındık. Şimdi daha güçlü, daha bir azimle mücadeleye sarılıp şehitlerimize sözümüzü yerine getirme zamanı. Unutmayın, halka bağlılık devrim düşmanlarıyla uzlaşmazlık, sınıf kini ve bilinciyle savaşmak bir hareketi güçlendirirken, uzlaşmacı, faydacı yaklaşımlar güçsüzleştirir, zayıflatarak adım adım devrim hedefinden uzaklaştırır...” demişti.

Dayı'nın bunları söylemesinin üzerinden daha aylar geçmeden hepsi bir bir doğrulandı. Soldan kopmalar başladı. İsimlerini tarihe kontra çetecileri ve ihanetçiler olarak yazdıran darbeciler, hızlarını alamayıp birbirine de darbe yaparak bataklık domuzlarına döndüler. Sol, bunlara bile gözünü kapayıp saldırganlığını sürdürdü. Öyle ki aralarından kendi bölünüp parçalanmasını bile Dayı'ya, bize saldırarak durdurmaya çalışanlar oldu. Böyle davranmayı tercih edenler bizim kırımızla, pasımızla ilgilenip daha da kire bulanırken, biz, Dayımızın önderliğinde adımlarımızı daha da hızlandırdık. Dayımızın temel telkinlerinin başında hep: “*Hangi şart ve koşulda olursanız olun, eylemde, düşüncede, savaşta çevrenize karşı sabırlı, soğukkanlı ve adaletli olacaksınız. Unutmayın ki, biz devrim ve sosyalizm mücadelesi veren, iktidarı alma, halk iktidarını kurma iddiasında olan bir hareketin savaşçılarıyız. Bu hareketin ideoloji ve politikasıyla halkımızın emperyalizm ve oligarşinin sömürü çarkından kurtulup bağımsızlığına kavuşacağına olan inanç ve güvenle, düzenle ilişkimizi koparıp gönüllü olarak bu safta yerimizi almışız. İlkeleri, değerleri, gelenekleri, disiplini bizi de ifade ettiği için güvenle kendimizi bu yapıya dahil etmiş, onun ayrılmaz parçası olmuşuz. Yani inanarak, isteyerek hem de her türlü fedakarlığı, ölmeyi, öldürmeyi göze alarak parçası olduğumuz gönüllüler birliğinde herkes sınıf bilincine ve adaletine uygun davranmak, yapının gelenek, değer ve disiplinine uymak zorundadır. Böyle bakmayan ve davranmayanlar emekçi sınıfların ve bizim tarafımızda değil, düzen tarafındadırlar. Hiç kimsenin hareketin hukukuyla, disipliniyle perspektifiyle oynama, bunları eğip bükme,*

değerlerini dejenere etme hakkı yoktur. Konumu, görevi ne olursa olsun hiç kimse değerlerimizi, adaletimizi kirlletmeye kalkamaz. Bunu yapanlar saflarımıza sızmış düşman faaliyetinin temsilcisi olurlar ve cezası da ağırdır. Buna asla müsaade etmemeliyiz. Olur da zamanla farklı düşünceye kapılanlar, savrulma yaşayanlar olabilir. Bunlar ikna olmamış, edememiş olabiliriz. Böylelerinin hizip vb. davranışlara girmeden saflarımızı terk edip gitmesine kimsenin diyeceği olmaz.

Kendi dışımızdaki sol hareketlere karşı da ilkeli, ideolojik mücadele sınırlarını aşmayan, örgütsel iç sorunlarına karışmayan, devrimci dostluk ilişkileri temelindeki yaklaşımımızı ısrarla sürdüreceğiz. Devrim mücadelesini zaafa uğratan, ideolojik, politik, pratik yanlışlarını net ortaya koyarak acımasızca eleştirilerimizi yine sürdürecektir, yanlışlarının özeleştirisini yapmalarını isteyeceğiz. Çünkü eleştiri değer vermedir ve eleştiri-özeleştirisi silahı gerek devrimci saflarda, gerekse içimizde olsun, zamanında, dejenere ve istismar edilmeden doğru temelde kullanılırsa en etkili gelişim ve dönüşüm aracıdır. Kimileri (küçük-burjuva aydınları, bencil kişiler, dar pragmatizm saplantısında olanlar) eleştiriye küfür, kendine yapılmış bir hakaret olarak alıp, özeleştiriyi vermeyi de 'bitiş' olarak görüyor. Zaafların adını koyup bunların özeleştirisinin istenmesini 'bitiş' olarak görme çarpıklığı bizim saflarımızda da vardır. Örneğin darbecilerin kişiliği budur. Bu kişiliklerde belirgin olan devrim, halk, adalet, vicdan değil, 'ben'dir. İşte eleştiri-özeleştirisi silahı devrim saflarındaki her türlü bencilliğin panzehiridir. Eksiklikleri giderip, çarpıklıkları düzelterip, zaafları temizleyip insanlara yeni bir kişilik kazandırarak devrime yönlendirmenin en etkili aracıdır. Unutmayın, zaaflarını seven, zaaflarla uzlaşan eleştiri ve özeleştirmeden öcü gibi korkar, kullanamaz. Zaaflardan değil, zaaflarla yaşamaktan korkalım. Çünkü zaaflarını seven hata ve eksikliklerinin ortaya çıkmasından korkanlar görevlerini tam olarak yapamaz, devrimcilikte kalıcı olamazlar" diyordu reber Xalomuz.

Eleştiri-özeleştirisi silahını çok önemser ve ısrarla "biz düşmanlarımızı ne eleştiririz, ne özeleştiririz. Onlara proletaryanın devrimci şiddetiyle yaklaşıyoruz. Biz sadece değer verdiklerimizi sevdiklerimizi eleştirir, onlara özeleştiririz. Çünkü eleştiri-özeleştirisi sahiplenmedir, değer vermedir. Mücadelenin gelişim bilimidir. Bu bilimi iyi kullanın" derdi. Düşmanla olduğu gibi zaaflarla uzlaşma anlayışını da devrim ve sosyalizm düşmanı, karşı-devrimcilerin güç aldığı bir tutum olarak görürdü. Özellikle altını çizerek, "Devrimci kişilik emekçi sınıfın kurtuluş olanağı, sömürücü sınıfın en amansız düşmanıdır. Bu kişilik burjuvalarla da, onlardan

etkilenen anlayışlarla da uzlaşmaz. Onların icazet alanına girmez, girenleri de o bataklıktan çıkarmak, halkın aldatıldığı demokrasicilik oyununu bozmak, gerçekleri göstererek halkı bilinçlendirmek için çalışır. Proletaryanın temsilcisi olarak O'nun burjuvaziden esirgemediği tek şeyi proletaryanın devrimci şiddetidir. Ki, bu tüm dünya proletarya diktatoryası kurulana dek böyle devam eder. Biz burjuvazi ile de, burjuva anlayışlarla da, zaafırlarla da uzlaşmayız. Çünkü biz Marksist-Leninistiz, yanlışların düşmanı, doğruların dostuyuz” derdi sürekli. Politikleşmiş Askeri Savaşımızın kurmayı, komutanı, üretimin, özverinin, paylaşımcılığın emsalsiz örneği, ulaşılması zor bir irade gücü ve sınıf bilincinin taşıyıcısı Reber, Xalo devrimdir, sosyalizmdir. Kongre sürecinde bunu çok daha net gördüm. Çünkü O'nun felsefesinde umutsuzluk yoktu, umut vardı. Güvensizlik yoktu, güven vardı. Bilinmezlik yoktu, bilinç vardı. O'nun yaşamında gerekçe, gizem yoktu, halkına, yoldaşlarına açıklık ve kavgaya bağlılık vardı. Disiplinsizlik, ilkesizlik, kuralsızlık yoktu, disiplinli, ilkeli, kurallı yaşam vardı. O'nun yaşamında ben yoktu, biz vardı. Devrim, devrimin ihtiyaçlarını karşılama sorumluluğu, sıra neferliği bilinci, sarsılmaz inancı ve sınırsız fedakarlığı vardı. Bu nitelikleri sayesinde Mahir'den devraldığı devrim bayrağını her türden düşman saldırılarını, en sinsi oportünist ve revizyonist kuşatmaları yara yara bugünlere taşıdı. Yengilerde rehavete, yenilgilerde yılgınlığa meydan vermeden, “bittiler”, “bitirdik” denilen her noktada daha güçlü adımlarla ayağa kalkıp hızımızı arttırarak umutsuzluğu umuda dönüştürdü. “Bugün, kim Leninizmin yüce bayrağını hem teoride, hem sosyal pratikte emperyalizmin ve oportünizmin saldırılarını göğüsleyerek yükseklerde tutuyorsa, Türkiye'deki Marksist hareketin tarihi zincirinin halkası olur; devamı olur” diyordu. Mahir ve Dayı işte bize Kızıldere'nin ardından bu onuru kazandırdı. Devrimci hareketi adeta küllerinden yeniden yaratarak halkımızın kurtuluş umudu, ülkemizdeki bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin tartışmasız öncüsü haline getirdi. O'nun yokluğuna hiç alışamayacak olsak da, en büyük tesellimiz bıraktığı bu eşsiz miras, yarattıkları, lekesiz yaşamı ve öğrettikleri olacak. Ve O, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bizimle olmayı, sönmeyen bir meşale gibi yolumuzu aydınlatmayı sürdürecektir. Çünkü o halkımızın öncüsü, öfkesi; emperyalizm ve işbirlikçi oligarşinin korkusu ve kabusu; Mahir'in yoldaşı, öğrencisi; Denizler'in, İbolar'ın can dostu, geleceğimizi aydınlatan bir önder olarak, diğer tüm önderler gibi ölümsüzleşmiştir. Hiçbir güç onu toprağa sığdıramaz. Dayımız her doğan günle yeniden

doğarak yine kavgamızı harlamaya, inanç ve moral kaynağımız olmaya, şaşmaz kılavuzumuz olarak bizimle olmaya ve kavgamızda yaşamaya devam edecek. Çünkü önderler sınıf savaşının en politik, en bilimsel, en savaşçı, en üretken ve kimsenin göremediğini görebilen, herkesin hissedip de tanımlayamadığını teorileştirip, pratikleştiremediğini en doğru ve tam şekilde tanımlayıp pratikleştiren inisiyatifli, özgüven ve irade sahibi yaratıcı yeteneklerdir. Onları mücadelede öne çıkaran da zaten bu olağanüstü iradeleri cüretleri ve yetenekleridir. İşte Xalomuz, öğretmenimiz de böyle güçlü bir iradenin ve emsalsiz bir yeteneğin sahibiydi. Halkımız ve dünya halkları henüz nasıl bir hazineyi kaybettiğinin farkında değil. Ama inanıyorum ki, sınıflar mücadelesi ilerledikçe gerek ülkemiz, gerekse dünya halkları tarafından Dayı'nın önemi daha iyi anlaşılacak ve kavranacaktır. Hiç kuşumuz, kuşum yok ki, Xalomuz da halklar tarafından baştacı edilecek, O'nun savaş tarzı ve bıraktığı mirasla özgürlüğe yürüyecektir. Şimdi görevimiz bu süreci hızlandırmak için Xalo'yu bir bütün olarak daha iyi anlamak, O'ndan öğrenme hızımızı arttırmaktır. Çünkü Xalo'yu anlamak devrimi anlamaktır. Xalo'yu anlamak, kendimizi tepeden tırnağa devrime adanmak, düzene dair ne varsa kökünden söküp atmaktır. Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini daha iyi kavrayarak zafer yürüyüşümüzü hızlandırmaktır.

Kongre sonrası ayrılık vakti gelip çatığında Dayı sarılıp kucaklarken: *“Dikkat eder, ilkeli, disiplinli savaşıp ölmezseniz yine buluşuruz”* demişti. Fiziki olarak tekrar buluşma umudumuzu da alıp götürdü, beklemediğimiz bu lanet olası ölüm. Evet bundan sonra fiziken hiç kucaklaşamayacağız. Kendi dilimizde espriler patlatıp kahkahalar atamayacağız. Ama inan Xalo, yine seninle ve senden, bıraktığın eşsiz mirastan güç alarak yürüyeceğiz devrimin sarp ve dolambaçlı yollarında. Söz sana Xalo: Sana layık olarak geleceğiz. And olsun ki, senin fiziki varlığından mahrum olsak da, bundan sonra da yine senden öğrendiğimiz gibi umudu büyüterek, hayalini kurup, bizden de hep istediğin ve uğruna 38 yılını verdiğin dünyayı bir kez de Anadolu'dan sarsma düşünüyün bir gün mutlaka gerçek kılmış olarak seni selamlayacağız.

O Bir Okul...

Yine aynı heyecanlı bekleyiş, tarifi zor bir duygu; gurur, onur ve heyecan. Büyük bir mutluluk. Ve kapının zili çalıyor. Hızlı adımlarla çıkıyor merdivenleri. Adımlarının sesi duyuluyor. İşte kapıda göründü. Hızla ve yere sağlam basan adımlarla giriyor içeri. Hareketleri çevik ve seri. Düşünceleri ve yaşamı gibi dimdik duran ve yürüyen güçlü bir beden dikkat çekiyor. Tokalaşması, kucaklaşması sıkı ve içten. Hal hatır soruyor hemen. Ona o çok sevdiğimiz sözcükle hitap etmenin gururlu ayrıcalığını hissetmemek mümkün değil. Görüntüsünde hâkim olan sadelik. Kıyafetleri basit, rahat ve spor tarzı, kahverengi tonlar hâkim. Günlük tıraşını olmuş. Otururken de yürürken olduğu gibi güçlü, dinamik ve dik bir duruşu var. Gözleri çok canlı, parlıyor. Konuşurken mimikleri anlattıklarıyla, düşünceleriyle ve duygularıyla uyumlu olarak değişiyor. Elleri de sürekli hareketli; bir eşyayı incelerken eline alıyor, her bir yanını değişik açılardan bakarak inceliyor. Sorular soruyor, cevaplar veriyor. Sadelik, düşünce ve dilinde de göze çarpıyor. Konuları, olayları karmaşıklıştırmadan, en sade ve anlaşılır haliyle ifade ediyor. Cümleleri kısa, öz. Fuzuli tek bir kelime kullanmıyor. Abartı ve süsleme yok. Düz, köşeli ve seri bir anlatımı var. Düşünceleri canlı, anlattıklarını yaşıyor sanki o anda. Bunu gözlerinden, ellerinden, yüz ifadesinden hissetmek mümkün. Sadece yaşamıyor, çevresindeki herkese de yaşıyor. Dinlemenin en az konuşmak kadar önemli olduğunu biliyor. Sorular soruyor. Cevapları dikkatle dinliyor. Gözlerinizin içine bakıyor. Çok iyi bir gözlemci. Kavrama gücü yüksek. Hem dinliyor, hem düşünüyor. Bunu hissediyorsunuz. Sessiz bir dinleme değil, sürekli yeni sorular soruyor... Büyük ve karmaşık görünen bir sorunu hemen parçalara bölüp basitleştiriyor, ayrıntılı, gizli taraflarını ortaya çıkarıyor... Tekrar parçaları birleştiriyor. Her şey sadeleşiyor, basitleşiyor. Düşüncelere, önerilere değer veriyor. Özellikle pratik mücadeleye ilişkin yeni yöntemler, yeni fikirler olduğunda, bunları büyük bir dikkat ve heyecanla dinliyor. Yanında her zaman olduğu gibi büyük boy harita metod defteri. Sürekli not alıyor. Not defteri sürekli yanında. Günlük çalışma programı belli.

Her şeyin yeri, zamanı planlanmış. Her şey düzenli ve tertipli. Bu düzenden dolayı hiçbir şey atlanmıyor, unutulmuyor. Yaşamında çelik gibi bir disiplin hâkim. Yapılmayan, aksatılan bir işte öne sürülen “unuttum” gerekçesini asla kabul etmiyor. *“Kafanızda devrim varsa unutmazsınız. Kafanızda devrim yoksa düzen vardır, düzenin zaafı vardır...”* Yaşamına yön veren ve günlük işlerinde de göze çarpan en önemli özelliği iradesinin gücü. Bu irade anlık dönemlik değil. Sürekli, her an ve bir ömür boyu süren bir irade olma hali. Her yerde, her işte, her zaman irade olmak. Her söz, davranış düşünülmüş, planlanmış. Her şey hesaplanmış, onun kontrolü altında. Çıkabilecek sorunlar, aksilikler önceden düşünülmüş, önlemler alınmış. Belirsizlik, bilinmezlik, kendiliğindencilik yok onun yaşamında. Ona göre her şey irade ile ilgili, disiplin de öyle. *“Disiplin iradilikle olur. Ve asıl olarak herkes o iradeyi kendisi göstermelidir. Biz bir insanımızın 24 saatini denetleyemeyiz. Herkes kendini denetlemeyi öğrenmek zorunda. Bu olay irade olmakla olur...”*

Düşüncenin, beynin gücünü biliyor. Asıl devrimin beyinlerde yapılması gerektiğini ısrarla vurguluyor. *“Her şey beyinde başlıyor; zaferler, yenilgiler. Düşman da bunu biliyor. Onun için beyinlerimize saldırıyor, kirlletmeye, teslim almaya çalışıyor. Buna izin vermemeliyiz...”* Yaşamında, mücadelesinde hep cüret var. Tüm olmaz denileni, zorlukları onunla aşıyor. Cüret devrimcileşmektir, devrimci iddiayı sürekli büyüttür onun için. *“Cüretli olun, kendinize güvenin. Tarihimiz cüretin tarihidir, oradan beslenin. Zayıflığı, sıradanlığı, çaresizliği kendinize yakıştırmayın...”* Halka duyduğu sevgiyi her an hissetmek mümkün. Tüm halk kesimlerini en ayrıntılı özelliklerine kadar tanıyor. Halkın gücünü biliyor, ona güveniyor. Kitlelerden söz ederken yüzü gülüyor. Onun için devrime giden yol kitlelerin örgütlenmesi ve silahlı mücadeleden geçiyor. *“Önümüzdeki temel görev silahlı mücadele ve kitle örgütlenmesini büyüttür. Bunlar birbirine bağlıdır. Biri büyürse diğeri de büyür...”* Yoldaşlarına, öğrencilerine güveniyor. *“... Kadrolarımızın yetkileri geniştir. Neredeyse her şeyi sizinle paylaşıyoruz, düşüncelerinizi alırız. Ortaya çıkan ve hayata geçirdiğimiz politikalar asıl olarak sizin düşüncelerinizdir. Örgüt sizsiniz. Biz size güveniyoruz. Siz de kendinize güvenin...”* Yoldaşları, öğrencileri onun bir parçası gibi; onun eli, ayağı, gözü, kulağı... Her an onlarla yaşıyor. Fabrikada, okulda, mahallede onlarla birlikte halkı örgütüyor. Dağ yollarında onlarla yürüyor, şehir sokaklarında onlarla takip atlatıyor, barikatlarda onlarla çarpışıyor, hücrelerde onlarla

direniyor. Mücadelenin her alanında onlarla birlikte. Tek tek tanıyor, ilgileniyor öğrencileriyle. Hepsi değerli onun için, ama şehitlerimizin ve tutsaklarımızın yeri hep ayrı... “Önce şehitlerimiz, sonra tutsaklarımız... Onlar en değerlilerimiz. Şehitlerine ve tutsaklarına sahip çıkmayan bir hareketin geleceği yoktur...” Devrim yolunu terk edenlere karşı hep öfkeli. “Bilmeyen, sıradan insanların mücadele etmemesi anlaşılır ama bilip de yapmamak ahlaksızlıktır...” Devrimcilik onun için aynı zamanda bir ahlak, vicdan sorunudur. “Fiziki acılar, işkence yaraları bir süre sonra geçer, iyileşir. Ama yürekteki yara, yoldaşlarına ihanet etmenin acısı ömür boyu yok olmaz...” Yaşama bakışı çok basit; her şey devrim için, her şey halkın kurtuluşu için. Bir ömür boyu devrimciliğin altını çiziyor sürekli. Ölüme bakışı da aynı basitlikte: “Ölüm basit, doğal ve kaçınılmaz. Ölümden korkmanın bir anlamı yok eğer devrimciyseniz. Korku insanı küçültür, zavallılaştırır, devrim büyütür...” Onunla olmak insana güven veriyor. İnsan onda devrimin iradesini, gücünü görüyor.

Ve ayrılık vakti. Hüzün yok elbette. Aynı düşünce ve duyguları paylaşmanın, aynı yolda yürümenin coşkusu ve gururu var. “Bilmen gereken her şeyi biliyorsun. Sana öğreteceğimiz bir şey kalmadı. Gerisi emek. Gerisi sana kalmış. Biz sana güveniyoruz...” Bu sözlerin ardından kucaklaşıyoruz. Acaba son ders mi? Hayır! Onun tarzında son ders yoktur. Çünkü o bir okuldur. Ve hep öğretmeye devam edecek. Ve biz onun öğrencileri olarak onun düşüncelerini, tarzını öğretmeye devam edeceğiz...

Talimatını Yerine Getireceğiz

İlk karşılaşmada baskın olan duygum coşkuydu. Sonrasında da hep böyle oldu. Onunla her karşılaştığımızda bir coşku pınarına yaklaşmış gibi hissederdim kendimi. Bugün bile O'nu düşündükçe anlattıklarını gözden geçirdikçe yüreğimde bir coşku hissedirim. Önceden anlatılan bir insanla bir araya gelindiğinde genellikle insanın içini bir hayal kırıklığı kaplar. Anlatılan olumluluğu veya olumsuzluğu genellikle abartırız beynimizde. Dayı için olumlu düşüncelerim kuşkusuz çoktu. O öğretmenimizdi, başkomutanımızdı, önderimizdi. Onunla ilk karşılaşmamızda, ilk sohbetimizde hiç de abartmadığımı anladım. Biz büyük bir heyecandan ve saygıdan dolayı ne kadar gergin olsak da o rahatlatmayı bilirdi. Biraz sonra yıllardır tanıştığım bir insanla konuştuğum hissine kapıldım. Hep böyle oldu. Sonrasında ne zaman bir şey konuşsak büyük bir rahatlıkla konuşma ortamı sağlardı. Anlatması net, açık ve öz olurdu. Karşıdakini de böyle anlatmaya yönlendirecek şekilde sorular sorardı. Çok iyi dinlerdi. Kavrama hızı hep şaşırtırdı. Kendisine yeni gelen bir konuyu bile hızla anlar, kavrardı. Onunla ilgili fikir yürütürdü. Öğrenilmesini istediği konuda derinleşilmesini isterdi. Kapitalizmin mantığını, genel olarak hayatın mantığını çok iyi çözmüş bir insandı. Onun için yeni bir şey doğru sorularla ortaya çıkarılabilecek bir şeydi. Bir keresinde teknik bir araç arıyorduk. Daha önce bilmediğimiz, kullanmadığımız bir araçtı. Uzun ve detaylı araştırmalarımıza rağmen bulamamıştık. “Böyle bir şey yok” ya da “daha buralara gelmedi” gibi olumsuz ve tutarsız cevaplar alıyorduk. Artık bulacağımızdan ümidimizi kesmiştik. Hatta böyle bir araç var mı şüphede kalmıştık. Dayı'ya söyledik, bulamıyoruz, buralara gelmemiş daha diye... “kapitalizm bu aletleri yapmışsa onlarla ilgili böyle bir araç da yapmıştır. Ya yanlış yerde arıyoruz ya da yanlış şeyi arıyoruz. Madem bulanabilecek yerlere baktık. O zaman yanlış şeyi arıyoruz. Bu konudaki bilginizi derinleştirin.” Bahsi geçen konunun teknik detayı hakkında neredeyse hiç bilgisi yoktu. Ama yürüttüğü mantık hayran olunacak şekilde isabetli ve kafa açıcıydı. Bakılacak her

yere baktığımızdan emindik. Söylediği gibi bulabildiğimiz kaynaklara daldık. Bir süre sonra gerçekten böyle bir aracın var olduğunu ama bizim düşündüğümüzden farklı olduğunu öğrendik. O zaman hızla bulabildik. Dayı'nın en belirgin özelliği ne diye sorulsa, derinliği derdim. Her konuda derinlikli bir insandı. Sorduğumuz konularda öyle cevaplar verirdi ki, bazen anlatamadığımızı düşünür, tekrar anlatmaya girişirdik. Bir süre sonra farkına varırdık ki söylediğimizi çoktan anlamış ve derinleşmiştir. Kavrama ve derinleşme hızı müthişti. Giyimi, tavırları, konuşmasıyla tam bir halk adamıydı. İlegalite ortamında ancak bu kadar kurallara uyup bununla birlikte ancak bu kadar doğal olunabilir. Düşüncelerindeki mütevazılık, halk adamlığı, bilgelik her davranışına yansıyor. Bulunduğu ortama, kitlelere uyum göstermek için ayrıca bir çaba gösterdiğini sanmıyorum. O doğallığında kitlelerin bir parçasıydı. Böyle olduğu içindir ki, düşman O'nu dünyanın her tarafında aradığı halde ulaşamadı. Düşman kampanyalarının yoğun olduğu dönemlerde dahi hep kitlelerin içinde olabilesinin sırrı kendisindeydi. Düşünceleri, yaşantısıyla bu halkın bir parçasıydı. Onunla her buluşmamızda hafızasına bir kez daha hayran olurum. Çok güçlü bir hafızası vardı. Direkt ilgilenmek zorunda olmadığı halde alanımızla ilgili her şeyi biliyordu. Öyle ki, bazen unuttuğumuz konuları o söyleyince hatırlardık. Ele alınan sorunu çözecek bir ilişki, bir olanak vs. ile ilgili çok geniş ele alırdı. Neredeyse hiçbir şeyi unutmazdı. Bir keresinde “Demek telefona gecikince bize fırça atarsın” gibi esprili bir şekilde kendisiyle aramızda yaşanan bir olayı anımsatmıştı. Doğrusu ben ilk anda hatırlayamamıştım. Ayrıca O'na “fırça atmış olmak” hissi beni fazlasıyla utanca boğmuştu. Biraz anlatınca ancak hatırlayabilmiştim. 2-3 yıl önce santral görevindeydim. Bir arkadaş konuşmaya geliyordu. O gün işyeri sahibi erken gelecekti ve zamanımız azdı. Karşıdan arayacak arkadaş biraz gecikmişti. Telefon gelince “Arkadaş niye zamanında aramıyorsun” gibi çıkmıştım. Meğer çıkiştığım arkadaş Dayıymış. O gün onlar da sıkışık bir durum yaşamış telefonu biraz geç açmışlardı. Harekette benim gibi birçok görevli olduğu ve aradan o kadar yıl geçtiği halde hem olayı hem beni hatırlaması çok etkilemişti. Sevgi Erdoğan abla anlatmıştı, Dayı, kendisine 16 yıl önce verilen bir ilişkinin telefon numarasını bile hatırlayınca “bu kadarı da fazla” deyip gülmüş. Oysa biz nice küçüklü büyüklü şeyi unuturduk. Unutkanlığa karşı mücadelesi radikaldi. Her mücadelesinde olduğu gibi: “Unutkanlık çağımızın hastalığı, bunu iyi irdeleyip çözmemiz lazım” derdi. Unutkanlıkların üzerine gider, anlamaya

çalışır, yöntemler önerirdi. Hayatı fethetmeye ve değiştirmeye baş koymuş bir insandı. Çoğu zaman bir konudaki anlatımlarının, mücadelesinin anlamına, amacına günler sonra vakıf olurdum. O anlar sarsıcı olurdu. Devrimciliğin derinliğine o zaman inerdim. Devrimciliğin anlamak ve dönüştürmek olduğunu anlardım. Tam anlamıyla bir devrim ustasıydı. Olaylar, hayat bir ustanın elindeki kil gibiydi onun için. Yoğurup şekil veriyordu. Onunla beraber olduğum kısa dönemlerde az konuştuğu halde içime girip beni ileri fırlattığını hissetmişimdir. Devrimi ve kendimi tanımama katkısı büyüktü. Dönüşümü insanın kendini tanımasıyla başlatıyordu. Hayattaki hemen hemen her şeyle ilgili bilgisi vardı. Yarım, yüzeysel bilgi onu tatmin etmezdi. Yeni bir konuyla ilgilendiğinde her şeyiyle bilmek isterdi. Bunun için raporlar ister, kitaplar okur, öğrenirdi. Teşvik ederdi. Hatta zorlardı. “Bu konuda çıkan dergileri takip ediyor musunuz? Kitap getirttiniz mi? İyi inceliyor musunuz?” Öğretme isteği ve çabasının sınırı yoktu. Çok yönlüydü. Yaşamı tam bir dakiklik içinde programlayıp verimli kullandığı içindir ki neredeyse her konuda bilgilenmişti. Hareketten bir şey istediğimizde bir daha hatırlatmaya gerek yoktu. Çünkü biliyoruz ki, Dayı ısrarla peşindedir istediğimiz şeyin. ‘96 Ölüm Orucu sonrasında hapishane görüntülerini istemiştik. Bulunduğumuz alanda propaganda yönüyle etkili olacağını düşünmüştük. Bir zaman geçti gelmedi. Tereddüt etsek de yeniden hatırlattık. Bir süre sonra geldi. İlgili arkadaştan öğrendik ki, Dayı bu görüntülerin bir belgesel biçiminde düzenlenip gönderilmesini istemiş. Savsaklanınca uyarmış. Sonrasında uzayacağını görünce kaldığı yere miks aleti getirtmiş. Kullanım kılavuzları, tercümeleri derken oturup hem miks aletini kullanmayı öğrenmiş hem de ‘96 Ölüm Orucuyla ilgili filmi hazırlamış. Film birçok seminerde, panelde gösterilmesinin yanında El-Cezire benzeri uluslararası televizyonlarda ondan pasajlar görüntülendi. Böyle bir pratikle öğretmiş de oluyordu. Dayı için öğrenmenin ve öğretmenin sınırı yok. O devrimin hem önderi hem de hamalıydı. Böyle bir işi O'na yaptırmaya hakkımız var mıydı, kendimizi sorgulamalıyız. Gerektiğinde her işi yapmak için koşturmayı da ondan öğrenmeliyiz. Genç, bilgisiz, tecrübesiz kadrolardık. Elimize aldığımız her işte bir sürü hata yapıyorduk. Buna rağmen Dayı'yla her konuştuğumuzda bize güvendiğini hissederdik. Genç kadrolara güvenini açıkça söyler, belli ederdi. Daha önce de dediğim gibi O'ndan bize kalan hep coşku olurdu. Onunla bir buluşmadan sonra sokaklarda saatlerce büyük bir coşkuyla dolaştığımı, “Dayı bize güveniyor” diye kendi kendime tekrar

ettiğimi bilirim. Bu güven bize hem moral coşku veriyor, hem de kendimize güvenimizi ve sorumluluğumuzu arttırıyordu. En olmayacak işlerin altından böyle kalkabiliyorduk. Birçok önerimiz olurdu. Bir mantık, emek, çaba görülen hemen hemen her önerimiz kabul görürdü. Emek harcanmayan bir şey ise kesinlikle reddedilirdi. Emekçi yönümüzü böyle geliştirdi. Şimdi düşünüyorum da bazı önerilerimizi reddedebilirdi. Ama bir emek gördüğü için onaylamıştı. O, emeği öne çıkararak kendi eksiklerimizi kendimizin görmesini sağlamıştı. Sorumluluk almamızı istiyordu. Hata yapmaktan korkmamayı ve hatalarımızdan öğrenmemizi istiyordu. Ayrıldığımızda *“Büyümelisiniz. Büyümeli ve daha büyük sorumluluklar omuzlamalısınız”* demişti. Yüz yüze son sözleri bu olmuştu. Bu talimatını ölene kadar yerine getireceğim.

Sınırsız Çalışma Azmi Bizlere Örnek Olacak

Her insanımız gittiğinde bir yanımız gurur bir yanımız hüznün dolar. O'nunki farklıydı. Gurur da daha şiddetliydi, hüznün de... Haliyle öyle olacaktı da. O gün ve ardındaki birkaç gün yaşadıklarımı düşünüyorum. Sizde de böyle olur mu bilmiyorum. Ben şiddetli sevinçler veya üzüntüler yaşadığımda geçmişteki bu tür olaylar aklıma gelir. Bir zorluksa bu, o gün nasıl aştım, nerede zorlandım, kimden güç aldım tek tek aklıma gelir. Ve tabii bugüne taşımaya, güç almaya çalışırım. Vefatı ilk kesinleştiğinde aklıma 1994 yılında Fransa'da tutsaklığını öğrendiğim an geldi. Hemen hepimizin aklına da öyle gelmiştir: "Yine bir psikolojik savaş haberi". O gün de böyle düşünmüştüm. Ama kesinleştiği an çok kötüydüm.

Bir arkadaşla toplantıya gidiyorduk. Bizim dışımızda yaklaşık 45-50 kişinin olacağı bir toplantıydı. İkimizin de omuzlarını taşıyacak hali kalmamıştı. O toplantıya gidişimizi, toplantıyı, alınan kararları vs. vs. bugün gibi hatırlarım. Giderken zor yürüyorduk. Gözlerimizden birkaç damla yaş süzüldü. "Ne şanssız bir insan Dayı" diye düşünüyordum. Daha iki sene evvel darbecilerin elindeydi. Şimdi emperyalistlerin elinde... Böyle düşünüyordum. Bir taraftan kendime kızıyordum. Aslında uzaktan yakından bir ilgim yok konuyla. Ama kızıyordum. Yeterince çalışsaydık, daha uygun koşullar yaratsaydık, devrimi büyütseydik ne işi olacaktı bu yaban ellerde diye düşündüm. Kimi sorumluluk ve görev bilincinden kaynaklı, kimi çocukluktan-üzüntüden kaynaklı düşünceler işte. Toplantı yerine 200 metre kadar yürümemiz gerekiyordu. O bizim nasıl olmamızı isterdi, şu an ne yapmamızı isterdi, diye konuştuk arkadaşla. İkimiz de tereddütsüz, görevimizi en güzel şekilde yapmamızı isterdi ve bizi bu halde görse çok kızardı dedik. Bir ara sokağa girdiğimizi, kendimize gelmek için kendi kendimize bir iki tokat attığımızı, birkaç kere derin nefes alıp, elbiselerimizi kontrol ettiğimizi ve yola dinç ve dik devam ettiğimizi hatırlıyorum. Sonuç itibarıyla başta 1-2 saatlik sarsıntı geçirse de ona layık olduğumuzu düşünüyorum.

Şehitlik haberini aldığımızda o günü hatırladım ve yine böyle davranmamızı isterdi diye düşündüm. Eminim hepiniz böyle düşünmüşsünüzdür. Nasıl anlatırsak anlatalım yetmez, anlatılmaz diyor arkadaşlar. Çok doğrudur. Ben de onunla ilgili bazı arkadaşların anlatımlarından bir kısmını anlatmak istiyorum. Benim merak ettiğim konulardan biri Dayı'nın nasıl, niye, hangi vasıflarıyla önder olduğuydu. O nedenle O'nunla yaşamış bir arkadaşla karşılaştığımda uygun zamanda bu soruyu sordurdum. Kimi şu anda şehit düşmüş 3-4 arkadaşımıza bu soruyu sorma fırsatım oldu. THKP-C'nin fiziki yok oluşu sonrasında İstanbul gençliği içinde öne çıkan en militan insanlardan biriymiş. Faşist baskınlara karşı bir yurdun çevresinde nöbet mi tutulacak, elinde sopası veya belinde silahıyla Dayı kesin vardır. Bu arada İstanbul Dev-Genç'in yöneticilerindendir. Ki daha öncesinden Elazığ'da Niyazi abiyle beraber gözü kara diyebileceğimiz kışla baskınlarıyla ünlüdürler.

DY ile ayrılık sürecinde bilgisi, birikimi, militan düşüncesi daha bir öne çıkmıştı. Ki o dönemler daha gençtir. Yalnız o dönem de hem siyasi hem de sıradan arkadaşları arasındaki lakabı Dayı'dır. Bu da anladığım kadarıyla Elazığ-Tunceli civarlarında bilge, ağırbaşlı, sorun çözen saygın kişilere verilen bir lakapmış. Dayı daha politikleşmeden, öncesinden beri Dayılığıyla kendini kabul ettirmiş bir insanmış. DY'nin tasfiyeciliği ve devrim kaçınıklığı ortaya çıkınca İstanbul Dev-Genç kadroları açısından ayrılık kaçınılmazlaşır. Onların başında olanlardan biri Dayı'dır. Yalnız yine de o dönemde ideolojik bir netlik olmadığını hatırlamak gerekir. Mahir'in bütün yazılarını ilk derleyen ve teksirle çoğaltan Dayı'nın yönlendirmesiyle bizimkiler oluyor. Ancak genelde bir acemilik, genç olmaktan kaynaklı bir tecrübesizlik vardır. İşte bu ortamda yaklaşık 50 kadronun katıldığı bir toplantı olur. Bu toplantıda Dayı'nın toparlayıcılığı ve önderliği öne çıkar. Daha doğrusu bu vasıfları daha önce de vardır ama bu toplantıda tescillenir ve herkes tarafından kabul görür. Ki şimdi burada adını anmaya gerek olmayan birçok insan vardır toplantıda. Dayı en genç, en tecrübesizlerinden biridir. Ancak kısa zamanda en öne çıkan o olmuştur. Daha sonra o toplantıda alınan kararla yola Devrimci Sol olarak devam edilir. Bu dönemleri tek başına bir iki cümleyle anlatıyoruz ancak her biri kendi içinde bir destan olan büyük bir destanın parçalarıdır. 12 Eylül'e gelene kadar faşizme karşı mücadelenin örgütlenmesi oportünizme karşı verilen mücadele, DY ile ayrılıktan dolayı deşifre olmuş ilişkiler ağında yeni bir illegal örgüt yaratılması. Bu kadar ağır görevlerin altına girmiştir Dayı. Sonrasında

işkencelere, hapisshanedeki zulme karşı direniş ve teslim olmama geleneğinin yaratılması. Ölüm Orucu direnişi, destanı... Arkadaşların anlatımlarında Dayı'nın önderliğinin tescillenmesi asıl olarak Ölüm Orucu'ndan sonraki dönemde kazanım olarak tutsaklar bir araya geldiğindedir.

Arkadaşlar öyle anlatıyorlar. Savunmanın yazıldığı dönemdir bu. Şehit önderlerimizden birinin şöyle dediğini hatırlıyorum. “Örneğin bir ulusal sorunu ele alıyorduk. Eğer toplantıda 25 kişiyssek birbirinden farklı en az 20 düşünce ortaya atılıyordu. Toplantının ilerleyen saatlerinde an geliyor, bu konuda anlaşılabilmemiz mümkün olmayacak diye düşündüğüm anlar oluyordu. En son sıra Dayı'ya geliyordu. Söylenen düşünceleri öyle ele alıyordu ki, eksikleri yanlışları öyle gösteriyordu ki kendi düşüncesini en şiddetli şekilde savunanlar bile, Dayı haklı nasıl görememişiz bu yönü diyorlardı”. Böyle derin, kapsamlı ve tahlil yeteneği var. İnanın bu derinlik ve beyin gücünü Dayı'yı tanıyan herkesten duydum. Ki, çizgimiz ortadadır, hareketin öngörülerinin ispatlanması ortadadır. Ve baş mimarı kendisidir. O noktada Dayı doğal bir siyasi, ideolojik, halk önderidir. Bunu duyduğum birçok anlatımla pekiştiriyorum. Bayağı uzattım galiba. Ama anlatmakla bitecek değil. Bir yönünü daha ele almaya çalışacağım. Arapça da bildiğim için yabancı kanallara ilgi duymuşumdur hep. Bizde birçok Arap kanalı çıkardı. 1999 ya da 2000 yılı 27 Temmuz'uydu. Hangisi olduğundan emin değilim. Sabah kahvaltıda El Cezire kanalını seyrediyordum. Tarihte bugün programında bir konu seçip en az 10 dakika kadar anlatırlar. Bir baktım bizim Ölüm Orucu görüntüleri. Anlatımlara bakıyorum bizim dille anlatıyor. Cümleler bile neredeyse aynı. Tabii bu bende büyük bir sevinç ve coşku yarattı. Akşama kadar 4-5 kere gösterdiler. Bunu harekete bildirdim ve nasıl olduğunu sordum. Propagandayla (basın-yayın) ilgilenen arkadaşlardan biri anlattı. 1996 Ö.O. sonrasında görüntü istemişler. Bu konuda bir çalışma yapmayı düşünüyorlar. Dayı ilgili arkadaşla şu şu özelliklerde bir belgesel film yapar gönderirsiniz talimatı vermiş. Günler haftalar ve aylar geçiyor film isteyen arkadaşlara gitmemiş. Dayı gerçekten hiçbir şeyi unutmaz. Dolayısıyla hareketten bir şey istediğimizde, bir şey sorduğumuzda gecikse bile kesinlikle sormaya gerek yok. Büyük küçük her konuda öyle. Her birimizi isim isim biliyordu. Aynen öyledir. Birçok arkadaştan duydum bunu. İşte bu nedenle filmleri isteyen arkadaş geciktiği halde tekrar istemiyor önce. Sonra Dayı'nın unutmadığından kesin emin olarak uygun bir şekilde soruyor. Dayı filmin peşindedir ama yapacak arkadaşlar yoğunluklarını mazeret göstererek savsaklamak-

tadırlar. Dayı onlara bir ders vermek maksadıyla bulunduğu yere bir video-miks aleti getirtir. Hayatında kullanmadığı bir alettir. Onunla ilgili kullanım kılavuzu getirtir. Bilen arkadaşlara sorar vs. Boş zamanlarında çalış çalış kısa bir zamanda (arkadaş bir hafta demişti) bu aleti kullanmayı öğrenir. Ki “yoğunluk yaşayan” arkadaşlar bu aleti kullanmayı biliyorlardır. Bir belgesel film kurgusu yazar, metni düzenler, uygun müzikleri ve görüntüleri seçer ve geçer makinenin başına. Bir süre sonra 60 dakikalık bir belgesel film hazırdır. Hem de belgesel ölçülerinde iyi bir filmidir, “amatör işi” değildir. İşte bu film isteyen arkadaşlara gönderilir. Orada tercüme edilip Elliden fazla dünya devrimci örgütüne ve yabancı basına dağıtılır. Benim o gün El Cezire kanalında izlediğim filmin hikayesi buymuş. Burada da görüyoruz ki, hareketin her anlamda prestijinin mimarı Dayı’dır ve ayrıca ne öğretme ne de çalışma azminin sınırı vardır.

Devrimle Yatar, Devrimle Kalkar; Böyle Yönetmiştir

Dayımızın yaşamına ilişkin duyduklarımız, anlatılan anılar, bunları emiyor sanki insan. Çok öğretici, dersler çıkarabileceğimiz şeyler. Ben de duyduklarımdan anlatayım. Hafıza konusunda Dayımızın nasıl bir hafızası olduğuna ilişkin örnekleri ben de duymuştum. Bir arkadaş da bu telefon numaralarına ilişkin konuşmalarını aktarmıştı. Arkadaş telefon trafiği yoğun olan birisiymiş. Ve yaşanan olumsuzluklardan dolayı herkesin yazılı, kayıtlı tüm telefon numaralarının silinmesi talimatı gelmiş. Arkadaş sormuş; ben de mi, ben de mi sileceğim ama bu kadar telefon numarası? ‘Sen de’ demiş Dayı, sen de... “Mesele sadece beynin disipline edilmesi” demiş. Sileceksin ve ezbere bileceksin talimatını vermiş. Sonuçta o numaralar silinmiş ve ezberlenmiş. Bunun mümkün olduğu görülmüş. Tarihimize baktığımızda kimi dönemlerde çok sıradan kişiliklerin olağanüstü önemli dönemlerde ya da görevlerde yer aldığına tanık oluruz. Kimi zamanlar böyle olmuştur. Hatta bazen düşünülür ya şu nitelikteki böyle bir adam şöyle bir görevi nasıl üstlenmiş, o görevi nasıl yerine getirmiş? Bu sorunun cevabı, Dayımız olmalı diye düşünürüm. Çünkü O evet, bir alanı o alanın başındaki adamdan çok daha iyi tanırdı; insanları, ilişkileri, olanakları, sorunları, çelişkileri, çözümleriyle. Bunları çok daha iyi bilir. Dünyası odur çünkü O’nun. Devrimle yatar devrimle kalkar. Böyle yönetmiştir. Onun önderliğinde en sıradan kişilikler, en sıradan yetenekler böylesi görev ve sorumlulukları üstlenebilirler. Dayıların firardan hemen sonra gidip gelmeye başladıkları bir ev ilişkisi varmış. Karı koca ve bir de küçük çocukları var. Koca kayıtsız bir adam. Fedakar, bize bağlı ama evine karşı ilgisiz, eşine değer vermeyen birisi. Bir gün Dayı eve geliyor evde musluklar bozuk, kornişin bir vidası düşmüş sarkıyor... Böylesi ufak tefek temizlik işleri var ama kalmış öyle, yapılmamış. Dayı adama çıkışıyor, fırçalıyor. “Ne biçim evin erkeğisin böyle, elin pense tornavida tutmuyor mu?” diye kızıyor. Adam kıpkırmızı, utanıyor ve Dayılar

gittikten sonra hemen tamir ediyor oraları. Evin hanımı ise mutlu tabi, kendisi söylemiş söylemiş laf dinletememiş, adam takmamış. Dayı'nın bunları görmesi ve kocasını uyarması hoşuna gitmiş. Aradan çok çok uzun yıllar geçmiş. Bir şey vesile olmuş, Dayı bu aileye yıllar sonra küçük bir hediye göndermiş, o günlerin anısına diye. O adamın bunları anlatırken bile nasıl hüngür hüngür ağladığına, olağanüstü bağlılığına tanık oldum ben de. Dayı hiç bir eksiği yanlışı, olumsuzluğu atlamazmış. Mutlaka üzerinde durur, tartışır, ikna eder ve her olumsuzluğu eğitime çevirmiş. Ki bu yanıyla hareketin de eğitim tarzı böyle zaten. Dayı'nın işleri kolaylaştıran olduğu anlatılırdı. En karmaşık ve zor gibi görünen işleri bile kolaylaştırır, sadeleştirir, basitleştirir ve yapılabilirliğine ikna edermiş insanları.

Ve pratik. Bir örnek anlatılmış buna dair. Darbecilik süreci. Avrupa'da olanaklar çok kısıtlı. İletişimde asıl olarak faksler kullanılıyor. Dayıların faksı arıza yapıyor. Yanındaki adam İngilizce biliyor ama bir türlü o faksı alıp da tamirciye götürüp tamir ettirmiyor. Muhtemelen ya o faksı taşımayı kendine yediremiyor, ya bunu nasıl anlatırım diye kafasında büyütüyor. Neyse sonuçta yaptıramıyor. Dayı bakıyor ki olacağı yok, İngilizce bilmediği halde faksı atıyor çuvala, vuruyor sırtına doğru bir telefon tamircisine... Yarım yamalak İngilizcesiyle, elleriyle tarif ederek vs. derdini anlatıyor, tamirini yaptırıyor ve alıp geliyor faksı... Böyle de pratik ve emekçi.

Bu Tarih Kanla Yazılmış Şehitlerimizin Tarihidir

“Bu tarih, esas olarak kanla yazılmış şehitlerimizin tarihidir. Şehitlerimiz bugün fiziki olarak aramızda yoklar belki. Ama düşünceleriyle, kavgalarıyla, yaşam biçimleriyle, Partili savaşıma düşleriyle buradalar. Bizimle birlikteler. Onların düşünceleri ve kavgalarıyla daha güçlüyüz. En zor koşullarda dahi düşmana başeğmeyen, ölen ama yenilmeyen nitelikleriyle gözleri hep üzerimizde. Bizi her an sınavdan geçiriyorlar. Onların mirasını devam ettirmek bu sınavlardan başarıyla geçmemize bağlıdır.” (**Dursun Karataş, Parti Kuruluş Kongresi’ndeki konuşmasından**)

YÜRÜYÜŞ DESTANI

Boyunca bir duvar
 Duvarın önünde genç adam
 Duvarda kan kıızıl bir yazı var
 Bu ilk adımı onun, ilk fırçası tarihe
 Nice yol yürüyecek daha,
 Nice duvar eğilecek önünde
 Nice yazılacak,
 Nice nakışlanacak duvarlar
 Konuşacak duvarlar
 Dile gelen al sözler
 Halka devrimi anlatacak
 Ama yolun başında henüz
 Duvarda yazılar
 Duvarın önünde...
 Devrim var... Devrimin geleceği.
 Genç adamın bakışlarında
 sonsuz bir özlem
 bir hırs
 bir kin
 derin bir sevgi var
 hepsi halk için
 Emperyalizme ve oligarşiye karşı
 Bağımsızlık,
 demokrasi
 ve sosyalizm için
 Gönlüne düşen filiz
 Gözlerinde yangın bir sevda
 Yüreğinde ödünsüz bir kavga
 Bakışlarında devrim olacak
 O, Mahir gözlerle
 bakacak dünyaya

Onunla yürüyecek sokaklarda
Şimdi, o yolun başında
Duvarın önünde bir genç adam:
Dursun Karataş
Duvarda bir yazı:
Tek Yol Devrim!
Zaman
Sessizce akar gider
ama hepimiz duyarız onu
Görünmezdir, görürüz
Tenimize değer geçer
Bir rüzgar
alnımızı öper gider
Terimizin kokusunu
alır dağlara savurur
Savrulur gideriz zamana
yıldız tozlarınca
Kalbimiz bir başka mevsime vurur
Kavga böyledir
Zaman bizi alır götürür yarına
Sesimiz yeni dudaklarla buluştuğunda.
“Biz buraya dönmeye değil...”
diyen bir yürek
Kendini yeniden yaratır
“Asıl siz teslim olun”
dediğinde biri...
Yeni sesler bulur kendine
güneş yolcusu
“Bize Ölüm Yok”
diye uğurlandığında
Emeğe
ve halklara özgürlük istemenin kavgası
Yeni yüreklerde dillendirir kendini
Zaman
Gürül gürül akar
Mahirlerden bugüne
destan bir ömürdür onunki
Kavgayı omuzlayan

İhanetin yüzüne tükürüp
 Dönecliğin, kaçkınılığın üstüne yürüyen
 Oportunizme ayna tutan
 Ve inkarcılığın vampir yüzüne
 devrimin türküsü olmaktır ömrü
 Yüzü hep halkına dönük
 İşte böyle bir hayat
 Şimdi anılan
 Giderken miras kalan yeryüzüne
 Ve
 akar zaman
 “Siz halkı sevemezsiniz”
 dediğinde biri
 “Bir canım var, feda olsun halkıma”
 diye yankı bulur
 Zaman akar
 Bunca açlığın üstüne
 Yeniden kurulur sofralar
 Yeniden söylenir Karayılan türküsü
 Marşlar yeni ağızlarda dillenir
 Biz artık o marşlarda bir seda
 elde mavzer
 namluda kurşun
 yürekte ateş oluruz
 Zaman akar
 O büyük bilge
 18 yaşına basar
 Yüzyılların akışından
 30 Mart'ın Mahirine
 Ve artık
 Tarih onun eliyle yazılacaktır
 Zaman akar
 Bugün yarınız
 Yarın zafer oluruz
 Tarihin kalemi yürümeye yazgılıdır
 hep o sayfalar üzerinde
 Destanlar o kalemle yazılır
 Binlerce yıllık kavgası halkların

Kölecilere, krallara, beylere, patronlara inat
Duraksız bir yürüyüşdür yarına
Kalemi tutan el değişir yalnız
Prometheus Spartaküs'e el verir
Alnından öper kalanların
Güneşe giderler
Bedreddince doğrulup yürür
İshakça vurulup düşenler
Hallac-ı Mansur darından kalkan
Elinde saziyle Pir Sultan
Gül eker bağrına Anadolu'nun
Kaniyla sular onu dövüşenler
Tarihin kalemi yürür
Suphilerin gömüldüğü dalgalar
Döver kıyıları kapkara bir öfkeyle
İşgal, Anadolu'nun bağrına saplı hançer
Söker atar onu kahramanlar
“Ya istiklal ya ölüm!”
Budur şiarı özgürlüğün.
Ve tarih yürür
Bir başka esarete doğar
çocuklarımız
Yankilerin memleketinde
kalın zincirler dövülür
Bağlanır kolları halkların
Tarih yürür
Bunca tutsaklığa karşı
Biz yürürüz
kırmak için prangaları
Yürümek
Dünyanın en güzel eylemlerinden biridir
Yürümeli
Salt yürümek güzel diye değil
Şart diye yürümek
Olmazsa olmaz diye
Yürümeli
Dönmez bu dünya
Yürüyenler olmazsa

Attığımız adımlardır
 Onu döndüren
 ayaklarımızın altında
 21. yüzyıl savaşlarla geldi
 Dünyayı paylaşıya paylaşa bitiremediler
 Ve bir de baktılar ki
 Sovyetler
 Bir gül gibi gülümsedi tarihe
 Kendilerini dünyanın efendisi görenler
 Yok etmek için o gülün gülüşünü
 Beyaz ordulara emrettiler
 Halkın ve hayatın gülüşüne kurşun değince
 Bir kez çektiyse burçlarına bayrakları
 Lenin yürüdü
 Devrim yürüdü
 Onlar seyretiler
 Tekellerin bastırılmayan iştahı
 Doymayan kasalarının karın gurultusudur
 “Savaş!” “Savaş!” haykırışları
 Yine savaş
 Ve yine hüsrani emperyalizmin
 Paylaşalım derken
 Dünyanın üçte birini kaybettiler
 Stalin Avrupa'nın göbeğine bastı
 Sosyalizmin zafer mührünü
 Emperyalizmin kucağında
 kalan parçadaydı Türkiye
 Can havliyle seğirttiler
 Toplar verdiler ve tüfekler
 Hurda uçaklar sonra tanklar
 Süttozu kutuları ve konserveler...
 Kapana koydukları yemlere
 Marshall yardımları dediler
 Serpilen, boy veren
 ülkemin çocuklarını
 Sattılar bir kaç sente
 Giydirdiler Amerikan gocuklarını
 Elllerinde Amerikan tüfekleri

Kıçlarında Amerikan donu
Hiç sormadılar şunu
Bu ordu kimin ordusuydu
Oysa Kore'de cevabı verilen
Hayatın en yalın sorusuydu
Kimi kolunu bıraktı Kore'de
Kimi arkadaşını
Böyle kazandı Menderesler
NATO'ya girmek hakkını!
Ama sorular birikir
birikir ve taşar bir gün
Menderesler'i boğan
yağlı urgan değil
Birikmiş sorulardır biraz da
cevaplanamayan
Sorular bir kez sorulmaya başlanınca
ardı gelir
Onun için soru işaretleri
İlk kurşuna dizilenlerdir
faşizmin duvar diplerinde
Saklanan bir şeyler oldu hep
ikili antlaşmalarda bile yazmıyor hepsi
Neleri sattıklarını bilmiyoruz
Yer altında ve yer üstünde
Terimizin yoğurduğu toprak
Tenimizi kavuran güneş
Tohumlarımız, filizlerimiz, meyvelerimiz,
Bize ne kaldı geriye
İsyandan öte neyimiz var?
Tarlamız yok
fabrikalar onların
Maaş bordrolarında birkaç rakam
Aydan aya bakkala kadar taşınan
Sokakta kaldırım taşları
Denizin dalgaları
Anaların gözyaşları
Kışın kar
Sonbaharda dökülen yapraklar

Üç numara asker tıraşları
 Gazetelerde yalanlar
 Bizim olan başka ne var?
 Neyimiz var isyandan öte?
 Çeyiz sandıkları mı
 albümlerde sararan fotoğraflar mı
 mezar taşları mı
 dedelerimizden kalan?
 Yağmalanan tarih mi
 ormanlar, akarsular ve deniz mi
 üç kuruşa satılan?
 Eski hatıralar mı
 sınır boylarında beklenen nöbetlerden?
 Bir çocuklar mı kaldı bizim olan?
 Bizim mi o çocuklar?
 Ama “Bizimkiler” var!
 Bizim çocuklarımız
 Onlar
 hep bizim
 ve bizim kalacaklar
 Bizde kalan
 umut olan
 Elde kalan isyan
 Bir de sokaklar...
 Yürüyelim
 Adımlarımız
 sokaklarla tanıştığında,
 gülümsedi insanlar
 ışıkla doldu yürekli
 “Talebeler” dediler
 “Umut onlar
 gelecek onlar
 Bugün bizim değilse bile
 Yarına onlar sahip olacaklar”
 Ve biz yürüdük
 Günden yarına uzanan
 hayat köprüsüydük
 Ayaklarımız bugünün toprağında

Ellerimiz geleceğin şafağında
birer hayal köprüsüydük
Öğrenci yurtları
anfiler ve kantinler
fokur fokur kaynayan volkan ağzı
Biz yanan bir kütleydik
sokaklara akan
Yürüdük
ceplerimizde kitaplarla
Yürüdük
tüm sorulara karşı
yürekten cevaplarla
Ama emperyalizmi kitaplarda değil
bu kara toprakta kalan kanda
Yağmada, talanda ve tufanda
Rıhtımlara demir atan 6. filoların
çok yıldızlı bayraklarında gördük
Gölgesi bile sokaklarımızı kirleten
Postalı kanlı Conilerle tanıdık
hayatın sorusuna verdiğimiz cevap
“Yaşasın Tam Bağımsız Türkiye!”
Ve sloganlarımızın önünde döküldü denize
Amerika'nın çok fiyakalı denizcileri
Biz bu ülkeyi çok sevdik
Varsa bir suçumuz budur
Halkımıza can olsun diye
“Tam Bağımsız
ve Gerçekten Demokratik Türkiye”
istedik
Zalimlerin cevabı
Yine kan ve katliam...
İTÜ penceresinden
polisçe atılan
Vedat Demircioğlu'nun kanı
kurumamıştır hala
Teni sıcak
kalbi çarpıyordur
kavgada

Çünkü sorulacak bir hesap var
 tarihin o yaprağında
 Burnumuz barut kokusuna alışık
 Ellerimiz tetikle tanışık değildi çok
 Ve katlettiler birer birer
 Emperyalizmin uşakları
 Allah kitap diyerek
 Çember sakallı “yeşil kuşak”ları
 ‘69 Şubat’ında ala boyanan güne
 “Şanlı Pazar” dediler
 Biz “Kanlı Pazar” dedik
 Halkımız bize
 “Talebeler” demişti
 Biz kendimize
 “Dev-Genç’li” dedik
 10 Ekim 1969 tarihinde
 Dev-Genç dedin mi duracaksın
 Ve sonra
 yumruğu masaya vuracaksın
 Dev-Genç’li olunmaz çünkü
 Yumruğu vurup
 düzenin maskelerini düşürmeden
 Dev-Genç’li diyorsan kendine
 dimdik bakacaksın
 zalimlerin yüzüne
 Tutunca yolları faşistler
 Yumrukları konuşturacaksın
 Sırası gelince sopa
 Sırası gelince mermi olacak sözün
 Ve yürüyeceksin
 ardına bile bakmadan
 Sarsa sarsa yolları
 durmadan
 duraksamadan
 Zaman öyle bir zaman
 Ama doyasıya sev insanları
 ve sev bastığın toprakları
 Adına yaşamak de kavganın

kavga zamanı zaman
Bakarsın göçer gideriz
Yüzümüzün kırıışmasına
vakit bile kalmadan
Yeni bir insan yürüyor sokaklarda
devrime
Yürüyor
Ayrışarak
eskinin kirinden
tozundan arınarak
Silkeler gibi tarihi
Yürüyor
Adı
Mahir
En zorlu kavgaların mahiridir
Marks'ın ayak izleri var
Ankara sokaklarında
Ve Lenin ve Mao...
İzini sürüyor onların Che'nin ardından gidiyor
yeni sömürge topraklarda
Anadolu
en büyük savaşların harman yeridir
Adım adım
yürüyor Mahir
Çıkmaz yolları görüyor
Yürüyor
Ve diyor ki:
“Devrimin yolu
engebeli, dolambaçlı ve sarptır”
O sözün söylendiği yerde
Asfalt yollar bitiyor
Yol bitince
kazma küreklere sarılır bizimkiler
yeni bir yol açılır
Dünyanın Türkiyesi'nde
O yoldan yürür
Devrime gönül verenler
Aşıyor adımları bataklıkları

Ayakları bağlayan sarmaşıkları
 kesiyor bir bıçak
 Yasallık onlar için
 daralan bir çember artık
 Ve çiziyor kendi yolunu
 Mahir'in kalemi
 Tüm çizgilerin ötesine
 Vakit yok
 Devinen,
 değişen
 koşan bir hayat
 kabuğundan sıyrılan yarın
 bugünü sarıyor yavaş yavaş
 Elde silah
 kavgadan kavgaya
 eylemden eyleme yazılıyor tarih
 teori o tarihi döküyor kağıda
 Kırmızının tüm tonlarından ayrılan
 Bir devrim rengi şekilleniyor ellerinde
 Gönüllerde bayraklar dalgalanıyor
 Gülümseyen yüzlerde
 boykotta ve grevde
 tütün mitinglerinde
 ve toprak işgallerinde
 ateş kızılı
 bir devrim şarkısı söyleniyor
 eşi benzeri olmayan
 bir hayat filizleniyor o yüreklerde
 kökü oradaysa
 çiçeği yarınlarda
 Fabrikalarda, tarlalarda
 Üniversitelerde ve sokaklarda
 Süngüleriyle bizi kuşatanlarda
 Süngüleriyle bizi kuşatanlar
 Korkuyorlar o çiçekten
 Onların korkusu
 bize kan revan
 acı ve ölüm demektir

Ama biz bir gülersek
isyan olur 15-16 Haziran
O gün sokaklarda
soran ve sorgulayan
hakkını arayan
karşı koyan
işçi, öğrenci ve işsiz
esnaf, köylü, memur
kadın ve erkek
halkın yumruğuyduk
Tüm tezgahları bozan
emekçilerin
saray kapılarına dayanan
tomruğuyduk
Ve bugün bile titrerler
Biz o günler için
şarkılar söyleyince
Sandallarla sakın koylar
güvenli, rahat belki
ama hiçbir yere gidilmez
Ufuklara göz sürüp
bekleyerek rıhtımlarda
Biz
Gönlümüzde o ışıklı “Ada”
dalmalıyız kavgaya
Rüzgar
bir devrim türküsü söylüyor
ve dalgalı denizlerde
fırtınalar
bizi bekliyor
Öyleyse yelkenler fora!
Hele bir çıkalım yola
yolda çizilir rota...
ve çiziliyor
Hele bir çıkalım yola
yolda sınanır vefa...
ve sınanıyor
1970 Aralık'ında

böyle kuruldu Parti
 Böyle mühür vuruldu kavgaya
 Mührün sahibi
 Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
 Parti ve Cephe
 Et ve tırnak
 Beyin ve gövde
 Yürek ve damar
 Komutan ve savaşçılar...
 Nedir Parti?
 Parti Umuttur
 Halkların kurtuluş umudu
 Harçtır binayı ayakta tutan
 Uyutulmuşsa halk
 Parti iğnedir
 Karanlıksa, soğuksa gece
 Parti ateştir
 İnmişse bayraklar
 Parti isyandır
 Susmuşsa yeryüzü
 Parti haykırıştır
 İşgal altındaysa yürekler
 Parti özgür vatandır
 Oligarşinin beynine
 namluyu doğrultandır
 Emperyalizmin zayıf karnına
 süngüyü batırandır
 Çelikleşmiş iradenin
 meydan okumasıdır Parti
 Tüm dünyaya
 fütursuz bir çağrı...
 O ki, kahramanlıklar yaratan
 O ki sarsan saltanatları
 O ki halklara umut
 zalime korku salan
 Yol açandır Parti
 Devrime
 Kava kıvılcım,

Çalıya kav
Oduna çalı
Şehirde ve kırlarda
Yürekli tutuşturan
alevdir Parti
Anaya oğul
yürüyene yoldaş
Koruyan, kollayan baba
eğiten, büyüten ana
kavgaya baş koyana
ilk öğretmen
ve komutandır cephede
Bir çelik çekirdektir ki
günü geldiğinde namluya mermi
Günü geldiğinde
yüreğe kalkan
ve temel olur fabrikaya
Yürüyelim,
dedi, Mahir
Şimdi
Aslolan yürümektir
Umutumuz da bu yolda
Ete kemiğe bürünecektir
Ve yürüdüler
O vakitler
memurun iki yakası
Uzaktı yine birbirine
Ve binlerce işçi grevde
sarılmıştı devrime
Gençliğin ateşi tutuşturuyordu
saklanan fitili yüreklerde
Söndürmek için
“sıkıyönetim” dediler
Yetmedi, muhtıra verdiler
12 Mart 1971
böyle kazındı tarihe
Cuntacılar hükümete
Erim'i getirdiler.

Bir motosiklet dağlara gidiyordu
 Denizler
 dalgalarını dağlara vuruyordu
 Yollar tutulmuş
 manipleler tıkır tıkır işlemektedir
 Denizleri Ankara'da görmüşler...
 Filistin'deymiş diyorlar
 Yok yok İstanbul'dadır hala
 Gazetelerde manşetler
 radyoda saat başı bülten
 Soluk soluğa yürüyor zaman
 Deniz ve Yusuf
 içlerinde müthiş bir dağ özlemi
 ve barut kokan elleriyle
 çevriliyorlar Gemerek'te
 Ve Kayseri'de tutsak düşüyor
 Hüseyin İnan
 Devam ediyor yürümeye
 Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu
 onlar tutsak düşse de
 İçinde bir dal kırıldı Mahir'in
 Ki onlar
 farklı patikalarda yürüseler de
 aynı dağa tırmanıyorlardı
 Yürüyelim
 dedi Mahir
 Yürüyelim yoldaşlar
 Yürüdüler
 ve geçtikleri her yeri
 Alınları
 ve kanlarıyla işlediler
 Yüreğimizin tam ortasında
 kuşatmalardan korunan bir ülke var
 Adı Filistin
 Elleri taşlarıyla çocukları
 tanklara meydan okuyan
 Kavgayı umut kılan
 Yoklukta ve yoksullukta

kavgayı ekmek gibi yoğuran
esaret altında
kavgayı vatan kılan
Savaşan, hesap soran
bir ülke var
Adı: Filistin
Filistin'in yüreğine
saplanan hançer kimin?
Hançer İsrail
sahibi emperyalizm
Efraim Elrom
Elçisidir İsrail'in
Ve İstanbul'da
17 Mayıs 1971'de
gözlerinin karasını
görmüştür devrimcilerin
“Karşı devrimin saldırılarına
Türkiye'de silahlı direniş
hiç olmamıştır;
bunu biz başlatmalı,
bir direniş geleneği
yaratmalıyız.
Bu direnişte çoğumuz,
belki de hepimiz ölebiliriz,
ama gelecek kuşaklara
bir direniş geleneği bırakırız”
-Mahir Çayan-
Bir rüzgâr esti
Yüreği dalgalandı
radyoya kulak verenlerin
Duyun ki ey,
devrimciler vardır bu topraklarda
emperyalizme ve oligarşiye karşı
yürürler ellerinde silahlarla...
Duydular
“Balyozcu Başbakan” da duydu
kafasına yediği ilk balyoz buydu
Mahirler'in ellerinde

yeni bir insan şekilleniyor
 Bedeli ölüm de olsa
 yürümekten yılmayan
 duvarları kıra kıra
 aşşa aşşa yolları
 tarihe çağlayan
 bir su gibi
 yarına akan
 yeni insan
 Bu akışın ilanıdır
 Parti Cephe
 Ve Anadolu halkını
 devrime çağırıyorlar
 Bilinçleri ayaklandıran sözlerle
 Ve diyorlar ki iktidara
 “Tüm tutsak devrimciler serbest bırakılsın”
 hayatına karşılık Elrom'un
 Cevap
 baskı, zulüm, işkence
 Ve bu yüzden
 Elrom tabutta dönüyor memleketine
 İstanbul'un yolları kıvrım kıvrım
 İstanbul'un yolları köşe köşe
 İstanbul yolları tanıyor
 bu kararlı adımları
 Tanık oluyor sokaklar
 onurlu bir yürüyüşe
 Bizimkiler yürüyor
 aşmak için kuşatmaları
 Ziverbey işkence köşkü
 kontr-gerillanın emrine amade
 Aydınlar, demokratlar sorguda
 ve devrimciler...
 İki can yoldaş yürek yüreğe
 Yürüyorlar
 Yürüdükleri salt Maltepe sokakları değil
 Onlar adımlarında
 yaratılan geleneği,

geleceği görüyorlar
“Cigaram elimi yakıyor
Maltepe'de
etrafı karanlığın cüceleriyle çevrilmiş
marş söyleyen iki Adalı
İki Adalının marş söyleyişinde
silahlar susar
Maltepe'nin göbeğini
derin bir sessizlik kaplar
Dalga dalga yayılır
Adalıların erkek sesi, etrafa
O anda
İki Adalı'nın gözünde her şey silinir
karanlığın cüceleri küçülür, küçülür
Sanki biraz önce atılanlar
Tomson kurşunları değil
Parmak cücelerin minicik okları
O an ne binlerce güvenlik kuvveti,
ne polis, ne zırhlı tugay
ne tomson, ne mitralyöz
Her şey önemsiz küçük ve etkisizdir
İki Adalı için
Adalıların korusu
karanlık cücelerinde bir panik yaratır
yüzlerinde ezikliğin, şaşkınlığın
biraz da utancın izleri okunur
Sanki ilahi bir kuvvet
onların ellerini, kollarını bağlamıştır
Ta ki,
İki Adalı'nın marşı bitene kadar
Adalılar sol yumrukları havada,
pencerenin önünde
boy hedefi oldukları halde
ateş edemezler
Garip bir andır bu an
Bu an karanlık cücelerinin,
insanlığa dönüş anıdır
Cüceler konuşmazlar bile bu an

Büyülenmişlerdir
 İki Adalı'nın
 havaya kalkmış sol yumrukları ile
 Ve kaybolup gitmişlerdir
 İkili koronun nağmeleri arasında
 Koro susar, büyü bozulur
 görevlerini hatırlar cüceler
 Eller tetikte tarrrrrr...
 Ve Cevahirimi kalbime gömüp
 dönerim hain hücreme.”
 -Mahir Çayan-
 Hüseyin Cevahir
 Bir çift kara göz
 bir çift yumruk
 Ocakta bir kızgın demir
 Öfkesi kadar keskin
 çeliği kadar parlak
 Dersim dağlarından
 Munzur gözeleri gibi çağlayarak
 Akıyor kavgamızın orta yerine
 Nurhak dağları
 Şafağa selam veriyor
 Sinan, Kadir ve Alpaslan dilinden
 Cevahir
 alnını yaslıyor
 bir güneş daha doğuyor
 Maltepe'den
 Dünya kulak kesilmiş
 Adalıların, kuşatmadan taşan sesine
 Yağarken kurşunlar
 Cevahir'in gövdesine
 Ve elinde sönmez bir meşale
 Yaralı bir yürektir
 Kuşatmadan Mahir'e kalan
 Yürüyor tutsaklıkta
 bir duvardan bir duvara
 Serinde Cevahir'i taşıyarak
 yarasına bastırıyor elini

derinde bir şeyler sızlıyor
sızısına öfkesini bastırıyor
yangın oluyor
Mahkeme salonları titriyor bu kez
Adalıların gürleyen sesiyle
Tarihe işleniyor
Sanık kürsüsünde
O onurlu kavganın gücüyle
zorbalığı yargılayanlar
Özgürlüğün sevdasını
bir kez duyunca içinde
İster dağda ol ister denizde
İster damda ol ister hücrede
Bir yol bulur yürürsün
hasretin özgürlüğe
Hırsla işliyor, eller tünelde
tırnak tırnak,
nefes nefese,
santim santim geçiliyor metreler
Askeri tutukevi
tam göbeğinden deliktir şimdi!
Yürür gider şarkıları
dört duvardan sokaklara
Ve yürüyorlar
gecenin karasında
Bekleme yerinde ses yok
bekleme yeri boş
Bekleme yerinde
dönklikten başka bir şey yok
İhaneti tarihin çöplüğüne
gömüp orada
Yürüyorlar
gökkuşağı olmaya
Dönkliğe karşı savaşı örgütlüyorlar
Tüm renkler
onların gözlerindedir şimdi
Umuda ve kavgaya dair
İlk Ulaş düşüyor

“Ulaş'ın elinde mavzer
 mavzeri türküye benzer
 Bizimkiler böyle ölür
 Böyle ölür bizimkiler”
 Türkü gibi dövüşüyor Ulaş
 Levent'te yarıyor kuşatmayı
 Ve Fındıkzade'de
 Ulaş yine silahıyla konuşuyor
 Kanlar içinde düşüyor
 en son Arnavutköy'de
 Tarih 19 Şubat 1972
 Ulaş yaşıyor düştüğü yerde
 Ve Ulaş oluyor
 Yeni doğan bebekler
 Ulaş devrim demek çünkü
 teslim olmamak demek
 Ölümüne direnmek
 Ulaş demek
 savaş demek
 “Her engebede düşen gerillaların gövdesi
 bir devrim fırtınası yaratır.”
 -Mahir Çayan-
 Mahir'in göğsü
 fırtınalarla tanışık
 Yelken açıyor yine
 kavganın harmanlandığı yere
 Ve yürüyor
 Ankara'dan Karadeniz'e
 Ulaş'ın acısı dağ gibiydi
 Bir de Koray'ı gömdü yüreğine
 Ve yürüyor dimdik
 yürüyor fütursuz
 Yürüyor
 Yürümek
 dünyanın en güzel eylemlerinden biridir
 Hele ki devrime yürümek
 zalimin zulmüne karşı
 hayat vermek bir onurlu yürüyüşe...

Güzeldir
Salt yürümek güzel diye değil
Şart diye yürümek
tereddütsüz yürümek gerek
Kızıldere
Tokat'ın Niksar ilçesinde
Avuç içi kadar bir köydür
Bilir bizimkiler
nerede ve nasıl ölünür
Nerede ve nasıl yazılır tarih
nerede ve nasıl dövüşülür
Yeri gelir kerpiç ev kale olur
burçlarında dalgalanır marşlarımız...
Türkiye
avuç içi kadar bir yerdir dünyada
Ve dünya
Ondan da küçüktür evrende
Ama bir ateş
taşınıyorsa yürekten yüreğe
O zaman büyür
Kerpiç evden Kızıldere'ye
Köy-köy, sokak-sokak büyür
Orman-orman, ev-ev yürür
Dağ-dağ, koyak-koyak
taşınır ateş
elden ele
yürekten yüreğe
Yıldızlara dek
yürür tüm evrene
Maltepe'de Hüseyin düştü
Arnavutköy'de Ulaş
Mahir yürüdü geldi Kızıldere'ye
Onların düşü
Zafere yürüyüştü
Zafer nedir?
Bir muharebe kazanmaksa
Paris Komünü'nü devirdi Versaylılar
Yenildi Spartaküs

Ve öldü Ateş Geçitleri'nde Üçyüzler
 Nedir zafer?
 Taç giymek mi törenlerle
 adına devasa anıtlar diktirmek mi?
 kimindir zafer?
 Dövüşerek ölenler
 yenilmiş sayılamazlar
 inançları yaşıyorken
 öyle bir şeydir ki kavga
 Haklıysan yürüdüğün yolda
 Zafer her koşulda senindir
 Aslolan yürümektir
 Ve Mahir demek
 “Biz buraya dönmeye değil
 ölmeye geldik” diyebilmektir
 Mahir demek
 zafer demektir
 Bir düş müydü
 böyle elde silah
 devrime yürümek?
 Devrim düşü uğruna
 nice yiğitler düştü
 Zafer
 düşlerin için ölebilmek demektir
 ölümsüzdür çünkü düşler
 ve zafer
 o düşlere giden
 bir yol bırakabilmektir ardında
 Ama bunu anlayamaz düşsüzler
 Bu yeşil üniformalar
 bu kara gölgeler
 mavzerler, mitralyözler
 ve sahipleri onların
 bilmezler
 nedir zafer?
 Hak nedir?
 Hakikat ne?
 Doğruluk nedir?

Adalet ne?
Ama bilirler kurşun yağdırmayı
daralan kuşatmalarda
Öyle bir kuşatmadır ki yaşanan
marş söylüyor Adalılar
Ve korkuyor onları kuşatanlar
Dile gelen sevdalar
yüreklerinde türkülenen savaş
Kuşatmanın orta yerine
bir sofraya kurulur
Sofranın bir ucunda Karayılan
bir ucunda Vedat ve Taylan
Baba İshak ve Bedreddin'e
ortak olur Banazlı Pir Sultan
Bağdaş kurarlar kavgaya
Bir yanda onlar
Bir yanda
yoksulun sofrasına kan doğrayanlar
Kavga olacak
bu sofrada
Kıyasıya bir vuruşma
Tereddüt yok
Uzlaşma yok
Yer yok sofrada merhamete
Yiğit bir ses duyuluyor
kuşatmayı parçalayan
Sesinden billur bir damla
düşüp karışıyor sulara
Kızıldere tarihe akıyor
İnsanlar ölebilir
ama nehir
aldırmaz kurşun yağmurlarına
Mahir'in sesi
İlk ateşle karışıyor sonsuza
Vurulan onun tenidir ama
Canı ölümsüz
kavgamızda bakidir
Kızıışan namluların cayırtısı

Yanık kokusu
 kerpiç evin göğsünde açılan bin yara
 tetikle öfke oluyor
 acıyı ateşle dağlayanlara...
 Vuruşuyor bizimkiler
 ateşe ateş, cana can
 Akıyor Adalıların sesi çağlayanlara
 Adaletli mermiler konuşuyor şimdi
 Ve İngilizler ödüyor
 emperyalizmin askeri olmanın bedelini
 Tarihe onur mührünü basıyor
 direnen yiğitlerin elleri
 Ve sonra
 bombalar patlıyor
 Adalıların teninde
 kızıl bir bayrak dalgalanıyor
 Candan bir yumak onlar
 Kerpiç evden taşan ırmak...
 Namlular suskun
 eller tetikte cansız
 Sessizlik damla damla
 Korku ölümden beter cellada
 Titreyen kara gölgeler
 Adalıların tenine değiyor
 Ve kana doymaz zulüm
 Yaralıları da kurşuna diziyor
 Mahir Çayan, Sinan Kazım Özüdoğru,
 Cihan Alptekin, Hüdayi Arıkan,
 Ömer Ayna, Sabahattin Kurt,
 Nihat Yılmaz, Ahmet Atasoy,
 Ertan Saruhan, Saffet Alp...
 ON'lar Kızıldere'de can vermiştir
 Ama devrime can vermiştir
 Onlar ki
 devrime koşan adımlarıyla
 halkların yüreğinde Umut oldular
 Eylemlerde militan
 kuşatmalarda kahraman

Halkların yüzünde
İnadına bir gülüş oldular
Acılardan damıtılan
Dilde ağıt, türkü, marş oldular
Yeniden doğup kavgalarda
devrimin yoluna koyuldular

...

Deniz, dağ gibi yürüyor
ayağında postal
sirtında parka
Cellatları geliyor ardından
korka korka
Denizin dalgalarından
Yürüyor Yusuf
Eyleme gider gibi gidiyorlar
dillerinde sloganlar
göğüs kafeslerinde
söndürülemeyen bir ateşle
Darağacına değil de sanki
devrime yürüyorlar
Yürüyor Hüseyin
celladın elinde yağlı urgan
sehpanın üzerinde
destan gibi ömürleri
önder yürekleriyle
uç kahraman
Hayatlarının anlamı dile geliyor
son sözlerinde
Halkların kardeşliği
Emperyalizme öfke
Devrim inanç ve kararlılığı...
Ve gözlerindeki ışık
Yeniyor zalim karanlığı
Bir güneş dalı uzanıyor onlardan
Ve İbrahim
kavgaya soluk veriyor dağlardan
Bir kuşatmada
Ali Haydar'ı uğurluyor sonsuza

Ve yaslanıp mavzerine
 Yürüyor
 yaralı bir yürekle
 kavganın mahşerine
 Kelepçe,
 pranga,
 parmaklık,
 askı,
 falaka,
 elektrik...
 Dağ yeşiline hasret
 İbrahim'in gözleri
 soluk duvarları maviliyor
 Bir mavzer kıvılcımı görse
 tutuşup akacak
 kor olup yakacak belki
 ama soğuk betonlarda
 soluk gölgeler geziyor
 Kaypakkaya işkencede
 lime lime et
 çekilmiş tırnaklar
 ve bir deri bir kemik iskelet
 Ama inadına mavi
 inadına çelik o gözler
 O gözlerin tutkusunda yol alıyor
 Onun ardından gidenler
 Ellerini uzatıp Munzur'a
 bedenini bırakıyor
 Diyarbakır zindanına
 Bu kana doymazlığın
 Bu zulüm padişahlığının
 Bir nedeni vardı elbet:
 Devrim korkusu!
 Ve hala korkuyorlar
 (Onların ölülerinden)
 ...
 Bir rüzgar eser
 savurur yaprakları

Devrimin neferleri
gönüllerden kaldırırlar sonbaharı
Asi ve asil bir türkü
dolaşır esir toprakları
Bağımsızlık der,
defolsun gitsin Yankiler
Demokrasi der
Bu ülke bizim, yenilecek faşistler
Sosyalizm der
her şey emeğin olacak
tarihe gömülecek kapitalistler
Dayı'nın elinde
tarihin ilk yaprakları
Kavganın özü
devrimin sözü
Mahir'in Bütün Yazılar'ı
Tohum eker gibi sürüyorlar
kabarıyor İstanbul sokakları
Yeşeren ve çiçeklenen
devrimdir şimdi
Yeniden sarıyor yaraları
Umudun evlatları
Çay deminde ısınıyor kavga
Yeniden yaratılıyor her şey
Onun ellerinde
Gençlik
yeniden öğreniyor
Türkiye devriminin yolunu
Biri soruyor
“İyi ama silahımız yok
ve nereden başlatacağız devrimi?”
Silah biziz arkadaşlar
Ve devrimi
kendimizden başlatacağız
Her yerden...
Kurtarılmış bölgemiz yok
Ve olmayacak daha çok zaman
Yürekerimizi kurtaralım önce

emperyalizmin kuşatmasından
 En büyük devrim olacak
 oradan taarruza kalkan
 İlk adımlar böyle atılıyor
 'Yeniden yürüyoruz arkadaşlar' diyor
 Devrimin genç öğretmeni
 Ve elden ele geziyor "Toplu Yazılar"
 Mahir Çayan, onun gözlerinde gülüyor
 Çıkacaklar!
 Bir heyecan dalgası
 bir sevinç...
 Hapisten çıkacaklar ve yine
 kavgayı kuşanacaklar
 Kendine "eski tüfek" diyenler
 yine kavgada parlayacaklar...
 Yürekler birer sevdalı kuş
 devrimin şarkısına vurulmuş
 Bir ışık bekliyorlar
 bir coşku
 bir tılsımlı dokunuş
 Binlerce yürek hazır
 katıp onları önlerine
 akacaklar sanki devrime
 Ve çıktılar!
 Aslında onlar
 Unlarını eleyip eleği asmıştılar
 Ama o coşkuyu görünce
 tahterevanlar bekliyor sandılar
 yanıldılar
 Kan revandır pusularda bekleyen
 Yürümek istersen devrime
 Ve onlar
 kaçıklığı
 bir güzel cilalayıp satarız sandılar
 Yanıldılar
 Bu ülkede insanlar
 Cevapsız sorularıyla uykuya dalar
 Ve artık derman bile aramadıkları

sancılarıyla güne başlarlar
Sözden öte eylemi olmayanlar
O sancıya merhem bulamazlar
Ve böylece
kendini rahmet sananlar
düşsüzlükleriyle kala kaldılar
Kavga kimseyi beklemez
dinlemez hayat
sen ne dersen de
Onun için Umut yolcuları
hem yürür
hem öğrenir kavga içinde
Kimi zaman emekleyerek
el yordamıyla
kimi zaman soluksuz bir koşuyla
emek
cüret
ve sonsuz bir bağlılıkla
acıları göğüsleyerek
paylaşarak zaferleri
Yürünecek, pusulardan geçerek
Devrimin yasası böyle
Üniversite önlerinde
beklenen nöbetlerde
belde silah yürünen gecelerde
forumlarda ve kavgada
yüzü beliriyor ağır ağır
öne çıkan sivrilen önderin
Çelik gibi bakışlar
ve sarsan sözlerle
Sözünü besleyen eyleminde
sarsılmaz doğruları taşıyor hayata
Kimse inanmazken inanan
kimse çalışmazken
gecesini gündüzüne katan
herkes sinip saklanmışken savaşıyor
Onlar yorulmuşken güç veren
Yeni insan

şekilleniyor yüzünde onun
 Mücadelenin tam ortasında
 Akkor oluyor demir
 Örsle çekiç arasında
 Derlenip toparlanan
 saran sarmalayan
 kahraman bir ruhtur
 diyar diyar dolaşan
 “Cepheci”ler
 o yiğit önderler
 Dayı ve yoldaşları
 Yumruk kadar yüreğe
 sığdırıp bir dünyayı
 sırtladılar kavgayı
 Gerçek kılalım diye
 O ölümsüz rüyayı;
 “Ada”yı
 Yangınımız hiç sönmedi
 Mahirler
 Kızıldere'ye sıkılan kurşunlardan
 birer yangın oldular
 kıvılcımlar açan
 Tutuştu
 Elden-ele
 Şehirden-şehire
 Ve yine yürüdü gençlik
 dev gibi yüreklerle
 Yeşillenen
 gülümseyen bir bahardır şimdi
 Memleket sokaklarında
 öğrencilerin yüzünde açan
 Ve emekçilere yayılan...
 Faşist kuşatmalarda piştiler
 ve aştılar onların cümlesini
 Bu yürekler
 bir kez halaya durdu mu
 Vurdu mu yumruğu
 kavganın er meydanına

dağılır gider köpekler
Aralık 74'te
Şahin Aydın düşüyor
boyu boyunca kan içinde
kan içinde Yıldız Üniversitesi
kan içinde faşistlerin namert elleri
öfkemizin dalgası
ürkütüyor o sarkık bıyıkları
Ve üniforma eteklerinin altında
saklıyorlar korkularını
Yürüyoruz
bizim bu sokaklar
bu şehir bizim
bizim bu vatan
yürüyoruz faşizme karşı
vuruluyor Kerim Yaman
Onbinlerce yumruk sıkılıyor
Onbinlerce el uzanıyor
Onbinlerce yürek
Onun adına
adımlarıyla tutuşturuyor sokakları
bir ayaklanma oluyoruz
kan kızıl bir öfkeyle yoğruluyoruz
Ant içiyor 50 bin yürek
Ellerimizde
Onun hıncıyla doğruluyoruz
Ve hayat devam ediyor
Hayat hep devam eder
Hangi acıları yazdık yaprağına
Hangi yiğidi sardık sarmaladık
bıraktık toprağın koynuna
Bir an durup soluklanmaz bile
O yürür duraksız bir devinimle
Biz yürürüz
hayat denilen kavga içinde
Bir tohum nasıl çatlıyor
kuru bir dal nasıl filiz veriyor
Bir yaprak nasıl yeşeriyor

Bir çiçek nasıl açıyor
 Bir dağ nasıl ayaklanıp da yürüyor
 nasıl gürlüyor bir çağlayan
 Nasıl uyanıyor börtü böcek
 Nasıl taşıyor karınca yükünü
 Nasıl buluyor kuşlar yolunu
 Nasıl aşılıyor denizleri rüzgar
 Nasıl gülüyor ağaçlar bahara
 Nasıl yaşıyor buncası evrenin
 İşte aynı öyle
 dallanıp budaklanıyor kavgamız
 Çoğalıp yayılıyor ağır ağır
 Her şey kendi doğası içinde
 Hayat deviniyor
 Hayat kendini yenileyerek taşıyor yarına
 Biz yenilenerek koşuyoruz kavgaya
 Öğrenerek ve örgütlenerek
 Yürüyoruz umudu kuşanarak
 Bir savaşa yaşamak
 Hakkını veriyoruz savaşarak
 Türk, Kürt, Laz,
 Arap, Çerkez ve Gürcü
 Yürüyoruz omuz omuza
 Başka dillerde
 başka dinlerde
 başka renklerde büyüyor insanlar
 Bir başka tutuyor kaşığı
 başka gülüyor, başka mı ağlıyor?
 Halkın sinesine dayanan kızgın demir
 her yüreği başka mı dağlıyor?
 Acılarla ve sevinçlerle birleşen
 Özü bir, sözü bir insanlar akıyor
 pınarlarda doğup
 kavga nehrine
 ortak bir hesabımız var
 emeğimizi çalanlardan sorulacak
 ortak bir hesabımız var
 işgalci çizmeleriyle

vatanı esir alanlardan sorulacak
Ve bu hesap
elde silah
şehirlerde ve kırlarda
aslanlar gibi savaşıarak sorulacak
Bir çağrı yükseliyor Ankara'dan:
biziz, birlik olalım arkadaşlar
Ve eller uzanıyor birbirine
Beş para etmemişti
Kaçkınların eski tüfekleri
Bu kez ihanet daha sinsi
Kavgacı gibi pazarlıyor kendini
Eller birleşmeden önce
Onlar birleşmişler
devrimin silahlarını tasfiye etmekte
Mahir'in ilk dersi neydi?
silahlı mücadele temel
diğer tüm biçimleri ona tabi
İşte bu akıldaneler
ilk dersi tersyüz ettiler
Eleştirilere bir duvar örüp
sessizliğe gömüldüler
Toprağı süren biz
tohumu eken biz
ekini biçen yine biziz
Buğdayı öğüten biz
Un eden, eleyen biz
Hamur karan, yoğuran biz
ekmeği pişiren yine biziz
Ama kim yiyor ekmeği?
Kim götürüyor aslan payını?
Hayvanı otlatan biz
tımarlayan, temizleyen
yeri gelince bir damı paylaşan
kendi canından çok
onun sağlığını kollayan
yine biz
Etini kim yiyor?

Yününü, derisini kim giyiyor?
 Kime yarıyor bu işler?
 Kimin cebi şişiyor?
 Temeli kazan biz
 Harcı karan biz
 Duvarı ören biz
 Yapıyı diken biz
 Bacayı yapan biz
 Kapıyı diken biz
 Evi sıvayan
 boyayan biz
 Ama kim oturuyor içinde?
 Yapan, yaratan biziz
 Ekmekse, etse, evse
 yolsa, barajsa, elektrikse,
 motorsa, suysa, fabrikaysa...
 Hepsini yaratan bizim ellerimiz
 Oysa
 paylaşan
 biz değiliz
 Soralım hele
 Kim yiyor bunları?
 Kim giyiyor bunları?
 Kim oturuyor oralarda?
 Kime akıyor sular?
 Kime doluyor barajlar?
 Kime çalışıyor fabrikalar?
 Kime çıkıyor tüm yollar?
 soralım hele
 sorgulayalım
 Hak eden biziz
 Kim hakkımızı çalıyor?
 Üretim biziz
 Kim elimizden alıyor?
 Soralım hele
 sorgulayalım
 Varalım dayanalım kapılarına
 Hak bizim değil mi?

Vuralım kafalarına
Hakkımızı alalım
Sora sora
emekçiler akıyor alanlara
Ellerini açmış bir işçi
kırmış zincirlerini
meydanı kucaklar gibi
selamlıyor kardeşlerini
Beş yüz bin yürekle
güm güm atıyor şehrin kalbi
Beş yüz bin insanın ayak sesleri
bir milyon ayak!
Nasıl bir uğultudur bilir misiniz?
Beş yüz bin ağızdan
gürleyen volkan
Nasıl bir ateştir meydanda harlanan?
Bir milyon el kenetli birbirine
Bir milyon göz
birbirine bakıyor gülümseyerek
Milyonlarca parmak
O parmaklar
birazdan yumruk olacak
Yumruklar doğrulacak
O haykırıyla
göğün karnı yarılacak
Andımız olsun bu meydana
Kanımıza susayan
zulüm konuşuyor
bastırmak için sesimizi
Bir parıltı
bir kurşun
kan...
Tüm sesler kesiliyor o an
yaralı bir martı
çığlık atıyor uzaktan
Bir can kesiliyor soluktan
Ve halkın yüreği
delik deşik oluyor

Sular idaresi
 Intercontinental Oteli...
 Ve kurşun yağdıran araçlardan
 uzanıyor faşizmin kanlı eli
 tutuyor kanatıyor
 tutuyor birbirine çarpıyor
 tutuyor yere atıyor
 Emperyalizmin ve oligarşinin
 soysuz tetikçileri
 Bizim canlarımızdan
 kızıl bir meydan yaratıyor
 Bir kurşun
 bir daha...
 Durun,
 şimdi konuşan
 devrimin fedaileridir kavgaya çağırın
 “Koşun yoldaşlar koşun...
 Anıtın etrafına, Anıtın etrafına”
 O dev yürek
 dev gibi bir yumruk oluyor
 kalkan oluyor halkına
 Dev-Gençliler’dir şimdi
 kızgın namlularla
 faşizmi karşılayan
 tam yerinde ve zamanında
 Önderlik böyle olur
 Kavganın en kızgın anında
 Yürüyerek halkın önünde
 canlar böyle korunur
 Ağır ağır çöküyor hava
 barut kokusu dağılıyor
 Öyle büyük ki zalimin korkusu
 Meydanın tüm yaralarından
 halkın kanı sağılıyor
 Kaşlar çatık
 dişler kenetli
 Omuzlanıyor birer birer
 devrimin ölümsüz neferleri

yüreklerin orta yerine
otuzbeş mızrak saplanıyor
Ve o günden sonra
Taksim Meydanı'nın adı
1 Mayıs Meydanı oluyor
Gene geleceğiz ey meydan
Gene geleceğiz
Milyon görkemli zaferine güleceğiz
Sen tüm taşlarınla
O büyük güne hazırlan
Meydanlar kalbidir bir şehrin
atardamar caddeler...
Ve Beyazıt
Meydanı, kütüphanesi, çarşısı,
ve üniversitesiyle
otağıdır öğrencilerin
Meydanda haykırılan sesleri taşır
çınar ağacının yaprakları
Sahaflar çarşısında ağırlaşır adımlar
Elde liste dükkan dükkan
aranır
bazen bir insan
bazen bir isyan
Ve Beyazıt Meydanı'nda
Bombalar patlar
Mart'ın onaltısında
durur zaman
Bomba atanlar
katıksız düşman
Üniformalı ve sivil cellatları düzenin
Geride kalır
kan revan
Hatice Özen düşer
kırılır gibi dal ağacından
Meydanda uzanır selvi dalları
kan içinde
yedi can
Bedelsiz devrimcilik olmaz

Olur sananlara
 hayat sorusunu böyle soruyor
 Devrimin yolu
 engebeli, dolambaçlı, sarp yine
 sağı çukur
 solu uçurum
 Bir yol var yalnız
 ya hayatın gerisinde kalacaksınız
 ya bu bedeli omuzlayacaksınız
 “Yolumuz bir” diyenler
 Mahirce yürümekten ürküler
 Devrimin “ekmeğini yiyenler”
 halkın sırtına yüküler
 Aynı “yol”da mı yürüyoruz?
 Bu mu sizin “Devrimci” Yolunuz?
 Görevimiz
 savaşı örgütlemek değil de
 cilalı sözlerle okşamak mı
 milyonların özlemlerini?
 “Yol”unuz buysa sizin
 o yolda adımlarımız olmayacak bizim
 Çünkü:
 “Yolumuz Çayanlar’ın Yoludur”
 1 Mayıs 1978’de
 Böyle yazılıyor tarih
 Devrimin önderliği
 kendi yolunu çiziyor
 “Bugünün dünyasında
 yalnız başına kalmayı
 göze almadan
 savaşmak mümkün değildir.”
 -Dursun Karataş-
 Dayı
 yine omuzluyor kavgayı
 Cevaplayıp tüm soruları
 gösteriyor doğru rotayı
 Ve böyle kaldırıyor önümüzden
 gerçeği gölgeleyen perdeyi

Önderler nasıl doğar?
Spartaküs gladyatördü
bedeni bile ait değildi kendine
Aristonikes prensti ama!
Alimdi Şeyh Bedreddin
Pir Sultan, sazı elinde bir ozan
Marks akademisyendi
Öğrenciydi Mahir siyasalda
Lenin ve Fidel avukat
Demirciydi Kawa
Che Guevara doktor
Zapata toprak sahibi
Öğretmendi Ömer Muhtar ve Mao
Dimitrov bir matbaa işçisi
Dayı, orman mühendisi
Sözün özcesi
başka başkaydı meslekleri
ama ortaktı meziyetleri
Spartaküs
ölebilirdi bir kılıç darbesiyle
Ayaklanmaz mıydı köleler?
Şeyh Bedreddin'i astılar
Serez Çarşısı'nda
ardı kesildi mi ayaklanmaların?
Astılar Ömer Muhtar'ı da
Kim oldu kazanan
kim oldu tarihe kazınan?
İlk devrimi yarattı Lenin
O olmasaydı sosyalizm
hiç zafer kazanmaz mıydı?
Ho Amca olmasaydı
işgalciler tutunacak mıydı
sömürge topraklarda?
Mahir çizmeseydi
devrimin yolunu
bir başkası olmayacak mıydı?
Derler ki;
“Tarihte ne olmuşsa

başka türlü olamayacağı için olmuştur”
 Önderleri yaratan halk
 O halkın kavgasıdır hayatla
 Açlığı ve sefaleti
 köleliğidir zalimlere
 Ve bunlara inat kurtuluş özlemidir
 Özgürlük tutkusudur
 eşitlik ve adalet sevdasıdır
 O ki, başını bile kaldıramadan
 en kanlı katliamlardan
 Yürür sendeleye sendeleye
 O ki, yapan, yaratan
 ama sahip olamayandır
 O ki, dağları titretecek denli heybetli
 ve kudretlidir denizlerden
 O ki, karnında nice bebe büyütür
 ve yokluklardan bir ülke doğurur
 O ki, “parmak ile sayılmayan
 kırmak ile tükenmeyen”dir
 Yoğurur saf granitten
 döver demirin hasından
 balyoz gibi bir yumruk
 Ve tam ortasına mangal yürek
 Pırıl pırıl bilincini tarihin
 Kavganın öğrettiğini
 Halktır en seçkin nitelikleriyle
 kendi önderini yaratan
 Meydana koyar onu önce
 er meydanına
 Sınar,
 tartar,
 Vurur göğsüne
 bakar
 dayanır mı acılara
 Sürer yollara
 bakar
 sağlam mı adımları
 Yükler omzuna kavgayı

bakar
taşır mı bunca ağırlığı
Ve bir kez güvendi miydi ona
gözünü bile kırpmadan
düşer ardına
“Dayı ne diyor?”
“Dayı bilir, bir de ona soralım...”
“Dayı diyorsa tamamdır”
“Dayı'dan haber geldi mi?”
Dayı...
Dayı diyor yoldaşları
Emekte ve cürette
Devrimin görevlerini üstlenmekte
O alıyor ilk sırayı
Yıldızlar içinde en parlağı
hak ediyor böyle bir saygıyı
Önderler içinde önder
Mahir'in elinden alıyor bayrağı
Bir insan düşünün ki
devrim onda cisimleşiyor
Halk ve vatan sevgisi
Sosyalizme inanç
kavgada ısrar
cesaret ve öngörü
Eğilmez irade
tarih bilinci
pırıl pırıl bir zeka
Yaratıcılık, ustalık
emek ve sabır
Politik deha
Her koşulda cüret
Dayınlılık ve azim
zorlukları aşma kararlılığı
İktidar bilinci
zaaflara karşı acımasızlık
Düzenle uzlaşmazlık
Devrimci coşku
Feda ruhu

Her an kendini yenileme
 Ve tüm güzel nitelikleri insanın...
 Kusursuz insan mı, değil
 Mükemmel insan mı, değil
 O,
 böyle birinin olmadığını biliyor
 yeryüzünde
 Biz onda kusur bulamayız
 Ama O,
 her günün aynasında
 bakıyor kendi yüzüne
 ve yenileniyor her gün
 her gün biraz daha büyüyor
 her gün bir şeyler ekliyor hayata
 Yeni insan onda hayat buluyor
 Artık devrimin yolunda
 yeni insanlar yürüyor
 Onunla omuz omuza
 Ellerini uzatıyorlar birbirlerine
 Kimi ilk defa duyuyor adını
 Kimi omuzlamış yılların anısını
 İstanbul Teknik Üniversitesi
 Gümüşsuyu taş bina
 Bir tarihe tanıklık ediyor
 Mührün adı bu kez
 Devrimci Sol oluyor
 Gültepe derler
 İstanbul'da bir mahalle
 Faşistler bekler köşelerinde
 Devrimin yumruğu patlıyor
 bir sabah beyinlerinde
 Basılıyor Gültepe
 Tanıyor sokaklar şarkılarını
 Devrimci Sol selamlıyor
 Anadolu halklarını
 Maraş diyorlar,
 Maraş yanıyor
 Maraş'ta

bin yıllık bir yara kanıyor
İtleri, mitleri, köpekleriyle
Sürek avıdır bu canilerin
ne ana dinler ne bebe
bebekler şişleniyor ana rahminde
Sokak-sokak
Ev-ev geziyor ölüm
ellerinde ateşlerle
nacak,
satır
ve tüfeklerle
Yürüdüler ve katlettiler
Dokundukları her şeyi kirlettiler
Namussuz
ve ciğersizdiler
Duvarlar kanımız
Maraş'ta ahımız kaldı
Kanımıza bunca susayanlara
elbet bizim de bir cevabımız vardı
Konuştuk namlularla,
söyledik bombalarla
Anladılar ve öğrendiler
Girdiğimiz her sokağı
faşistler terk ettiler
Dünyayı dar etti onlara
FTKSME'ler
Kavgada ustalaştık
vura öle, öle vura
Nice engeller aştık
kör kapıları kıra kıra
Nice kanlı katile ulaştık
birer birer, sıra sıra
Enselerine dokundu alevli nefesimiz
Ve destan oldu dillerde
Silahlı Devrimci Birliklerimiz
Biz vurdukça
onlar hep böyle saklanacak
Ama çareleri yok

elimiz hepsine uzanacak
 Bak
 vuruldu faşist bakan Gün Sazak
 zalimleri yatağında sıçratarak
 Ve Nihat Erim
 Adına
 “Erim Erim eriyessin”
 diye türkü yakılan
 12 Mart'ın Balyozcu Başbakanı
 ödedi ölülerimizin hesabını
 Öyle dönemler vardır ki
 Zaman kavramı değişir
 Soluksuz bir koşudur yaşamak
 Kimsenin aklına gelmez
 takvim yapraklarını koparmak
 Bir göz kırpışı durmak yok
 Yürüyoruz dövüşe dövüşe
 Yine kuşatmalar,
 yine sıkıyönetim
 Yürüyoruz
 Yine kan,
 yine katliam
 Yürüyoruz
 İktidarı silkeliyor yumruğumuz
 Ellerin de kalıyor
 zamlar, ekonomik paketler
 Feryat ediyorlar
 “yönetemiyoruz, yönetemiyoruz!”
 Kavga ağır
 Kavga zorlu
 Kavganın bedelleri büyük
 Kiminin kulakları sağır
 Kiminin gözleri kör
 Kiminin yüreği titrek
 Ve kaçıyorlar
 “aman cunta geliyor” diyerek
 Biz yürüyoruz
 her bedeli göğüsleyerek

Bir sabah
sokaklarda tanklar
Mevsim sonbahar
“Amerika'da bir tiyatro salonunda
CIA ajanı Başkan'ın kulağına fısıldıyor:
“Bizim çocuklar başardılar”
Gün 12 Eylül 1980
Kimi bavulunu toplar
Kimi topuklar kaçır
Biz savaşıyoruz diyar diyar
Ölümden öte köy mü var?
Kavga amansız
ama yine kavgadadır bahar
Kırık kapılar
tutuklanmış sokaklar
kışlalardan taşıyor işkence
Amerikan postalı
ve dipçiklerle...
Kelepçeler bize artık
askı bize
elektrik bize
mengene bize
soğuk beton bize
Kırılan kemikler
moraran bedenler bize
Açlık bize
ölüm bize
hep bize
Sokak başlarını tutan cemselerin
gölgesi vardır
kara yüzünde Eylül'ün
Kapılar dipçik darbelerinden mağdur
Rüzgar
işkencede direnenlerin sesleriyle uğuldar
Ak yüzünde Eylül'ün
Yiğit devrimciler vardır
(Kimileriye çoktan yüzlerin karasında
Karakol önünde teslim kuyruğundadır

Eylül hala onların kamburundadır.)
 Öyle bir zaman ki yaşanan
 O günden sonra
 milyonlarca insan
 yedi, içti
 uyudu, kalktı
 doğdu, büyüdü, okudu, yazdı
 ama daha hiç yaşamadı
 Halkın kanıyla beslenenler
 kimse ses etmesin diye geldiler
 Halkın sesini alıp götürdüler
 her evden birilerini
 her sokaktan
 Haykıranlar sussun diye
 çiçekler solsun diye
 Emperyalistler ve işbirlikçileri
 rahat uyusun diye
 geldiler
 Ve bizi alıp gittiler
 Kelepçeler bize şimdi
 askı bize
 cop bize
 elektrik bize
 mengeneler
 işkencelerde
 Öyle olur ki
 dağ gibi yiğitler
 iki kat olur
 kırılır kemikler
 Ve öyleleri olur ki
 en keskininde acıların
 kırılmaz bir direnç doğrulur
 Önderler
 kavgada önde giderler
 Acıların en büyüğünü
 onlar göğüsler
 Ve biz
 ne işkencelerden geçmişiz

ser vermişiz sır vermemişiz
Halkın direnen damarıyla
bir olmuşuz
Susmuşuz
susmuşuz ha susmuşuz
küfretmişiz susmuşuz
kan kusmuşuz susmuşuz
susmuşuz ha susmuşuz
lime lime etlerimiz
kan içemişiz susmuşuz
tuzla yoğrulmuşuz
susmuşuz ha susmuşuz
soğuk, ıslak, pis
günleri gecelerle değişmişiz
Susmuşuz
susmuşuz ha susmuşuz
Elektrik.... trik, trik, trik...
Saatler geçer böyle
Günler ve gecelerce
Tik-tak tik-tak tik
Susmuşuz ha susmuşuz
tırnaksız kalmış
onursuz kalmamışız
Ayaz bir yanımızdan girmiş
mosmor kesilmişiz
direnmişiz
yenmişiz
İşkence biter mi
Açılıyor hapishane kapıları
Selimiye bize, Davutpaşa bize
Alemdağ bize, Metris bize
Sağmalcılar bize,
Sevk zinciri bize,
falaka bize
cop bize,
Gün aşırı saldırı bize,
tecrit bize,
açlık bize

susuzluk bize,
 Duvarların dili yok
 Söz yetmiyor hepsini söylemeye
 Her şey işkence!
 Umudun önderi tecritte
 Ağır ağır kalkıyor kaşları
 gözlerinde
 Mahir'in bakışları
 Alını açık
 zayıflamış bedeninin üstünde
 Karabulutlar
 dolaşıyor
 Canından çok sevdiği
 vatanında
 cellatlar...
 Soğuk ciğerlerine işliyor
 nem
 içten içe
 usul usul
 ciğerlerine sinsi bir hastalık yerleşiyor
 Dört duvar
 dört adım
 Yürüyor...
 Yürüyor...
 sokaklarda şimdi
 Yürüyor
 muhasebe yapıyor
 Yürüyor
 Kavgayı kimin omuzladığını düşünüp
 Yürürken bazen gülümsüyor
 tanıdıkları görüyor sokaklarda
 derin bir nefes alıyor
 Yürüyor
 Sokaklar تنها belki
 Sokaklarda ölüm kol geziyor
 Ama o yürüdükçe
 yoldaşlarını görüyor ya
 Yürüyor

Dört duvar
dört adım...
Ağır ağır kapanıyor
göz kapakları
Göz kapaklarının ardında
dinleniyor Mahir bakışları
Her açtığında gözünü
daha bir dağıtıyor
bilinci kara bulutları
Maviye boyuyor gökyüzünü
daha bir aydınlanıyor umutları
her yumduğunda gözünü
Açılıyor önünde
kavganın ufukları
Yaralanıyor belki umut
hırpalanıyor
Senelerce don atlet
vortalayıp hücrede
hastalanıyor
Ama yürüyor
hep yürüyor yarına
Kimse bilmezken bu yolları
Onlar adımlıyordu durmamacasına
Peşlerinden gelenler
temiz bir patika bulduysa eğer
Onca kan ve ter
bu yollara döküldü diyesidir
Karabasanlarla kuşatmaya kalktılar
bir halkın umudunu
Sokakta rap-rap sesleri
hapishane avlusunda darağaçları
Sokağa çıkmak yasak
konuşmak yasak
susmak yasak
Gülmek yasak
Yasak!..
Düşlerini toprağa gömenler oldu
Gözlerinin ışığı işkencede sönenler

Kaçıp gidenler oldu
 Kalıp dönenler
 Her rüzgarda yön değiştirenler...
 Onlar hiç bu kadar kalabalık olmamışlardı
 Çevrelerine baktılar
 Dönenleri ayırdılar
 Kararsızları, korkakları
 teslimiyetçileri de...
 Hiç bu kadar yalnız kalmamışlardı
 Gecenin en sessiz saati
 Kalorifer boruları çınlamaya başladı
 Tek Tıp Elbiseye karşı
 Direniş parolaları tık tık, tık tık tık
 Hapishanenin telgraf mekanizması
 tıkr tıkr işlemektedir şimdi
 Açlıktan incecik bilekleri
 Sanki çeliktendi
 Bilinci sönmez aydınlığı
 karabasanları ürkütür
 Bu bilekler bükülmez, öpülür
 Zulmün Paşa'sı düşündü
 Bir "Solcu"lar vardı
 Bir de "Devrimci Sol"cular
 "Akıllı Solcu"lar tamam da
 Diğerleri çetin ceviz
 Paşa'nın "Solcu" dediği
 Şaşkındı ve umarsız
 "Nasıl insan" dedi "bunlar"
 "Politikadan anlamıyorlar
 işleri güçleri vurdu-kırdı
 olmadı öldü kaldı
 Oysa unuttuğu bir şey vardı
 Yaratılan ne varsa
 yaratan, ölümüne savaşanlar
 ölenler ve kalanlardı
 Unuttuğu çok şey vardı
 Hayat onlar için çözülmez bir karmaşa
 Bizim için ölüm kadar sadeydi oysa

Ölümün gücünden ürkenler
Çekildi sahneden birer birer
Geri çekilenlere inat
bir adım daha öne fırladı Apo
Haydar ve Hasan da öyle
Kollarında yiğit dostları Fatih
Hapishane koşuşları
Bir başka kokuyordu kaç gündür
“Teslim ol” diyenlere verilen cevap
Açlığın onurlu nefes kokusuydu
Ve birileri vardı ki
(ki “akıllı solcu”ydu onlar)
Onlar onur kapılarını kilitlediler
Ve devrimin önderleri
Ölüm Orucunda erirken
Onlar yemek dağıtanlara
“kötüleri bize getirin” dediler
Biz insanlık için can verirken
O ruhsuzlar
tabak tabak insanlık yediler
Biz Tek Tip Elbiseye karşı direnirken
Onlar beyinlerine mavileri giydiler
Günler geçiyor,
geçiyordu
Dışarıda İlginç
yaz sıcağında üşüyordu
Gözleri damar damar kanlanmış
Özgür bir ülke hayaliyle geçen
uykusuz gecelerden
İlginç soluksuz dövüşüyordu
Ölümü çok zamandır düşünmekten mi
Hiç düşünmemekten mi yoksa
“Ben de fedaisi olurum bu yolların!”
demek kolay iş değil
Bir çırpıda düşünmeden söylenmez
Sabo'nun da boğazından
bir lokma geçmiyor
yutkunuyor,

düğümleniyordu
 Ölüm sofrada hep konuk
 Can yoldaşları
 ölüme yürüyordu
 Lakin sabır düştü payına onların
 Devrimin önderi sürgünden sürgüne
 zulümden zulme taşınırken
 Umut öyle yenilir yutulur şey değildir
 Ama doyurur insanı
 İşitir çehresini zifiri karanlıklarda
 Ve Apo'nun bir halka yetecek kadar
 umudu vardı çıkınında
 Sırt sırta
 Yoldaş yoldaşa yürüdüğünde onlar
 hangi menzil dayanır bu adımlara?
 Ve yürüdüler
 açlığın ve onurun doruklarına
 Haydar kadar tereddütsüzdü her biri
 En önde Önderleri
 Önderimiz
 Dayı
 Mudanya Limanı
 Hasan'ı özler kaç zamandır
 Hasan'ın gözleri denize hasret...
 Hasreti inançla çarptığında duvarlara
 Vuslat olur sonucu
 Kavganın denizi köpürür
 Ve dalgalanır hastane koridorları
 Fatih, nasıl direndiyse işkencede
 Öyle durdu acıların karşısında
 Onuru,
 direncin kale burçlarına bayrak olur
 Çekilirse eğer göndere
 Kendi kanlarının kızılığında
 onur bantları
 alınlarına ne çok yakışır şimdi
 Onlar ki,
 suskun bekleyiş değil

meydanlarda birer haykırıştılar
Bir ana yüreğinden kopan
baş eğmez ağıttılar
Onca sessizlik yutamadı seslerini
Ki en küçük ışık dahi yırtar geceyi
Ve onlar dağlarda yakılan
isyan ateşleriydi
Son sözlerinde bile
Apo “iyidir iyi” dedi
Ve Haydar
sunturlu bir küfür savurdu belki düşmana
Fatih yoldaşlarına rotayı gösterdi
Hasan'ın denize hasreti dindi
Ve hep birlikte
ellerini uzattılar geleceğe
Günler vardır ki
ya teslim olursun
ya tohum olursun
ortası yok
Ve onlar
yüreklerini ellerine alıp
kendi ömürlerini serptiler hayata
Aştılar en koyusunu karanlığın
75 gün ölüm orucu
Ve dört kahramanla
Geleceğe uzanan bir elin
boşta kaldığı görülmemiştir tarihte
Önce Apo'nun elini tuttular
Sonra Fatih'in
Ardından Haydar'ın
Ve Hasan'ın...
Anadolu toprağı verimlidir
Yeter ki sür onu
kabarsın, açılsın kucağı sana
Yoksa da traktörlerin, makinelerin
kara saban,
kazma, kürek,
çapa

Yar karnını neyle olursa
 at tohumu
 O sana
 en taze filizlerini verir
 Karanlığa karşı
 Yeni bir hayat filizleniyor
 direniş tohumlarından
 apaydın bir gençlik
 Yürüyor kavganın yollarından
 “Yeni Çözüm”lerle filizleniyor hayat
 Derleniyor, toparlanıyor devrim
 Su gibi yayılıyor çatlamış toprağa
 dört duvar arasından seslerimiz
 Devrimin önderi
 bu kez basamak yapıyor
 mahkeme kürsülerini
 Yargılıyor orada şimdi
 emperyalizmi
 Parmağını uzatıyor öne
 suçluyor oligarşiyi
 Şaşıyor kuklalar
 Yargılayan kimdi?
 Yargılanan kim?
 Bir ışık yayılıyor
 Baştabya spor salonundan
 İzmir'den, Ankara'dan, Adana'dan
 yola çıkıp akarsular
 o insanlık denizinde akıyorlar
 Orada hayat buluyor yeniden
 kiminde solan
 kiminde kırılan
 kiminde yeni tohumlanan umutlar
 Gençlik kıvılcımını bulup tutuşuyor
 Üşüyenler artık devrimin ateşiyle ısınıyor
 Haklıyız Kazanacağız, diyorlar
 fısıltı değil, gürleyen seslerle
 Haklıyız Kazanacağız!
 Binler taşıyor bu sloganı

Üniversitelerden fabrikalara
Ve artık devrim
yeniden omuz vuruyor
saray kapılarına
Yıl 1989
1 Mayıs günü
binler akıyor sokaklara
Yönümüz Taksim
O meydan er meydanı
O meydan zafer meydanı
Yürüyelim kardeşler
Zulüm kuşatsa da her yanı
Yürüyelim
Şimdi kavga zamanı
Onların
panzerleri var
Kalkanları ve silahları
Devrimin ise
Mehmet Akif Dalcıları
Binlerce Mehmet
Mehmetlerin elleri
emekçi elleri
Kıyasıya bir vuruşmadır yaşanan
Taş değil yürektir ellerindeki
Kurşun yağar Mehmetlerin üstüne
Zalimin zulmüne
mazlum bir ah çeker
Bir ah bin yürek deler
Bin yürek kanar
Bin sokak yanar
Her sokakta bir çağlayan
Her çağlayandan taşar meydan
Ve bir yiğit vurulur alnından
Mehmet...
Mehmet bir genç şahan
kavgaya yüreğini adayan
Ve alnındaki yaradan
usul usul akan kan

Öfke oluyor kıpkızıl
 emekçilerin ellerinde
 bayrakları allayan
 Her yer Taksim oluyor
 eline taş alan herkes Mehmet
 Ve Mehmet zafer oluyor
 Taksim'in yüreğinde
 Günler geçiyor
 Mehmet'in yoldaşları iz sürüyor
 Mehmet'i vuran Kazım
 Öfkenin yalını Adalet
 ense köküne
 vuruyor
 bir yağlı kurşun
 Kazım Çakmakçı
 kapısının önünde vuruluyor
 Bu işaret fişeğidir Atılım yıllarının
 1989 Ekim
 Ekim zamanı
 Ekin ekmek gerek
 Nereye?
 Sokaklara,
 dağlara,
 elinin yettiği her yere!
 Ve Umut yürüyor sokaklarda
 Gülümsüyor Mahir bakışlı
 Yürüyor ekin ekmeye
 Gülüşü özgürlükle nakışlı
 Mahkeme salonunda
 okunur dilekçesi
 dilekçe sahibi
 "Firari"
 Kanat vuruyor özgürlüğe
 önderliği umudun
 Nergisler aşıyor kış günü
 dört yanında yurdumun
 Emekçi elleriyle
 zafer tohumları saçıyor

Nasıl yanıyorlar nasıl
Nasıl ah vah ediyorlar
“Nasıl kaçırdık elimizden onu
nasıl” diyorlar
Kuş mu oldu kanatlandı
balık mı oldu suya daldı?..
Akılları yalnız zulmetmeye erenler
Dayı’nın özgürlük eylemine
akıl sır erdiremezler
Gümbür gümbürdür şimdi
Savaşçıların yürekleri
Deviriyorlar bir bir
nam salmış zalimleri
manşetlerde
SDB eylemleri
Laf değil bunlar
oligarşinin anlı şanlı generalleri!
Ve konuşuyor namlular
son nefeslerinde onları dinliyor
MİT’çiler, CIA ajanları...
Destan oluyor SDB savaşçıları
Dayı
kavgamızın başkomutanı
görüyor kahramanlıkları
ve görüyor
eksikleri,
hataları,
zaafları
Soruyor
“Yolun Neresindeyiz?”
Ve anlatıyor
Örüyor ilmik ilmik
devrimin ilkelerini
kavga büyüyor
Yürüyoruz
Devrimin boşluk bıraktığı yerde
belirir düzenin katilleri
silahları ellerinde

Hatçe kadın
 patates tarlasında
 Yalınayak dolaşıyordu
 Toprak ayağını gıdıklarken
 O,
 “İnsan sadece patates yiyerek
 yaşayabilir mi” diye düşünüyordu
 Yaşasaydı tüm dertleri biterdi!
 Tam da o tarihlerde birileri
 Revizyonizmin kalelerine
 teslim bayrağını çekiyordu, orak çekişsiz
 Utangaç bir riyakarlığın perdesiyle örtülmüş
 arsızca sözlerle
 ihanet!
 Haşım usta
 Çarkın başında oturmuş
 kanlı dişlileri yıkıyordu
 Üstüğüyle silerken yağlı ellerini
 kolu kopan arkadaşına ağlıyordu
 Bahar kız balkonda
 Sokaktaki karmaşayı izlerken
 nasıl denkleştireceğini hesaplıyordu
 üniversite harcını
 Bostancıklı Bayram
 boy atmış başaklar arasında dolanıyor
 çömeliyor, kalkıyor
 düşünüyor, taşıyor
 nasıl kapatacağını hesaplıyordu
 tefeciye borcunu
 Boşa koyuyor dolmuyor
 doluya koyuyor almıyor
 Bayram'ın ömrü böyle soluyordu
 Tam da o tarihlerde
 Zulüm çağının emperyalist efendileri
 bombaları, uçakları
 tankı, topu
 soyu sopu sülalesiyle
 işgale girişiyordu

doymak için doymaz tekalcilerini
Sokakta isimsiz bir çocuk
“aynasız”ı olmayan
Sakin bir semt arıyordu
Sabahlamak için korkusuz
Cebinde bali torbası
ağzında sigarası
aç ve susuz
yüreğini umutsuzluk sarıyordu
Balıkçı
ağlarını topluyordu
yine boş...
Umutla rastgele dedikçe
rast gelmiyordu kör talihi
İstanbul'a balıklar bile küsmüştü
Haber bültenleri
yeni zamları açıklıyordu
gün aşırı
yağa, şeker, tütüne,
elektiriğe, ekmeğe
Petrol endeksi hep yukarı gidiyor
IMF şefi yine direktifler veriyordu
Tam da o tarihlerde
misafirliğe davet ediyordu
işbirlikçi uşakları
Amerikan Başkanı
tüm dünyanın jandarma komutanını
Şişe dibi gözlüklü Cumhurbaşkanı
İşgalci Bush'a yaltaklık ederek
“Bir koyup üç almanın” hesabını yapıyordu
Birileri “yüzde elli yüzde elli”
birileri de
“ne sağcıyız ne solcu
futbolcuyuz futbolcu”
Büyük şirketlerin küçük memurları
az işiyle
çok mal üretmenin hesabını yapıyor
emek-ürün istatistikleri çıkarıyordu

Büyük şirketlerin
 büyük göbekli patronları
 büyük oynuyordu yine
 Büyük fabrikalar kurup
 daha büyük
 en büyük olmak için
 tüm küçükleri eziyordu
 Sinenler yine siniyor
 susanlar yine susuyor
 Bizimkiler yine yürüyordu
 esaslı adımlarla
 Dayı
 ve yoldaşları
 Atılımı örgütlüyordu
 Büyüyordu
 devrime gönül verenler
 Perdeler belli belirsiz aralanıyor
 karartılar dolanıyordu sokak aralarında
 Teknik elemanlar kulak kesilmişti
 dinleme istasyonlarında
 Sokağı adımlayan genç kızın
 saçlarını havalandırıyordu
 tatlı bir yaz esintisi
 Köpekler sıcaktan gölgelere serilmiş
 yatıyordu
 Kediler tembel
 meydana farelere bırakıyordu
 Fareler dişlerini bilemiş fırsat kolluyordu
 İstanbul sıcak bir yaz gününe uyanıyordu
 En büyük sevdaların
 büyük kavgaların şehri!..
 İstanbul..
 İstanbul kendinden utanıyordu
 Binlerce yıllık tarihinde
 kaç savaşçının kanı döküldü toprağına?
 Kaç nefer
 kaç komutan
 kaç yiğit önder?

Cevahir ve Ulaş'tan sonra
böyle yiğitçe dövüşenler
kaç kez utandırdı seni?
Kaç kez eğildin saygıyla
onların karşısında?
İstanbul
sıcak bir yaz gününe hazırlanıyordu
Dikilitaş,
Balmumcu,
Nişantaşı,
Yeni Levent...
Sokaklarda bedensiz gölgeler dolaşıyordu
İnsan sureti taşımayan maskeler
Kuşattı umudu nakışlayan hünerli elleri
Çünkü
onlar biliyordu!
Hatçe Kadın, Hasan Usta, Bahar Kız
İsimsiz çocuk,
balıkların selam bile vermediği balıkçı,
Bostancıklı Bayram,
Yoksunluklar içinde yaşamak zorunda değildi
Her şey farklı olabilirdi
Sosyalizm,
açlığı, yoksulluğu, zulmü ve sömürüyü
ortadan kaldırmaya kadirdi.
O hünerli eler
nakışladıkları umut için
canlarını bile verirdi
O hünerli ellerin sahipleri
devrimcilerdi
O devrimciler
gölgesine belki hiçbir zaman
uzanamayacakları ağaclar dikiyordu
Fidelerini kanla besleyeceklerini hepsi
biliyordu ama o ihtimal var ya
devrimi görebilme ihtimali
o çok güzel
bir ihtimaldi

Ve onları bu sevdaya
 çekiyordu
 Hani hiç olmayacak şey de
 değildi devrimi görmeleri
 memleket
 devrime gebeydi
 kendileri görmeyecek bile olsa
 hepsi biliyordu ki bir gün
 o fideler büyüyecek, dallanıp budaklanacak
 Anadolu'yu ve tüm dünyayı
 saracaktı bir gün
 “Mertlik ve kardeşlik ormanı”
 tüm halkları
 kucaklayacaktı
 İşte o zaman sınıflar da
 sınırlar da kalkacaktı bir gün
 olacaktı bir gün olacaktı bir gün
 İstanbul sıcak bir yaz gününü yaşıyordu
 Dikilitaş,
 Balmumcu,
 Nişantaşı,
 Yeni Levent...
 Sokaklarda bedensiz gölgeler dolaşıyordu.
 İnsan sureti taşımayan maskeler...
 İstanbul başka bir günü yaşıyordu
 İstanbul kendinden utanıyordu
 Kuşattılar
 Umudu nakışlayan hünerli elleri
 Her şey, bir imparator
 rahat oturup altın klozetinde
 huzurla pislesin diye
 memleketin içine
 Her şey, imparatorun uşakları
 huzurla temizlesin diye
 efendilerinin pisliğini
 kanlı elleriyle...
 Kanımıza susayanlar
 kanımızda boğulur bizim

Çarpıştı kuşatılanlar
Göğüslerini kalkan eyleyip
halkların önünde
carpışanlar
Bayraklaştılar
“Ben varsam Devrimci Sol da vardır”
-Niyazi Aydın-
Niyazi Aydın düştü dediler
Sokaklar ıssız mı kalacak şimdi?
Tanıdık kaldırım taşları
Randevulara alışık sokak başları
O çay bahçesi
kırık ayakla bile beklenen...
Bir şeyler anlatıyor onlar
Diyorlar ki kavgayı kuşananlara:
Siz varsanız Niyazi Aydın da var!
İbrahim Erdoğan geçiyor alın bandıyla
Dağlar sessiz mi kalacak şimdi?
Eğilin ey Munzurlar, kavganın beşiği
Bir oğlu daha düştü Pir Sultan'ın
Bilemiş bıçağı, kemer dolusu fişeği
Ve ölümsüz isyanını bırakarak dağların
Sen kalk ve yürü onun düştüğü yerden
İbrahim İlçi şehit düştü
İşçiler öksüz mü kalacak şimdi?
Alınlarında fabrikaları doyuran ter
frezeler, yüksek kazanlar, madenler
Nasıl duyar bu ölümü makineler?
Şalteri indirin diyor bir ses
Eller yumruk, sıkılı, havada
Böyle uğurlanır işçi önderler
Cavit Özkaya, Hasan Eliuygun
ve Nazmi Türkcan
Düştü kavgada üç yiğit komutan
Silahlar ahraz (dilsiz) mı kalacak şimdi?
Göz, gez, arpacık ve hedef hattında
Halkın adaleti sefer düzenlemeyecek mi?
Nasıl da seviniyor,

namlularımızın gölgesinde
 korkudan ensesi titreyen katiller
 Oysa gece uykuları yine kabus dolu
 yine zırhlar altında saklı yüzleri
 Yücel Şimşek
 ve Ömer Coşkunırmak'ı tanıdınız mı?
 Devrimin mühendisleridir onlar
 Yüzleri benzer birbirine, yakışıklıdırlar
 Halklarıyla güler, kızarlar
 Tanıdınız mı onları, onlar sizi tanıdılar
 Üniversitede ders dinler not tutarken
 Ve boykotta ve yürürken pankartlarla
 Ve mühendis olup adımlarken yolları
 Tanıdılar sizi, sevdiler
 ve öldüler uğrunuza
 Tanıdınız mı Bilal Karakaya'yı
 İşporta tezgahında gördünüz belki
 Belki görmeden geçtiniz dünyayı
 O sizi gördü mutlak, baktı yüzünüze
 Acıları ve sevinçleri gördü ve sordu
 Sürdü öfke taşına yüreğini, bile di
 Haberinizi olmadı ama düşmeden
 Yüreğinizi sarsan bombaları o yaptı
 Zeynep Eda Berk'in yüzüne bakan
 Ay yüzlü gelininiz değil mi?
 Kızınız değil mi, ablanız değil mi?
 Canınız değil mi candan yakın?
 Dünyayı onların gülüşleri ısıtır
 Emekçi ellerine bakın ki Umut
 Nasıl oya gibi işlenir o ellerde
 Fintöz Dikme ve Buluthan Kangalgil
 Ölümleleriyle fütursuz bir iz tarihe
 Ankara'da ölmek bile korkutur
 Zulmün başkentine taht kuranları
 Çelik yeleklerinizi giyin, saklanın
 Bakın halkın savaşçıları dolaşıyor
 Tutuşan eteklerinizin duman izinde
 Onlar

devrimin
kızıl atlı süvarileriydiler
Savaşçı, komutan ve önder
Onlar,
devrimin
hep aydınlık düşlerini
gülüşleriyle işleyendiler
Yeri geldiğinde kurmay
yeri geldiğinde nefer
Türküleri hep bir ağızdan söylediler
Kavgada usta
Hayatta bilge
Yürüdüler
Zafer zafer
Dayı,
Yüreğinde on iki yara
yürüyor
Yürüyor
yarasını sara sara
Yüzlerce kurşunun acısını
kendi teninde duyuyor
Öfkesi yaralı bir kaplan,
öfkesi ağır balyoz
öfkesi koyu karanlık
sert
Kayalıklarda dolanan şahan pençesi
Öfkesi damar damar
Öfkesi ateş topu
çatılan kaşlarında
gözlerinde kararan
katıksız bir kin var
O yürüyen bir mağma
Çatlıyor, yumruğunu vurduğu duvar
Derin bir nefes alıyor
ve gömüp acısını yüreğine
Yürüyor
Bu kez
Sabo ve Sinan omuz başında

yürüyorlar
 Düşenlerin sızısını
 duyarak yaralarında
 yürüyorlar
 Yeni bir soluk oluyor
 devrimin yükünü üstlenenler
 gümbür gümbür sürüyor eylemler
 Atılım böyle hayat buluyor
 16 Nisan'dı
 Gündüzün karardığı andı
 Ve karanlıkta
 Yıldızlar görünür en çok
 Ve ateş
 Onlar...
 Bizi kurşunlayanlar
 Ateş söner sandılar
 Kendi yalanlarına kandılar
 Ve Sabolar,
 Sinanlar,
 Fazıllar
 O karanlıkta
 Hedefine saplanan
 alevli ok başları gibi yandılar
 Karadeniz'de bir dalga
 titredi içten içe
 Bir dağ of çekti
 Sinan Kukul düşünce
 "Amcabey" dedi Sabo,
 "Amcabey nasıl?"
 Uzakta
 bir karanfil ağladı
 kimse görmedi gözyaşlarını
 Bir rüzgar esti
 Bir su çağladı
 Ve Nisan'ın orta yerine
 top gibi patladı slogan
 "Haydi, varsa cesaretiniz gelin!"
 Saboların sesiydi

Öyle ferah, öyle serin
Fazıl komutan kulak verdi
Usul usul büyüyen ateşin sesine
Dövüşme vakti hiç geri durmadı o
Yürüdü karanlığın üstüne
Yumruğu sıkılı bir genç
yeri gelince işçi, yeri gelince mahalleli
Tutsaklığı elleriyle parçalayan
kahraman bir yürekti
Düştüler birer birer
Üstbostancı'da bir sokak kanıyor
O sokak artık
biraz Şadan'dır, biraz Sinan
Sokaklarda kurşunlanan
oğulları ve kızlarıyla
büyüyen bir halktır başkaldıran
Arif'i de vurdular...
Bir yastığa baş koymuşlardı
Şadan ve Arif
bir kavgaya can koydular
Komşular, kapıcılar, esnaflar
Onurlu, namuslu insanlar konuştu sonra
“Çok iyi insanlardı” dediler
“Bir içim su gibiydiler”
O insanların yüreğine
Bir gün gülen yüzüyle Sinan
Ceketi elinde girmişti kapıdan
“Biraz da biz terleyelim” diyerek
yüklerinin altına koymuştu omzunu
Hala orada, o yüreklerdedir
Sırtının teri hiç duramadı
Girdiği hiçbir yürekten çıkmadı
O Sinan Kukul'du
Kavgada önder, yükte hamal
halkına kuldu...
Sahrayı Cedit
Kılıçer Apartmanı...
Ayşeler bir devrim türküsüdür

Buca'dan yarınlara uzanan
 Belki bir sokak tiyatrosunda
 Bir pazarda görmüşsünüzdür onu
 Çatık kaşlarıyla
 Gülen Ayşe
 Bir Karadeniz dalgasıydı
 halkı için devinen
 Ve insanların hasıydı
 Ayşe Nil
 Katiller
 ikisine bir ölümü pay ettiler
 Şimdi içimizde onlara dair
 büyüyen ve bütünlenen bir şeyler var
 Ölüm de hayata dahildir
 Biz ne dersek diyelim...
 Bazen bir cümlemin noktası
 en önemli yeridir
 Herkes bilir,
 ölümüyle hatırlanır çok ömür
 Onlar ölümden ve hayatta bütündür
 Erenköy'ü de kuşattılar...
 Fazıl Komutan,
 Gölgeyi görse kaçırdı bunlar
 Ki kaç zaman
 Sırtlarını duvara yaslayıp dolaştılar
 Telsiz istasyonları vızır vızır
 Onlar sokak sokak kaçtılar
 Şimdi senin o gür sesine
 Kurşun sıkıyor akbabalar!
 Nafile
 Cesetleri yürüyor cellatların
 korku içinde titreyerek
 Mezarlıktan geçerken ısıklık alıyorlar
 Sen kan içinde düşsen de
 Öğrencilerin hesap soruyorlar
 Satı her yarayı sarabilirdi
 yılların hemşiresiydi
 O halkının yarasını sardı

Ölümsüz mücadelesi
ışıldayan gözleriyle
Eşi, can yoldaşı Hüseyin
boyu boyunca uzandı yanına
Sonra hiç ayrılmadılar
karıştı kanı kanına
16 Nisan 17 Nisan'a
Gün geceye devriliyor şimdi
Çiftehavuzlar ayakta
Saatlerdir kulak kesilmiş dinliyor
Karasu Apartmanı sessiz
Bombaya, balyoza, matkaba
siper etse de gövdesini
Karasu Apartmanı çaresiz
İçindekiler çaresiz değil ama
Kırık camlardan,
parçalanan duvarlardan
bir isyan taşıyor
Sabo'nun sesi çınlıyor
Sabo, bugünden yarına sesleniyor
Eda, bilenmiş öfkesiyle
hınçla
Yayından fırlayan ok gibi
savunuyor sözünü
Taşkın'ın omuzları yük altında yine
Sakınmıyor bedenini
gözünü korkutmuyor ölüm
nasıl ki kalkmadıysa yaşamaktan
Zaman duruyor
Sloganlar kurşun seslerini bastırıyor
Pencereden bir bayrak
nazlı, nazlı selamlıyor yurdunu
Gecenin karası
O şanlı savaşçıların aydın yüzleriyle
O kızıl bayrağın yıldızıyla
O kızgın namluların kıvılcımıyla
tutuşuyor
Sabo'nun sesi şafağı çağırıyor

Doğ ey güneş!
 Yıkıl gece!..
 Şimdi vuruşma vaktidir
 Devrimin yiğitleri
 selamlıyor şehitleri
 “Öfkenin dört bir yanında bayraklar”
 “Yoldaşlarımız hesap soracak”
 demişlerdi
 Ve daha dönmeden
 kuşatmalarda kurşun sesleri
 el ele tutuşuyor yoldaşları
 cellatların ensesinde duyuluyor
 onların alevli nefesleri
 Ateş ateşle karşılanıyor
 Canın hesabı canla soruluyor
 Penceredeki bayrak, onurla dalgalanıyor
 Onlar,
 Önderdiler
 Kavgada en öndeydiler,
 En önde dövüştüler
 Ve düştüler birer birer
 ama ölürken bile
 Tarihe kazınmış birer yemindiler.
 Olur ya bir gün
 Umutsuzluğa düşersen eğer
 pencereden salınan o bayrağa bak
 İşte orak ve çekiç
 hep sarı, hep kırmızı
 İşte bayrak
 dalgalanan,
 zulme karşı
 Dik gözlerini
 ayırma kırık camdan
 bir namlu uzanacak birazdan
 namlunun anlattığı destanı dinle
 namlunun gösterdiği adalete sarıl
 kırık camdan haykırılan slogana katıl
 ve yinele yüreğinde

Pencereden salınan o bayrakta bak
Mahirce haykırılan son sözler
“Biz buraya dönmeye değil...” diyen
işte bayrak o bayrak
Uğruna ölünp
aşkına yaşanacak
Bakmayacaksın ardına dönüp
düşeceksin yola
O bayrağın nazlı salınışı uğruna
türkü gibi dövüşenlerin yoluna...
Umut o bayrakta
onur ve zafer o bayrakta
gelecek o bayrak
Adaletin namluları konuşuyor bak
Ve kahpe soylarıdır şimdi
telefon direğinin arkasına saklanan
Duvar diplerine sinip
korkuyla boynunu uzatan
Çakal sürüleri
ve sırtlanlar
ve yarasalar
Ve Manukyan ile Bush'un
“bir gece ansızın” peydahladıkları
ve lacivert takım elbiselilerin
gece gündüz pohpohladıkları
lacivert üniformalılar
beresi bordolular
beresi yeşiller
ve kırmızı kravatlı pezevenkler
İti, miti, itoğlu iti
kan içicilerin sülalesi
tümnden puşt tümnden hain
tümnden alçak olanlardır işte
Kurşun yetiştirmeye çalışanlar
umudun ezgisine
Kahpeliklerine yaslanır
bunların iktidarı
Ve korkulara

mertlikleri bozuktur ezelden beri
 Ve emperyalizmin barutuyla sıkılır
 o alçak mermileri
 Zulüm azgın bir köpeğe
 Çelik dişleridir mermiler
 ve süngü uçları
 Bayraklaşan kanlı gömleklerimizin
 gölgesi düştüğünde
 parçalanır kale burçları
 ve irademizin kalkanında
 kırılır süngü uçları
 Bizden geriye
 bir nazlı bayrak kalır dalgalanan
 ki o bayrak
 dalgalanıyor hala bak
 Senin için,
 benim için,
 bizim için
 Yüreklerimizde
 ve siperlerimizde
 Bayrağımız dalgalanır akarsularca
 Su yatağında dingin,
 rahat,
 güzel,
 sakın,
 mutlu,
 duraksız
 Su yatağından taşığında coşkun
 akıcı,
 haşin,
 acımasız,
 öfkeli,
 hoyrat
 Taşığında yatağından su boz bulanık
 Çamurlu, taşlı,
 azgın,
 tekinsiz,
 baskın verircesine dizginsiz

Ne hisler akar
bayrak dalgalanır
su yürür
bayraklar dalgalanır
buzullar çözülür
bayrak bayrak donanır yurt
Taştığında yatağından su
devirir zalimlerin köhne tahtını
o eski direklerde
bizim bayraklarımız dalgalanır
Vakit o vakit değil daha
ama gelecek ya!...
Umudun ezgisidir
devrimcilerin dilinden yayılan
Nerede olsan duyarsın
ki o dağlarda
ki o fabrikalarda
Kızıldere'de bir köy evinde
bir gerilla mevzisinde
bir barikat ateşinde
bir hapishane türküsünde
bir boran kanadındadır
Nerede olursan ol duyarsın
kulak ver yeter
Ki, o
orak çekiçli bayrağımızda
bir grev halayında
ya da kampüste
O darmadağın edilmiş
bir düşman kalesinde
Ya da bir karanfil ağdındadır
Hücrede bir savaştının açlığında,
dağda çoban ateşinde
isyan dolu yürekte
Feda piminde
Her zaman ve her yerde
yine Mahirce
İşte budur Umudun ezgisi

nerede olsan duyarsın
 iste yeter
 Çiftelhavuzlar'da dalgalanan bayrak
 bunu anlatır
 Her sokakta
 anlatılan bir şeyler var
 kulak verene
 kıpırdayan bir gölge
 bir ağaç
 bakkal önünde tabureler
 ve bakkal defterleri
 bir şeyler söylüyor hep
 insanların yüzleri
 yorgun yüzler
 zor yıllardan kalan izler...
 Gizini bir dökse
 bir dile gelse acılar
 kimbilir neler anlatacaklar
 Acılarına kulak verdiğimiz
 acılarına ortak olduğumuz
 acımıza ortak olanlar
 tüm bu insanlar
 Bir gün ortak acılara
 ortak cevaplar bulacaklar
 Biz bulacağız
 Her sokağın izinde yazan
 her insanın gözlerinde okunan
 gizsiz bir gerçek bu
 "Büyük acılar dilsizdir"
 Kör bir bıçak yürüyor etinde
 Sevgisi duman duman
 Sevgisi çiçekli kırlar
 Sevgisi yürekleri sarmalardı
 Giderek bir yumruğa dönüyor
 güneşten bir damla düşüyor
 Ateş yürüyor
 Gözlerinde bir fitil tutuşuyor
 santim santim

damarlarında bir ateş ilerliyor
Hıncı büyük
acıları büyük
öfkeleri büyük
sevgisi kadar
Ama tümünden öte
tümünden derin
Tümünden yüce bir şeyler var
Köpüklenen, kabaran yüreğinde
içinde bir yanardağ patlıyor
O bir an geriye adım atamaz
Omzunda onca yük
bir an durup bırakamaz
Yürüyecek
yürümeli
Ve başka bir şey geçmiyor aklından
O yolu düşünüyor hep
Biliyor
meydanlarda yeni yüzler
bizim sesimizi haykırarak
Yeni silahlarımız olacak
O silahları
yeni eller tutacak
yeni hedefler vurulacak
Yol kıvrım kıvrım
uzanıyor gözünün önünde
Görüyor
vuruştığımız dağlarda
yeni çoban ateşleri yanacak
şehirlerin yüreği ısınacak
Ve yollar tutuşacak yine
Hepsini biliyor
Öyle bir kök saldık ki bu vatana
Her dalımıza bir kurşun değse
Yeni sürgünler uç verir bahara...
Biliyor
ama bilmek yetmiyor
Kör bir bıçak yürüyor etinde

Bilmek acıyı hafifletmiyor...
 Gömüp can yoldaşını
 silah arkadaşlarını
 yüreğine
 yürüyor
 kavganın memleketinde
 Günler ve gecelerden aştı adımlarımız
 Devrim düşleriyle büyüttük umudu
 Emek ve sabırla
 santim santim bir kuyu kazar gibi
 işledi ellerimiz
 Ve bir gün geldi ki
 Güneşe perde çekmek istedi
 kardeş bildiklerimiz
 Seneler ve senelerce
 koyu, pis bir karanlık biriktirenler
 Kokuşmuş ne varsa beyinlerinde
 Çürüyen, yozlaşan düzenin tortuları
 Çıkıp geldiler gecenin koynundan
 Yaratılan ne varsa üzerine basarak
 korkak ve sefildiler
 İçten pazarlıkçı, darbeci ve haindiler
 En tehlikeli düşman
 Ve sırtımızda paslı ihanetin sahibi
 içimizdeki düşmandır
 Biz yangın çıkarmanın derdindeydik
 en koyu yerinde gecenin
 Onlar gönüllü uşağı oldular
 Umudu zehirlemek isteyenlerin
 Yeter miydi buna güçleri?
 Yetmedi...
 “Gerekirse bu hareketi atomlarına
 kadar böler, moleküllerinden
 yeni bir hareket yaratırım”
 -Dursun Karataş-
 Kuşatma ne kadar sıkı,
 yol ne kadar zorlu olursa olsun
 Yürür haklı olan

bedenini dolayan zehirli sarmaşıklara
dost suretli kuyu kazıcılara
ve düşmana rağmen
Yürür umut
ardında bırakarak ihaneti
Her adımında
daha bir arınarak
yürür
Dosdoğru yürür Dayı
Yoldaşlarına güvenerek yürür
sarsarak, silkeleyerek
her adımında devrimciliği öğreterek
Çizgileri daha bir netleştirerek yürür
O büyük usta
en zorlu günlerde bile
devrimi böyle büyütür
Umut
her koşulda
ve her şeye rağmen yürür
Kimse yürümezken yürür
Yollar kapalıyken yürür
Yokuş dinlemez
taş dinlemez
Yol pusuluymuş dinlemez
dur bilmez
durak bilmez
Yürür
Ayakları prangalıysa
zinciri kırar yürür
Yolunu engeller kapatmışsa
dağlardan aşar yürür
Sarp yürür
sert yürür
mert yürür
hep yürür
Yalanları aşar yürür
Halka korku salanları
Kavgada geri kalanları aşar yürür

Zehirli yılanları ezer yürür
 Yılları ve yolları aşar yürür
 Yağmur dinlemez
 kar dinlemez,
 toz dinlemez,
 buz dinlemez
 Yürür
 Ayaklarını yere vura vura
 zincirleri kıra kıra yürür
 Hedefi vatanın bağımsızlığı
 halkların özgürlüğüdür
 Gülümsüyor Dayı
 Gözlerinde ışıyor güneş
 O bugün
 en güzel armağanı
 tarihe nakışlıyor
 30 Mart 1994
 Umudun adı
 Ustanın en büyük eseri oluyor
 Parti ve Cephe
 bir kez daha halkları selamlıyor
 Parti
 ateşle dövülüp çelikleşmiş
 saf yürektir
 Parti
 toprağına kök salmış gelenektir
 Parti
 bilgeliğin ölümsüzlüğü
 tarihin sönmez feneridir
 geleceğı aydınlatan
 Parti
 devrim olacak demektir!
 Er ya da geç
 uzak ya da yakın
 ama mutlak
 Bahar
 bizim de dağlarımıza
 gülümseyecektir

Umut budur işte
Umut cemre oluyor
Ve cemrenin düştüğü her yerde
yeni bir sürgün
uç veriyor usul usul hayata
Damarlarda dolaşan
Parti'dir şimdi
Bahardan taze
güneşten sıcak
dağlardan yeşil
kandan kırmızı
Arınan
yenilenen bir şeyler var
bu yüzlerde
Kardan ak
dağlı pınarlardan berrak
köpüren,
kabaran bir şeyler var
Günden taşan coşkuda
Gözler bir başka parlak
Bir başka atılıyor adımlar
Hayatın tüm yükünü
tüy gibi hafif kaldırarak
Önder yürek
Bir anıt yaratıyor
elleriyle umudu işleyerek
Dağlardan daha yıkılmaz
Ve daha görkemli hepsinden
Karanlığı yırtan bir bıçak
Cemre olup düşüyor toprağa
Ve bir ses taşıyor
vatan toprağından
“Dünyayı
bir kez de Türkiye'den sarsacağız!”
Bu devrim olacak demektir
Bugün değil belki
ama yarın
yarınlar bizim olacak!

Devrimi yaratacağız
 Bu mutlak!
 Parti ve Devrim!
 İnsanların yüzlerinde açan odur
 Pankartlardan meydanlara akan odur
 Dağlarda yankılanan odur
 Vardiyalarda ve grev çadırlarında
 Üniversite bahçelerinde
 ve sokak aralarında
 konuşulan, dilde destan olan odur
 Isıtan ve ısıtan bilge odur
 Güneş olur
 ve doğar ülkeye
 Pırıl pırıl bir Umut
 Umut emekçi ellerimizdir
 alnımızın teri
 çocuklarımızın kara gözleri
 Meydandaki işçinin avazında
 öfkeli bir slogandır
 Umut ak tülbentli anaların
 rüzgarda salım salım
 sırça sarayları tutuşturan
 sarı kızıl bir yalım
 Ve fakültede afiş asar Umut
 direniş türkülerine selamla
 İki sol yumruk gençliktir Umut
 Duvarları konuşuran fırçadır
 Rap rap adımlardır coşkuyu ateşleyen
 Ve ille de
 ışıldayan gözleridir insanların
 Umut
 Düşene dal
 bayrakta al Umut
 Bir rüzgardır eser
 Yokuşta fer Umut
 Tarlada ter
 kavgada zafer Umut
 Umut

başı dimdik dağları ÷lkemin
bağları, bahçeleri
ve tüm toprakları işleyen
güçlü, nasırlı elleri halkın
Namludan fırlayan mermi
yokuşa vurmuş nefesleri
doğru hedefin tam alnına
bir gerilla narası Umut
Eğilmeyen başlarda Umut
Susmayan haykırışlarda
Ölümlerde ve yeniden doğumlarda
Fabrikada, okulda
şantiyede, hapiste
direnenlerde hep
hep direnenler Umut
Sokakta ve dağda Umut
her yerde, her koşulda
Savaşanlarda hep
hep savaşanlar
Yıldızlar kadar uzak mı?
Baktığında onlara
yıldızlar gözbebeğinde görünür
yüreğine akar usulca Umut
Gözlerini yuman kördür
Umut
tohumda, toprakta
ve kavgada
Anadan değil
yardan değil
özünden hiç!
Öyle gerekiyşe eğer
anında geçenler
Yani Biz!
Umudu kendine yol seçenler...
Umut Önderimiz
Umut biziz...
Daha inlemeden sokaklar
Umudun adı, diye

Sarsılmadan kaleler
 Bedii'yle alıyor ilk yarasını
 Parti
 Güneşe uğurluyor
 Arap halkının yiğit evladını
 Onun da hıncını kuşanıyor Dayı
 Devrimcilik
 sınırları aşmaktır bir anlamda
 Yasalar
 hapishane duvarları
 uluslararası hudutlar...
 Kim koyuyor bu kuralları?!
 Dayı
 aşıyor sınırları
 Sınırları aşmak bedel demektir
 Yağar üzerine emperyalizmin okları
 Ve bu kez Fransa'da açılıyor
 özgür tutsaklığın kapıları
 Yürekler tetikte
 Günler geçiyor
 bir kıvılcım bekliyor kav
 tutuşan Ankara olacak bu kez
 Ve geliyor hesap zamanı
 namlular konuşuyor
 Sonsuza dek susuyor
 eski Adalet Bakanı
 Gözler daha bir aydın şimdi
 Kucaklaşmalar daha coşkulu
 Yüzü gülüyor yoldaşların
 okudukça Partinin selamını
 Biraz olsun ferahlıyor yürekler
 Binlerce can haykırıyor
 Dayı,
 Umudumuz, Önderimizdir
 Uğruna yakarız dünyayı
 Ve bir zincir kırılıyor
 Sokaklar tutuşuyor
 görkemle selamlanıyor Bilge

ve bir kilit kırılıyor
Dayı,
Onurla savunuyor halkın kavgasını
Emperyalizme doğrultuyor bu kez
suçlayan parmağını
Ve bir kapı açılıyor
devrimin iradesi
bir kez daha galip geliyor
Mahir bakışları
Yine zaferle, yine özgürlükle
yine umutla dolu
Adımlıyor Umudun önderi sokakları
Ve bir kez daha aşıyor sınırları
Kapkara bir gölge ilerliyor
Gazi'nin yollarında
Kuşkulu gözler süzüyor geceyi
Ve namlular
zehirli birer yılan ağzı gibi
uzanıyor otomobilin penceresinden
Kırmızı dilini titretiyor ölüm
Düşüyor Halil Dede kanlar içinde
Can pazarı kahvehane
canlar yerde bir yumak oluyorlar
Kanları karışıyor birbirine
Zalimin zehrini kusup gidiyor
halkın cellatları
Maraş nerede kaldı?
Çorum nerede?
Canımız yanar hala Sivas ateşinde
Bin yıllık bir hesaptır bu kapanmamış
Bin yılın yarasıdır kanar hala
O yaralardan
öfke akıyor
sokaklara
Ellerinde,
ellerinde ne varsa!
Onlar,
yüzler,

binler oluyor
 Haydar
 ve Haydarlar
 yürüyor
 Devrim Haydar'ın ağzından
 komut veriyor
 “Hedef Karakol!”
 Cepheliler en önde
 kavgayı öğretiyor
 öğrenirken kavgadan
 Ve büyüdükçe öfke
 yürüdükçe halk
 zalimin zulmü büyüyor
 Kurşun yağıyor Sezginlerin üstüne
 Taşlarla kurşunların
 ezeli çarpışmasıdır yaşanan
 Bir yanda çelik zırhlılar
 öte yanda çatık kaşlar var
 bombaları yok
 makineli tüfekleri, kalkanları yok
 öfkeyi kuşanıyor onlar
 taşlar ve kalaslar
 İnsanlarımızın müthiş elleri var
 Bir deri bir kemik gövdelerde o eller
 kavgada müthiş hünerliler
 Kalın, kemikli, nasırlı eller
 öfkeli eller
 sıkılı yumruklu eller
 tozlanan, çamurlanan, kanlanan
 ve yağa bulanana
 ama asla alçaklaşmayan eller
 zalimlerin gırtlığına uzanan eller
 Ellerimiz birleşmesin diye
 Bir daha sıkılı bir yumruk gibi
 ayaklanmasın diye ellerimiz
 yerleşmesin diye yüreklere
 katlettiler
 Kurşun geçer elimizden

kanarız
boyu boyunca uzanırız oraya
Sezgin Engin oluruz
Sezgin'in düştüğü yerden kalkar
elde çekiç
bir panzerle kavgaya gireriz
Vur ha vur
Vur ha vur
Yener ellerimiz
Ali Yıldırım olur
Zaferle gülümseriz
Ve ölürüz
birer birer
isyan olur ölümümüz
Adalet ister ölülerimiz
Ölülerimiz kanına kan
canına can ister
bitsin ister bu zulüm
Ama bitmez!
İsyan da bitmez!
El verir kanayan gövdemize
Nurtepe, Armutlu, Güzeltepe
El verir İkitelli, Ümraniye
Yoldaşlar gelir Cepheye
Yürekler kucaklaşır siperlerde
Barikatta dalgalanan
bizim bayrağımızdır
O sokaklar
bizim sokaklarımızdır
Ev ev, konu konu örülen
kavga bizim kavgamızdır
Yorgun gözler yok artık
vardiya çıkışlarındaki
Umutsuz bakışlar yok artık
okula uğurlanan çocuklara
Çaresizlik yok artık
ömrümüzü ezen vitrinlerde
Kavga var kavga!

Ayaklanma var şimdi
 bayraklarda
 Direnç var dövüşen yüreklerle
 Varsın tutuşsun şimdi yollar
 Varsın yağsın kurşunlar
 Ölümse Ölüm!
 Ve yürüyor halk!
 Bir Gazi
 Bin Gazi oluyor
 ayaklanan yüreklerde
 Gazi'ye canlardan bir selam
 bir yankı oluyor Ümraniye
 Ve yürüyor ölülerimiz
 Adalet diye diye
 On sekiz can
 Onyedisinde Sezgin
 Yetmişinde Halil Dede
 Kadını ve erkeğiyle
 yürüyor hala
 sokaklarda
 On sekiz yürek atıyor
 Hasretle halkın adaletine...
 Onun için korkuyor zalimler
 “Gecekondulardan gelip
 gırtlığımızı kesecekler” diye
 Korkmakta haklılar
 Ardımızda kopmaz bağlarla örülen
 15-16 Haziran'dan
 Kocamustafapaşa'ya
 Gecekondu direnişlerine uzanan
 pırıl pırıl bir gelenek var
 O tarihe güven
 halka güven,
 özgücüne güven
 Böyle doğruldu öfkesi halkın
 Böyledir tarihi Gazi Ayaklanması'nın
 Gazi'den kızgın bir rüzgar esiyor
 Poyraz'ı kışkandırarak

Gönüllüleri savuruyor Cephe'ye
Gürül gürül
köpürerek
Bir nehir çıkıyor şehre
En önde yürüyor
Yeleklere
ve yıldızlı bereleriyle
Umuda uygun adımlarla
devrimin coşkusu taşıyanlar,
Yürüyoruz
kavganın yükselen ritminde
Kadıköy İskele Meydanı
Bizim kortejimizi selamlıyor
Bayraklar, flamalar
Dillerinde şarkılarla
“Bizim çocuklar geliyor” diyorlar
Bizimkilerin adımları daha bir sert
Vurduğu yerden ses getiriyor sloganlar
Kim öğretiyor? Parti
Kim öğretiyor? Parti
Kim öğretiyor? Parti
Kim vuruyor? Cephe
Kim vuruyor? Cephe
Kim için? Halk için
Milislerin coşkusu
meydandan taşıyor
Yaşasın Halkın Adaleti
Binler konuşuyor:
“Titre Oligarşi Parti-Cephe Geliyor!”
Onbeş bin ağız
Aynı adı göğün taşıyor
Umudun adı
ve Dayı
Bir kuşun kanadında
umudun ezgisi
göğün havalanıyor
İstanbul boğazı
haziran sıcaklığında

yıldızlar geceyi selamlıyor
 Ayşenurlar'ın
 kayıp ve katliamların
 hesabı için
 kurşun sesleri dolaşıyor Şişli'de
 Kim vuruyor?
 Cephe!
 Sokak sokak dövüşüyor
 halkın adaleti
 Sibel siper ediyor gövdesini
 yoldaşlarına
 Okmeydanı'nda bir sokak kanıyor
 ve Sibel Komutan destan oluyor
 Yeniden şahlanan kavganın
 alevidir Sibel'in gözlerinde yansıyan
 Sesimiz yeni kovanlarda gürliyor
 barut barut
 bomba bomba yürüyor
 Öfkeden bir parıltı dolaşıyor sokaklarda
 Cephe
 gümbür gümbür konuşuyor
 Yangın oluyor
 sabırla demlenen hasretler
 Molotoflar
 konu meydanlarından
 yollardan selamlıyor dağları
 Çocukların is bulaşan yüzlerinde gülüyor
 barikatlar
 ve bayraklar
 Gölgemizin değdiği duvarlar dile geliyor
 Tüm çiçekler
 karanfillere selam duruyor
 Dövüşe dövüşe
 vura öle
 yürüyor
 devrime
 umudun evlatları
 Ali Rıza Komutan

“İhtiyar” Bülent Pak
Tevfik Durdemir
ve Celalettin Ali Güler
Yarıp da duvarlarını Buca'nın
özgürlüğe gideli
çok zaman olmamıştı henüz
Ve zulmün katında
katli vaciptir
özgürlüğü bunca isteyenlerin
Katlettiler Komutan Ali Rıza'yı
ve bulamayınca ötekileri
“kuş olup uçtu” dediler
“Yer yarıldı içine girdiler”
Doğruydu
Birer şahan olup
kanat vurmuşlardı dağlara
Geride kalan
taş duvarlar
duvarların içinde
Bucalıları başı dik
gururlu, vakur.
Gülümseyen birini görse
belki
nasıl da gidiverdi bizimkiler,
derdi Uğur
Bu duvarları ören varsa
delen de elbet bulunur
Hem özgürlük
ilk göz ağrıları,
vazgeçilmez sevdalarıdır devrimcilerin
Nasıl dört duvara tutsak olur?!
Deler deler gideriz
Tüm bunlar
katlimize sebep suçumuzdur
Bilir bunları Turan Abi
bildiği gibi Bedreddin'i
Ve Bedreddin yoluna can verenleri...
Ve yollar bir yerlerde birleşir

Umudun sıcaklığını
 insan bir kez kucakladımıydı
 candan da geçilir
 Canan, zaten umudun kendisidir
 Karşılıklı oturup öz be öz oğluyla
 paylaşıyor sigarasını
 ölüm randevusuz gelmeden
 paylaştığı gibi özlemlerini,
 umutlarını,
 her şeyini...
 Yusuf yıllarca dolaştı,
 sokaklarını İzmir'in
 Kampüs bahçeleri, meydanlar
 tanıktır sloganlarına
 Ve bundandır ki, "sanık"tır Yusuf
 sırtını duvarlara yaslayıp
 korkular içinde sinip saklanmadı diye
 özgürlük hayalini gökyüzünden alıp
 avucuna koydu diye onlarca gencin
 tutsaktır şimdi Yusuf
 Direnişte sakal bırakmak adettendir
 sakallıdır Bucalılar her daim
 Katlı vaciptir
 özgürlüğü bu kadar çok isteyenlerin
 Ve fetvaları yazılmıştır çoktan
 Ayın yirmibirinci günü
 yıl doksanbeş
 aylardan zulmün eylülü
 Adalet Bakanı kim?
 Başbakan kimdi?
 Önemi yok bunların
 günü gelip sormak üzere
 tarihe suç kaydını düşmekten başka
 Çok bakanlar, başbakanlar gördü
 hüznünlü gözleri Turan Abi'nin
 Farkları yoktu birbirinden
 Erim gitti, geldi Ecevit, geldi Demirel,
 gitti Özal, geldi Çiller,

Geldiler
ve gittiler birer birer
Turan Abi'yi sevmedi hiçbiri
Sevmedi Turan Abi hiçbirisini
Kanından
canından can
lokmasından lokma istediler hep
Adalet istedi
ekmek istedi
özgürlük istedi
Turan Abi
Vermediler ve hep istediler
Bundandır ki,
halkına düşman tüm iktidarlara
düşman oldu Turan Abi
Ve şimdi düşmanı
katletmeye geldi onları
dört duvar arasında bile
Bu hapisane duvarlarını tanır Yusuf
Güvenilmez sağlamlığına
Tanır Yusuf yoldaşlarını
onlara yaslar sırtını
Ve korumak için onların ardını
sunar kendi canını
Kavga böyledir işte
O an kimin öleceği
Kimin kime gövdesini siper ettiğine değil
zalimin hangi gedikten vurduğuna bakar
Birbirine sarılmış
bedenlerden bir yumaktır direnen
Ve yumağın bir parçası
barikattaki bir boşluğu kapatmaya
yazgılıdır hep
Barikatta bir gedik açılır
O gedik bedenlerle kapatılır
Bir gedik daha
ve bir daha...
Barikatlar kurulur sökülür

Ki biz Paris'te de böyle ölmüştük
 Ve nasıl tarihe kazıdıysa
 Komünarlar Paris'i
 Öyle nakışlanacaktır Buca ismi
 Bu postallar, bu üniformalar
 bize yabancı değil
 kaç kez göğsümüze uzandı
 bu Amerikan tüfeği
 Ve kaç yüreği deşti kim bilir...
 İstemeyeceksiniz diyorlar
 ne özgürlük, ne adalet!
 demokrasi neymiş, hele ki sosyalizm
 Bu memlekette düzen bundan ibaret
 Ya sev, ya terk et!
 Ve saire ve saire...
 Bu sözleri çok duyduk
 Ve küfürlerinizin binbir türlüünü
 Korkularını ve zayıflıklarını
 küfürlerin ardına saklayanları
 çok gördü Uğur
 Ki lise yıllarından beri
 görüyor tüm adaletsizlikleri
 şimdi gözleri
 düşmana atacak bir şey arıyor
 Yüreğimi al Uğur
 Savur düşmanın üstüne
 Savur ki, patlasın değdiği yerde
 al öfkemi savur
 savur
 vur
 İnsan bedeni
 bir yere kadar dayanır
 gaz, demir sopa ve kargıya
 Ciğerler nefes alamaz olur
 Beden lime lime
 Ama irade
 kurşunu bile geçirmez
 ideallerini korumaya kilitlendiyse

Gaz, kargı ve sopa
Uğur, Turan ve Yusuf
Deli deli akar
kanı damarlarında bizimkilerin
kavga deyince
Kargı, sopa, gaz
Yusuf, Turan, Uğur
Sonucu başından belli bir çarpışmadır bu
zafer mutlak
Ve alınını soğuk duvarlara yaslayarak
ranzaları birlikte sırtlayarak
durulan barikatlar yıkılacak
Barikatın bir yanı devrimdi
bir yanı zalim
Yıkılınca barikatlar
Hangi eller birbirine kavuşur?
Hangi gözler kucaklaşır uzaktan uzağa?
Yumruklar demirlerle
çıplak eller kargılarla çarpışır
Barikatlar yıkılır
Yusuf, Turan, Uğur
Buca'nın kızıl bayrakları olur
Bir yanı devrimdi barikatın
Her yanı Uğur
Her yanı Yusuf
Her yanı Turan oldu Buca'nın
Bir sigara yak Usta
Yak ki
gri bir duman gibi
savrulsun gitsin hayat
Varsın koynumuzda uyusun ölüm
Ya onurlu yaşarım
ya onurlu ölürüm
Gayrısı kavga türkümüzdür
Öncesi ve sonrası diye ayrılırdı Buca
Önce de öldük hapishanelerde
hem de ne ölümler
açlıktan

işkenceden
 hastalıktan
 Ama ilk defa böyle
 güruh güruh dayanıp koğuş kapılarına
 katlettiler bizi
 öncesi yoktu...
 sonrası...
 İstanbul yanıyordu sokak sokak
 Buca da düşen efelerin öfkesiyle
 Bizim yüreğimiz dağıldıysa
 dağılayacağımız yürekler vardır elbet
 Ve dağlı yumruklarla vuruyoruz
 zulmün kalelerine
 Denkler bağlanıyor
 son kucaklaşmalar artık
 yürekler bölünüyor ikiye
 Yıllar yılı
 kaç katar yola koyuldu böyle
 Bayrampaşa'dan, Sultanahmet'e, Metris'e
 Selimiye'den, Alemdağ'a, Davutpaşa'ya
 Kışladan kışlaya
 hapishaneden hapishaneye
 Hazırlık tamam
 Bu kez yolculuk
 Bayrampaşa'dan Ümraniye'ye...
 Tanımıyor bizi
 Ümraniye
 Şaşırtıyor onu böyle şen gelişimiz
 Tanışacağız...
 Bizi yutmak için
 Çelik bir kapan gibi açılıyor
 demir kapıları Ümraniye'nin
 Dövüşeceğiz
 Kapanın
 tüm dişlerini dökeceğiz
 Dönklik dayatılıyorsa eğer
 dayatılıyorsa teslimiyet
 kaçış, yılgınlık ve ihanet

dövüşeceğiz dişe diş!
Hapishaneye giriş
işkence...
ve direniş!
Dövüşüyoruz çıplak ellerimizle
Tenimiz hırpalanıyor belki
Onurumuz asla!
Akıyor günler kavgalarla
Sabrın taşıdığı bir an vardır
Aç kalırsınız
susuz da
Ama yalnız
O açlık ve susuzluk kavgayı büyüttüğünde!
Onun ötesinde vakit değildir
Yoksun bırakılmaya sessiz kaldığımız...
sabrın taşıdığı bir an vardır...
Kapılırsınız gümbürtüsü sardı mı koridorları
Titredi mi kapı önünde bekçi
Bekleyin, bu duyduğunuz
daha ilk adımlarımız
Ve kırılan kilitlerden
açılan kapılardan taşıyoruz
Maltada bizi görünce
böcekler gibi karanlığa kaçılıyorsunuz!
Öfkemin patladığı bir an vardır
Onun adı 13 Aralık'tır
Ve tarih o güne kaydını şöyle düşer:
Düşman topukları ardına vura vura kaçmıştır
Yenilgi koyar adama
hele ki "tutsak" dedikleri ayaklanıp
Onları böyle kovalarsa...
İçinde büyüyen bir ur gibi
dokunur cellada
Çaresiz hastalığıdır zalimlerin
korktukça ve canı yandıkça
susamak kana
Demek ki
ölüm yine kapıya dayanacak

Buca'nın kanı kurumadan
 Ümraniye koğuşları kızıla boyanacak
 Tarih: 4 Ocak 1996
 Maltada rap rap adımlar
 ne kadar çok ses çıkarırlarsa
 o kadar çok korkan adamlar
 Hangi emirle terk eder insan insanlığını?
 Bir emir yat
 Bir emir kalk
 Bir emir koş
 Bir emir dur
 Bir emir...
 Vur!
 Vurduğu
 bir halkın kurtuluş umududur
 Hangi emirle tüketir insan insanlığını
 “Beş dakika” diyor bir ses titreyerek
 “Beş dakika” diyor
 yüzü olmayan ses
 korkuyor
 “Ya teslim olacaksınız...” derken
 “Ya da...”
 ötesini kimse dinlemiyor
 Barikat yoktu
 Barikat kuracak malzeme de yoktu
 Barikat kuracak insanlar vardı yalnız
 Ve onlar
 barikat oldular
 Kol kola kenetlenip yumruk sallayan
 her darbeyi göğüsleyip karşılayan
 dövüşen,
 kırılan, kanayan
 ama geçitsiz
 Canlı,
 etten, kemikten bir barikat
 Geçilmez diler
 Geçemediler zalimler...
 Her kuşatmanın bir Elmalı Köprüsü vardır

Mecit'in köprüsü aralık bir kapıdan ibaretti
ve cigarasını tütürüyordu
yasladığında kapıya sırtını
Kayadan sert
Şahinbey kadar mertti
Fırtınalı bir deniz gibidir Munzur dağları
Durgun koylara benzemez
Belli olmaz nereden vuracağı rüzgarın
Bir dalganın sırtında yaşarsın hep
soluksuz kalmaya gelmez
Öyle bir dağ yelidir
katıp önüne Orhan'ı
getiren İstanbul'a
Ve yıldızları doruklardan izlemiş gözlere
daha bir dar gelir dört duvar arası
Hele bir de yaralıysa
Hele bir de kanıyorsa yüreği
yarasından çok...
İssız çöllerde naçar galmışam
ecel harda tutar insanı
orda yıkılıp galmışam
demez Gültekin
Dikilir karşısına Azrail'in
Sonra bahar küleği mi
gelir kanar saçlarına insanın
Cellat baltası mı vurur düşürür başını
ötesi fark etmez
Aslolan dimdik durmaktır
Azeri yiğidi inkar etmez aslını
Hangi teknede yoğruldu
Rıza'nın hamuru?
Harcı neyle karıldı?
Ne kahramanlar doğurdu...
Ne yana dönsen
orada kavganın ateşi
Öyle bir toprağın harmanıdır Rıza
Zalimlerce hep düşman sayılmış bir halkın
zalimlere düşman evladıdır

Yüzyılların özlemi yanar içinde
 Bedreddince
 Hak, hakikat, adalet...
 İshakça
 Yüzünü döner Hubyar Ocağı'na
 Ya nasip der
 Sıkar yumruğunu hakça
 Halkın kavgasında
 ne için vurduğunu bilen
 ağır olur
 yumruğu
 Oysa yumruk dövüşü değil yaşanan
 Şimdi yüklenecek yine
 İnsan süreti ardında
 yüreğinde sırtlan taşıyanlar
 Kapı açılacak şimdi
 Ve biz
 Mecit olacağız
 Ve “bedava bedava konuşmayacağız”
 artık
 dövüşme zamanıdır
 kucaklaşmalar bile fazla gelir
 Direnişin havasını soluyanlar
 Zaten sonsuz bir kucaklaşmanın içindedir
 Geceleri
 ölüm kapıyı çalır diyor
 diken üstünde sancı çekenlerden
 değildir Mecitler'in soyu
 Onlar ki
 ölümü koyunlarına alıp
 ninni söylerler hayata dair
 Ve Mecit olduysak hepimiz
 yumruklar dile gelir
 Kiminin kolu kanadı kırılır
 tutsak düşünce
 Bizimkiler
 kuşatsa da onları dört duvar
 dorukları mesken tutar

Ve Şimdi biz
Orhan olacağız o dağlılardan
Sırtımızı yaslayıp Dersim'e
DövuŐeceđiz Seyyid Rıza'lar gibi
Ve kahpe soyu
düŐürse de bizi kanlar içinde
dirilip dirilip yine
kavgada öleceğiz
Malum vuruŐmaktır aslımız
ve ölür dirilir ezelden beri
baş eğmez bizim neslimiz
Etlerini dolayan kargıya
copa, kalkana
siperleri yoktu Rızalar'ın
Ve onlar
siperde duracak adamlar değildi zaten
kavga zamanı
Ve Mecit
kanatlarını açmış heybetiyle
doruklarda dolanan bir dağ kartalıydı
İŞte
onun dudaklarından komut veriyor devrim
“Saldırıyoruz Yoldaşlar!”
Őah damarı olabilmek için
kavganın
göze almak gerektir önce
her bıçağın hedefinde olmayı
O vakit duyulur sende
hayatın yürek atıŐları
Şimdi kanayan, Mecit'in
Rıza'nın bedeni midir?
Yüreği midir bir halkın?
Her alınan darbeye
kimin nabzıdır böyle
çarpar ha inadına?
Kim direnirse böyle fütursuz
ekmek, adalet ve özgürlük için
Umut denir adına

Onlar her yerde ve her zaman
 yürür durmadan yarına
 Yürürler
 tarihi sarsan adımlarla
 Mecit, Rıza ve Orhan
 Yürüdüler böyle onurun doruklarına
 Gültekin'in nabızı son kez vurdu
 Mecit, Rıza ve Orhan
 toprağa verilirken
 Kana doymayanlar
 zindana çevirip dört yanı
 kuşatmışlardı mezarlıkları
 Cellatlar
 Metin Göktepe'ye kusuyordu
 kinlerini
 kendisine gazeteci diyenler
 aydın diyenler susuyordu
 Ölümsüzlüğe uğurlanan
 halkın evlatlarıydı
 Onlar omuzladı tabutlarını
 Cengiz ve İlginç sargılar içindeydi
 Yürekleri ve bilinçleriyle
 kavganın içinde
 Kimse tutmadı kırılan kemiklerin
 akan kanın hesabını
 biz tuttuk
 Yanan yüreklerin ateşini
 yine biz soğuttuk
 Yiten canlara yürek dayanmaz
 Ama öyle bir andır ki
 kendi acımızı unuttuk
 Hem de daha
 anaların gözyaşı kurumadan
 yaramız kabuk bağlamadan...
 Var mıydı Atlı Köşk'lerde
 yüksek katlarda saltanat sürmek
 Var mıydı emekçinin terini çalıp
 faşist köpekleri beslemek

Vurdu mu devrimciler böyle vurur
Yerinde coşmak böyle olur
Kavgada taşmak böyle olur
Sınırları aşmak böyle olur
Cengiz ve İlginç duysaydı şimdi
duysaydı ki Sabancı
duysaydı ki ikiz kuleler
duysaydı ki bizimkiler
vay vay vay!
Kırık kemiklerine bakmadan
ayaklarını vura vura
bir halaya dururlardı ki...
Ve Berdan
Bayrampaşa'da çağırdı havalandırmaya
Hüseyin Çukurluöz koştu en önde
“Haydi Yoldaşlar halaya!”
Halayın başında
Gürcü Mecit,
Türk Rıza,
Azeri Gültekin,
Kürt Orhan
Ümraniyeli dört kahraman
Hapishanelerin öfkesi
Gökdelenlerin yüreğinde
patlayan ateşte tutuşuyor
Göğsü kabarıyor
gönlü kavgada olanların
Ve akıyor Kadıköy'e
Otuz bin Umut yolcusu
Yürüyor
onbinler
Umudun Adı'yla
denizlerin dalgalandığı yere
Kim vuruyor?
Cephe!
Cephe
sarsıyor alanları
Ve Yalçın Leventler yankılanıyor

Onbinlerin sesinde
 Dursun Odabaşı düşüyor
 ve Hasan Albayrak
 Bayraklarımız dalgalanıyor yol boyu
 Umut kortejinin görkemi
 boğazın bağrını dalgalandırıyor
 1 Mayıs bize
 bizimkiler
 1 Mayıs'a yakışıyor.
 Alanlar bizim yine!
 Yürüyoruz özgürlüğe!
 Kimi kendi özgürlüğünde tutsaktır
 Bizimkiler tutsaklıkta özgürlüğü yaratır
 Öğrenciydik anfilerde umudu haykırdık
 Sanatçısıydık devrimin hayatı nakışladık
 Doktor olduk, hızlı adımların
 nabzını yakaladık
 Okuduk, yazdık
 Öğretmeni olduk genç yüreklerin
 Dağların yücesine
 kanat vuran şahanlardık
 Halkın ayaklanan damarıydık
 Bunun için tutsaktık
 Duvar duvar öreriz dediler
 bu hapishaneleri
 birer birer böleriz dediler
 bize karşı gelenleri...
 Apolara Tek Tip Elbiseyi giydirememişlerdi
 Ege dağlarının efesidir Berdan
 Sığar mı üç adımlık hücreye?
 Apo'yu öptü alnından
 ve yürüdü ardından
 Bayrampaşa sloganlarla sarsılıyordu
 Ve Ümraniye, Çanakkale
 Aydın, Bursa, Ankara, Bartın
 Sarsılmayan
 tek bir hapishane duvarı yoktu ki
 içinde yüreği

devrim devrim atan tutsaklar olan
Mayıs'ta yaz selamlar
buğday tenimiz
ilk adımlardır açılığa atılan
İlk gün kimse inanmadı
dostlardan başka
Beşinci gün kimse inanmadı
Yirmibeşinci gün de...
Yoldaşlar silah kuşandı
Barikatlar tutuştu
Haziran sıcaktır
Haziran'da Adalet
asi bir haykırıştır...
Dersim'in soluğuydu Adalet
Ve nasıl çarpıştıysa ataları '38'de
Öyle sıkı kurşunu
yaman kızı dağların
Şehirde söylenen
bir dağ türküsüdür
sinemizi nakışlayan
Dağların aşkına vurgun yüreklerimiz
kendi harında kavrulur, pişer
ve büyütür yangını
her kor parçası
Yandığımız
Adaletin sevdasıdır
Adaletin duldası
yiğitler otağıdır
Yangınlara su serpen değil
Yangınlarda tutuşan bayraklarız
Hücre hücre erirken
Fitalini yakıyoruz o büyük patlamanın
Sanmasın ki zalimler sessizce ölürüz
Öldük mü bayraktan nehirlerle
Öldük mü ardımızdan yürüyen binlerle
Öldük mü umut veren marşlarla gömülürüz
Alnımızın kızılığını yaslayıp güneşe
Uzanırız

bir elimizle geçmişe
 bir elimizle geleceğe
 Candan bir köprü oluruz
 Elimizden tutanın
 yolu yıldızlardır gayrı
 Temmuz Haziran'dan sıcaktır
 Temmuz ateştir
 Temmuz yangındır
 Temmuz yüreğimize yazılan
 al nakışlı destandır
 Fermanlar düzedursun Bolu Beyleri
 Köroğlu değil miyiz
 ha dağlarda, ha zindanda?
 Alnımız
 o yıldızın ışığıyla tutuşanda
 yürür gideriz
 insanlığın doruklarına
 3 Temmuz'u böyle yazmadık mı
 tarih sayfalarına
 Alnımızda kızıllanan bantlarla?..
 Temmuz sıcaktır
 Çok sıcak
 Başka bir gün olsaydı
 Hasan Hüseyin, Emine
 Gülizar ve Ali
 diz kırıp
 Hanım ablanın sofrasına
 bir lokmayı bölüşürlerdi
 gözlerinin içi gülerek
 Temmuz sığağı açlıkla nefeslenen ömürlerin
 alinteriyle nakışlıdır
 Ve Gültepe'de yazılan
 Onlara kendini siper etmenin destanıdır
 Bölüşülen bir lokma
 ya da can
 kavga aynı kavga
 yürek aynı yürek...
 Ölenler bir selam gönderir dövüşerek

“Gözden, gezden, arpacıktan”
Göltepe'nin sokakları sessizdi kaç zamandır
Silah cayırtıları yırtana dek bu yolları
Kuşattılar halka halka
lacivert üniformalar
kar maskeleri ve Amerikan silahlarıyla
Zulüm böyle bir şeydir
Nerede bir savaş çağırısı yapılırsa halka
Orada bulursun tasmasız itlerini düzenin
ellerinde ölüm kusan silahlarla
Hayat kadar değerlidir oysa ölüm
Ve ölümün de bir anlamı vardır
Ölecekse insan yiğitçe ölmeli
Bizimkiler gibi savaşarak...
Göltepe'de dalgalanıyor
yiğitler bayraklaşarak
Levent Sivaslı bir delikanlıdır
Temmuz sıcaklığında
Ateş nerededir?
Barikatta mı?
Yolları tutuşturan nefeste mi?
Levent'in yüreğinde mi?
Şahlanan
yine bu halkın Levent'leridir
Analar, yürekleri ellerinde
yollara düşüyor yine
baş kaldırıp zalime
Bu analar
Günü gelir
bir ülkeyi doyurur
emzirerek
nazlı bebesini büyütür gibi
okşar gibi pembe yanağını
dokunur emekçi elleriyle
her biri düşsüze...
Ninniler değildir söyledikleri, yok
Artık uyanma vaktidir derler
Yetmedi mi bu deliksiz sarhoşluk?

Çıgıllıklara uyanma vaktidir artık
 Ey insanlık!
 Yetmedi mi bunca karanlık?
 Ve gördüğümüz kabus değil
 Cehennem tacirlerinin
 sunduğu hayattır
 Cehennem azabı
 yanında hiç kalır
 uyanmalı artık!
 Şimşekleri taşır gözbebekleri
 Anaların
 ve yürüyünce onların
 dudakları yanardağ krateri olur
 lavını püskürtür öfkenin
 Ve yetmeyince yürümek
 onlar da yatar ölüme
 can katarak evlatlarının ömrüne
 Aygün ilk kurşunuydu
 beyinlere sıkılan çağrıların
 Ve doğru hedefi
 tam zamanında vurdu
 İlk gün kimse inanmamıştı onlara
 Ve Aygün ölünce de inanamadılar
 Hani her şey bitmişti?
 Global dünya, küresel pazar...
 Hani sosyalizm yenilmişti?!
 Öyle sananlar
 kendi düşsüzlüklerine yenildi
 Aygün'ün o kapkara bakışları
 nasıl anlatılır şimdi?
 Aygün'ün selamına
 "Aslansın" diyen Berdan
 nasıl koştu soluksuz
 Bunu nasıl anlatacağız?
 Nasıl anlatacağız İlginç'in kahkahasını?
 Bir yol bulunur elbet
 bir yol bulacağız
 Berdan'ın başucunda durup

terini sileceğiz
Sonra bir gölgelik yapacağız kartonlardan
Bir tutam serinlesin diye tenleri
Yemo'ya damlalıklı su vereceğiz misal
Müjdat'ın koluna girip
Karşıyaka'ya yürür gibi adımlayacağız
İlginç'le yeniden doğacağız
Ve vatan sevgisine dair
bir dize olacağız İdil'in namlusunda
Hepiniz gördünüz Berdan'ı
İncecikti bedeni
bilincinin gel-gitlerinde dahi
devrimin öğretmeniymiş
İdil, ilk geliniydi haklının
Boran olmuş mavi gelinliğiyle
Taze bahar sürgünü devrimin
Öylesine güzeldi
İlginç bir kahkaha patlattı
Azrail'in suratına
O güldükçe yanına yaklaşamazdı ölüm
Sustu onun için
Müjdat bir koşu vardı
yiğitler duldasına
Aynı hızla dönüp geldi
koyunda yıldızlarla
Yemo, andını içerken
coşkunluğunda şaşırp
sıkarken sağ yumruğunu,
sol yumruğunu patlattı şaşırmadan
zalimlerin beynine
Ve siper yoldaşları düştüler birer birer
Hayat, deniz gibi
hep bir şeyler getirip bırakıyor kıyımıza
hep bir şeyler alıp götürürken bizden
Zaferi getirdi bu kez
Alıp giderken onları,
Zaferi çağırın onlardı
On iki sıra neferi

Aygün, İdil, Berdan, İlginç
 Osman, Hicabi, Müjdat, Hüseyin
 Hayati, Ali, Yemliha, Tahsin
 On iki can
 On iki komutan
 Uzattılar ellerini
 o günden geleceğe
 Ve o ufka uzanan ellerin
 boşta kaldığı görülmemişti bir kez
 Yolların olmadığı yerde
 bizim adımlarımız vardır
 Sarp yamaçlarında dağların
 asi ezgiler söyler rüzgar
 Alıcı kuşlar döner gökyüzünde
 tenimizin kokusu
 burnuna vurur kurdun
 Ulur geceleri kan uykulara
 Yürürüz
 Çimen işporta işi halimiz
 Toprak kuş tüyü yatak
 Dimen sırma nakışlı yorganımız
 Evimiz olur sıra dağlar
 Munzur'dan bir tas su alır
 Toros yağurduyla ayran ederiz
 Tokat bazlamasına
 yakıştırırız Egeli bir peyniri
 Adımlarımız yıldan yıla uzanır
 dağdan dağa aşar gibi
 Yürürüz
 yarına
 ateşi taşır gibi
 Ve düşeriz
 toprağına
 alevli kuşatmalarda
 Gün olur ya
 Haydar ateşleri alır dağı
 Ki onda halkın yüreği ısınır
 Ve çakallar

korkarak bakar uzaktan
Öbek öbek tutuşur Anadolu
Dersim'den bir kıvılcım
Amanoslara sıçrar misal
Canikler'de Şerafettin olur tutuşur
Gazili Haydar'ın koluna girer
Bucalı "İhtiyar" Bülent Pak
Ordu'dan gelirler beraber
İbrahim Erdoğan'ın otağında
Kemal Askeri'yle bağdaş kurup
yoldaşığa bir çay demlerler
kavganın ateşinde
Sivas'tan gelir Cömert
ve Mete komutan
Zehra gülümser onlara
Tokat'tan yürür Sabahattin komutan
Gazi ve Selhan Çorum'dan
Anadolu gerilla yatağıdır
Yürürler ve gelirler birer birer
Düşerler
bereketli koynuna Anadolu'nun
Kuşlarla, çiçeklerle
kardeş olur insan
Ve gün kızılına sevdalanır
şafak nöbetini tutarken
Tüm rüzgarlar
gerillanın saçlarından geçer
akar ovalara yükseklerden
Yağmur ıslatmaz mı?
Kar üşütmez mi?
Ateş
saklıda durur hep öylece
Dumanı düzlere vurmasın
Çakallar gözüne toplanmasın diye...
Zordur dağların evladı olmak
Ama dağ yiğidini kucaklar
korur, saklar
Yeter ki evlat ol ona

Dağ istemez kendine yabancı olanı
 Kokusunu tanır sahteliğin
 iter uzaklaştırır
 Soyun, börtü böceğin, kuşların
 her şeyin saf halidir yaşayan
 İnsan da
 günden güne arınan
 saflaşan insan
 kokuşmuş çöplerden
 çöpleşen ilişkilerden uzak
 Kendini yeniden yaratan
 kendini dağla yoğuran,
 toprakla,
 Anadolu'yla yoğuran
 Selvi, Behiye, İpek, Songül olan,
 Halil İbrahim, Celalettin
 Erhan, Tarık ve Besat olan
 Dağında orman
 ormanında ağaç
 ağacında dal
 dalında yaprak olan
 insan
 Gerilla insan
 Kaşları çatık olur
 alnı bereli şahanların
 (Ama gülünce de
 güneşler açar yüzlerinde)
 Gözleri biraz kısık
 keskin süzer öteleri
 bir kıvılcım yakışır
 gözbebeklerine
 İnce Memed yadigarı...
 Gece ışıklı bir yorgan gibi çökünce
 Yıldız sayar şahanlar
 Ve çoğaltırlar umutlarıyla
 dağlara yaslanan gövdeleri
 Günde ve gecede tetiktir gerilla
 Ama ölüm davul zurna çalmaz

siner taşın, çalının,
ağacın, karanlığın ardına
Kurşun olur alır, bomba olur alır
İki kaşın arasından
Alır gider canı tenden
Talan olur can evi dağların
Pusu olur gelir
kuşatma olur gelir
kol-kol gelir
göz-göz gelir
tüfek-tüfek gelirler
Gelirler adım-adım
Dağların gövdesine
kement atıp gelirler
Hırçın dağ
asi dağ
sarp dağ
asil dağ
yalçın dağ
başeğmez dağ
yiğit dağ
mert dağ
Kanar kanar da için için
Ele vermez evlatlarını
Yanar yanar da...
vermez
Lakin an olur
dağ sözü geçmez zalime
Yeşil kara gölgeleriyle sızarlar
eteğine
Yapraklar yeşiline küser
çimen çiğdeme
gelincik nergise
Dağ dalgalanır
Gök mavisi sıyrık sıyrık
çizilir göğsünden
Savaşın kendi şarkısı başlar
Zulüm orkestrasını bastırır

hedefini kollayan adalet mermisi
 Ve gerillanın tilili sesleri
 akar sularca iner yamaçtan
 akar
 akar
 akar
 kanımızca
 yarınlara
 Gün kavuşur
 Yıldızlar çağırır
 göz gözü görmez karanlıkta
 İz olur geçilen yollar
 O yollardan geçer
 yarınlara yürüyen adımlar
 Ve akar gider gerilla
 Elllerinde ateş
 alınlarında bir top ışıkla
 Küçük semt meydanları
 daralıyor sanki iyice
 Mumlar ve pankartlarla
 bizim sözlerimiz gelince
 Sarsıyor sokakları
 Kontr-gerillanın
 büyük yol kazası!
 Ve binler
 Onbinler oluyor yürüyen
 En doğrusunu
 yine Dayı gösteriyor
 “Susurluk Devlettir!”
 Yankı yankı büyüyor
 Meydanlardan dağlara yürüyor
 Okullardan kondulara sesimiz
 kondulara
 yürüyor...
 Süleyman
 yürüyor
 elinde makineli
 peşinde faşizmin ölüm timleri

yüzlercesi koşuyor üzerine
Karayollarında her kapı
her köşe başı
her sokak tuzak olsa ne yazar!
Süleyman göğüslüyor düşmanı
Bir helikopter akbaba gibi
dönüyor ha dönüyor üstünde
Her kapı açık Süleyman'a
tanıyorlar Süleyman'ı
Gel, diyorlar kurbanın olam
Yürüyor o
Kalesi
eski bir kömürlük şimdi
Vuruşan,
o eski savaşçıların soyudur
Kale burçlarında göğüs göğüse
Ama düşman kahpe
Süleyman kan içinde düşüyor
kalesi düşmeden önce
Baki bir selam kalıyor geriye
cephede dövüşenlere
Ve sırtlayıp selamını Erhan Efe
yürüyor
yürüyoruz
yolumuz Ege
Ege'nin insanı ayrı bir sıcaktır
havası hoştur
üzümü hoştur
inciri hoştur
Dağları yiğit yatağıdır
suyu berrak, serindir
İnsanı da berraktır
Ege güzeldir velhasıl
Ve Ege'de dövüşmek
kardeş sofrasına oturur gibi güvenli
Bir nara savurur gibi bıçkın
Yumruğu düşmana savurur gibi öfkeli
yürümek Ege dağlarında

güzelden de ötedir
 Ötesini yaratan
 Erhan Efe ve Mehmet Efe'dir
 Kars'ın Kürdü
 Diyarbakır'ın Türkü
 Ege'de bağdaş kurup savaşa
 dövüşürler kıyasıya
 Anadolu'dur başkaldıran
 Onların mevzisinde konuşan
 Torlak Kemal ve Börklüce Mustafa
 selam yolluyorlar
 kızgın namlulardan
 İriş Dede Sultan İriş!
 Dede Sultan eğilip
 öpüyor onları alınlarından
 Gölgeli Dağları onurlu
 Gölgeli Dağları daha bir ...
 Bilinçleri sarsan kavga çağlıyor
 göğsündeki yaralardan
 '99 Haziran
 Yugoslavya kan revan
 uçaklar kalkıyor
 NATO karargâhlarından
 Ve her anı ölüm oluyor hayatın
 USA damgalı bombalardan
 Yürüyor iki devrimci
 Bellerinde 14'lü
 ellerinde bir yanardağ
 Lavını püskürtecekler
 Hedef
 şehrin en kirli yeri!
 İstanbul,
 Beyoğlu,
 Tarlabası
 Burada volta atar
 düzenin pezevenkleri
 Hap satar, esrar satar
 torbacılar

Ve etini satar birileri
Ama onların hedefi
bunların tümünden kirlidir
Çirkefliğin merkezi
Hepsinin ebesi!
Amerikan Büyükelçiliği
Gülümsüyor Selçuk
Gülümsüyor Sadık
İnşaat onları bekliyor
zaman durmuş gibi
Dünya onları bekliyor
Yürüyorlar
zaman akıyor
Yürüyorlar
ölüm pusuda yatıyor
Yürüyorlar
emperyalizmin üstüne
Ve hala yürüyorlar
Yürüyoruz
17 Ağustos...
Nice acıları göğüsleyen bu toprak
ağlarken 40 bin evladına
yeni peşkeş yasaları çıkarıyordu
emperyalist tekelerin kuklaları
Acımız umurlarında değildi
Çünkü ölenler onların evlatları değildi
Lüks konutlarda yaşar bunlar
depreme dayanıklıdır evleri
Yoksulun ömründen çalar
müteahhitler malzemeyi
Ve hapishanede insan
en çok eli kolu bağlı olduğuna yanar
böyle zamanlarda
Ve düşünür;
elimiz kolumuz bağlı mı gerçekten?
Hayır!
Biz kendi ellerimizi bağlamadıkça
Bir yolu vardır elbet

evsiz ve ekmeksiz kalanlara el uzatmanın
 Kalemlere sarılırlar hep birlikte
 “Kan bağışı yapmak istiyoruz...”
 Ve eski pantolonunun söküğünü
 dikip acemi elleriyle
 giyer üstüne
 Yenisini çuvala koyar bir tutsak
 Yoldaşı en sevdiği kazağını uzatır
 Ve dolar çuvallar birer birer
 İstanbul'dan, Ankara'dan Çanakkale'den
 Bartın, Bursa, Malatya'dan
 Özgür tutsakların dost elleri uzanır
 enkaz altından sağ çıkanlara
 Bu ülke evlatlarının yasını tutar
 yaralarını sararken sağlarının
 Yeni katliamlar kuruyordu
 eli kanlı işbirlikçi zevat
 Efendisinin eteğine yüz sürecekti diye
 Altın tepside sunacağı bir armağan aradı
 mavi gömlekli başbakan
 Ve on devrimcinin kanını sundu
 altın tepsi üstünde altın kupayla
 Gecenin bir yarısıydı
 dayandıklarında Ulucanlar'ın kapısına
 Uyumuyordu Ulucanlılar
 Uyumuyordu Ümraniyeliler
 Bayrampaşalılar, Bartınlılar
 Hapishaneler uyumuyordu
 Çünkü uyumuyordu düşman
 Ve işte dayanmıştı kapılarına
 üniformalı katilleriyle
 “Teslim mi olacaksınız, ölecek misiniz?”
 diyorlardı
 Aldıkları cevap
 otuz yıldır verdiğimiz cevabın aynıydı
 Onlar bu cevabı alacaklarını
 çok iyi biliyorlardı zaten
 Onun için sözlerden önce

konuştı silahlar
Kurşunlanan bedenlerle sordular
aynı soruyu yeniden
Aynı cevabı aldılar
Ki bin kere sorsalar
birini bile cevapsız bırakmazdı
İsmet Kavaklıoğlu
Kurşundan, bombadan, gazdan
ve yalandan başka silahı olmayanlar
parçalayabilirler kapıları
duvarları da
İnancımızı asla!
Ve neyi parçalayabiliyorlarsa
onu yaptılar
Kurşunlanmış bedenleri yığıp bir kenara
sordular geri kalanlara
“İsmet Kavaklıoğlu kim?”
O saatte oysa
herkes İsmet, herkes Nevzat
herkes Mahir'di Ulucanlar'da
Teke tek gelselerdi
nasıl kündeğe getirip
sırtını yere yapıştırırdı Ahmet
Gelmeli ve görmelilerdi
nasıl olur mert dediğin
Neyler ki
tüfek icat olmuştu
Tüfekleri ve kahpelikleriyle geldiler
Aziz, ondokuzunda
dal gibi delikanlı
ömrünün baharında daha
İnsan olan
maskeler ardına saklayıp yüzünü
böyle kana susamaz
İnsan değillerdi
Ve soruyorlardı birer birer
“Teslim mi olacaksınız
ölecek misiniz?”

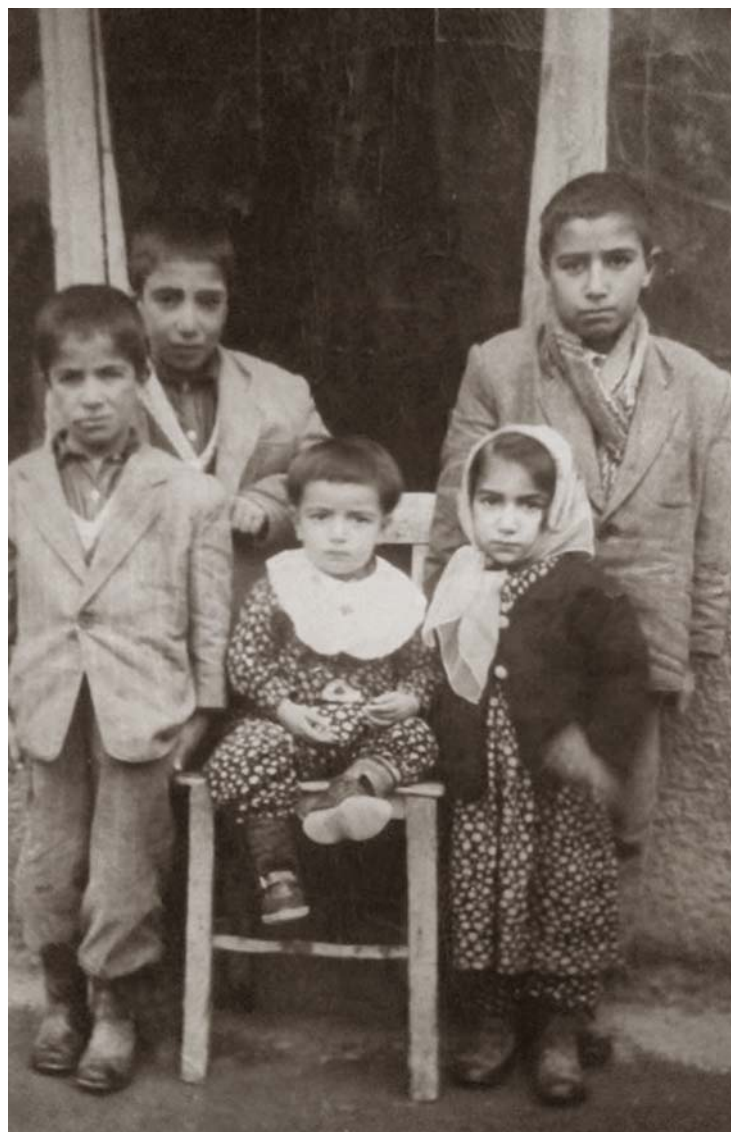
Teslim olanlar zaten
 “Yokuz Binbaşım!” deyip
 çekip gitmişlerdi
 Sürüyerek ayaklarını ölüler
 İnançlarını da bırakarak geride
 sürüyerek yaşayan cesetlerini
 gittiler
 Bir de tereddüt yaşayanlar vardı
 ki onlar
 kavgada hep sağa-sola yalpalayanlardı
 Ve artık
 ölecek olanlardı hep
 işkence altında direnen
 İsmet'i hamama götürdüler
 O vakte kadar bu hamamda
 bir kez olsun yıkanmak
 nasip olmamıştı belki
 Kendi kanıyla yıkanmak varmış
 Varsın olsun
 Süt banyolarından yeğdir
 kendi kanı insana
 karşısına ihanet dayatılıyorsa
 Ve sordular defalarca İsmet'e
 İsmet cevapladı
 Kestiler bedenini
 ve diretiler
 “Ya teslim olacaksın...”
 Bu sözün ikinci parçasını
 hiç dinlemedi İsmet
 Bir tarafta ihanet varsa
 geri kalan bedeldir
 ve boynumuzun borcudur ödemek
 “Ya teslim olacaksın...” diyorlar
 olmayacağı kesin
 Hesap neyse kesilsin
 ve kesilmeden avazı
 kesiliyor İsmet'imın boğazı
 Onumuzu böyle katlettiler

Kurşunlandı, kesildi bedenleri
Kemikleri kırıldı
İradeleri Asla!
İsmet, Ahmet ve Aziz
Can parçalarımız uzanmış boylu boyunca
Yanı başlarında
Nevzat, Ümit, Halil, Abuzer
Yanı başlarında
Mahir, Önder ve Zafer
Devrimin siperindeler
Hep birlikte onlar
ölümüne bir halayın
başını çektiler
Ulucanlar'dan geriye
çok şey kaldı;
bir tanesi
soluk fotoğrafıdır
koğuş duvarının
Defalarca kurşunlanmış
kırmızı bir yazı:
"Kanla Yazılan Tarih Silinmez"
Ve bu sözler
yağlı boyayla değil
kavganın içinde
kanla yazılmıştır yüzlerce kez
Ona kurşun işlemez
Ulucanlar'dan geriye
çok şey kaldı;
bir tanesi
sorulacak hesaptır
ki soruldu, soruluyor
ve sorulacak daha
Ulucanlar'dan geriye
çok şey kaldı;
hepsi göğsümüzü kabartan
mirasımız
Gayrısı kavga türkümüzdür
Tarihin kalemi yürümeye yazgılıdır

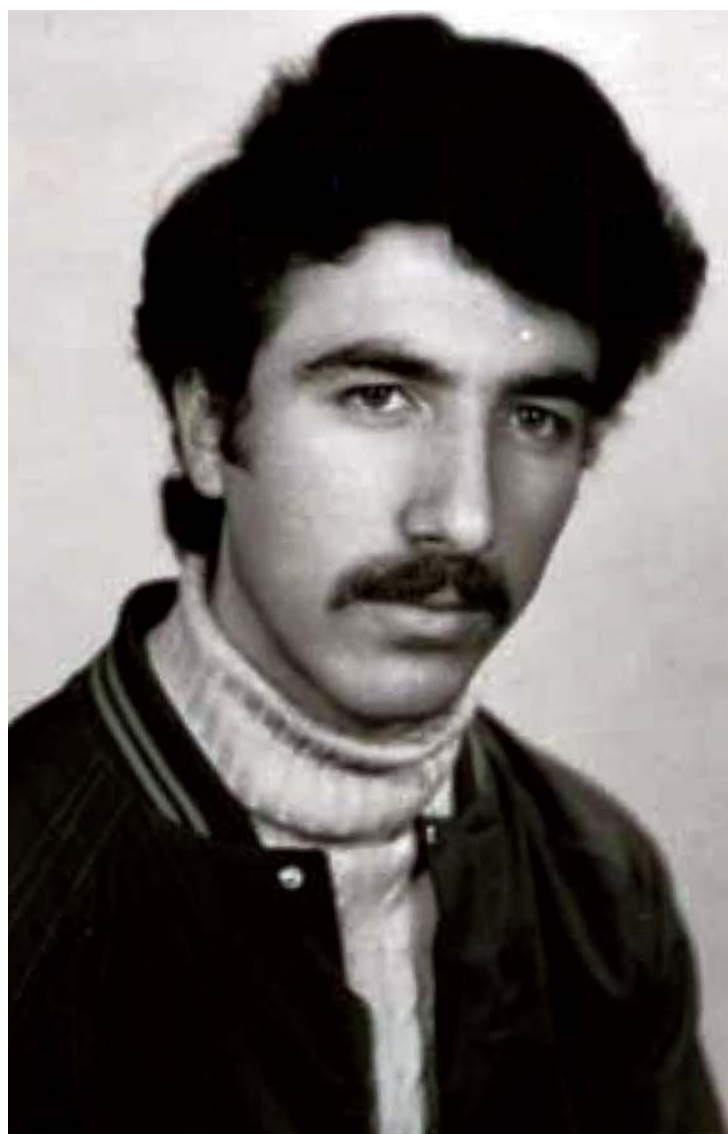
Ve ne varsa yüklenip Ulucanlar'da
 Yürüyor Umut
 Güneşin doğduğu ufka
 Uzaklarda bir yerlerde
 Kazmalar toprağı eşeliyor
 Ve iş makineleri
 Vinçler, dozerler, greyderler
 Zulmün sesleri
 - dün neydi ki bugün ne olsun mezarlar
 ve işkence merkezleri
 Eğitiliyor karanlık dehlizlerde
 Oligarşinin seçme askerleri
 Uzaklarda bir yerlerde
 Katran kazanları kaynıyor
 Adımıza mezar taşları yazılıyor
 Kapkara sıvamak için
 halkın gündüzlerini
 İnsandan uzak
 dağ başları kazılıyor
 Beton katlar gökyüzüne uzanıyor
 Duvarlar,
 demir parmaklar
 Vinçler çalışıyor üç vardiya
 Dayı
 Ufku çözen, sezen
 ve yarını gören gözleriyle
 görüyor Umuda kurulan tuzakları
 Şimdi bir Simurg yoludur
 önlerinde uzanan
 Kim yürüyecek
 kim kalacak
 Kim fedayı kuşanacak
 Kim ardını dönecek Umuda
 kim yüzüne gülüp
 ardında mezarını kazarak
 İşte bu yolda her şey sınanacak
 Devrime yürüyenler
 Ankalar onunla kalacak

Zulüm karşısında
yüreği titreyenlerin
hepsi ayrışacak
Görüyor bunları
Ve sayfayı çeviriyor
Bu sayfa kapanmıştır artık
Kendinden emin,
güvenli,
sağlam olduğuna siperlerinin
yeni sayfasına tarihin
yeni zaferini yazacağız devrimin
Ve gür sesiyle, Simurg
Yolunun ilk adımında
ilan ediyor zaferini
“Bizi ölümle mi korkutmak istiyorlar
Korkmadığımızı ‘84'te gösterdik
‘96'da gösterdik
Yine göstereceğiz
Bizim hepimizi öldürebilirler
Ama bu onların değil
devrimci iradenin zaferi olur”
-Dursun Karataş-

fotoğraflarla
DAYIMIZ

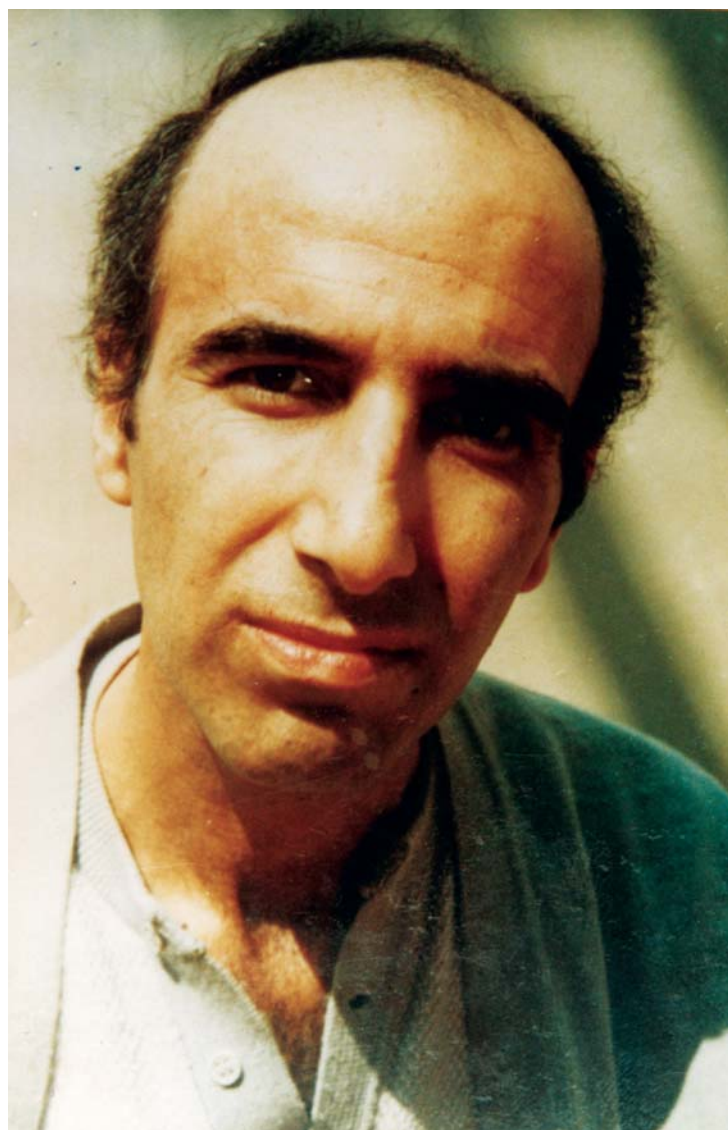

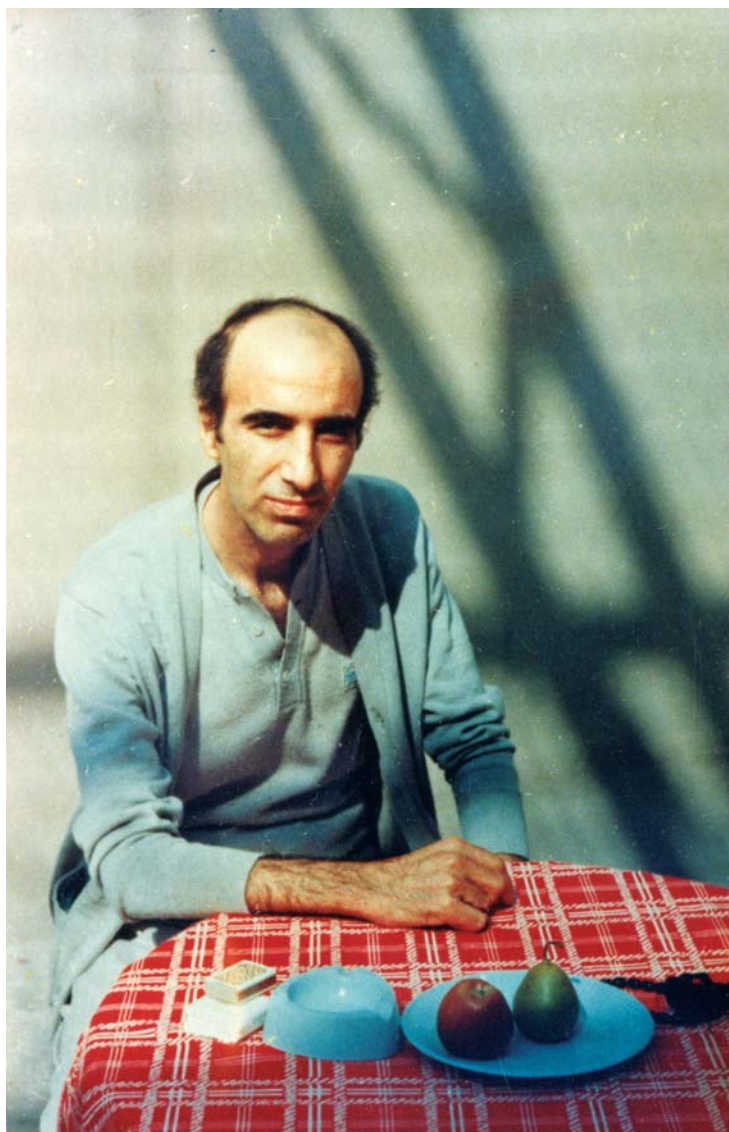

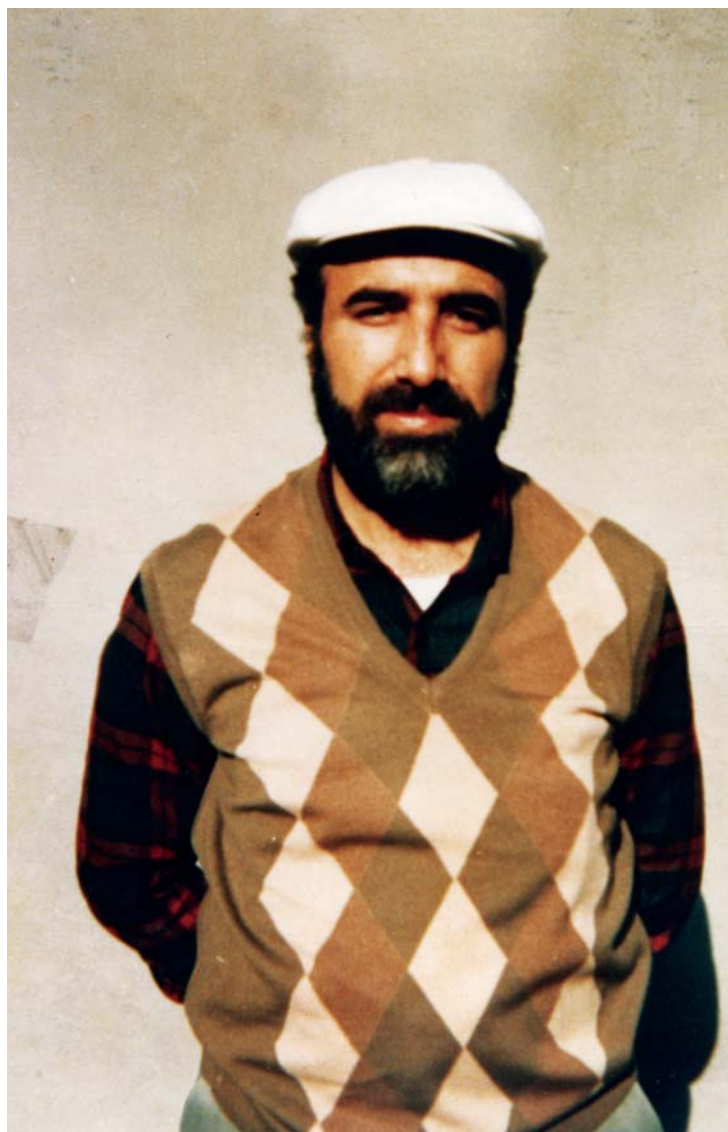

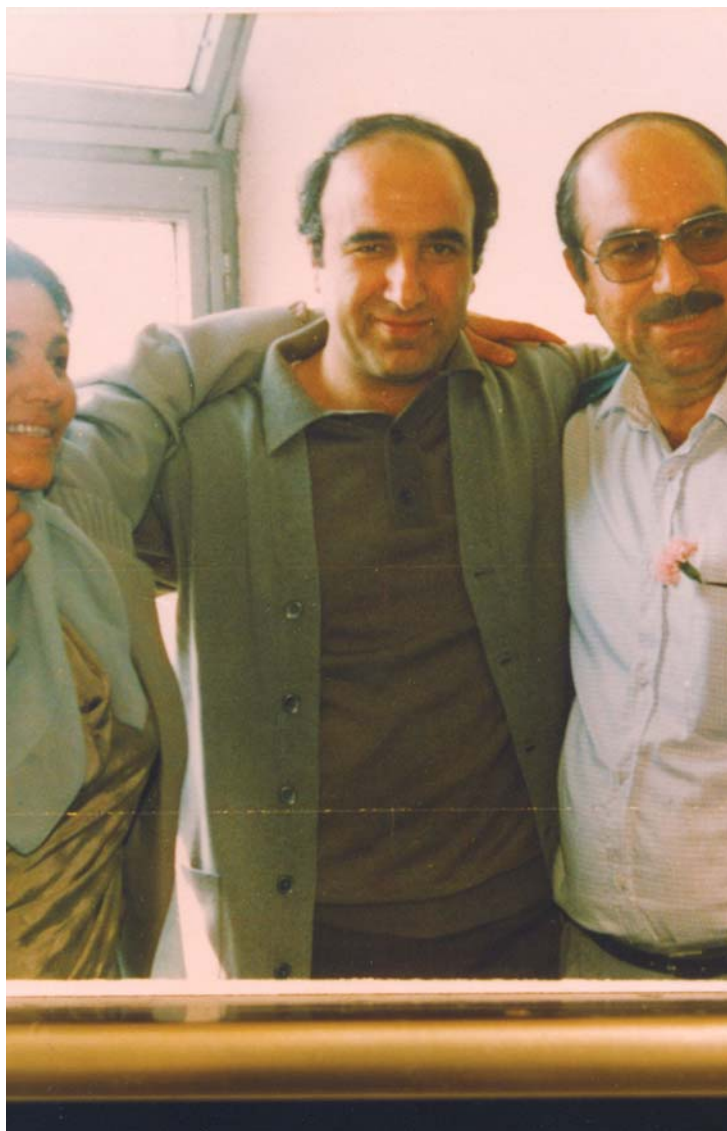

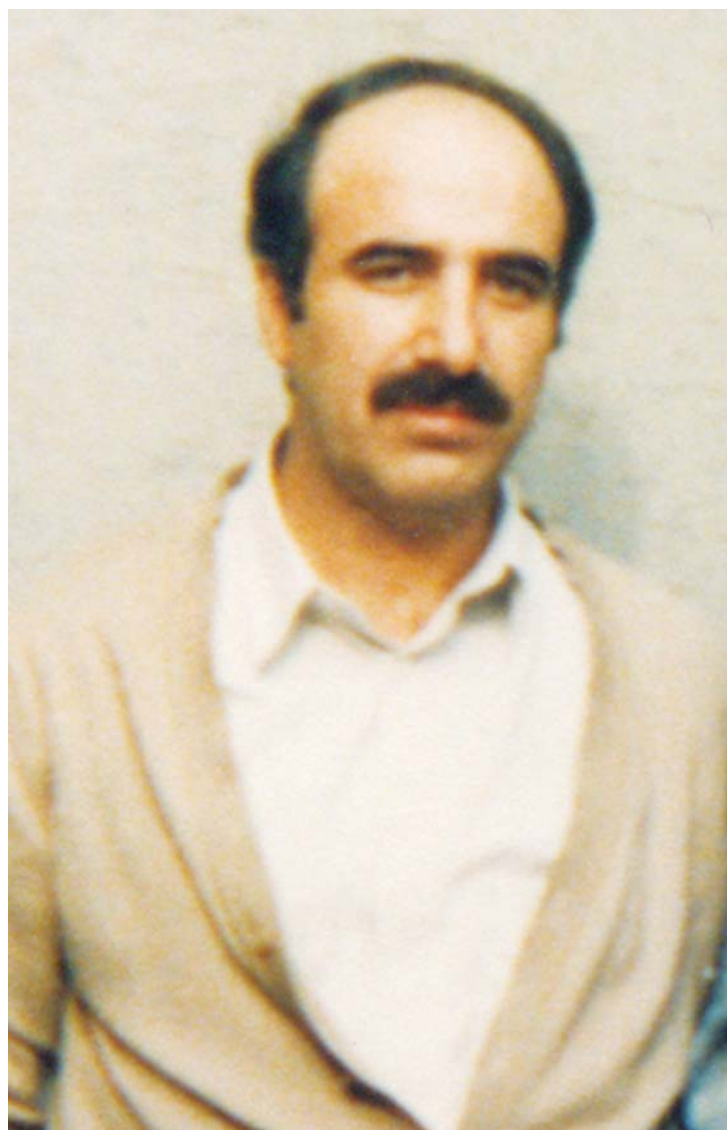

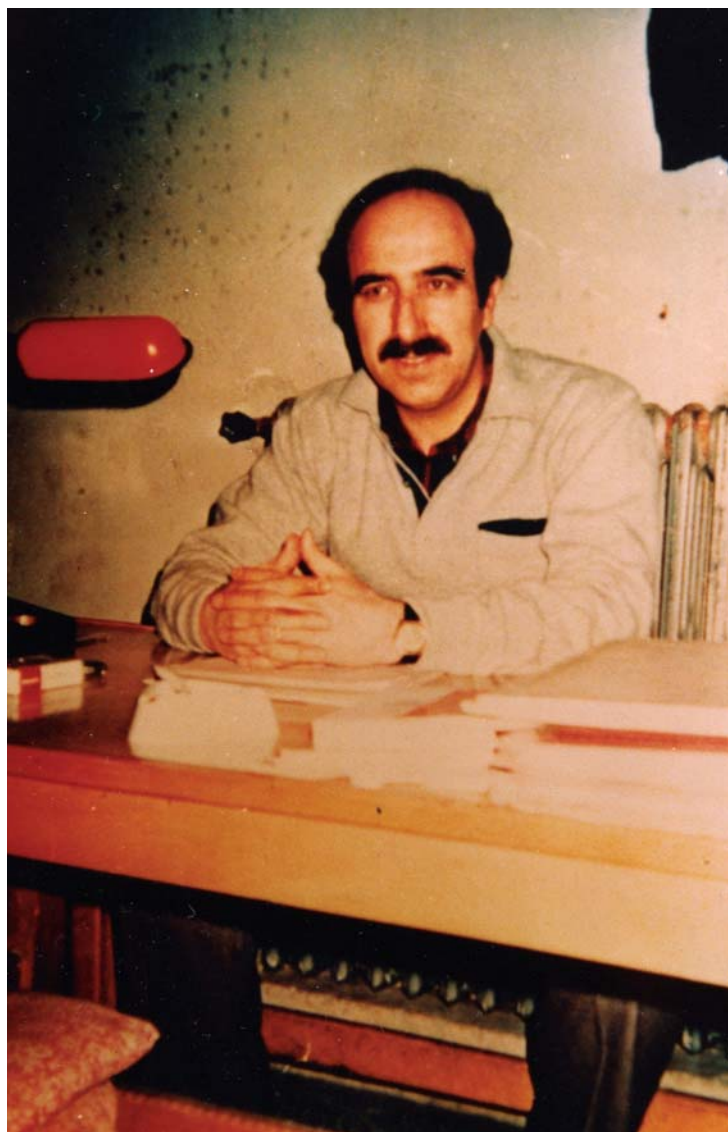

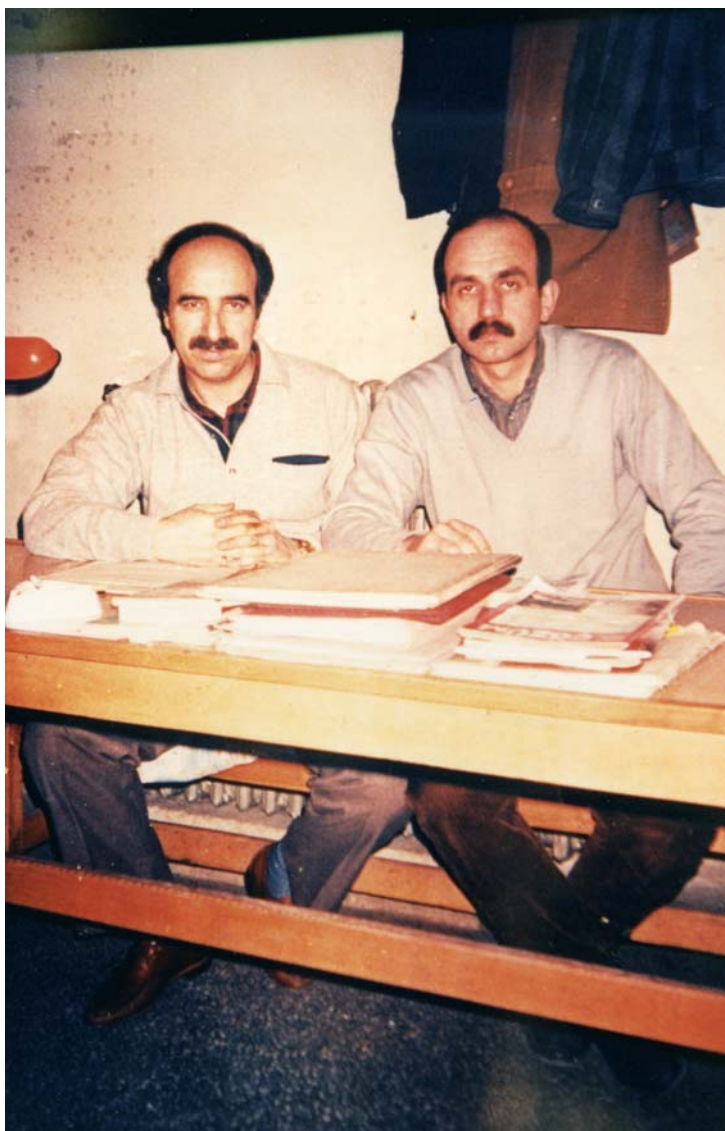

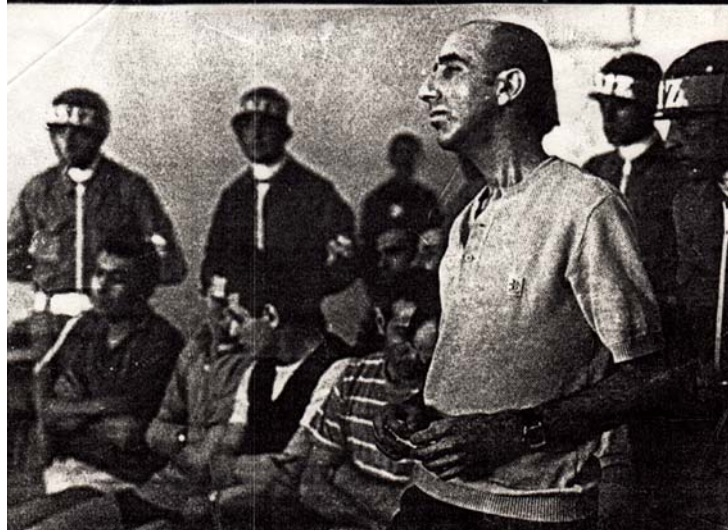

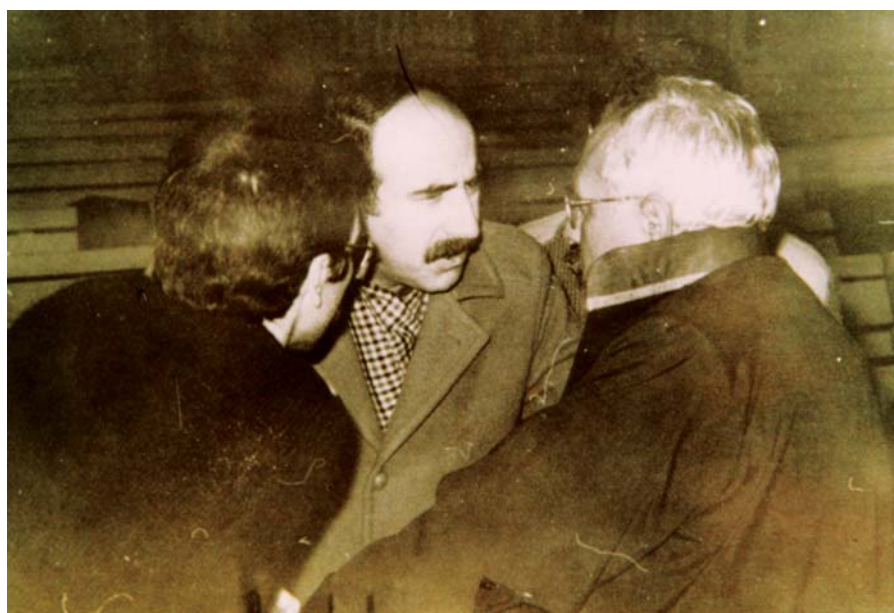

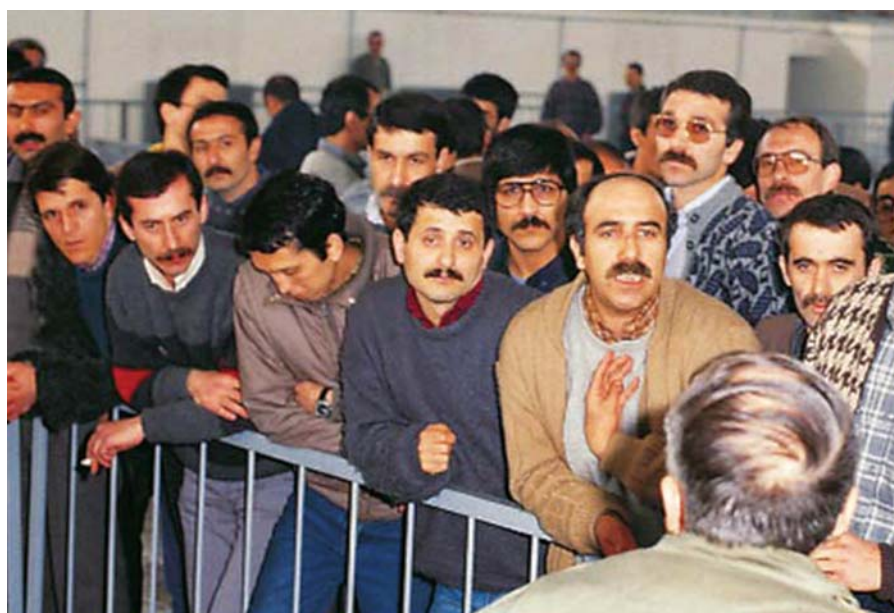

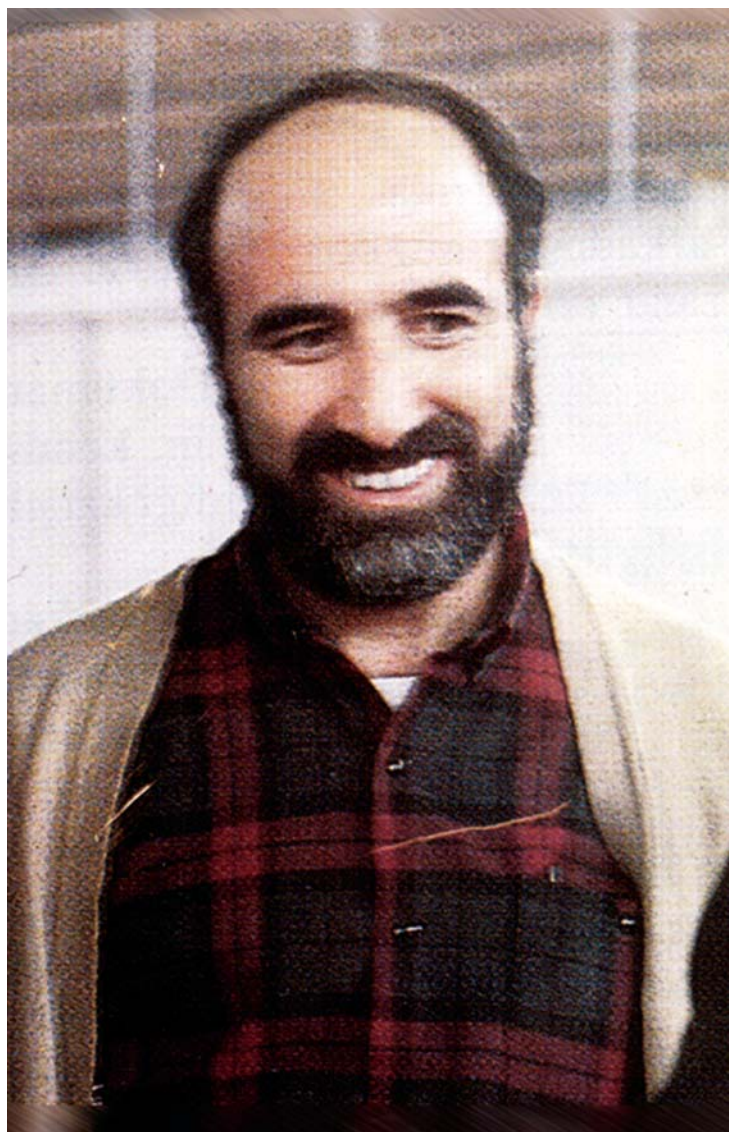

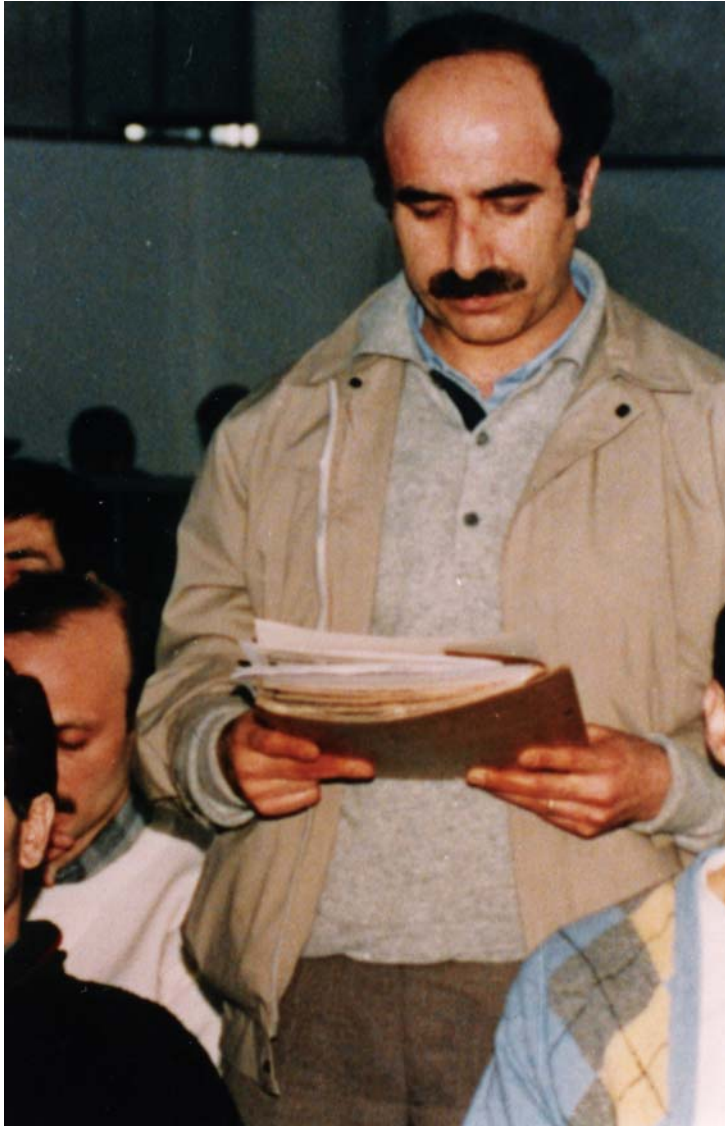

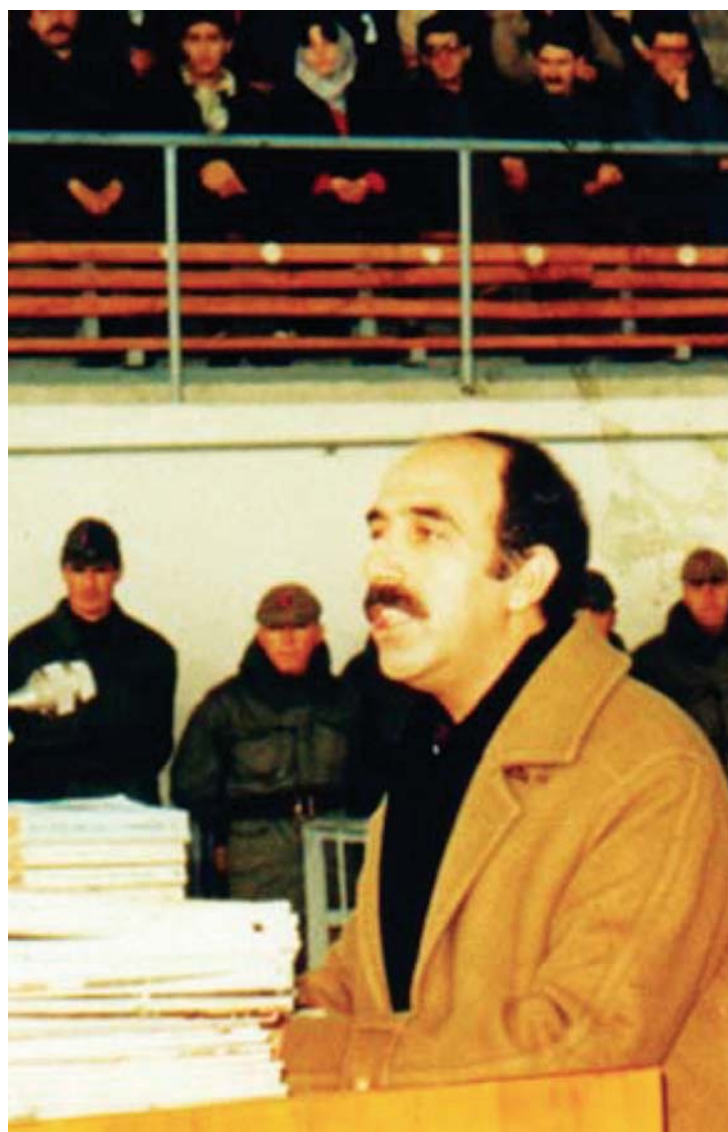

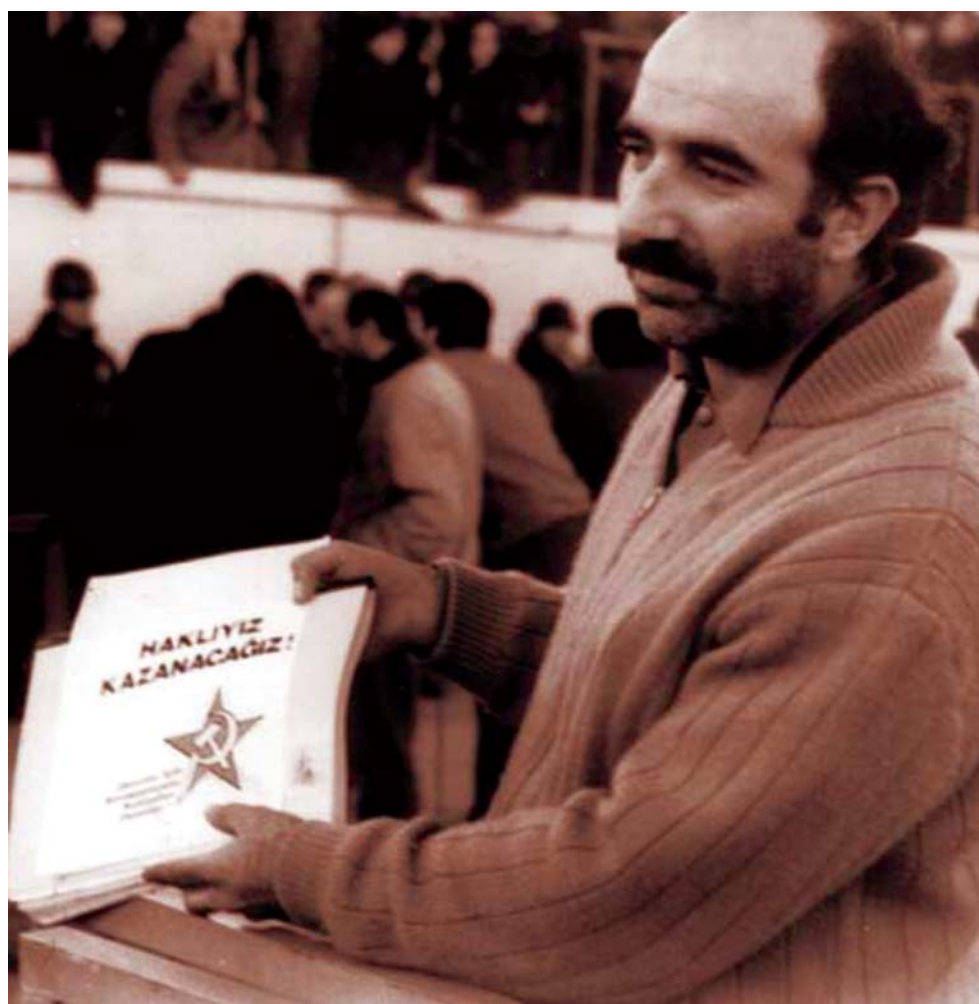

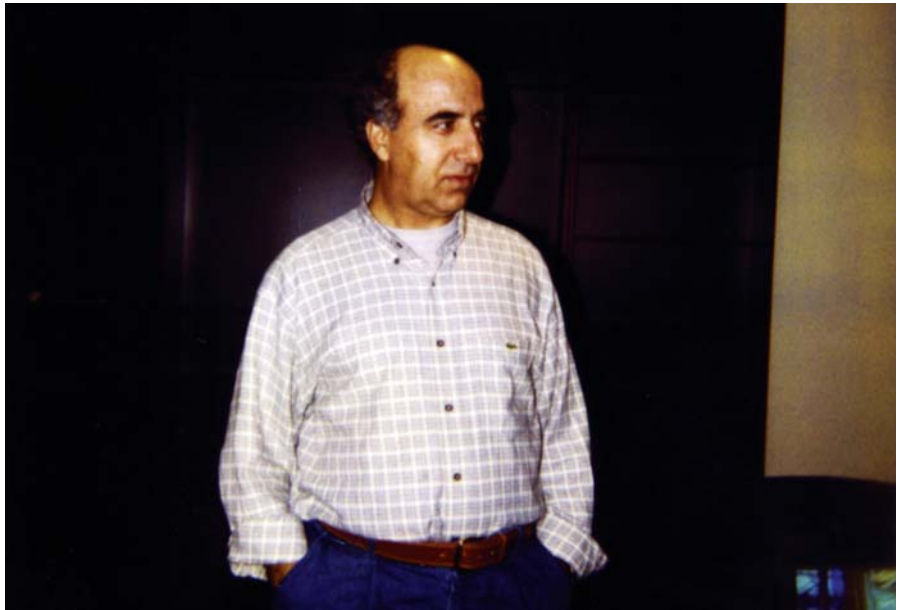

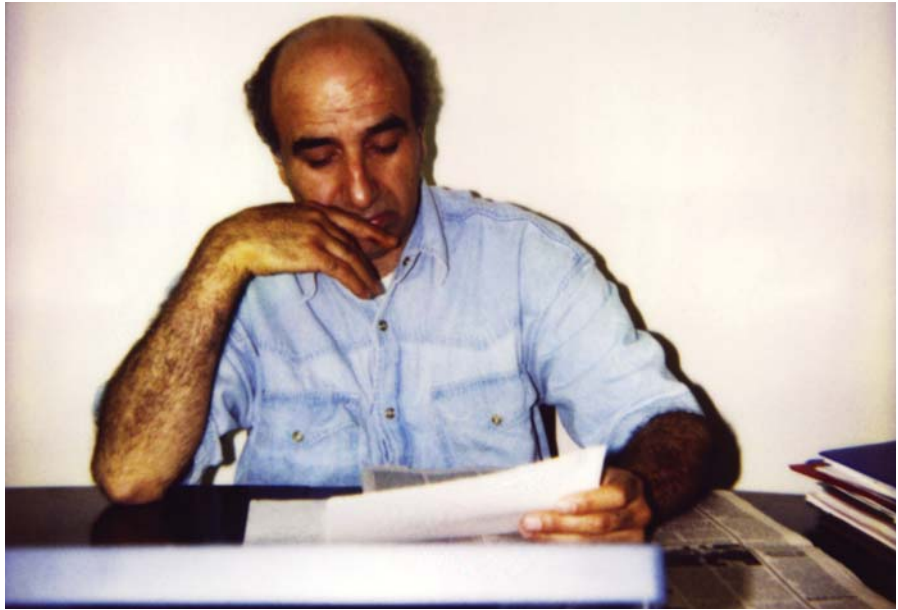

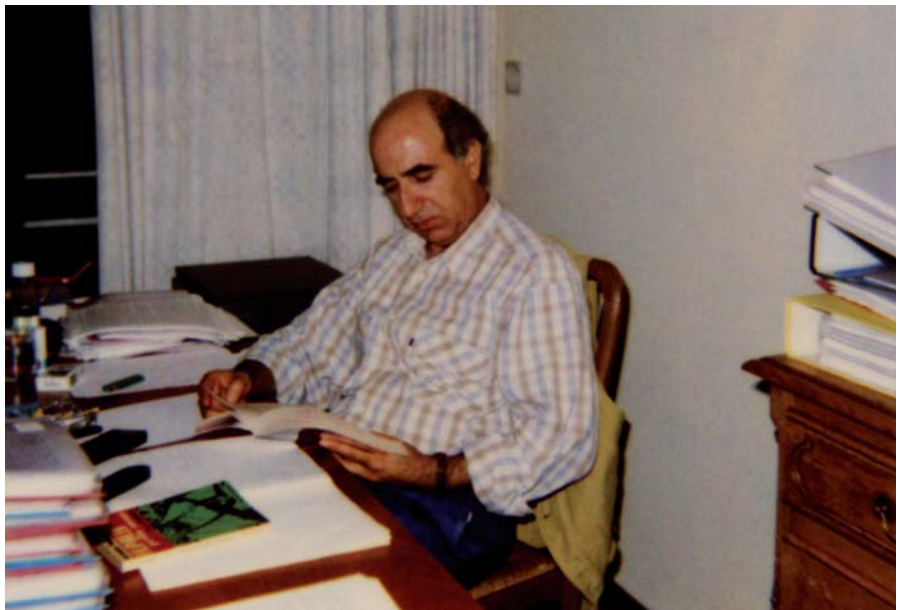
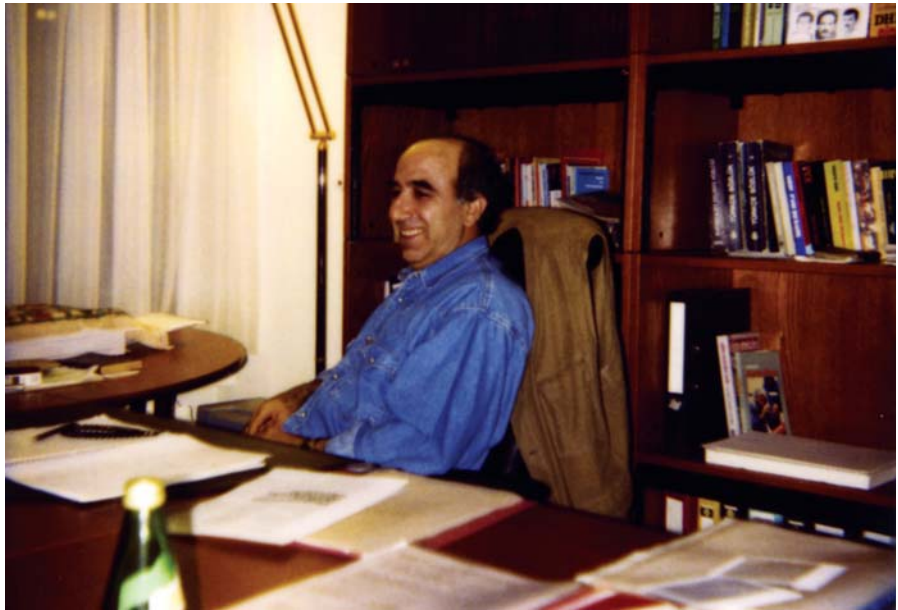

Boran, Haziran, Anadolu ve Tavır Yayınlarından Çıkan Kitaplar

BORAN YAYINCILIK

1. ZAFER YOLUNDA 1-2
2. BÜTÜN YAZILAR - Mahir Çayan
3. SEÇME YAZILAR - Dursun Karataş
4. Bir Direniş Odağı METRİS - Sinan Kukul
5. HAYATIN İÇİNDEKİ TEORİ 1-2
6. FERHAT İLE VOLTA - Ümit İlter
7. KAVGAMIN ÇIRAĞI OLMAK İSTERİM - Kahraman Altun
8. Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Mücadelesinde GENÇLİK 1-2
9. LİSELİ DEVRİMCİ GENÇLİK
10. TUTSAK DERGİLER
11. MİLLİYETÇİLİK ÇIKMAZI
12. FEDA DESTANI - Fatma Tokay Köse, Gülnihal Yılmaz
13. GÜLÜŞÜN HÜCRELERE TAKILI KALDI - Muharrem Çetinkaya
14. DİRENİŞ ÖLÜM YAŞAM 1-2
15. YAŞATMAK İÇİN ÖLDÜLER - Şenay Dönmez
16. ELİN ALTI - Abdi İpekçi Parkı Direnişi
17. BİRLEŞELİM SAVAŞALIM KAZANALIM 1-2-3
18. SOL İÇİ ŞİDDET 1-2-3-4
19. Halkların Bütün Acılarının Hesabını Sormak İçin - SINIF KİTİ
20. Çizgilerle BİZİM DAYIMIZ
21. BAŞEĞMEYEN KADINLAR
22. CANIM FEDA - Ahmet İbili
23. IŞIĞI GÖRMEK - Hasan Biber
24. NEYDİK NE OLDUK?
25. MERHABA YOLDAŞ (şiir) - Hasan Biber
26. EFSANELERDEN DESTANLARA
Bekir Baturu - Hüseyin Çukurluöz
27. Bütün Yoksul Mahalleler Bizim Olacak 1 - Küçükarmutlu
28. Bütün Yoksul Mahalleler Bizim Olacak 2 - Nurtepe ÇAYAN
29. HALKIN AVUKATI – Av. Özgür Yılmaz
30. KIZILDERE DESTANI - Ümit İlter

31. MAHİR YÜREKLİLER-Ümit İLTER
32. bir devrimci DURSUN KARATAŞ Ümit İLTER-Ercan KARTAL
- Büyük Direniş Kitap Dizisi:**
31. 122 ŞEHİT 1-2
31. AYDINLARLA TARTIŞMALAR 1-2
33. BÜYÜK DİRENİŞ ve SOL
34. BÜYÜK DİRENİŞ ve MEDYA
35. TECRİTİ YENENLER ANLATIYOR 1-2-3- Selami Kurnaz

HAZİRAN YAYINCILIK

1. HAKLIYIZ KAZANACAĞIZ 1-2
2. BİR SAVAŞ BİR DAVA ve ZAFER - Devrimci Sol Toplu Davası
3. Devrimci Sol DAVA DOSYASI 1-2
4. MÜCADELE SEÇME YAZILAR 1-2
5. YENİ ÇÖZÜM SEÇME YAZILAR
6. EL SALVADOR Birleşik Devrimci Savaş
7. TAŞ DEĞİL YÜREKTİ ELİMİZDEKİ
8. BİZE ÖLÜM YOK
9. KONGRE BELGELERİ 1-2
10. Cezaevleri Direnişleri 1: BUCA
11. Cezaevleri Direnişleri 2: ÜMRANİYE
12. Cezaevleri Direnişleri 3: ULUCANLAR
13. Bayrağımız Ülkenin Her Tarafında Dalgalanacak
14. Amerikan İmparatorluğu, Milliyetçilik ve Demokrasi
15. KÜRT SORUNU NASIL ÇÖZÜLÜR
16. HALK SINIFI 1-2
17. KONTRGERİLLA OPERASYONLARI
18. 50 Soruda Din, İslam ve Laiklik
19. 50 soruda HALK MECLİSLERİ
20. 50 Soruda ÖĞRENCİ MECLİSLERİ
21. Darağacında Yapılan Siyaset İDAM
22. 12 Eylül Mahkemeleri Dosyası 1-2
23. Tutsak Aileleri, 12 Eylül ve TAYAD
24. Gecekondulardan Geliyor Halk - GAZİ
25. Her Şey Birliğimiz, Geleceğimiz ve Zaferimiz İçin
26. Umut Yağmuru - Ümit İlter
27. Direniş Şiirleri

ANADOLU YAYINCILIK

1. Tarihçesi ve Yaşayanların Anlatımlarıyla İŞKENCE -1
2. Hapishanelerde KATLİAM
3. 100 Sayıda Vatan 1-2

TAVIR YAYINLARI

1. İdil
2. Karanfil Halayı - Ümit İlter
3. Anka Destanı - Ümit İlter
4. Sana Geldik Ali - Hüsnü Yıldız
7. Bir Kar Makinası Grup Yorum 1-2
8. Mitralyöz
9. Yaban Oğlak
10. Bağdat'ta 68 Gün
11. Canan ve Zehra - Ahmet Kulaksız
12. Her Şeyin Başladığı Yerden - Ahmet Kulaksız
13. Çizgilerle Anadolu Tarihi
14. Devrimci Sanat 1
15. Onurlu Aydın Biyografileri
16. Denemeler 1
17. Gün Karanfil Kokuyor (şiir) - Hasan Biber
18. Umut Kavgada Büyür (şiir) - Hasan Biber

**ONUNLA büyüdü, sağlamlaştık,
ONUNLA yürüdük devrime,
ONUNLA iç ve dış düşmanlarımızın engellerini aştık,
ONUN önderliğinde kıskanılacak, imrenilecek
yıkılmayan bir örgüttük.**

Kabul etmesek bile Dayımız artık fiziken aramızda yok.

**Ancak yarattığı değer ve geleneklerle, bize
bıraktıklarıyla hep yanımızda, içimizde ve önümüzde
olacak. Onun yokluğunu hissetmeyeceğiz!**

Bunun için ONSUZ AMA ONUNLAYIZ diyoruz.

**Ahlakta, kültürde, ideolojide, düşüncede, pratikte;
halka, devrime, kendine güvende, devrimle
karşı-devrim arasında kalın çizgiler çektik. En büyük
güç, en büyük silah buydu.**

Bu; dünyada hiçbir gücün yenemeyeceği bir güçtü.

Bu; Marksizm-Leninizmdi.

**ONSUZ AMA ONUNLA devrim yürüyüşümüzü zafere
taşıyacağız.**

Bu kitapta ONU tanıyanların anlatımları var.

**Bu kitapta ONUN önderliği altında savaşanların duygu
ve düşünceleri var.**